

SYLLOGE TACTICORUM GRAECORUM

CONSILIO RUDOLFI VÁRI ET AUXILIO

COLLEGII HISTORICORUM HUNGARICORUM ROMANI AB ACADEMIA
LITTERARUM HUNGARICA PUBLICI IURIS FACTA.

VOLUMEN PRIMUM.

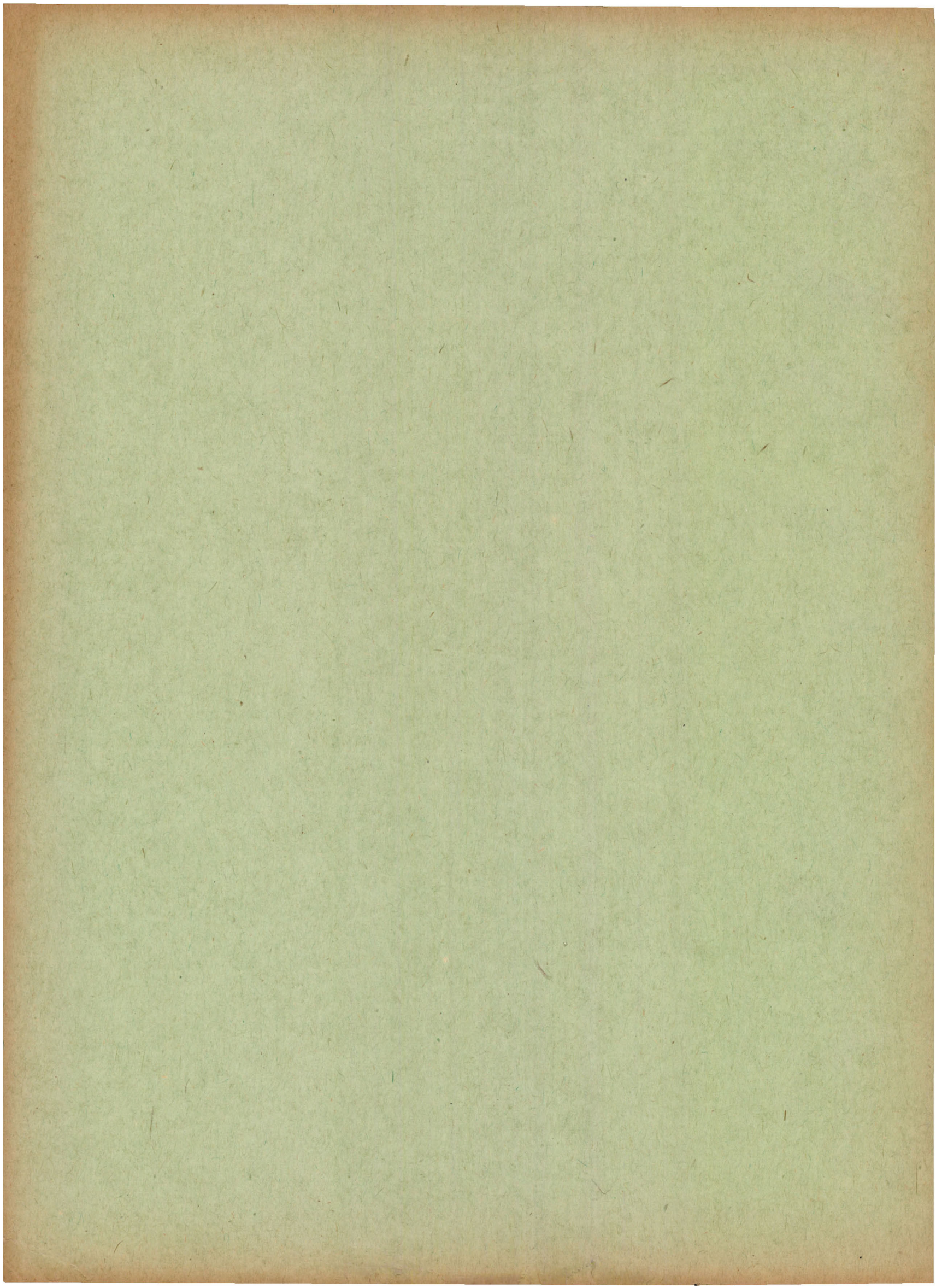
TOMUS PRIOR.

ONASANDRI STRATEGICUS

EDIDERUNT

E. KORZENSZKY ET R. VÁRI

BUDAPESTINI,
MCMXXXV.

SYLLOGE
TACTICORUM GRAECORUM

CONSILIO

RUDOLFI VÁRI

ET

AUXILIO

COLLEGII HISTORICORUM HUNGARICORUM ROMANI

AB

ACADEMIA LITTERARUM HUNGARICA

PUBLICI IURIS FACTA.

VOLUMEN PRIMUM

TOMUS PRIOR

BUDAPESTINI

ONASANDRI STRATEGICUS

EDIDERUNT

E. KORZENSZKY ET R. VÁRI

BUDAPESTINI,

MCMXXXV.

TYPIS SOCIETATIS FRANKLINIANAE.

PRAEFATIO.

A) De codicibus.

Onasandrum ex iis scriptoribus militaribus, quorum scripta in codicibus ad duas familias pertinentibus sunt servata, unum esse inter omnes constat. Primae familiae gravissimus atque antiquissimus testis est codex *Mediceo-Laurentianus* LV, 4; altera codicum familia paulo recentioris aetatis quam prior liber, excellit libris manuscriptis duo, *Vaticano 1164 graeco* et *Parisino 2442 graeco*. Quibus ex codicibus omnes recentiores fluxisse libros notum est iam pridem. Onasandri enim nonnulli codices recentiores plus minusve diligenter ex supra dictis vetustis libris sunt exarati, alii studium librarium emendandi denudant, alii denique ab utrisque codicum familiis pendentes emendatique aliqua ex parte ab uno vel altero librario sunt descripti. Strategici paraphrasin unus solus exhibet liber manuscriptus *Ambrosianus 139* (B 119 sup.) gr.

I. Codices adhibiti.

1. *Mediceo-Laurentianus* LV, 4, membraneus in folio, saec. X exeuntis, M
foll. 407. Onasandri Strategicum initio mutilum (inc. verbis *ταύτης, οὐ τῆς ἐμπειρίας* [Prooemii p. 4²⁸]) continet foliis 198^r—215^v. Codicem late et diffuse descripsit *Bandini*: Catalogus codd. mss. graec. bibl. Laur. II. pp. 218—238. Ceteros, qui de hoc codice disseruerunt, vide in editione Leonis Tacticorum *Variana* (Budapestini, 1917) I. p. XI et apud *A. G. Roos* in editione Arriani min. (Lipsiae 1928) p. XVIII et sq. Contuli codicem Florentiae anno 1929.
2. *Vaticanus 1164 gr.*, membraneus in folio, saec. XI ineuntis, V
foll. 261. Onasandrum habet foliis 11^r—28^r; non integrum, nam inter folia 18 et 19, postea inter folia 24 et 25 singula folia excidere. Itaque omittuntur verba | *τον ἔσσεσθαι — γεγονότος* | (X. *ι'*. — XIII. = p. 25₅₀₀—30₅₆₆) et | *μὴν ἔστι — τοῖς κινδύνοις* | (XXXV. *α'*—XXXVIII. = 61₉₇₉—67₁₀₄₉). Codicis partem, quae ad

scripta poliorcetica pertinet, descripsit *C. Wescher*: Poliorcétique des Grecs (Parisiis 1867) p. XXIV—XXVI. Codicem contuli Romae a. 1929.

- E₁** 2 a. *Borbonico-Neapolitanus III-C-26*, membraneus in 8°, saec. XI, foll. 101; foliis 1^v—20^r complectitur Onasandri Strategicum e codice Vaticano praecedenti nondum mutilato descriptum; codex ergo per partes aliquas pro Vaticano usurpari potest. Partes, quas Vaticanus omittit, a. 1929 contuli, de ceteris partibus codicem tantum hic-illic inspexi. V. *Cyrilli*: Codd. gr. mss. regiae bibl. Borbonicae (Neapoli 1826, 1832) II. p. 371—372.
- P** 3. *Parisinus reg. 2442 gr.*, membraneus in fol., saec. XI ineuntis, foll. 125. Folii 24^r—43^r legitur Strategicus, quem contuli anno 1928. V. *H. Omont*: Inventaire sommaire des mss. grecs de la Bibl. Nat. II. (Paris 1888) p. 262. *K. K. Müller*: Ein griechisches Fragment über Kriegswesen (Festschrift für L. Ulrichs. Würzburg. 1880) p. 109. *C. Wescher*: op. citati p. XXVI—XXVII.
- A** 4. Paraphraseos codex unicus est *Ambrosianus 139 (B 119 sup.)*, membraneus in folio, saec. X exeuntis vel propemodum XI ineuntis. Neque hic quidem codex integram continet paraphrasin, nam prooemium et capita I—X., usque ad verba | τροπῆς πρὸς τοὺς (p. 25₄₉₄) desiderantur. Folii 1^r—7^v (vel 1^r—5a^v, ut *Martini et Bassi* singula folia signaverunt) inest pars paraphrasis, quae Onasandri verba a capite X. (p. 25₄₉₄) usque ad verba capitis XXX ineuntis παραφράζει (inc. | τροπῆς πρὸς τοὺς κινδύνους; des. πρὸς τινὰς τῶν πολεμίων ἀντιπαρατάσσειν). Reliquam partem paraphraseos folia 108^r—117^r (vel 104^r—113^r) complectuntur, quibus continuatur contextus capitis XXX usque ad Strategici finem, quae res viros doctos *Martini et Bassi* nescio cur fugit. Paraphrasin, quam *R. Vári* anno 1908 descripsit, a. 1929 ego et cum exemplari *Variano* et cum editione a *C. G. Lowe* nuper publici iuris facta (St. Louis 1927) iterum contuli. Codicem accuratius descriptum a *Carolo Conrado Muellero* [Eine griechische Schrift über Seekrieg (Würzburg 1882) pp. 18—39] videas apud viros illustrissimos *Martini et Bassi* [Catalogus codd. graec. bibl. Ambrosianae I. (Mediolani 1906) pp. 157—160] iterum descriptum.

II. Libri primae familiae.

Parisinus reg. 2522 gr., chartaceus in 8°, saec. XV, foll. 280. Onasandrum initio mutilum — aequae cum Med. Laur.-o LV, 4 — habet foliis 115^r—153^v. V. *Omont*: l. l. II. 277—278.

Bernensis 97 gr., chart. in folio, saec. XVI, pagg. 438. Onasander hic quoque initio mutilus paginis 354—397 continetur. De codice disseruit *Koechly*:

De scriptorum militarium graecorum codice Bernensi (Index Lectionum). Turici 1854. Descriptionem v. etiam apud *Omont*: Catalogue des mss. grecs des Bibliothèques de Suisse. Centralblatt f. Bibliothekswesen 3 (1886) p. 421.

Parisinus reg. 2446 gr., chart. in folio, saec. XVII, foll. 206. Foliis 161^v—182^v Onasandrum e codice Bernensi descriptum exhibet. Cf. *Omont*: op. cit. II. 263.

III. Libri secundae familiae.

a) E codice Vaticano descripti.

Parisinus reg. 2445 gr., chart. in fol., saec. XVI, foll. 360. Onasandrum iisdem cum lacunis habet ac Vaticanus. Foll. 1^r—11^v textum continet ab initio usque ad *καρτεριον* (v. supra!), foll. 11^v—15^r *ὁ στρατηγός — ἐπιχει- μένους* (v. supra!), postea foll. 17^r₂₅—21^r₈ *καὶ δὴ ποτὲ — ἔτυχεν οὗ γε* (p. 45₇₆₅—61₉₇₉) et foll. 30^v—37^v₇ *χαλεπαὶ δὲ — στρατηγός* (v. supra, — usque ad finem). Codicem ab *Omont* (op. l. II. p. 262—263) nimis breviter descriptum contuli a. 1928.

Vaticanus 220 gr., chart. in folio, saec. XVI, foll. II + 357. Onasander foll. 1—29^v continetur. Cf. *Mercati—Franchi de' Cavalieri*: Codd. Vaticani graeci (Romae 1923) I. p. 286—288.

b) Codices a Parisino pendentes.

Taurinensis B-III-19 (vel XLIX. b. V. 29), chart. in fol., saec. XVI, foll. 49. Tantum Onasandrum «studio exscriptum» habet. V. *Pasinus*: Codd. mss. Bibl. regii Taurinensis Athenaei. (Taurini, 1749) I. p. 173. *G. de Sanctis*: Inventario dei codici greci (In «Inventario dei codd. superstiti... Riv. di filol. e d'istruz. cl. 32 [1904] 385—588). Codicem contulit R. Vári.

Londinensis Musei Britannici add. 23895, chart. in 8°, saec. XVI. Etiam hic codex Onasandrum solum complectitur. V. <M. E. A. Bond and M. E. M. Thompson>: Catalogue of Additions to the Mss. in the British Museum, in the years 1854—1860. I. (London 1875) p. 913.

Bodleianus miscell. 199, chart. in fol., saec. XVI, foll. 134. Foliis 3^r—23^r inest Onasandri Strategicus. V. *Coxe*: Catalogi codd. mss. bibl. Bodleianae p. I. (Oxonii 1853) p. 756.

Parisinus reg. 1774 gr., chart. in 8°, foll. A—M + 355, a pluribus manibus exaratus. Foliis 159^r—188^r Onasandrum habet. V. *Omont*: op. l. II. p. 140.

Escorialensis Ψ-IV-5, chart. in 4°, saec. XVI, foll. 160. Onasander foliis 1—101 continetur. Cf. *Miller*: Catalogue des mss. grecs de la Bibl. de l'Escorial

(Paris 1848) p. 445 et *Vári*: Böles Leo császárnak az Escorialban őrzött kéziratái (= De codd. Leonis Tacticorum in bibl. Escorialensi adservatis [in ephemeride «Hadtörténelmi Közlemények» = Studia ad historiam rerum bellicarum spectantia, VII. (1894) pp. 413—423]) p. 423.

Veneto-Marcianus cl. XI. n. 11 (olim in bybliothea monasterii Ss. Johannis et Pauli, N° 401), qui liber congeries est variorum operum typis impressorum et manu scriptorum. Onasandrum tertio loco habeas, saec. XVI vel XVII negligentissime exaratum, foll. 61. Libri descriptio tantum in catalogi manuscripti Bybliothecae Marcianae «Appendice» inveniri potest.

Huic codicum seriei adnumerandus esse videtur cod. *Holkhamianus* 286 gr., chart. in 4°, saec. XVI, qui Onasandri Strategicum solum continet. Cf. *R. Förster*: Hss. in Holkham. Philologus 42 (1884) p. 164.

Monacensis 268 gr., chart. in 4°, saeculi XVI, ab Andrea Darmario exaratus, foll. 82, quibus solus Onasander legitur. V. *Hardt*: Catalogus codd. mss. graecc. bibl. reg. Bavaricae (Monachii 1806—1812) III. p. 122—123.

Monacensis 342 gr., chart. in 4°, saec. XVI, a manu Andreae Darmarii scriptus foll. 84. Hic quoque codex solum Onasandrum exhibet. V. *Hardt*: l. l. III. p. 544.

Falantino-Vaticanus 414 gr., chart. in 8°, anno 1582 ab A. Darmario descriptus, foll. 218. Onasandrum foll. 140^r—218^r complectitur. Cf. *H. Stevenson* sen.: Codd. mss. Palatini gr. bibl. Vatic. (Romae 1885) p. 269.

Cantabrigiensis coll. SS. Trinitatis 1038, chart. in 8° minoris formae (c n $8 \times 5 \frac{3}{4}$), anno 1573 ab A. Darmario scriptus, foll. 121. Onasander folio 6 incipit. Cf. *James*: The Western Mss in the Library of Trinity College, Cambridge III. (1902) p. 13—14.

Caesaraugustanus «Bibl. du Pilar» 2609, chart. in 4°, saec. XVI, foll. 84, Darmarianus. Tantum Onasandri Strategicum continet. V. *Graux-Martin*: Notices sommaires des mss. grecs d'Espagne et de Portugal. (Paris 1892) p. 222—223.

Ambrosianus 563 (*N 196 sup*), chart. in 8°, foll. VII+66+XIII; hunc librum anno 1575 exaravit A. Darmarius. Onasandrum solum exhibet. V. *Martini et Bassi*: op. cit. p. 666.

Ambrosianus 905 (*C 265 inf*), chart. in folio, saec. XVI., foll. III+308+XI. Librarius quidam e praecedenti codice Darmarii Ambrosiano descripsisse videtur codicis folia 241^r—275^v, quae nostro codici posterius sunt inserta. Reliqua pars libri e codice Ambrosiano B 119 sup. descripta est. V. *Martini et Bassi*: op. cit. p. 1017—1018.

IV. Libri cum e codice Parisino, tum e Mediceo pendentes.

Parisinus reg. 2443 gr., chart. in folio, foll. 85, anno 1549 ab Angelo Vergecio exaratus. Onasandrum folia 30^r—55^v complectuntur. Cf. *Omont*: op. cit. II. p. 262.

Parisinus reg. 2523 gr., chart. in 8°, foll. 77, a. 1564 ab A. Vergecio descriptus. Foliis 45^r—76^r habet Strategicum. V. *Omont*: op. cit. II. p. 278.

Quod ad *Constantinopolitanum 36* («Türk. Nr. 2»), chart., pagg. 287 saec. XV (?) exaratum adinet, *Julius Moravcsik*, qui codicem Constantinopoli diligenter inspexit, librum ex Onasandro nil nobis suppeditare nos certiores fecit. Liceat ob eam erga nos benevolentiam gratias hoc loco dicere maximas.

★

Codicibus enumeratis addo haec: *Blume* in «Supplemento Itineris Italici» (in Bibliotheca librorum Mss. Italica. Gottingae 1834. p. 122) commemorat etiam Perusiae Onasandri codicem ms. extare: «Onosander de Re Militari. Miscell. bombye. in 4° 70. S. 2.» Quem frustra in catalogis quaeres, cum neque *Allen* (The Greek Mss. of Perugia. Centralblatt f. Bibliothekswesen 10 [1893] 470—476) neque *Weinberger* (Zu den griech. Hss von Perugia. Centralblatt f. Bibliothekswesen 11 [1894] 405—406) ullum Onasandri recensuerint librum graecum. Attamen inventarium Mazzatintii percurrendo invenies duos Onasandri codices in Bybliothea Civitatis (= «Biblioteca Comunale») extantes, quorum alter Strategicum in Latinum sermonem, alter in Italicum redditum exhibet. Sunt hi:

Perusinus 671 (I. 66), chart., saec. XV, mm 198 × 144, foll. 94. Foliis 1—59 habet «Onosandri viri eloquentissimi de re militari. Equitandi diligentissimus». Cf. *Mazzatinti*: Inventari dei Manoscritti delle Biblioteche d'Italia. V. p. 174.

Perusinus 522 (H. 6), chart., saec. XV, mm 200 × 150, foll. 185. Foliis 77—108 continetur Onasander in Italicum translatus: «Traductione di Onexandro (!) greco de l'officio del capitano facta per L. C. (i. e. a *Ludovico Carbone*, interprete ceterorum quoque scriptorum in hoc codice comprehensorum) a lo ill. signor misser Hercule da Este. Governatore diligentissimo». Cf. *Mazzatinti* l. l. p. 146.

B) De ratione edendi.

Onasandrum primo Lutetiae Parisiorum anno 1599, postea a. 1600, denique 1604 Heidelbergae *Nicolaus Rigaltius* edidit primus e libro ms. vetusto quodam Parisino, cuius auctoritate nisus lectionibus eius raro tantum anteposuit duorum recentiorum librorum lectiones sibimet ipsi meliores visas. De codicibus suis lectoribus haec proposuit: «Mihi vero doctissimorum virorum beneficio *codices duos e Bibliotheca Medicea* (h. est reginae Catharinae) promere licuit; *unum in vetustis membranis, alterum recentioris cuiusdam notae; tertium paulo post habui etiam adhuc recentiore*... Hos tres inter sese conferre coepi et membranas demum emendatiores iudicavi; proinde ad illarum fidem excudi placuit¹, ac varias aliorum librorum lectiones sepositas sub uno conspectu exhiberi». Praeter horum codicum lectiones prompsit etiam alias e quarto quodam libro ms., de quo ab eo tradita sunt haec: «Monuerunt me amici, virum eruditum Federicum Morellum, scedas aliquot adservare, inscriptas *Ὀνοσάνδρου στρατηγικά*... quartum adeo Onosandrum relegi et recensui, atque tunc optimum et integerrimum reperi». (V. praefationem [= ad Lectorem] p. 12—13 in editione prima).

Codices suos Rigaltius siglis notavit **V. M.** (= «Veteres Membranae vel Vetusta Macrocola», apud Koechlyum **V**), **C. M.** (= «Codex Mediceus ex Bibliotheca Reginae Catharinae», apud Koechlyum **M**), **L. R.** (= «Liber Recentior», apud Koechlyum **R**). Quod ad codicem Morellanum adtinet, siglo notatur **C** apud Koechlyum.

Rigaltio fundamentum contextus «Veteres Membranae» praebuerunt, quarum lectiones ille semper retinuit, nisi eximie obscura textus verba vidisset, quare lectiones vetusti codicis satis bene possunt intellegi. Et quidem inter codices Bybliothecae Nationis invenias has membranas unicas solas codicum ad Onasandrum spectantium, dico *Parisinum reg. gr. 2442* (olim Mediceum regium 2174), saec. XI, adhibitum etiam a Koechlyo et siglo **P** notatum et in eius usum a Huntzikero haud «accuratissime» conlatum. Cuius libri denuo a me excussi lacunas notasque marginales lectionesque varias easdem esse ac «Veterum Membranarum» lectiones, in propatulo est. Veteres Membranas Rigaltii ac **P** unum esse codicem et eundem en tibi adferantur exempla, quae sequuntur: 138 Veterum Membranarum abbreviatio *πρῶν* (a Rigaltio male in *προγόνων* enodatum) reperitur in **P**; — 275 *προαναμθεσθω*] «In ora Vet. Membr. adscr. est γρ.

¹ V. etiam capitulum «ad Lectorem» ante «Notas»: «Habeas ea ut graece scripta sunt, omnino ad veterum membranarum fidem, nisi quod admodum sublesta fuit typographorum fides».

καὶ προανατείνεσθω». Item habet **P.** — 314 pro ἐκάκωσε legitur ἐνάκωσε in Vett. Membr., quam lectionem habet **P.** — 409 καὶ ὄντων δὲ τῶν φυλάκων πρὸς est in contextu Rigaltii (= V. M.); idemque in **P.** — 414 loco φεύγων V. M. tantum φ exhibent cum lacuna quatuor litterarum. Lacunam habet etiam **P.** — 524 ζάγρφ] «In ora Vet. Membr. repperi γρ. ζ̃ γρ̃». Ita Rigaltius. In codice **P** ζυγόγρφ legitur, uti textus Veterum Membranarum habuit, et in mge eadem glossa quam Rigaltius adtulit. — 569 βλέποντες V. M. et in **P.** — 925 τοῦ σύμπαντος — τεθνήξεται desunt et in V. M. et in **P** quoque. — 1030 «ἀνοήτων ἐστὶν] in V. M. vestigium apparet huius etiam scripturae ἀνοήτων ἐστὶν» Rig.

ω

P habet ἀνόητον, ubi correctura a m¹ videtur facta. — Unde nihil est quod Veteres Membranae Rigaltii una cum lectionibus codicis **P** adlegendur.¹

Nolo Rigaltii codicem Mediceum silentio praeterire. Variis eius lectionibus perlustratis codex mihi apographon codicis Vaticani 1164 gr. esse liquet. Est enim inter libros Parisinos unus e Vaticano descriptus, codex Parisinus 2445 gr, saec. XVI, cuius significatio olim Mediceus reg. 2173 erat et cuius lectiones prius ope tabularum arte phototypica expressarum, deinde Parisiis e codice ipso enotavi. Rigaltii codicem Mediceum eundem esse ac Parisinum 2445 gr. lectiones atque lacunae communes luculenter demonstrant haec: 3 πρέπει — 5 λογχῶσι — 39 πρωτεύσαι — 72 ἡ ἐννόημα — 127 ὁμολογίαν — 302 ἀποκλείσθαι — 329 ἐπείγειν et in mge ἐπάγειν οἶμαι — 348 ἐπιστέλλουσιν — 379 καταπρανοὺς ἐπιάζεσθαι — 500—566 κρεῖττον — γεγονότος omittuntur — 567 ἔσεσθαι pro φαινέσθω — 598 προσ_λήσας «In oia libri (**CM**) ad lacunam implendam ομ» Rig; ita etiam in Paris. 2445. — Deinde post caput XXII finitum alius — nescio — cuius scriptoris nonnulla capita sequuntur.

Tertium Rigaltii librum, *Librum Recentiore* (**LR**), quamvis omnes Onasandri libros Parisinos Bybliothecae Nationis contulissem, hodie frustra scrutata sum. Etsi propinquitatem accedit ei Parisinus reg. 1774 gr., attamen in omnibus rebus certe non consentit. Proxime accedit Libro Recentiori codex Taurinensis B. III. 19, quem librum derivatum esse e libro Parisino 2442 graeco, non tamen ex ipso codice vetusto descriptum, sed ex apographo quodam (e quo et Darmarii codices item quemadmodum noster fluxerunt) iam inquinamentis lectionum cuiusdam librarii renascentium litterarum inquinato, certum habeo.

Unusquisque trium codicum a Rigaltio usurpatorum ad eam familiam librorum Onasandri adtinet, quae Vaticano-Parisina nuncupatur, minoremque

¹ cf. «Jelentés az 1928 novemberétől 1929 januárig Münchenben, Nürnbergben és Párizsban a Sylloge Tacticorum Graecorum számára végzett anyaggyűjtésről: Akadémiai Értesítő XL. fasc. 443. p. 178.

habet auctoritatem. Cuius familiae lectionum varietas non tantum in Rigaltii, sed etiam in N. Schwebelii et Adamantii Korais editionibus fundamenti vim obtinuit.

Sed iam in Rigaltii contextum penetravere lectiones quaedam e Laurentiano LV, 4 emanatae, usu *codicis Morellani* introductae (codicis Federici Morelli iunioris «graecarum litterarum professoris ac typographi regii»). Cum hic codex, qui multas habeat cum Laurentiano lectiones communes, etiam discrepantias proferat, immo vero lectiones singulares, codicem in Bybliothecca quae dicitur Nationali Parisina reperiendi exsuscitata est mihi cupiditas. Et examinato codice 2443 graeco adfinitatem habente cum Morellano ecce se rexit Morellanus fortasse idem ac c. Parisinus 2523 gr.¹, in quo multae reperiuntur lectiones a Rigaltio e codice Morellano (= C apud Koechlyum) laudatae, ex. gr. 13 ad *στρατηγικῆς* in mge *κῶς γρ.*: *στρατηγικῶς* C — 39 *ἀπολέμῳ* in contextu et in mge *γρ' ἐνπο*: *ἐνπολέμῳ* C — 78 *ἀντιβλέπωσιν*, — 139 *ἐργαζομένους* — 188 *κακῶς* — 394 *εἰσθενέστερα* — 394 *παραχοῆμα κτεινάτω* — 428 *σκοπῶν* in mge *γρ' τόπων* — 477 *ἐπὶ καιροῦ* — 589 *τὰντίπαλα* — 593 *εἰ δυνήθειν* — 723 *προσβάλλοι* — 905 *καὶ πολλά (!)* et in mge *γρ' πολλάκις*: *πολλάκις* C.

Utrosque codices cum Parisinum 2523 gr.-m, tum 2443 gr.-m *Angelus Vergecius* exaravit, Cretensis ille, cuius ars nitide scribendi suo tempore quam notissima vixit. Ratio eius describendi codices, quoad Onasandrum, a ratione librariorum prioris temporis ea re differebat, quod Vergecius non solum traditionem Vaticano-Parisinam respexit, sed etiam usurpato codice Parisino 2522 gr.-o lectiones traditionem Mediceo-Laurentianam redolentes recepit. Codex 2522 gr. enim vestigia manus Vergecii patefacit; manus secunda scilicet (apud Koechlyum A_{m2}) non est alia, quam Vergecii manus nitiditate scribendi nota. Hoc in codice Vergecius ad textum traditionis a codice Mediceo-Laurentiano conservatae alterius familiae codicum lectiones adnotavit e libro quodam ms. recentiore, e Parisino 2442 gr.-o derivato. Is e duabus traditionibus lectiones selegit, quibus quando contentus non erat, hic-illic etiam coniciendo textui mederi tentabat.¹ Sic ex. gr. 134 pro lectionibus *ἀν περιόπιον (M)* et *ἀνόγιον (VP)* *ἀπερίοπιον* scripsit in codice 2523 — 410 pro omnium codicum *ὄντας* tentat *ἰόντας* in mge codicis 2523. — 759 *ὑπολείπεται* (in c. 2523) pro *ἀπολείπειτο (M)* et *ὑπολείπειτο (VP)* — 946 *χρῆσθαι* pro *χρησιὰ* codd. — 955 *ἐργαζόμενοις* pro *ἐργασμένοις* codd. — 988 *νεμεσᾶν ἔν' εἰ* pro *νεμεσᾶν εἰ (M)* vel *ἦ (VP)* codd. — 1023 *ὑποπιον* pro *αὐτοπιον* codd. — 1041 ad *ἔχοντας*, quod exhibent codd., in mge scripsit codicis 2523 *ἔχοντας* — 1137 add. *ἔχειν*, quod

¹ qua de re vide relationem meam supra citatam, p. 178.

omm. codd. Altero in libro ms., in Parisino reg. 2443 gr., cuius exemplar prius i. e. anno 1549 descriptum dedit Vergecius (codicem vero 2523 graecum a. 1564) religiosius retinet lectiones archetypi, apographi cuiusdam e Parisino vetusto exarati.¹ Sed etiam in hoc libro facere non potuit, quin e codice Parisino 2522 lectiones quasdam familiae Mediceo-Laurentianae adiceret, ut demonstrant exempla haec: 35 ἀπείροις — 140 ἄχρηστοι — 157 habet καὶ χιλιάρχους — 354 ἐπεκτείναντες — 406 συνεχλύνουσαι — 435 ὁδηγουμένους etc.²

In editione Johannis a Chokier, qui textum Rigaltii sine loco et anno, re vera autem Romae, a. 1610 typis denuo redintegravit, nihil memoratu dignum invenitur. Ita editorem alium, secundum lubeat nominare, *Nicolaum Schwebel*,³ qui alios duos libros mss. Rigaltianis addidit, quibus de libris haec scripsit: «Praeter hosce (sc. codices Rigaltii) vero evolvere quoque mihi licuit cod. ms. chartaceum, recentiorem quidem, at ex libro quodam veteri Vaticanae bibliothecae, ut nota ms. eidem adiecta docet, descriptum, quem ex splendissima Serenissimi et Potentissimi Principis *Electoris Bavariae* bibliotheca... ad me perferendum curavit... alterum item chartaceum codicem recentiorem Joannes Andreas Michael *Nagelius*... mecum communicavit. Uterque hic codex, quem Bavaricum et Nagelianum voco, in multis cum recentioribus illis a Rigaltio excussis convenit: in plerisque vero, si non omnibus, ipsi inter se tam adcurate conspirant, ut ex uno eodemque fonte profluxisse videantur». Cum bybliothea electoris Bavarici in bybliotheam Monacensem publicam pervenisset, opus erat codices Schwebelii Monaci perquirere. Et profecto non tantum Bavaricum, sed etiam Nagelianum contigit mihi reperire, illum [E apud Koechlyum], cum *Monacensem* 268 gr. excussi, Nagelianum (N), cum 342 gr.-um perscrutata sum. Ut sint duorum librorum lectiones quasi semper communes,⁴ tamen extant divergentes, opinionemque nostram fide illustrantes, ut exemplum solum afferam: 524 ἐν ζῳγραφείῳ, quod in contextu habet N (i. e. Monacensis 342 gr), idem tantum ad marginem adscriptum exhibet E (i. e. Monac. 268 gr.), cuius in contextu ἐν ζῳγραφείῳ legitur. Utrosque codices

¹ Ex. gr. vs. 134 Vergecius in codice 2443 retinuit lectionem traditionis Vaticano-Parisinae ἀνόητον, in 2523 vero lectionem ἄν περίοπτον — quod in codice Parisino 2522 legerat — correxit in ἀπερίοπτον.

² Quod ad Rigaltii abbreviationem «L» adinet, notandum est, hanc non esse siglum codicis, sed verbum «lege» (hoc est: tento!) notabatur hac littera. Oldfather Koechlyum secutus hac in abbreviatione Librum Recentiore Rigaltii animadvertisse deprehenditur: cf 984 «συνετός» L. συνεχῶς — 1173 «ὥστε κύκλῳ» L. κύκλον» Rigaltius.

³ ΟΝΟΣΑΝΔΡΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ Onosandri Strategicus etc. Cura et studio M. Nicolai Schwebelii. (Norimbergae 1762) in f.-o.

⁴ Ex. gr. vs. 275 προανατείνεσθω (in contextu utriusque codicis) — 302 ἀποκεκλειῦσθαι — 311 οὐ κατεπειγόντων — 329 ἐπάγειν — 368 μένοντας — 1012 φυλάξαι etc.

Andreas Darmarius exaravit, quo factum est hos libros non tantum inter se exhibere lectiones depravatas, sed corruptelas habere communes cum aliis libris Darmarianis: lacunas latissime dispersas, correcturas Marte proprio excogitatas.¹

Hic-illic Schwebel praeter hos duos Darmarianos librum adhibuit quendam Florentinum, de quo haec nobis tradidit: «Nec minus Florentini cuiusdam codicis varias scripturas Dom. Mar. Manni sua manu descripsit... quas etiam data occasione ad partes vocavi». Cum vero hodie alius codex Onasandri quam ille celeberrimus Med.-Laur. LV, 4 nullus Florentiae inveniatur, cumque haud credibile sit hoc libro Schwebelium usum esse — nam memorat lectionem *θαρηήσασιν* (p. 3₉) non extantem in Laurentiano manco iam tunc exordio, neque habente lectionem *δικαιον ἐμαχίσαντο* (p. 4₄₂) a Schwebelio relata — fidenti animo Florentinum Schwebelii aut alio migrasse aut intercidissee perseveraveris.

Quae cum ita sint, ad editorem Onasandri tertium, *Adamantium Korain* nos convertimus. Cui viro ceterum excellenti unus tantum liber ms. erat fructui, recentior et mediocritatis nota insignitus, a Koechlyo littera **K** signatus, ab illo Koechlyo, qui, pro dolor, unum a Korai adhibitum codicem adhuc ultra habuisse persuasum sibi habebat; cf. enim praefationis Koechlyanae p. VI: «Habuit enim ipse *duos* libros manuscriptos, quorum unus — qui ab eo in notis per *ΔΓ* a nobis littera **D** insignitur — olim Crusii tum Firmini Didoti saeculi XVI scriptus vitiis scatere dicitur: «*γέμει... ἀπὸ σφάλματα*», alter — quem in notis *τὸ ἐμὸν ἀντίγραφον* appellare solet, ego littera **K** instruxi — qualis sit, non indicatur, sed originem indolemque ceteris haud superiorem lectionibus a Korai hic illic allatis satis prodit». Sed Korais in praefatione sua explicite unum tantum habuisse apographum ipse testatus est, si licet fidere verbis, quae sequuntur (p. 9'): «*Αἱ διορθώσεις ἔγιναν, μέρος ἀπὸ τὰς διαφόρους γραφὰς, ὅσας φανερόναι ὁ Γερμανὸς ἐκδότης (sc. Schwebel) εἰς τὰς σημειώσεις του, μέρος ἀπὸ ἐν ἀντίγραφον, καὶ αἱ λοιπαὶ ἐξ εἰκασίας μου. Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο, κτῆμα τοῦ ἐνδόξου τυπογράφου Λιδότου... ἐγράφη κατὰ τὴν δεκάτην ἔκτην ἐκατονταετηρίδα, καὶ εἶχε πρῶτον κτήτορα τὸν φιλόπονον συντάκτην τῆς Τουρκογραϊκῆς Κρούσιον, ... Αὐτὸ γέμει ἀπὸ σφάλματα...*» Siglorum in adnotamentis («*ἐν ταῖς σημειώσειςιν*») in usum adhibi-

¹ Praeter hos libros Darmarii partim contuli, partim inspexi tantummodo codicem eius Palatino-Vaticanum 414 gr., Ambrosianum 563 (N 196 sup.) et Ambrosianum 905 (C 265 inf.), qui ultimus e praecedente est descriptus. Quomodo de Darmario librario viri docti iudicaverint, v. apud *Graux*: *Essai sur les origines du fonds grec de l'Eseurial*. Paris 1880. p. 350 vel *L. Schmidt*: *A. Darmarios*. *Zentralblatt f. Bibliothekswesen* III (1886) p. 135 sqq.

torum unum, *AT*, eundem in usum ac in aliis editionibus editoris neograeci, nil aliud significasse, quam *Διάφοροι Γραφαί* (= variae lectiones) nemo erit, qui non videat. Quas *διαφόρους γραφάς* omnes — ipse est rei testis — eum ex editione Schwebelii sumpsisse haec exempla demonstrant: 38 τὸ γένος habent Rigaltii Liber Recentior et Schwebelii Bavaricus et Nagelianus; 129 μεμορημένους Schwebelii Bav. et Nag.; 147 ἐθέλοντες Rigaltii Morellanus; 261 ἀναφερόμενος idem; 302 ἀποκλείσαι editio Rigaltii; 473 τῶν ὅλων Rigaltii codex Mediceus; 545 φρασθῆναι Rigaltii Lib. Rec.; 732 ἐπικέρονται Rigaltii Lib. Rec. Schwebelii Bav. et Nagel.; 1143 περιθῆναι μηχαναῖς idem libri: παραστῆναι μηχαναῖς Rigaltii Lib. Med.; etiam scriptoris nomen Ὀνησάνδρου adfertur, quae est varia lectio e Leonis Tacticis (XIV. 112). Neque ergo siglo *AT* notatur codex apud Korain, neque siglis ceteris *HA* (= ἡμετέρα διόρθωσις = mea coniectura), *AT* (= ἀρχαῖοι vel ἀρχαιότεροι τύποι = veteres editiones, idem ac «ἐν ταῖς πρὸ ἡμῶν ἐκδόσεσιν») et *EA* (= εἰκασταὶ διάφοροι vel διαφύρων = coniecturae variorum). Codex itaque apud Koechlyum et Oldfatherum siglo D notatus nunquam extitisse de mea parte pro certo est creditus. Liber ille («τὸ ἐμὸν ἀντίγραφον»), ex quo *Korais* lectiones nonnullas hausit, ad eam recentiorum codicum familiam pertinet, quae e Parisino 2442 gr. fluxit et mss. libris Darmarianis proxime accessisse videtur, cuius autem quid fuerit fatum et vicissitudo, ignoratur hodie.

A *Korai* ergo praedecessores eius in libris adhibendis non esse superatos facile intellexeris; sed in corruptelis quibusdam sanandis superior tamen evasit.

Hactenus omnes Onasandri editiones ab ea contextus memoria pendebant, quam exemplaria inprimis recentiora classis Vaticano-Parisinae communicaverunt nobiscum. Nihilominus tamen ne usu Codicis Morellani variae quaedam lectiones e classe, quae Laurentiana nominatur, irreperent in contextum, nemo quisquam editorum poterat inhibere. Ipsius classis Laurentianae lectionum varietas usu codicum duorum, Bernensem 97 dico et Parisinum 2522 gr., *Arminio Koechly*¹ erat fructui prima. Koechly codicum, de quibus mentionem feci, lectiones ceteris praetulit, exceptis lectionibus manifeste corruptis, et «religiose — ut inquit — conguessit a prioribus enotatas editoribus scripturas»; quo modo — et alio modo fieri haud potuit — congeriem scripturarum supervacaneam conguessit.

Passu quodam protinus perrexit *G. A. Oldfather*,² cum opera Henrici

¹ ΟΝΟΣΑΝΔΡΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ. Onosandri de imperatoris officio liber. Recensuit et commentario critico instruxit Arminius Koechly. Lipsiae. In aedibus B. G. Teubneri. MDCCCLX.

² Aeneas Tacticus, Asclepiodotus, Onasander. With an English Translation by Members of The Illinois Greek Club. In «The Loeb Classical Library». London—Newyork 1923.

Rostagno adiutus librum Mediceo-Laurentianum adhibuit et contextum ope insuper tabularum phototypicarum codicum Vaticani et Neapolitani confectum et versione Anglo-Britannica instructum Londini publicavit. Nam religiosius, quam Koechly, recepit lectiones codicum classis primariae, et cum Koechly ab Onasandro hiatum vitari animadverterit, ideoque elisiones pluries statuerit, quam in libris mss. apparuerint, imprimis quidem particulam *δὲ* eliserit, ut contextum dictione conformatum constituat, Oldfather a retinendo hiatum et formas *γίνεσθαι* et *γίγνεσθαι*, *γινώσκω* et *γινώσκω* promiscue usurpando non videtur esse deterritus. In apparatu critico deinde ubertatem varietatis lectionum Koechlyanam paulum modo coartavit, e quibus falsas nonnunquam excipere non potuit, quin sineret. Dolendum est denique, quod paraphrasin in codice Ambrosiano B 119 sup. servatam usui sibi adferre nequivit.

Quae paraphrasis quantum prodesse potuerit textui constituendo ex iis, quae Lowe in opusculo suo¹ elucubraverat, iam apparuit. Ea, conlata cum Onasandro, Ps.-Leone² et Leone, variis locis editoribus bonae frugis suae plenitudinem in totum praebeuit. Edidimus ita, ut codicis Ambrosiani scripturas et rem orthographicam generatim secuti essemus.³ Conlata insuper cum recensione Praeceptorum Nicephori Constantiniana comperisse contigit, recensionem Constantinianam Praeceptorum Nicephori a paraphrasi pendere et non ab ipso Onasandro, uti id in dissertatione (Byz. Zs. XXX. p. 51) nuper contendit R. Vári.

Hic est occasio lectores monendi lectiones codicis Mediceo-Laurentiani iis locis, ubi cum Ps.-Leonis, Leonis vel paraphraseos lectionibus congruerent, a nobis receptas, contra autem, ubi paraphrasis, Ps.-Leo vel Leo cum codicibus Vaticano 1164 graeco et Parisino 2442 graeco consentirent, repudiatas esse. Sed non ubicunque potuit pari modo exercitari haec rationis norma. Si ex. gr. 784 *ἐραστὰς παρὰ παιδικοῖς* omittunt et 853 *ἔθῃ* habent pro *ἡθῃ* **VPA**, 787 *ἄρξασθαι* pro *ἄρξαι* **VP Leo**, 1136 *μηχανημάτων* **VPA** pro *μηχανῶν*, 1230 *ἀπαρამύθητος* **VPA** pro *εὐπαρამύθητος*, 858 *ἐκλεγέσθω* **VP** et *ἐκλέγου*

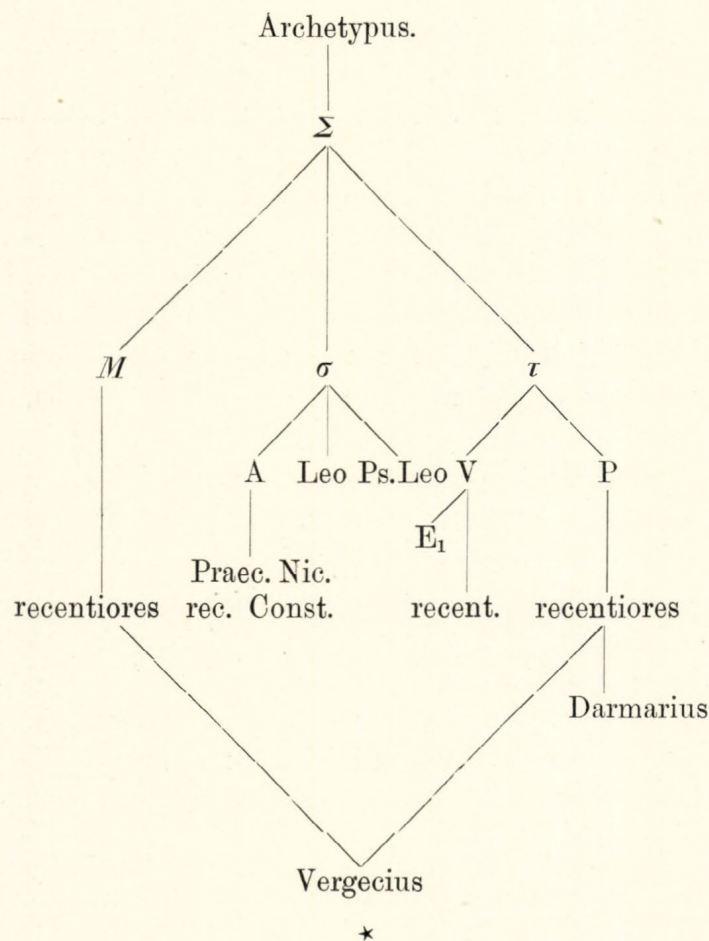
¹ A Byzantine Paraphrase of Onasander by Clarence G. Lowe. Washington University. Saint Louis. 1927. (cf. B. A. Müller, Phil. Wochenschrift 49 [1929] 1080—1084.).

² Cf. ea, quae R. Vári in ephemeride quae Byzantinische Zeitschrift intitulatur a. XXVII [1927] pp. 241—270 exposuit.

³ In editione a Lowe facta nonnullae lectiones perperam sunt enotatae, ex. g. 3 *ὀρνέων* pro codicis lectione *ὀρνέων*; 4 *διανέστη* pro *διανέστησε*, 96 *κλέπτονται* pro *βλέπονται*, 133 *παταταγμένους* pro *παταττομένους*, 203 *συμπεληγμένους* pro *συμπεφωρμένους*, 274 *ἄλλος* pro *εἶτα ὁ* 322 *ἔστιν* pro *εἶτα*, 406 *ἐγὼ λέγω* pro *λέγω*, 436 *παίειν* pro *πταίειν*, 453 *αὐτῶν* pro *τούτων*, 478 *παρ' αὐτοῦ* pro *παρὰ τοῦ*, 681 *ἐν* pro *ὅν*, 687 *κατασφαλίζόμενας* pro *κατασφαλίζόμενα*, 729 *βουλεύεσθαι* pro *βουλεύεται*, 91 *πη* erasum est in codice. In margine codicis lemmata quasi semper mutilata leguntur, quorum neque mentionem quidem facit Lowe.

Leo pro ἐπιλεγέσθω, similiaque leguntur, haec ex usu tunc temporis sermonis vel morum vel etiam e lapsu explicari possunt. Gravior erat tantummodo in hiatu statuendo ratiocinatio, cum particula δὲ solummodo ante ἄν (cf ἐπειδὴν) elideretur, elisionibus ante ἄν ceterum quoque observatis.

Stemma codicum editoribus ita se praestitit patuitque :

Post stemma codicum explanatum de scriptoris nomine nonnulla addere cupio. In codicibus vetustioribus nomen in duabus formis extare nihil est, cur moneam. Sed illud est quaerendum, utrum forma Ὀνάσανδρος codicis Laurentiani, an scriptura nominis Ὀνοσάνδρου familiae Vaticano-Parisiinae sit illi praeferenda? Accedit, quod Johannes Lydus, qui rebus antiquariis Romanorum se dediderat (De magistratibus I, 47), et Leo imperator Byzantinus (Tact. XIV, 112 [Mgn]) scriptori Strategici nomen Ὀνησάνδρου imposuerunt. Inde res ita se habet hodie, ut sint, qui — e. gr. *Vári* et *Oldfather* —

Onasandrum, sint, qui — e. gr. de Wilamowitz¹ et Dain² — Onesandrum, denique, qui — e. gr. G. Schmid Suidam secutus, sed alii etiam — Onosandrum scripserint. De his omnibus tribus formis extant nobis testimonia ex marmoribus conlecta. Forma *Ὀνόσανδρος*³ semel tantum occurrit, quantum ego quidem sciam, CIGr XII. fasc. 1. no. 66, in inscriptione quadam insulae Rhodi, forma *Ὀνήσανδρος* CIGr I, no. 538, II, no. 1047, 1560, 482; XII, 5. no. 653; 9. no. 246 A₂₆₆ et 246 A₂₃₅, 246 A₅₇, 240₃₁, 245 B₆₇, 711; Sakellarios: *Τὰ Κυπριακά* (Athenis 1890) I, p. 97₂₀ no. 6; p. 170₂₀ no. 1 et p. 179 no 17, *Ὀνάσανδρος* legitur CIGr V. 1, no. 1189; 212, VII, no. 2434, XII. 1, no. 925, 819, 1064, 191, 151, 705, 50, 1372; XII. 3, no. 33, 34; XIV, no. 2393₄₀₃. Unde *Ὀναςάνδρου* vel *Ὀνησάνδρου* nomen (velut alia nomina ab eadem radice *ὄνα-* vel *ὄνη-* ducta) apud Graecos persaepe in usu versatum esse satis elucet.⁴ A. Dain in recentissimo eius opere lapidum Cypriacorum⁵ testimoniis nisus, ubi Servius Sulpicius Pancles Veranianus honoratus esse testificatur ab Onesandro quodam, filio Artabati et a Zenone, filio Onesandri, formam Onesandri probavit eo potius, quod librum Strategicum ab auctore Q. Veranio dedicatum esse initium libelli iam dudum lectores docuit. At constat non tantum plurimos Onasandros Onesandrosque extitisse, sed plures quoque Veranios et Veranianos,⁶ et quod superest, habueritne Q. Veranius in Strategico laudatus quidquam relationis cum Servio Sulpicio Pancele Veraniano, nam de hac re nihil certi scire licet. De Onesandri quidem nominis forma cur faciam mentionem aliis de scriptoribus nomine formae dialecticae praeditis, e. gr. de tactico Damocrito, a Suida laudato, quid memorem Daimachum, Hagelochum, Hagestratum vel alios, qui omnes etiam apud scriptores sua nomina forma dialectice vulgata retinuerint? Ideo codici optimo Mediceo-Laurentiano tribuimus maximi momenti auctoritatem nolentes nucis cassae instar putare formam in Laurentiano nobis servatam.

★

¹ Erinnerungen. 1848—1914. 2e Aufl. (Lipsiae s. a.) p. 151.

² Les Manuscrits d'Onésandros. Paris 1930. (cf. Phil. Wochenschrift 52 [1932] 1—8.).

³ Neque bybliothecae Alexandrinae praeposito nomen erat Onosander uti apud G. Schmid legitur (Christ—Schmid—Stählin: Gesch. d. gr. Lit. [1920] II. 1, p. 18 in notis), nam inscriptio, e libro M. L. Strach: Die Dynastie der Ptolemäer, Berlin 1897. p. 263 no 136 citata eadem est ac Sakellarii [*Τὰ Κυπριακά* I² p. 97 no 6], quae *Ὀνήσανδρου Ναυσικράτους* exhibet.

⁴ cf. A. Fick: Die griech. Personennamen. Gottingae 1894², p. 224).

⁵ Hae inscriptiones etiam apud Sakellarium reperiuntur: *Τὰ Κυπριακά* I. p. 170 no 1 et p. 179, no 17.

⁶ Vide, de Rohden—Dessau: Prosopographia Imperii Romani (Berolini 1898) III. p. 399, no 266, quo loco de Q. Veranio consule ord. a. 49 haec leguntur: «Ab eo ut videtur appellati (ipsi vel patres eorum civitatem per eum nacti) multi Veranii et Q. Veranii in Lycia».

Si quis libri Strategici compositionem considerabit, subito intellet capita non semper eadem ratione disposita esse atque hodie. *R. Vári* (quondam *Veisz*) cum cogitasset, quatenus fuisset Strategici quondam compositio, p. 358 tomi XLII (1918) ephemeridos, quae «Egyetemes Philologiai Közlöny» inscribitur, capita huncce in ordinem rettulit:

1. De imperatore eligendo cap. I—II.
2. Quomodo consilium capiendum sit III—V.
3. De exercitus itinere et de castris VI—X η '.
4. De officio imperatoris die ante bellum XXVII—XXXIV.
5. De officio die belli X θ ', XXV—XXVI, X ι ', XI β ', XII—XXIV, XI α '.
6. De officio post diem belli XXXV—XXXVIII.
7. Epilogus de urbe oppugnanda XXXIX—XLII.

Hanc fuisse capitum dispositionem primam testantur etiam Ps.-Leo et Leo, qui utrique — uti e locis in adnotamentis a nobis congestis perspicuum est — multa ex Onasandro hauserunt et in Tacticorum componendi factura et fabricatione hunc ordinem secuti sunt.

Quibus notatis id tantum monendum habeo, quod textum hic-illuc etiam meis viribus aliquantillum dilucidatum per extensum *Rudolphus Vári*, (quondam *Veisz*) olim mihi unus praeceptorum posteaque studiorum meorum fautor, constituit et critice elaboravit.

Finem faciens praefandi non possum quin grato animo meminerim virorum doctorum, qui in hoc libello conficiendo nos adiuverint. Ideo gratias habeo quam maximas praefectis bibliothecarum Vaticanae, Laurentianae, Ambrosianae, Marcianae, Neapolitanae, Parisinae, Monacensis, imprimis autem viro elmo secretariorum primati Academiae Litterarum Hungaricae *Eugenio de Balogh*, qui quanto opere meis scriptis faverit, nunquam ero inmemor. Viro illustri, qui in plagulis corrigendis adiuvit, *Julio Moravcsik*, grates agantur plurimae.

Budapestini, Idibus Februariis 1935.

E. K.

Conspectus Siglorum.

M	cod. Mediceo-Laurentianus LV, 4.
P	cod. Parisinus reg. 2442 gr.
V	cod. Vaticanus 1164 gr.
E₁	cod. Borbonico-Neapolitanus III—C—26.
O	codices (codicum consensus).
m₁	manus prima.
m₂	manus secunda.
<i>Ps Leo</i>	Leonis Inedita quae dicuntur <i>Tactica</i> .
<i>Leo</i>	Leonis <i>Tactica</i> .

add.	addidit.
cf.	confer, conferatur.
cff.	conferantur.
cod.	codex, codicis etc.
codd.	codices, codicum etc.
coll.	collato, collatis.
coni.	coniecit.
corr.	correxerit, correctum.
del.	delevit.
e corr.	e correctura.
ex. gr.	exempli gratia.
inc.	incipit.
ins.	inseruit.
in mge	in margine.
in ras.	in rasura.
litt.	littera etc., litterae etc.
om.	omisit.
omm.	omiserunt.
paragr.	paragraphus.
rest.	restituit.
scr.	scripsit.
tent.	tentavit.
tit.	titulus.
vs.	versus, versum etc.
vss.	versus. versuum etc.

ΟΝΑΣΑΝΔΡΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ.

1. In subscriptione **M**: Ὀνοσάνδρου **PV**: Ὀνησάνδρου *Leo XIV*, 108 [112], *Joh. Lyd.* de magistr. I. 47.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ἰππικῶν μὲν λόγων ἢ κυνηγετικῶν ἢ ἀλευτικῶν τε αὐτὰ καὶ νεωργικῶν
 συνταγμάτων προσφώνησιν ἡγοῦμαι πρέπειν ἀνθρώποις, οἷς πόθος ἔχεισθαι
 τοιῶνδε ἔργων, στρατηγικῆς δὲ περὶ θεωρίας, ἃ Κόϊντε Οὐηράνιε, Ῥωμαίοις
 5 καὶ μάλιστα Ῥωμαίων τοῖς τὴν συγκλητικὴν ἀριστοκρατίαν λελογχόσι καὶ
 κατὰ τὴν Σεβαστοῦ Καίσαρος ἐπιφροσύνην ταῖς τε ὑπάτοις καὶ στρατηγικαῖς
 ἐξουσίαις κοσμουμένοις διὰ τε παιδείαν, ἥς οὐκ ἐπ' ὀλίγον ἔχουσιν ἐμπει-
 ρίαν καὶ προγόνων ἀξίωσιν. ἀνέθηκα δὲ πρῶτοις σφίσι τόνδε τὸν λόγον οὐχ
 ὡς ἀπείροις στρατηγίας, ἀλλὰ μάλιστα τῇδε θαρρήσας, ἥ τὸ μὲν ἀμαθὲς τῆς
 10 ψυχῆς καὶ <τὸ> παρ' ἄλλῳ κατορθούμενον ἡγνόησε, τὸ δὲ ἐν ἐπιστήμῃ τῷ καλῶς
 ἔχοντι προσεμαρτύρησεν. ὅθεν, εἰ καὶ παρὰ πολλοῖς φανείη νενοημένα τὰ
 παρ' ἐμοῦ συντεταγμένα, καὶ κατὰ τοῦτ' ἂν ἡσθείην, ὅτι μὴ μόνον στρατη-
 γικὰς συνεταξάμην ὑφηγήσεις, ἀλλὰ καὶ στρατηγικῆς ἐστοχασάμην καὶ τῆς ἐν
 αὐτοῖς φρονήσεως, εὐτυχοίην τ' ἄν, εἰ, ἃ δεῖ Ῥωμαίους δυνάμει καὶ δι' ἔργων
 15 πράξαι, ταῦτ' ἐγὰρ λόγῳ περιλαβεῖν ἱκανὸς εἶναι παρὰ τοιούτοις ἀνδράσι
 δοκιμασθείην.

τὸ δὲ σύνταγμα θαρροῦντί μοι λοιπὸν εἰπεῖν ὥς στρατηγῶν τε ἀγαθῶν
 ἄσκησις ἔσται παλαιῶν τε ἡγεμόνων κατὰ τὴν σεβαστὴν εἰρήνην ἀνάθημα,
 εἰσόμεθά τε καί, εἰ μηδὲν ἄλλο, παρ' ἣν αἰτίαν οἱ τε πταίσαντες ἐσφάλησαν
 20 τῶν στρατηγησάντων, οἱ τε εὐπραγίσαντες ἡγέρθησαν εἰς δόξαν μάλιστα δὲ
 τὴν Ῥωμαίων ἀρετὴν ἐννοήσομεν, ὥς οὔτε βασιλεὺς οὔτε πόλις οὔτε ἔθνος
 μεῖζον ἡγεμονίας ἐκρατύνετο μέγεθος, ἀλλ' οὐδὲ εἰς ἴσον ἤλασεν, ὥστε τοσούτοις
 βεβαιώσασθαι χρόνοις ἀκίνητον δυναστείαν. οὐ γὰρ τύχη μοι δοκοῦσιν ὑπερά-

3. πρέπει ^ν P: πρέπει V 5. λελογχῶσιν PV 6. ταῖς Korais: τοῖς O 8. φησί (deleto
 accentu) P: φησί V 9. ἢ (corr. in ἢ Pm₂) PV 10. τὸ add Pm₂ Koechly. 12. τοῦτο PV
 14. Schwebel tentavit: δὴ Ῥωμαίοις PV 15. πρα ||| V: πέπραχται, recepto δὴ Ῥωμαίοις
 Koechly. 15. περιβαλεῖν P 15. post εἶναι PV exhibent δόξαίμ: εἰ δὴ, quae eiecit Koechly.
 20. ἡγέρθησαν (sed ἡ e corr.) Taurin. B-III-49: ἐγέρθησαν PV: ἡρθησαν Wytttenbach:
 ἐξήρθησαν coll. Str. VI, 4, 1 tentat Vári: ἡέρθησαν Koechly. 22. οὐδ' PV

ραντες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὄρους ἐπὶ πέρατα γῆς ἐκτεῖναι τὴν σφετέραν ἀρχήν,
ἀλλὰ πράξεσι στρατηγικαῖς. συνεπιλαμβάνεσθαι μὲν γὰρ εὖχεσθαι δεῖ καὶ ²⁵
τὴν τύχην, οὐ μὴν τὸ παράπαν οἶεσθαι ταύτην κρατεῖν. ἀλλ' ἀνόητοι οἱ καὶ
τὰ σφάλματα τῆς τύχης ἐγκλήματα μόνῃς ποιοῦμενοι, οὐ τῆς τῶν στρατη-
γούντων ἀμελείας, καὶ τὰ κατορθώματα | ταύτης, οὐ τῆς ἐμπειρίας τῶν ἡγου-
μένων· οὔτε γὰρ ἐπεικὲς ἀνεπιτίμητον οὕτως ἀπολιπεῖν τὸν πταίοντα τοῖς
ὅλοις, ὥς πάντων αἰτιᾶσθαι τὴν τύχην, οὔτε δίκαιον ἀμάρτυρον ἐπὶ τοσοῦτον ³⁰
ἐπαίνου τὸν κατορθοῦντα περιορᾶν, ἐφ' ὅσον ἀπάντων ἀνατιθέναι τῇ τύχῃ
τὴν χάριν.

ἐπειδὴ δὲ φύσει πάντες ἄνθρωποι τοῖς μὲν δι' ἐμπειρίας συντειᾶσθαι
δοκοῦσι, καὶ ἀσθενᾶς ἀπαγγέλλεται, τὸ πιστὸν τῆς ἀληθείας ἀπονέμουν, ³⁵
τοῖς δὲ ἀπειράστοις, καὶ ἢ δυνατὰ πραχθῆναι, διὰ τὸ ἀδοκίμαστον ἀπιστοῦσιν, ³⁵
ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι περὶ τῶν ἐν τῷδε τῷ λόγῳ στρατηγημάτων ἡθροισμένων
τοσοῦτο προειπεῖν, ὅτι πάντα διὰ πείρας ἔργων ἐλήλυθε καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν
τοιούτων, ὧν ἀπόγονον ὑπάρχει Ῥωμαίων ἅπαν τὸ γένει καὶ ἀρετῇ μέχρι
τοῦ δεῦρο πρωτεύον. οὐθὲν γὰρ ἐσχεδιασμένον ἀπολέμῳ καὶ νεωτέρῳ γνώμῃ
τόδε περιέχει τὸ σύνταγμα, ἀλλὰ πάντα διὰ πράξεων καὶ ἀληθινῶν ἀγώνων ⁴⁰
κεχωρηκότα μάλιστα μὲν Ῥωμαίοις· αἵτε γὰρ ποιήσαντες ἐφυλάξαντο παθεῖν
καὶ δι' ὧν ἐμηχανήσαντο δρᾶσαι, πάντα μοι συνείλεται. καίτοι οὐκ ἡγγόηκα,
ὅτι μᾶλλον ἂν τις εἴλετο πάνθ' ἑαυτοῦ καὶ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας τὰ στρατηγή-
ματα δοκεῖν εἶναι, πλείονα θηρώμενος ἔπαινον ἀπὸ τῶν πιστευσάντων ἢ[τῆς]
ἀλλοτρίας ἐπινοίας, ἐγὰρ δὲ οὐ παρὰ τοῦτ' ἐλαττοῦσθαι δοκῶ. καθάπερ γάρ, ⁴⁵
εἴ τις ἐν πολέμοις αὐτὸς στρατευσάμενος συνετάξατο τοιόνδε λόγον, οὐκ ἂν
παρὰ τοῦτο ἥττονος ἤξιοῦτο μαρτυρίας, ὅτι μὴ μόνον φυσικῆς ἀγχινοίας ἰδίαν
εὗρεσιν εἰσηνέγκατο στρατηγημάτων, ἀλλὰ καὶ τὰ δι' ἄλλων εὖ πραχθέντα
μνήμῃ παραθέμενος εἰς σύνταξιν ἤγαγεν, οὕτως οὐδὲ ἑμαυτὸν οἶομαι τοῦ-
λαττον ἐπαίνων οἶσεσθαι παρὰ τοῦτ', ὅτι μὴ πάντα τῆς ἐμῆς ὁμολογᾶ συνέ- ⁵⁰
σεως εἶναι, τοῦναντίον δὲ προεῖληφα τὸν τε ἔπαινον ἀνεπίφθονον ἔξειν καὶ
τὴν πίστιν ἀσυκοφάντητον.

26. 27. ἀνόητος ὁ... ποιοῦμενος de Rohden 29. ἀπολειπεῖν P 34. ἀπαγγέλλεται PV
τῆς ἀληθείας Vāri: εἰς ἀλήθειαν O 35. ἀπειράστοις V: ἀπείροις M εἰ δύναται PV
37. τοσοῦτον PV 38. τῷ γένει καὶ ἀρετῇ PV 41. μὲν omm PV ποιήσαντες O: πολεμή-
σαντες conī. Koechly; habet etiam Taurin. B-III-19. 42. δι' ὧν] δίκαιον P ἐμαχέσαντο
PV γ' οὐκ conī. de Rohden. 43. εἴλατο PV πάντα PV 44. τῆς eiecit Vāri: ἀπὸ τῆς PV
45. τοῦτο PV γὰρ omm PV 46. αὐτοστρατευσάμενος PV 49. οὐδ' O 51. εἶναι omm
PV τ' O

I.

[Περὶ αἵρέσεως στρατηγοῦ]

55 Φημὶ τοίνυν αἰρεῖσθαι τὸν στρατηγὸν οὐ κατὰ γένη κρίνοντας, ὥσπερ τοὺς ἱερέας, οὐδὲ κατ' οὐσίας, ὥς τοὺς γυμνασιάρχους, ἀλλὰ σώφρονα, ἐγκρατῆ, νήπιον, λιτόν, διάπονον, νοερόν, ἀφιλάργυρον, μήτε νέον μήτε πρεσβύτερον, ἂν τύχη καὶ πατέρα παίδων, ἱκανὸν λέγειν, ἔνδοξον.

σώφρονα μὲν, ἵνα μὴ ταῖς φυσικαῖς ἀνθελκόμενος ἡδοναῖς ἀπολείπη
60 τὴν ὑπὲρ τῶν μεγίστων φροντίδα.

ἐγκρατῇ δέ, ἐπειδὴ τηλικαύτης ἀρχῆς μέλλει τυγχάνειν· αἱ γὰρ ἀκρατεῖς ἱρμαὶ προσλαβοῦσαι τὴν τοῦ δύνασθαι τι ποιεῖν ἐξουσίαν ἀκατάσχετοι γίνονται πρὸς τὰς ἐπιθυμίας.

νήπιον δέ, ὅπως ἐπαγρυπνῇ ταῖς μεγίσταις πράξεσιν· ἐν νυκτὶ γὰρ
65 ὥς τὰ πολλὰ ψυχῆς ἡρεμούσης στρατηγοῦ γνώμη τελειοῦται.

λιτόν δέ, ἐπειδὴ κατασκελετεύουσιν αἱ πολυτελεῖς θεραπείαι δαπανῶσαι χρόνον ἀπρακτον εἰς τὴν τῶν ἡγουμένων τρυφήν.

διάπονον δέ, ἵνα μὴ πρῶτος τῶν στρατευομένων, ἀλλ' ὕστερος
κάμνη.

70 νοερόν δέ, ὅξυν γὰρ εἶναι δεῖ τὸν στρατηγὸν ἐπὶ πᾶν ἄτιοντι δι' ἀκύν-
ητος ψυχῆς κατὰ τὸν Ὅμηρον [η 36].

ὥσει πτερὸν ἢ νόημα.

πολλάκις γὰρ ἀπρόκλητοι ταραχαὶ προσπεσοῦσαι σχεδιάζειν ἀναγκάζουσι τὸ
συμφέρον.

56—58. eff. *Ps Leonis* I. 1 et *Leonis Tacticorum* II. 1. 59—60. *Ps Leo* I. 5, *Leo* II. 2. 61—63. *Leo* II. 3. 64—65. *Ps Leo* I. 6, *Leo* II. 4. 66—67. *Ps Leo* I. 6, *Leo* II. 5. 68—69. *Ps Leo* I. 9, *Leo* II. 6. 70—74. *Leo* II. 7.

54. Titulum, ante quem ἀρχὴ τοῦ στρατηγικοῦ legitur, *PV* habent: om *M* 56. τοὺς ante γυμν. om *M* γυμνασιάρχας *PV* 59. Inde tantum in *PV* apparent paragraphorum numeri.

M *Ps Leo*; cf *Leo* «μὴ ταῖς τῆς φύσεως»: ταῖς φυσικαῖς μὴ *PV* 60. ὑπὲρ ο: περὶ *Ps Leo*, *Leo* 61. ἐπειδὴ *M* *Leo*: ἐπεὶ *PV* ἀκρατεῖς corr. ex ἐγκρατεῖς a *Pm*₂ 62. τι omm *PV*

64. δ' *M* 66. κατασκελετεύουσιν *M*: -σχετελ-^λ *Pm*₂ 68. δ' *M* ὕστερος *MV* *Ps Leo*: ὕστερον *P*: ὕστατος *Koechly*. 70. δὲ om *M* 72. ἢ ἐνόημα *V* 73. ἀπροσδόκητοι *PV*: «ἀνυπονόητοι» *Leo*.

〈ἀφιλάργυρον δέ〉· ἡ γὰρ ἀφιλαργυρία δοκιμασθήσεται καὶ πρώτη 75
τοῦ γὰρ ἀδωροδοκίῃως καὶ μεγαλοφρόνως προῖστασθαι τῶν πραγμάτων αὕτη
παραίτια· πολλοὶ γάρ, καὶ διὰ τὴν ἀνδρίαν ἀσπίσι πολλαῖς καὶ δόρασιν ἀν-
τιβλέψωσι, περὶ τὸν χρυσὸν ἀμαυροῦνται· δεινὸν γὰρ πολεμίοις ὄπλον τοῦτο
καὶ δραστήριον εἰς τὸ νικᾶν.

οὔτε δὲ νέον οὔτε πρεσβύτερον, ἐπειδὴ ὁ μὲν ἄπιστος, ὁ δὲ 80
ἀσθενής· οὐδέτερος γὰρ ἀσφαλής, ὁ μὲν νέος, ἵνα μὴ διὰ τὴν ἀλόγιστον παιδείαν
τόλμαν, ὁ δὲ πρεσβύτερος, ἵνα μὴ διὰ τὴν φυσικὴν ἀσθένειαν ἐλλείπῃ. κρα-
τίστη δὲ αἵρεσις ἡ τοῦ μέσου· καὶ γὰρ τὸ δυνατόν ἐν τῷ μηδέπω γεγηρακότι
καὶ τὸ φρόνιμον ἐν τῷ μὴ πάνυ νεάζοντι. ὥς, οἵτινές γε ἡ σώματος ῥάμην
ἄνευ ψυχῆς ἐμφρονος ἐδοκίμασαν ἢ ψυχὴν φρόνιμον ἄνευ σωματικῆς ἔξεως, 85
οὐδὲν ἐπέραναν· ἡ γὰρ ὑστερήσασα φρόνησις οὐδὲν ἐνόησε κρεῖττον, ἡ δὲ
ἐλλείπουσα δύναμις οὐδὲν ἐτελείωσεν. ὁ γε μὴν εὐδοκιμῶν οὐ μικρὰ τοὺς
ἐλομένους ὤνησεν· ὅτινα γὰρ ἄνθρωποι φιλοῦσιν αὐτομάτῃ διανοίας ἐμ-
πιώσει, τοῦτο ταχὺ μὲν ἐπιτάττοντι πεύθονται, λέγοντι δὲ οὐκ ἀπιστοῦσι, κιν-
δυνεύοντι δὲ συναγωνίζονται. 90

πατέρα δὲ προῦκριναι μᾶλλον, οὐδὲ τὸν ἄπαιδα παραιτούμενος, ἐὰν
ἀγαθὸς ᾖ· ἐάν τε γὰρ ὄντες τύχωσι νήπιοι, ψυχῆς εἰσιν ἰσχυρὰ φίλτρα τὴν
εὐνοίαν ἐξομηρεῦσασθαι δυνάμενα περὶ σιτραιγοῦ πρὸς παιρίδα, δεινοὶ καὶ
ὀξεῖς μύωπες πατρὸς οἷοί τε ἀναστῆσαι θυμὸν ἐπὶ πολεμίους· ἂν τε τέλειοι,
σύμβουλοι καὶ συστράτηγοι καὶ πιστοὶ τῶν ἀπορρήτων ἐπηρεῖται γιννόμενοι 95
συγκατορθοῦσι τὰ κοινὰ πράγματα.

75—79. *Leo* II. 8. 80—87. *Ps Leo* I. 15, *Leo* II. 9. 87—90. *Ps Leo* I. 15, *Leo*
II. 10. 91—96. *Ps Leo* I. 16, *Leo* II. 11.

75. Inseruit duce Schwebelio e Leone Koechly. γὰρ e Leone restituit Koechly: δ' ο
76. αὐτῇ PV 77. διὰ om M 80. ἄπιστος o Ps Leo; cf Leo «ἄπιστον... φρόνημα»: ἀλόγιστος
Koechly: ἄπειρος suspicatus est Korais. δ' M 81. οὐδ' ἕτερος o μὴ PV Ps Leo: μὴ τι
M Leo. 82. post μὴ e cod. Bern 97 τι ins. Koechly, sed omm o Ps Leo, Leo. 83. δ' αἵρεσις
ἡ M cf. Ps Leo «δὲ τοῦ μέσου ἡ αἵρεσις»: δι' αἵρεσις [ἡ] (sed in δ' ἡ αἵρεσις corr. Pm₂) PV;
cf Leo. 83. μηδέπως M 85. ἐμφρόνως M 86. ἡ pr.] ἡ PV ἐνενόησε V ἡ δὲ Vári Koechlyum
secutus (ἡ δ'): ἡ o Ps Leo, Leo. 88. ἐλλομένους (ἐλλ- V) PV αὐτομάτῃ MV Ps Leo: αὐτο-
μάτῃ Pm₂ 89. δ' MP 91. 92. ἂν... ἂν PV 93. περὶ quod ante τὴν εὐνοίαν habent o,
transposuit duce Ps Leone (cf «τὸ περὶ τοὺς κρατοῦντας εὐνοῦν») Korzenszky. στρατηγὸν Schwe-
belii receperunt Koechly et Oldfather. 95. ex σύμβολοι corr. Pm₂ συστράτηγοι (συσστρ- M,
-γοὶ V) MV Ps Leo Leo: στρατηγοὶ P

λέγειν δὲ ἱκανόν· ἐνθεν γὰρ ἡγοῦμαι τὸ μέγιστον ὠφελείας † ἵζεσθαι
 διὰ στρατεύματος· ἐάν τε γὰρ ἐκιάττη πρὸς μάχην στρατηγός, ἢ τοῦ λόγου
 παρακείμεναι τῶν μὲν δεινῶν ἐποίησε καταφρονεῖν, τῶν δὲ καλῶν ἐπιθυμεῖν.
 100 καὶ οὐχ οὕτως ἀκοαῖς ἐνηχοῦσα σάλπιγξ ἐγείρει ψυχὰς εἰς ἄμιλλαν μάχης, ὥς
 λόγος εἰς προτροπὴν ἀρετῆς ἐναγωνίου ῥηθεὶς ἀκμάζουσιν ἀνέστησε πρὸς τὰ
 δεινὰ τὴν διάνοιαν· ἂν τέ τι συμβῇ πιαῖσμα περὶ τὸ στρατόπεδον, ἢ τοῦ λόγου
 παρηγορία τὰς ψυχὰς ἀνέρωσε. καὶ πολὺ δὴ χρησιμώτερός ἐστι στρατηγοῦ
 λόγος οὐκ ἀδύνατος, ὥστε παραμυθεῖσθαι τὰς ἐν στρατοπέδοις συμφορὰς τῶν
 105 ἐπομένων τοῖς τραυματίαις ἰατρῶν. οἱ μὲν γὰρ ἐκείνους μόνους τοῖς φαρμάκοις
 θεραπεύουσιν, ὁ δὲ καὶ τοὺς κάμνοντας εὐθυμοτέρους ἐποίησε καὶ τοὺς ἐρρω-
 μένους <ἐπὶ πλεῖον> ἀνέστησε <πρὸς ἀνδρίαν>· καὶ ὥσπερ τὰ ἀόρατα νοσή-
 ματα τῶν ὀρρωμένων δυσχερεστέραν ἔχει τὴν θεραπείαν, οὕτως <δὴ> ψυχὰς ἐξ
 ἀθυμίας ἰάσασθαι λόγῳ παρηγορήσαντι δυσκολώτερον ἢ σωμάτων φανεράν
 110 ἐξ ἐπιπολῆς θεραπεῦσαι νόσον. οὐδὲ χωρὶς στρατηγῶν οὐδεμία πόλις ἐκπέμψει
 στρατόπεδον, οὐδὲ δίχα τοῦ δύνασθαι λέγειν αἰρήσεται στρατηγόν.
 τὸν δὲ ἔνδοξον, ὅτι τοῖς ἀδόξοις ἀσχάλλει τὸ πλῆθος ὑποτατιζόμενον·
 οὐθεὶς γὰρ ἐκὼν ὑπομένει τὸν αἰτιοῦ χείρονα κίριον ἀναδέχεσθαι καὶ ἡγε-
 μόνα. πᾶσα δὲ ἀνάγκη τὸν τοιοῦτον ὄντα καὶ τοσαύτας ἀρετὰς ἔχοντα ψυχῆς,
 115 ὅσας εἴρηκα, καὶ ἔνδοξον εἶναι.

II.

[Περὶ ἀγαθοῦ στρατηγοῦ διαίρεσις.]

Φημὶ δὲ μήτε τὸν πλούσιον, ἐάν ἐκτὸς ἢ τούτων, αἰρεῖσθαι στρατηγόν
 διὰ τὰ χρήματα, μήτε τὸν πέννητα, ἐάν ἀγαθὸς ἢ, παραιτεῖσθαι διὰ τὴν

97—111. Leo I. 14, Leo II. 12. 112—115. Ps Leo I. 17, Leo II. 13. 118—130.
 Ps Leo I. 18, Leo II. 14—17.

97. δ' M ἵζεσθαι (ἵξ- V) PV: cf Leo I. p. 22 «ὠφελεῖν». An αἵζεσθαι legendum?
 101. M cf Leo «ἐναγωνίους»: ἐν ἀγῶνι (ἐναγῶνι V) PV Ps Leo. PV Ps Leo: αἰχμάζου-
 σαν M 102. τι M Leo: omm PV Ps Leo. 104. ἐν τοῖς στρατοπέδοις PV 105. οἱ
 om M M Ps Leo Leo: μόνοις PV 107. ἐπὶ πλεῖον ins. e Ps Leone Vári. πρὸς ἀνδρίαν
 ins. e Leone Vári, cf «πρὸς ἀλκήν» Ps Leo. 108. δὴ e Ps Leone ins. Vári. 109. παρηγορήσαντι
 (i. e. στρατηγῷ) Vári: παρηγορήσαντα o 110. ἐξεπιπολλῆς P et in mge V, qui in textu
 ἐξεπιστολῆς exhibet. M; cf Ps Leo «ἀκέσασθαι»: θεραπεύει PV εἰ δὲ P Ps Leo. στρατη-
 γῶν o Ps Leo: στρατηγοῦ Korais, Koehly. 112. τὸν] τὸ PV 113. οὐδεὶς (οὐ δεῖς V) PV Ps
 Leo Leo. αὐτοῦ Rigaltius; cf Leo «ἐαυτοῦ: αὐτοῦ o 115. εἴρηκα M 117. Titulus in mge
 codd. PV ad ζηλούσῳ (p 9, 151) extat.

ἐνδειαν· οὐ μὴν χρή γε τὸν πένητα, οὐδὲ τὸν πλούσιον, ἀλλὰ καὶ τὸν πλοῖσιον 120
καὶ τὸν πένητα· οὐδέτερον γὰρ οὐδ' αἰρετέον οὔτε ἀποδοκιμαστέον διὰ τὴν
τύχην, ἀλλ' ἐκλεκτέον διὰ τὸν τρόπον. οὐδὲ πλούσιος ἀγαθὸς ἂν τοσοῦτον
διοίσει τοῦ γενναίου πένητος, ὅσον αἱ ἐπάργυροι καὶ κατάχρυσοι πανοπλῖαι
τῶν καταχάλκων καὶ σιδηρῶν — αἱ μὲν γὰρ τῷ κόσμῳ πλεονεκτοῦσιν, αἱ
δὲ αὐτῷ μόνῳ τῷ δραστηρίῳ διαγωνίζονται — εἴ γε μὴ χρηματιστὴς εἴη τὸν 125
δὲ χρηματιστήν, οὐδ' ἂν, πλουσιώτατος ὢν τύχη, συμβουλεύσω ποτὲ αἰρεῖσθαι·
λέγω δὲ ὀβολοσιάτην, μετὰβολον, ἔμπορον ἢ τοὺς παραπλήσιόν τι τοῦτοις
πράττοντας· ἀνάγκη γὰρ τοὺς τοιοῦτους μικρόφρονας εἶναι καὶ περὶ τὸ κέρ-
δος ἐπισημένους, καὶ μεμεριμνημένους περὶ τὸν πορισμὸν τῶν χρημάτων,
ὅλως μὴδὲν ἐσχηκότας τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων. 130

προγόνων δὲ λαμπρῶν ἀξιώσιν ἀγαπᾶν μὲν δεῖ προσοῦσαν, οὐ
μὴν ἀποῦσαν ἐπιζητεῖν, οὐδὲ ταύτην τινὰς κρίνειν ἀξιόους ἢ μὴ τοῦ στρατηγεῖν,
ἀλλ' ὥσπερ τὰ ζῷα ἀπὸ τῶν ἰδίων πράξεων ἐξετάζομεν, ὅπως εὐγενείας ἔχει,
οὕτως χρή σκοπεῖν καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων εὐγένειαν. καὶ γὰρ ἂν περιοπτον,
τί τοῖς ἔμπροσθεν ἐπράχθη καλόν, ἐξετάζειν, οὐ, τί ποιήσουσιν οἱ νῦν αἰρε- 135
θέντες; ὥσπερ τῶν πάλαι γεγονότων σώζειν ἡμᾶς δυναμένων, καὶ τὰ νῦν,
καθὰ πρόσθεν, † τηρησόντων θᾶττον ἐκείνων. ἔτι δὲ πῶς οὐκ ἀπαίδευτον τοὺς
μὲν στρατιώτας τοῖς ἀριστείοις τιμᾶν, οὐ τοὺς ἐκ πατέρων λαμπρούς, ἀλλὰ
τοὺς αὐτοὺς τι γενναῖον ἐργασαμένους, τοὺς δὲ στρατηγούς διὰ τοὺς προγό-
νους αἰρεῖσθαι, καὶ ὧσιν ἄχρηστοι, μὴ διὰ τὴν σφῶν αὐτῶν ἀρετήν, καὶ 140
μὴ γένει λαμπρύνονται; προσόντων μὲν δὴ τούτῳ ἐκείνων εὐτυχίης ὁ στρα-

131—153. Leo II. 18—21.

121. καὶ τὸν πένητα om M οὐδέτερον Koechly Ps Leo: οὐδ' ἕτερον O PV Ps Leo: αἰρετόν M οὐτ' O 122. ἐκλεκτέον PV «αἰρετέον» Ps Leo: ἐλεγκτέον M οὐδὲ MP (sed in O δὲ corr. Pm₂) Leo: O δὲ V; cf «O μέντοι» Ps Leo. PV Ps Leo: τοσοῦτω M Leo. 124. γὰρ M Leo: γὰρ καὶ PV Ps Leo. 125. δ' O μόνῳ PV Ps Leo: omm M Leo 127. ὀβολο γιάτην PV (sed corr. Pm₂). 129. μεμεριμνημένους e Leone sumpsit Koechly: μεμορρημένους (-μωρ- P) O 130. ὅλως δὲ PV ἐσχηκότας Vári; cf Leo «ἔχοντας»: ἐσχηχέναι O 131. δὲ Schwebel: τε O λαμπρῶν e Leone rest. Koechly: λαμπρὰν O 132. οὐδὲ ταύτη M: οὐδ' ἐκ ταύτης PV; cf «οὐδὲ διὰ ταύτην» Leo. ἢ μὴ] εἶναι PV 134. οὕτω O ἂν περιοπτόν τι M: ἀνόητον τί PV 136. σώζειν] cf Crönert memoria gr. Herc. (Lipsiae 1903) p. 51. 136. 137. ὥσπερ — ἔτι om Leo. 137. καθὰ Korais: καὶ O Koechly: τήρησον M: omm PV θᾶττον omm PV Koechly: ἐκείνον M: ἐκεῖνο PV ἔτι Koechly: ὅτε M: omm PV 138. PV Leo: λαμπρῶν M 140. M Leo: χρηστοὶ PV 141. τούτῳ Vári e Leone: τούτων MV: τούτοις P ἐκείνων Vári; subintelligitur τῶν ἀρετῶν, v. Leonem: ἐκείνοις MV: om P

τηγός, ἀπόντων δὲ ἐκείνων, καὶ παρῇ ταῦτ', ἄπρακτος. ἐλπίσαι δ' ἂν τις
 τάχα καὶ ἀμείνους ἔσεσθαι στρατηγούς τοὺς οὐκ ἔχοντας ἐνσεμνύνεσθαι
 προγόνοις· οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ πατράσι κυδαινόμενοι, καὶ ἐλλείπωσιν, οἰόμενοι
 145 τὴν ἐκ τῶν πρόσθεν εὐκλειάν σφισι φυλάττεσθαι, πολλὰ καὶ ῥαθυμότερον
 διοικοῦσιν, οἷς δὲ οὐδεμία προϋπάρχει δόξα προγόνων, οὔτοι τὴν ἐκ πατέρων
 ἐλάττωσιν ἐθέλοντες ἀναπληρῶσαι τῇ σφαιτέρᾳ προθυμίᾳ φιλοκινδυνότερον
 ἐπὶ τὰς πράξεις ἀμιλλῶνται. καὶ καθάπερ οἱ πενέστεροι τῶν εὐπορωτέρων
 ταλαιπωρότερον ἐπὶ τὴν τοῦ βίου κτῆσιν ὠρμηγναι τὸ ἐλλεῖπον ἀναπληρῶσαι
 150 τῆς τίχης σπεύδοντες, οὕτως, οἷς μὴ πάρεστι κληρονομουμένη πατέρων ἀπο-
 χρήσασθαι δόξῃ, τὴν ἀρετὴν ιδιόκτητον οἰκειώσασθαι προαιροῦνται. ζηλούσθω
 μὲν δὴ ἡμῖν ὁ στρατηγὸς ὁ ἀγαθὸς εὐγενὴς (καὶ) πλούσιος, μὴ ἀποδοκι-
 μαζέσθω δὲ πένης μετὰ ἀρετῆς, εἰ καὶ μὴ ἀπὸ λαμπρῶν.

αἰρεθεὶς δὲ ὁ στρατηγὸς ἔστω χρηστός, εὐπροσήγορος, ἔτοιμος,
 155 ἀτάραχος, μὴ οὕτως ἐπιεικὴς, ὥστε καταφρονεῖσθαι, μήτε φοβερός·
 ὥστε μισεῖσθαι, ἵνα μήτε ταῖς χάρισιν ἐκλύσῃ τὸ στρατόπεδον, μήτε τοῖς
 φόβοις ἀλλοτριώσῃ. λοχαγούς δὲ καθιστάτω καὶ ταξιάρχους καὶ χιλιάρχους
 καὶ εἴ τινων ἄλλων ἡγεμόνων προσδεῖν αὐτῷ δόξαι τοὺς εὐνουστάτους τῇ
 πατρίδι, πιστοτάτους, εὐρωστοτάτους, ἐνθεν [δ'] οὐδὲν ἂν κωλύοι καὶ τοὺς
 160 εὐπορωτάτους καὶ τοῖς εὐγενεστάτους· οἱ γὰρ, ὥς ὀλίγους αἰρουμένους στρα-
 τηγούς ἐκ τρόπου δοκιμάσαι ῥᾶον, καὶ ἀπὴν ὁ τῶν χρημάτων μετ' εὐγενείας
 ὄγκος, οὕτως που καὶ λοχαγῶν καὶ ταξιαρχῶν πλήθος. ὅθεν τὸ μὲν εὐγενὲς
 ἐπὶ τοῦτων προκρίτεον εἰς πρόχειρον ἐν ὅξει καιρῷ δοκιμασίαν, τὸ δὲ ἐν
 εὐπορίᾳ, ἐπειδὴ ἀναλῶσαι τε καὶ δοῦναι στρατιώταις οἱ ἐκ περιουσίας δυνατοί.
 165 χορηγία δὲ ἀπὸ τῶν ἡγουμένων ὀλίγη πρὸς τοὺς ὑποταττομένους εὐνούστερα
 παρασκευάζει τὰ πλήθη· καὶ ἀσφαλεῖς αἱ μειζόνων πίστεις πραγμάτων τοῖς

154—168. Ps Leo I. 19, Leo II. 31—32, IV. 3.

142. δ' M ταῦτα M 144. ἐλλείπωσιν PV 145. ῥαθυμότερον] cf Crönert l. l. p 51.
 146. δ' ο οὐδὲ μία MP 147. M Leo: ἐλθόντες PV 149. «ὀρμῶνται» Leo. 152. [ὁ]
 στρατηγὸς ὁ ἀγαθὸς V: στρατηγὸς ἀγαθὸς P Leo. καὶ ins. Koechly: omm o Leo. 153.
 δὲ MV Leo: om P εἰ καὶ μὴ M Leo: εἰ μὴ καὶ PV 154. δ' ο 155. pro ὥστε καταφρ.
 μ. φοβερός Ambros. C. 265 inf. ὥστε ὀλιγορεῖσθαι, μηδὲ οὕτω σκληρός habet 157.
 ταξιάρχας PV καὶ χιλιάρχους omm PV; cf 162. 158. δόξει PV 159. καὶ πιστοτάτους V;
 cf Leo «καὶ πιστοὶ καὶ». δ' M Leo: omm PV κωλύη PV 160. αἰρουμένοις M 161. ῥᾶον]
 cf Crönert l. l. p. 190 nota. ἀπὴν ὁ τῶν χρημάτων Koechly: ἀπὴν χρημάτων M: ἀπὸ χρημάτων PV
 163. καιρὸν δοκιμασίας PV δ' ο 165. καὶ ὀλίγη suspicatur Vári. M Leo: ὑποταττομένους
 PV 166. ἀσφαλεῖς αἱ M: ἀσφάλεια PV πίστεις PV

περὶ πλειόνων κινδυνεύουσιν, εἰ μὴ πάνυ τὸ πιστόν, ὥσάν εἰ στρατηγοὶ τις, ἐκ τοῦ τρόπου παρέχοιτο.

III.

[Περὶ τοῦ ἔχειν τὸν στρατηγὸν βουλευτάς.]

170

Αἰρεῖσθω δὲ ἦτοι συνέδρους, οἱ μεθέξουσιν αὐτῷ πάσης βουλῆς καὶ κοινωνήσουσι γνώμης αὐτοῦ οἱ τούτου εἵνεκα ἀκολουθήσοντες, ἢ ἐξ αὐτῶν τῶν ἡγεμόνων τοὺς ἐντιμοτάτους μεταπεμπόμενος συνεδρευέτω, ὥς, ἃ γέ τις ἂν ἐννοίῃσῃ μὲν μόνος, τὰ αὐτοῦ οὐ βεβαίως οἰκαιοῦται. γνώμη γὰρ ἢ μὲν ἀνεπικούρητος μονομενῆ πταίει περὶ τὴν ἰδίαν αἵρεσιν, ἢ δὲ ὑπὸ τῶν πέλας 175 ἐπιμαρτυρηθεῖσα πιστοῦται τὸ μὴ σφαλερόν. οὐ μὴν ἀλλὰ μὴθ' οὕτως ἄσπιτος ἔστω τὴν διάνοιαν, ὥς αὐτὸν αὐτῇ πάμπαν ἀπιστεῖν, μὴθ' οὕτως ἀνθάδης, ἃς μὴ τι καὶ παρ' ἄλλῳ τοῦ παρ' αὐτῷ κρεῖττον οἶσθαι νοηθῆναι· ἀνάγκη γὰρ τὸν τοιοῦτον ἢ πᾶσι προσέχοντα καὶ μηδὲν αὐτῷ πολλὰ καὶ ἀσύμφορα πράττειν, ἢ μηδὲν ὀλίγων ἀκούοντα, πάντα δὲ αὐτοῦ, πολλὰ καὶ <μεγάλα> διαμαρ- 180 τάνειν.

IV.

[Περὶ τοῦ οὐ δεῖ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ἐξ εὐλόγου αἰτίας ἐπάγειν.]

Τὰς δὲ ἀρχὰς τοῦ πολέμου μάλιστα φημι χρῆναι φρονίμως συνίστασθαι καὶ μετὰ τοῦ δικαίου πᾶσι φανερόν γίνεσθαι πολεμοῦντα· τότε γὰρ καὶ 185

171—181. Ps Leo I. 9, Leo IV. 4—5. 184—188. Ps Leo I. 11, Leo XX. 169—171.

167. pro εἰ μὴ... τις] εἰ πάνυ στρατηγὸς PV ὥς ἂν εἰ M 170. Tit. PV habent: non inc. nova paragr. in M 171. δὲ ἦτοι M: δὲ αὐ καὶ PV οἱ καὶ PV Ps Leo; cf «οἱ δὲ καὶ» Leo 172. οἱ M Ps Leo: ἦ PV M Ps Leo: ἔνεκα PV 173. 174. ὥς... οἰκαιοῦται Vári cod. M secutus, qui αὐτοῦ exhibet, οὐ om; cf Leo «καὶ γὰρ τις τάχα καὶ ἄριστος ὢν ἐννοεῖ μὲν τι χρήσιμον, βεβαίως δὲ τὰ ἑαυτοῦ μόνος οὐκ οἰκαιοῦται»: ὥστε (ὥστε τε P) δεῖ ἂ ἐννοῆσαι (-ῆσαι V) μὲν, μελετᾶν μόνος δὲ. οὐ τὰ αὐτοῦ βεβαίως οἰκαιοῦται PV 174. μόνος, ὥς τὰ αὐτοῦ Koechly. οὐ delendum censet de Rohden. 175. πταίει PV «πταίειν» Ps Leo, cf «σφάλλεται» in Leonis codd. secunda et tertia familia: παπταίνει M; cf «ἀποβλέπει» in Leonis codd. prima familia. αἵρεσιν PV Ps Leo: εὔρεσιν M Leo. 177. Koechly cf Ps Leo «αὐτὸν ἑαυτῷ»: αὐτὸν αὐτῷ M: αὐτὸς αὐτῷ PV; cf Leo «αὐτὸς ἑαυτῷ (... ἀπιστῇ)». 178. ἄλλῳ] «ἄλλοις» Ps Leo, «ἐτέρων» Leo. Koechly: αὐτῷ M: αὐτὸν PV 179. πάση M Koechly; cf «ἑαυτῷ» Leo: αὐτῷ (-ῷ P) O 180. μηδὲν Vári; cf «κατὰ μηδὲν» Leo, «οὐδαμῶς» Ps Leo: μηδ' O ὀλίγων O Leo: ὀλίγ' ἄλλων Koechly; cf «τοῖς ἄλλοις» Ps Leo. Korais; cf «δὲ ἑαυτῷ» Leo: δ' αὐτοῦ M: δ' αὐτοῦ PV μεγάλα Vári ins. e Leone; cf etiam Onas. XI. β: δεινὰ ins. Koechly. M Leo: ἀμαρτάνειν PV 183. Tit in mge PV: om M προάγειν P

θεοὶ συναγωνιστὰι τοῖς στρατεύουσιν εὐμενεῖς καθίστανται, καὶ ἀνδρῶποι
 προθυμότερον ἀντιτάττονται τοῖς δεινοῖς· εἰδότες γάρ, ὥς οὐκ ἄρχουσιν, ἀλλ'
 ἀμύνονται, τὰς ψυχὰς ἀσυνειδήτους κακῶν ἔχοντες ἐντελῇ τὴν ἀνδρίαν εἰσφέ-
 ρονται, ὥς, ὅσοι γε νομίζουσι νεμεσήσειν τὸ θεῖον ἐπὶ τῷ παρὰ τὸ δίκαιον
 190 ἐκφέρειν πόλεμον, αὐτῇ τῇ οἴησει, καὶ μὴ τι δεινὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀπ-
 ἀντήσειν μέλλῃ, προκατορρωδοῦσι. διὰ τοῦτο δεῖ τὸν στρατηγόν, ὃν τε βοίλεται
 τυχεῖν καὶ ὃν μὴ παραχωρῆσαι, λόγῳ καὶ πρεσβείαις προκαλεῖσθαι πρῶτον,
 ἢ ἐν τῷ μὴ συγκαταβαίνειν τοῖς ἀξιουμένοις τοὺς ἐναντίους ἀνάγκῃ δοκῇ,
 καὶ μὴ προαιρέσει τὴν δύναμιν ἐξάγειν πολεμήσουσαν, ἐπιμαρτυράμενος τὸ
 195 θεῖον, ὥς οὔτε καταφρονῶν ὃν συμβαίνει τοὺς πολεμοῦντας πάσχειν, ἀνε-
 μεσήτως ἔπεισιν, οὔτε ἐκ παντὸς τρόπου τὰ δεινὰ δρᾶσαι προηρημένος τοῖς
 πολεμίοις. εἰδέναι δὲ χρή, καθότι οὐ μόνον οἰκίας καὶ τείχους ἐδραιότερον
 ὑφίστασθαι δεῖ τὸν θεμέλιον, ὥς ἀσθενοῦς γε ὄντος συγκαταρρυησομένων καὶ
 τῶν ἐποικοδομουμένων, ἀλλὰ καὶ πολέμου τὰς ἀρχὰς δεῖ κατασκευασάμενον
 200 ἰσχυρῶς καὶ κρηπιδας [περι]θέμενον ἀσφαλεῖς οὕτως ἐξάγειν τὰς δυνάμεις·
 ὃν γὰρ ἀσθενῇ τὰ πράγματά ἐστιν, ἐπειδὴ οὗτοι μέγα βάρος ἀναλάβωσι
 πόλεμον, ταχὺ θλίβονται καὶ ὑστεροῦσιν. ὅθεν, ὥσπερ ἀγαθὸν κυβερνήτην
 ἐκ λυμένου ἐξαρτυσάμενον τὸ σκάφος καὶ τὰ παρ' αὐτῷ πάντα ποιήσαντα, τότε
 ἐπιτρέπειν χρή τῇ τύχῃ, ὥς αἰσχιστόν γε καὶ σφαλερὸν ὑποδείξαντα πολέμου
 205 κίνησιν, ὥστε καὶ διὰ θαλάττης ἤδη καὶ διὰ γῆς ἄγειν τὸ στράτευμα, κάπειτα
 πρύμναν κρούεσθαι· τῆς μὲν γὰρ ἀνοίας καὶ προπετείας ἕκαστος κατεγέλασε,
 τῆς δὲ ἀσθενείας κατεφρόνησεν, οἱ δὲ ἐχθροί, οἵτινές ποτ' ἂν ᾤσι, καὶ μὴ

199—209. Leo XX. 170 (Migne) —171.

186. θεὸς συναγωνιστὴς τοῖς στρατεύμασιν (-σι καὶ Ps Leo) εὐμενὴς καθίσταται PV
 Ps Leo cf «θεὸς συναγωνιέται τοῖς στρατεύμασιν εὐμενὴς γινόμενος» Leo. 187. δεινοῖς]
 ἐναντίοις Koechly. 188. ἀμύνονται PV ἐντελῇ ex ἐντελεῖ m₁ fecit in M ἀνδρίαν
 P Ps Leo: ἀνδρείαν MV 189. νομίζουσιν μὴ νεμεσήσειν PV 191. μέλλῃ Koraïs:
 μέλλει O προκατορρωδοῦσιν O 192. προκαλεῖσθαι PV 193. τοὺς ἀξίους τοῖς ἐναντίοις
 P δοκεῖ PV 194. πολεμοῦσαν PV ἐπιμαρτυρόμενος PV 196. 197. προηρημένος
 τοῖς πολεμίοις V: προηρημένοις τοῖς πολεμίοις P pro καθότι] ὅτι conl. Haupt. 198.
 ὄντας P συγκαταρρυησομένων P: συγκαταρτισαμένων M 199. πολεμοῦντας M 200.
 ἰσχυρά conl. Haupt κρηπιδας [περι] θέμενον ἀσφαλεῖς (cf Ps Leo I. 2 κρηπίδα πάντων
 ἀσφαλεστάτην) Haupt: κρηπίδα περιθέμενον ἀσφαλείας (ἀσφαλῶς tentat Koechly) O 203. τὸ
 omm PV αὐτῷ Koechly: αὐτόν M: αὐτῶν PV πάντα de Rohden: ἅπαντα O τότ' M
 204. ἐπιτρέχειν PV γε] τε PV 206. κρούεσθαι Koechly e cod. Paris. 2522. 207. δ' O
 Cum oī δ' (ita O) incipit nova paragr. in M ὥσιν O

πάθωσιν, ἄς οἱ χί μὴ βουληθέντας, ἀλλ' οὐ δυνηθέντας διαθεῖναι(τι) δικαίως ἐμίσησαν.

V.

210

[Περὶ τοῦ ἐξιλεοῦσθαι πρῶτον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν τὸ θεῖον ὁ στρατηγὸς ἐξ-
άγων εἰς πόλεμον.]

Ἐξαγέτω δὲ τὰς δυνάμεις ὁ στρατηγὸς καθαράς ἢ οἷς νόμοι ἱεροὶ ἢ οἷς μάντις ὑφηγοῦνται καθαρσίοις, — πᾶσαν, εἴ τις ἢ δημοσία κηλὶς ἢ ἰδίᾳ μόλυσμά τι ἐκάστω σύνεστιν, ἀποδιοπομπούμενος.

215

VI.

[Περὶ τοῦ ἄγειν ἐν τάξει τὸ στρατιόπεδον.]

Ἀγέτω δὲ τὸ στρατεύμα πᾶν ἐν τάξει, καὶ μίῃ μὲν μὲλλῃ συμβάλλειν, ἀλλὰ διὰ μακροῦς ὁδοῦ πορεύεσθαι καὶ πολλῶν ἡμερῶν ἀνύειν πορείαν, καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ καὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ διὰ μὲν τῆς φιλίας, ἵνα ἐθίζηται τὰ στρατεύματα 220 μένειν ἐν τάξει καὶ συμφυλάττειν τοὺς ἰδίους λόχους καὶ ἔπεσθαι τοῖς ἡγεμόσι, διὰ δὲ τῆς πολεμίας πρὸς τὰς ἐξαίφνης ἐπιβουλάς γιγνομένας, ἵνα μὴ ἐν ὀξείᾳ καιρῷ θορυβοίμενοι καὶ ἐπαναθέοντες καὶ ἄλλοι πρὸς ἄλλους φερόμενοι μηδὲν μὲν ἀνύσωσι φθασθέντες, πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ πάθωσιν, ἀλλ' ἅμα καὶ εἰς πορείαν ἄσιν ἐπιδέξιοι καὶ εἰς μάχην εὐτρεπεῖς, ἔχοντες καὶ τὸ σύν- 225 θημα, καὶ ἀλλήλους ἐν τάξει βλέποντες. συστέλλειν δὲ πειράσθω τὴν πορείαν τοῦ στρατεύματος ἄς ἐνὶ μάλιστα πρὸς ὀλίγον, καὶ διὰ τοιούτων, ἂν δυνατὸν

213—215. *Leo* XX. 172. 218—243. *Leo* IX. 34. et 218—223. *Leo* XX. 173

208. βουληθέντες ^α V τι add Koechly; cf «διαθεῖναι τὰ πράγματα» *Leo* 211. 212. Tit. in mge PV: om M τὸ θεῖον om P 213. οἷς M: ὡς PV 214. δημοσία Koechly: δημοσία O 214. 215. ἢ ἰδίᾳ μόλυσμά τι Vári: ἢ διαμολύσματος O: ἢ ἰδίᾳ μόλυσμα Kovais: ἢ ἰδίου μολύσματος Koechly. 215. ἀπὸ διαπομπούμενος V 217. Tit. in mge PV: om M, qui ne novam quidem paragraphum incipit. 219. πορεύεσθαι Vári e Leone (bis!): περαιοῦσθαι O 220. καὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ δ. μ. τ. φιλ. M *Leo*: omm PV ἐθίζηται M; cf «ἐθίζης» *Leo*: ἐθίζεται PV 221. 222. ἡγεμόσιν O 222. γιγνομένας P 223. M *Leo*: καιροῦ PV 224. φθάσαντες PV 225. εἰς (ἐς P) πορείαν MP *Leo*: εὐπορείαν V M cf «εὐτρεπισμένοι» *Leo*: εὐπρεπεῖς PV hunc ad vs-m PV in mge περὶ τοῦ ἔχειν σύνθημα τὸν λαὸν habent. 226. PV *Leo*: βλέποντας M πορείαν M *Leo*: στρατεῖαν PV 227. τοιούτων ^ω Pm₁

ἢ, χωρίων ἀγέτω τὰς τάξεις, δι' ἃν οὐκ ἂν ἐκθλμβόμεναι στεναὶ καὶ οὐκ
 ἔχουσαι πλάτος, ἐκ πλευρᾶς ἐπὶ μίχιστον ἐκταθεῖεν· καὶ γὰρ εὐπαθέστεραι
 230 γίνονται πρὸς τὰς αἰφνιδίους τῶν πολεμίων ἐπιφανείας αἱ τοιαῦται καὶ
 ἥμισυ δραστήριοι· ἂν τε γὰρ σφισι κατὰ μέτωπον ὑπαντήσωσιν οἱ πολέμοι
 πλατύτεροι τεταγμένοι, ῥαδίως αὐτοὺς τρέπονται, καθάπερ οἱ τοὺς ἐπὶ κέρως
 ὄντας ἐν ταῖς μάχαις κυκλούμενοι, ἂν τε κατὰ μέσσην τὴν δύναμιν ἐκ πλευρᾶς
 ἐπιβάλωσι, ταχὺ διέσπασαν αὐτῶν τὴν πορείαν καὶ διέκοψαν — ἐπιστρεψάν-
 235 των γὰρ αὐτῶν εἰς φάλαγγα πρὸς ἄμυναν ἀσθενὴς ἡ μάχη γίνεσθαι καὶ οὐκ
 ἔχουσα βάθος, — ἐάν τε τοῖς κατόπιν ἢ κατὰ νῆτον δεινὴ μάχη ὁμοίως καὶ
 προφανῇ ποιεῖται τὸν ὀλεθρον ὥσαύτως οὐκ ἔχουσα βάθος, καὶ ἐπιστρέψαι
 δὲ τολμήσωσιν εἰς μέτωπον, ἢ αὐτὴ γίνεσθαι μάχη τοῖς ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ
 τεταγμένοις· ταχὺ γὰρ αὐτοὺς περιστήσονται. συμβαίνει δὲ καὶ τὰς παρα-
 240 βοηθείας δυσχερεῖς καὶ ἀπράκτους γίνεσθαι· τῶν γὰρ ἀπὸ τῆς οὐραγίας τοῖς
 εἰς τὴν πρωτοπορείαν βουλομένων βοηθεῖν ἢ τῶν πρώτων τοῖς κατόπιν βραδεῖα
 ἢ ἄφιξις καὶ οὐ κατὰ καιρὸν γίνεσθαι διὰ πολλῶν, ἃν ὑστεροῦσιν, ἢ προηγου-
 νται σταδίων ἵνα προθυμουμένων.

ἡ δὲ συνεσταλμένη πορεία καὶ τετράγωνος, ἢ μὴ πάνυ παραμήκης, εἰς
 245 πάντα καιρὸν εὐμεταχείριστός ἐστι καὶ ἀσφαλής. ἐστὶ δὲ ὅτε <καὶ> συνέβη τι
 τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐκτεινομένων στρατευμάτων, ὥστε Πανικὰ καὶ ποίας ἀμφι-
 δόξους ἐμπίπτειν· ἐνίοτε γὰρ οἱ πρῶτοι καταβεβηκότες ἐξ ὀρεινῶν εἰς ψιλὰ
 καὶ ἐπίπεδα χωρία, θεασάμενοι τοὺς κατόπιν ἐπικαταβαίνοντας, ἔδοξαν εἶναι
 πολεμίων ἔφοδον, ὥστε μελλῆσαι προσβάλλειν ὡς ἐχθροῖς, τινὰς δὲ καὶ εἰς
 250 χεῖρας ἔλθεῖν ἥδη.

λαμβανέτω δὲ τὴν θεραπείαν καὶ τὰ ὑποζύγια καὶ τὴν ἀποσκευὴν ἅπα-
 σαν ἐν μέσῃ τῇ δυνάμει καὶ μὴ χωρὶς· ἂν δὲ μὴ τὰ κατόπιν ἀσφαλῆ πάνυ
 καὶ εἰρηναῖα νομίζῃ, καὶ τὴν οὐραγίαν ἐκ τῶν ἐρρωμενεστάτων καὶ ἀνδρειο-

244—250. *Leo IX.* 35—36. 251—255. *Leo IX.* 37—38.

229. εὐπαθέστεροι **P** 230. γίνονται **V** 234. **M** *Leo*: ἐπιβάλλωσιν **PV** 235. γίνεσθαι
M 236. «πάχος» *Leo*. μάχη δεινὴ *Koechly*. ὁμοίως **PV** *Leo*: om **M** 237. ποιεῖται **PV**
 «γίνεσθαι» *Leo*: om **M** ὥσαύτως οὐκ om **M** «ὥσαύτως — μέτωπον» om *Leo*. 240. *Koechly*:
 γίνεσθαι **O** 242. **PV** *Leo*: καιρῶν **M** 244. ἢ μὴ **M**: ἥπερ ἢ **PV** 245. εὐμεταχείριστος **M**
 δ' **M** καὶ *Koechly*: τι **M**: omm **PV** 246. τοσοῦτον **M** ὥστε omm **PV** ποίας]
 πτύας ποίας (ποιάς **V**) **PV** 248. χωρεῖα **V** 249. μελλῆσαι **PV** 252. καὶ μὴ χωρὶς· ἂν δὲ
Korais: χωρὶς ἂν **O** πάνυ *Koechly* sicut iam *Schuebel* tentavit: πάλιν **O** 253. «καὶ μὴ...
 νομίζῃ» om *Leo* καὶ τὴν *Koechly*: εἰ δὲ καὶ μὴ (μὴ καὶ **M**) τὴν **O**

τάτων συνιστάσθω, μηδὲν διαφέρειν αὐτὴν οἰόμενος πρὸς τὰ συμβαίνοντα τῆς πρωτοπορείας.

255

προπεμπέτω δὲ ἱππεῖς τοῖς διερευνησομένοις τοὺς ὁδοὺς, καὶ μάλιστα, ὅτ' ἂν ἰλάδεις καὶ περικεκλασμένας λόφοις ἐρημίας διεξίῃ· πολλάκις γὰρ ἐνέδραι πολεμίων ὑποκαθέζονται, καὶ λαθοῦσαι μὲν ἔστιν ὅτε τὰ ὅλα συνέτριψαν τῶν ἐναντίων πράγματα, μὴ λαθοῦσαι δὲ διὰ μικρᾶς φροντίδος φρόνησιν μεγάλην ἑμαρτύρησαν τῷ πολεμῷ στρατηγῷ. τὴν μὲν γὰρ πεδιάδα καὶ ψιλὴν 260 ἢ πάντων ὕψις ἱκανὴ προερευνήσασθαι· καὶ γὰρ κονιορτὸς ἀναφερόμενος μεθ' ἡμέραν ἐμήνυσε τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον, καὶ πυρὰ καίόμενα νύκτωρ ἐπύρσευσε τὴν ἐγγὺς στρατοπεδείαν.

ἀγέτω δὲ τὰς δυνάμεις, μὴ μέλλον μὲν ἐκτάξειν εἰς μάχην, μεθ' ἡμέραν ἔαν δὲ ἐπείγηται τι φθάνειν συντομώτερον, εἰ ἀσφαλὲς εἶναι νομίζοι, καὶ 265 νύκτωρ· μέλλον δὲ κρίνειν ἅμα τῷ σύνοπτον γενέσθαι τοῖς πολεμοῖς εὐθύς τὰ πράγματα διὰ μάχης, σχολῇ προῖτω καὶ μὴ πολλὴν ἀνυέτω· πολλάκις γὰρ πρὸ τῶν κινδύνων ὁ κόπος ἐδαπάνησε τὴν ἀκμὴν τῶν σωμάτων.

διοδεύων δὲ συμμαχίδα γῆν παραγγελλέτω τοῖς στρατεύμασιν ἀπέχεσθαι τῆς χάρας καὶ μήτε ἄγειν τι μήτε φθείρειν· ἀφειδὲς γὰρ πληθὺς ἅπαν ἐν 270 ὀπλοῖς, ὅτ' ἂν ἔχη τὴν τοῦ δύνασθαι τι ποιεῖν ἐξουσίαν, καὶ ἢ ἐγγὺς ὕψις ἀγαθῶν δελεάζει τοὺς ἀλογίστους ἐπὶ πλεονεξίαν· μικραὶ δὲ προφάσεις ἢ ἀπηλλοτριώσαν συμμάχους ἢ καὶ παντελεῶς ἐξεπολέμωσαν.

τὴν δὲ τῶν πολεμίων φθειρέτω καὶ καίετω καὶ τεμνέτω· ζημίαι γὰρ χρη-

256—263. *Leo IX.* 39—40. 264—268. *Leo IX.* 41—42. 269—273. *Leo IX.* 1. 274—282. *Ps Leo XI.* 1, *Leo IX.* 22—23.

254. *μηδὲν P Leo : μὴ δὲν V* 257. *περικεκλισμένας PV Leo* 258. *M Leo : ὑπερκαθέζον-
ται PV* 260. *τῷ πολεμίων PV : τῷ τῶν πολεμίων Koechly.* 261. *ἢ M ; cf «οἱ... ὀφθαλμοὶ»
Leo : omm PV* ἱκανὴ προερευνήσασθαι *M ; cf «εὐκόλως διερευνῶσι» Leo : καὶ μὴ προερευν-
νήσαντος τινὸς ἐδήλωσεν PV* 261. *M Leo : ἀναφαινόμενος PV* 261. 262. *καθ' ἡμέραν
(-θημ- V) PV ; Leo «ἐν ἡμέρᾳ»* 262. *π. x. M Leo : πυραχτούμενα PV* 262. 263. *ἐπύρσευ-
σεν M Leo : -σαν PV* 264. *δὲ] δὴ M μεθ' ἡμέραν PV cf «ἐν ἡμέρᾳ» Leo : om M*
265. *δὲ PV Leo : om M* 266. *ἅμα] εὐθύς PV σύνοπτος M εὐθύς omm PV* 267.
σχολῇ PV Verbo πολλάκις nova paragr. inc. in *M* 268. *ἀγμὴν V* 269. *παραγγελέτω V*
270. *μήτ... μήτε M cf «μήτε πραιδεύειν μήτε» Leo : μὴ θίγειν (μνητήγειν V) τινὸς μὴ
δὲ PV* 272. *τῶν ἀγαθῶν PV* ἐπὶ... προφάσεις *Koechly ; cf «εἰς πλεονεξίαν» Leo :
ἐπιπλέον ἔξει αἱ μακραι δὲ προφάσεις M : ἐπὶ πλεονεξίαι (ἐπιπλεονεξία V) μικραὶ (μικρὰ
V) δὲ προφάσει PV* 273. *καὶ omm PV* 274. *τεμνέσθω M cf «κατατέμνειν» in Leonis
codd Mediceo et Vindobon.*

275 μάτων καὶ καρπῶν ἔνδεια μειοῖ πόλεμον, ὥς περιουσία τρέφει. προαναφαι-
νέσθω μέντοι πρῶτον, ὃ μέλλει ποιεῖν· πολλάκις γὰρ ἢ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
δεινοῦ προσδοκία συνηνάγκασε πρὶν ἢ παθεῖν ὑποσχέσθαι τι τοὺς κινδυ-
νεύοντας, ὧν πρότερον οὐκ ἐβουλήθησαν ποιεῖν· ἐπειδὴν δὲ ἅπαξ πάθωσιν,
ὥς οὐδὲν ἔτι χειρόν ὁψόμενοι τῶν λοιπῶν καταφρονουῖσιν. εἰ δὲ πολὺν ἐν τῇ
280 πολεμίᾳ μέλλει καταστρατοπεδεύειν χρόνον, τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα φθειρέτω
τῆς χώρας, ὧν αὐτὸς οὐχ ἔξει χρεῖαν, αἷτα δὲ ἀναγκαῖα φυλαχθέντα τοῖς
φιλίοις ἔσται, τοῦτων φείδεσθαι <χρή>.

τῶν δὲ δυνάμεων ἐκπεπληρωμένων μήτε ἐπὶ τῆς ἰδιοκτίτου μήτε ἐπὶ τῆς
ἐπηκόου μήτε ἐπὶ τῆς συμμαχίδος καθεζόμενος ἐγχρονίζετω χώρας· τοὺς γὰρ
285 ἰδίους ἀναλώσει καρποὺς καὶ ζημιώσει πλεῖον τοὺς φίλους ἢ τοὺς πολεμίους·
μεταγέτω δὲ ὥς θᾶττον, ἐὰν ἀκίνδυνα ἢ τὰ οἴκοι, τὰς δυνάμεις· ἐκ γὰρ τῆς
πολεμίας, εἰ μὲν εἴη δασιλῆς καὶ εὐδαίμων, τροφήν ἔξει καὶ ἄφθονα, εἰ δὲ
μὴ, τὴν γε φιλίαν οὐ λυμανεῖται, πολλὰ δὲ ὁμῶς καὶ ἀπὸ λυπρᾶς τῆς ἄλλο-
τρίας ἔξει πλεονεκτήματα.

290 φροντιζέτω δὲ περὶ τε ἀγορᾶς καὶ τῆς τῶν ἐμπορῶν καὶ κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλατταν παραπομπῆς, ἵν' ἀκινδύνου τῆς παρουσίας σφίσιν οὔσης
ἀόκνως παρακομίζωσι τὸν εἰς τὰ ἐπιτήρεια φόρτον.

283—290. Ps Leo XI. 2, Leo IX. 2 et 24. 291—293. Leo IX. 26.

275. ὡςπερ ἡ οὐσία PV προαναφαινέσθω Vári cf Ps Leo «προαναφωνήτω»: πρὸς
ἀνατεινέσθω M: προανατιθέσθω (πρὸ ἀ- V) in textu, προανατεινέσθω (προ ||| τεῖνε ||| V) in
mge PV 276. 277. δεινοῦ ἔσεσθαι PV 278. ἐβουλήθησαν PV δ' M 279. ὥς omm PV
279. 280. εἰ... μέλλει M: ἄν... μέλλη PV; cf «ἄν... μέλλης» Leo. 280. MV; cf «φθεῖρον»
Leo, «χειρέτω» Ps Leo: φθειρέσθω P 281. αἷτα PV ἀναγκαῖα PV; cf. Leo: ἄν καὶ ᾧ M
282. φίλοις PV χρή e Ps Leone add. Korzenszky. Pro φείδεσθαι Koechly φειδέσθω scr. 283.
μήτ' M μήτ' ἐπὶ τῆς ἰδιοκτίτου omm PV 283. 284. μήτ'... μήτ' PV: μήτ'... μὴ δ' M
285. Vári; cf vs. 1101: πλεον ο Ps Leo. Vári: φίλους ο Leo (bis!). 286. Vocabulo
μεταγέτω nova paragr. inc. in M δ' ο ἀκίνδυνον ἢ (ἢ P) οἴκοι PV 287. τροφήν PV
ἄφθονα Vári: ἄφθονον M: ἀφθονίαν PV; cf Leo «εὐπορίαν ἄφθονον». 288. δ' ὁμῶς
M: δι' ὁμῶς PV ἀπὸ λαμπρᾶς (ἀπολαμπρᾶς V) PV 290. 291. καὶ κ. θ. π.] ἢ κατὰ θάλατταν
ἢ παραπομπῆς M 291. ἵνα PV οὔσης MV Leo: οὕτως P 292. M; cf «κομίζωσι» Leo:
παρακομίζουσι PV

VII.

[Περὶ τοῦ ὅτ' ἂν διὰ στενῶν μέλλῃ τὸ στρατὶ πεδὸν ἄγειν.]

Ἐπειδὴν δὲ ἦτοι διὰ στενῶν μέλλῃ ποιεῖσθαι <τὴν> πάροδον ἢ δι' ὄρεινῃς 295
καὶ δυσβάτου χώρας <πολεμίας> ἄγειν τὸν στρατὸν, ἀναγκαῖον προεκπέμποντά
τι μέρος τῆς δυνάμεως προκαταλαμβάνεσθαι τὰς τε ὑπερβολὰς καὶ τὰς τῶν
στενῶν παρόδους, μὴ φθάσαντες οἱ πολέμοι καὶ καταστάντες ἐπὶ τῶν ἄκρων
<ἢ τῶν στενῶν> κωλύσωσι τὴν διεκβολὴν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ αὐτὸ πεφροντίσθω,
κἂν αὐτοὺς δεδῆι πολέμιων εἰσβολὴν· οὐ γὰρ δὴ δρᾶσαι μὲν χρήσιμον, φυλά- 300
ξασθαι δὲ παθεῖν οὐκ ἀναγκαῖον, οὐδὲ φθάσαι μὲν αὐτοὺς εἰσβαλόντας
εἰς τὴν πολεμίαν ἐπεῖγον, ἀποκλεῖσαι δὲ τοὺς ἐναντίους ἐπὶ σφᾶς ἰόντας οἱ
προνοητέον;

VIII.

[Περὶ τοῦ ποιεῖν χάρακα.]

305

Ἐν δὲ δι' τῇ τῶν ἐχθρῶν καταστρατοπεδεύων χάρακα περιβαλέσθω καὶ
τάφρον, κἂν ἐφ' ἡμέραν μέλλῃ τὴν παρεμβολὴν θήσειν· ἀμετανόητος γὰρ ἢ
τοιαύτη καὶ ἀσφαλὴς στρατοπεδεΐα διὰ τὰς αἰφνιδίους καὶ ἀπρολήπτους ἐπι-
βουλὰς. καθιστάτω δὲ φυλακὰς, κἂν μακρὰν εἶναι νομίζῃ τοὺς πολέμιους,
ὥς ἐγγὺς ὄντων. ὅποι δ' ἂν μέλλῃ πολυχρόνιον τίθεσθαι τὴν παρεμβολὴν 310
οὐκ ἀντεπιόντων τῶν πολέμιων ἐπὶ τῇ φθειρεῖν τὴν χώραν ποιούμενος τὴν
μονὴν ἢ καὶ καιροῖς ἐφεδρεύων βελτίοσιν, ἐκλεγέσθω χωρία μὴ ἐλώδη μηδὲ
νοτερά· τὰ γὰρ τοιαῦτα ταῖς ἀναφοραῖς καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν τόπων δυσωδίαις

295—303. Ps Leo XLIX. 6, Leo IX. 27, 28. 306—316. Ps Leo XXII. 1, Leo XI. 2—3.

294. Tit. in mge PV: om M, in quo ne nova quidem paragr. incipit. ὅτ' ἂν] ὅτε P
295. ἦτοι] εἴτε P: εἴτε V μέλλει M V τὴν, quod habet Leo, iam Korais addere voluit. 296.
πολεμίας e Leone inseruit Vári. στρατηγὸν P 299. ἢ τῶν στενῶν e Leone ins. Vári. δ' M
300. αὐτοὺς M Leo: omm PV δεῖ PV 301. δὲ μὴ παθεῖν PV εἰσβάλλοντας PV 302. δὲ]
μὲν M ἐναντίους M: πολέμιους PV 303. Interrogationis nota a nobis est posita. 305. Tit.
in mge PV: om M 306. δὴ om M καταστρατοπεδεύοντων M M; cf Leo «περιβαλοῦ»:
περιβαλλέσθω PV 307. κἂν M Leo: ἂν PV 308. ἀπροσδοκίτους PV 308. 309. PV Leo:
ἐπιβολὰς M 309. φυλακὰς tent. Korais; cf Leonis rec. Const.: φύλακας o 310. ὄντας PV ὅπου
PV Leo. Verbo ὅποι nova paragr. inc. in M μέλλῃ Paris. 2443, ubi -ῃ e corr.: μέλλοι o:
«μέλλεις» Leo. 311. οὐ κατεπιόντων PV ἢ ἐπὶ PV 312. ἐφεδρεύοντων M ἐλλώδη PV «μήτε
πετρώδεις, μήτε μὴν τελματώδεις» Ps Leo: «ὕλώδη» Leo. 313. νοτερά Koechly: νοσερά o

νόσους καὶ λοιμοὺς ἐμβάλλει στρατεύμασι καὶ πολλῶν μὲν ἐκάκωσε τὰς εὐεξίας,
 315 πολλοὺς δὲ ἀπώλεσεν, ὥστε μὴ μόνον ὀλίγον, ἀλλὰ καὶ ἀσθενὲς ἀπολείπεσθαι
 τὸ στρατεύμα.

IX.

[Περὶ τοῦ συνεχῶς ὑπαλλάσσειν τὰ ἅπληκτα.]

Χρήσιμον δὲ πού καὶ σωτήριον στρατοπέδῳ μηδὲ ἐπὶ τῆς αὐτῆς μένειν
 320 παρεμβολῆς, ἐὰν μὴ χειμαδεύῃ καὶ τοῖς σκηνώμασι διὰ τὴν ὥραν τοῦ καιροῦ
 πεπολισμένη τυγχάνῃ· αἱ γὰρ τῶν ἀναγκαίων ἐκκρίσεις ἐπὶ τῶν αὐτῶν γιγνώ-
 μεναι χωρίων ἀτμοὺς διεφθορότας ἀναπέμπουσιν συμμεταβάλλουσι καὶ τὴν
 τοῦ περιέχοντος ἀέρος χύσιν.

ἐν δὲ ταῖς χειμαστίαις γυμναζέτω τὰ στρατόπεδα καὶ πολεμικὰ καὶ σύν-
 325 τροφα ποιεῖσθω τοῖς δεινοῖς, μήτε ἀργεῖν ἐὼν μήτε ῥαθυμεῖν· ἡ μὲν γὰρ
 ἀργία τὰ σάματα μαλθακὰ καὶ ἀσθενῆ κατεσκεύασεν, ἡ δὲ ῥαθυμία τὰς ψυχὰς
 ἀνάνδρους καὶ δειλὰς ἐποίησεν· αἱ γὰρ ἡδοναὶ δελεάζουσιν τῷ κατ' ἡμέραν
 συνήθει τὰς ἐπιθυμίας διαφθείρουσι καὶ τὸν εὐτολμώτατον. ὅθεν οὐ μακρὰν
 ἀπάγειν τοὺς ἄνδρας τῶν πόνων· ἐπειδὴν γὰρ μετὰ χρόνον ἀναγκάζονται
 330 πρὸς τὰ πολεμικὰ χωρεῖν, οὗθ' ἡδέως ἐξίσιν, οὔτε ἐπὶ πολὺ μένουσιν, ἀλλ'
 ἐκδεδιητημένοι ταχὺ μὲν ὁρρωδοῦσι, πρὶν ἢ καὶ πειρᾶσαι τὰ δεινὰ, ταχὺ δὲ
 καὶ πειράσαντες ἀποχωροῦσιν, οὔτε ἐλπίζειν οὔτε φέρειν τοὺς κινδύνους
 δυνάμενοι.

X.

335 [Περὶ τοῦ δεῖν γυμνάζειν τὸν στρατὸν ἀδείας οὔσης.]

α'

Διόπερ ἀγαθοῦ στρατηγοῦ καὶ τὰ χρήσιμα τότε κατασκευάζειν, ὅτε οὐκ
 ἐπείγουσιν αἱ τῶν ἐκ παρατάξεως ἀγώνων ἀνάγκαι, καὶ τὰ ἄχρηστα διὰ τὴν

320—334. *Leo* XI. 4—5, VII. 2. cf *Ps Leo* XXII. 2. 338—341. *Leo* VII. 2—3.

314. τοῖς στρατεύμασιν **PV**; cf «εἰς τὰ στρατεύματα» *Leo*. ἐνάκωσε **P** 315. δ' **o**
 316. τὸ **PV** *Leo*: om **M** 318. Tit. in mge **PV**: om **M** 319. μὴ δ' **M** 321. ἐκρήσεις **PV**
 322. 323. **PV** «γινόμεναι» *Leo*: γινόμενοι **M** 324. χειμαστίαις **Taurin. B-III-19**: χειμαδίας
o 324. 325. **M**; «συντρόφους» *Leo*: σύστροφα **PV** 325. μήτ' **o** ἐτῶν **P** sed τ a m₂
 inductum. 328. εὐτολμώτατον **P** 329. **M**; cf «ἀνέθεντες» *Leo*: ἐπείγειν **PV** ἀναγκάζονται
PV 330. οὐχ **PV** οὔτε] οὔτ' **o** μενοῦσιν **M** 331. ἐκδεδιητημένοι **V**: ἐκδεδιητημένοι **P**
 332. καὶ **M** *Leo*: omm **PV** οὔτ' **o** 335. Tit. in mge **PV**: om **M** δεῖν **Paris. 2523**: δεῖ
PV 337. ὅτ' **M**

τῶν σωμάτων ἄσκησιν ἐπιτάττειν. ἱκανὴ γὰρ στρατοπέδοις ἄνεσις, καὶ σφόδρα
ταλαιπωρηθῶσιν, ἢ μὴ διὰ τῶν δεινῶν εἰς τὸ ἀληθινὸν ἀγώνισμα πείρα. 340
γυμναζέτω δὲ τοιοῦσδ' ἐτις τρόποις·

ἐκταπείτω πρῶτον ἀναδούς τὰ ὄπλα πᾶσιν, ἵν' ἐν μελέτῃ σφίσιν ἢ τὸ
μένειν ἐν τάξει καὶ ταῖς ὕψεσι καὶ τοῖς ὀνόμασι συνήθεις ἀλλήλοις γιγνόμενοι,
τίς ὑπὸ τίνα καὶ ποῦ καὶ μετὰ πόσους, ὑπ' ὅξυ παράγγελμα πάντες ὧσιν ἐν
τάξει· καὶ τὰς τε ἐκτάσεις καὶ συστολάς καὶ ἐγκλίσεις ἐπὶ λαῖα καὶ δεξιὰ, καὶ 345
λόχων μεταγωγὰς καὶ διαστήματα καὶ πυκνώσεις καὶ τὰς δι' ἀλλήλων ἀντεξό-
δους καὶ -εἰσόδους, καὶ τὰς κατὰ λόχους διαιρέσεις καὶ τὰς κατατάξεις καὶ
τὴν ἐπὶ φάλαγγα — καὶ τὴν ἐπὶ βάθος ὑποστέλλουσιν καὶ τὴν ἐπὶ μῆκος
ἐκτείνουσιν — καὶ τὴν ἀμφιπρόσωπον μάχην, ὅτ' ἂν οἱ κατ' οὐρανὸν ἐπιστρέ-
ψαντες πρὸς τοὺς κυκλουμένους μάχωνται, καὶ τὰς ἀνακλήσεις ἐκδιδασκέτω. 350

καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν μουσικῶν ὀργάνων οἱ μὲν ἀρχὴν ἔχοντες τοῦ
μανθάνειν ἐπιτιθέντες τοὺς δακτύλους ἐπὶ τε τὰ τρήματα τῶν αὐλῶν καὶ
διαστήματα τῶν χορδῶν πολλάκις ἄλλον ἔθεσαν ἐπ' ἄλλῃ καὶ οὐ κατὰ τὴν
ἀρμονικὴν διάστασιν, εἴτα μόλις ἐπεκτείναντες βραδὺ μὲν αἵρουσι τοὺς δα-
κτύλους, βραδὺ δὲ τιθέασιν, οἱ δὲ ἐν μελέτῃ τῆς μουσικῆς ἀνεπιτηδεύτως ἤδη 355
ἐρρυθμισμένη τῇ χειρὶ δι' ὀξύτης μεταφέρουσιν, ὅπῃ τε βούλονται παρα-
θλῆναι τῆς ἀναπνοῆς καὶ ἀνοῖξαι καὶ παραψῆλαι χορδῆς· τοῦτον δὴπου τὸν
τρόπον οἱ μὲν ἀσυνήθεις καὶ ἀνάσκητοι τῆς τάξεως διὰ ταράχου πολλοῦ <καὶ>
μόλις — ἀλλήλων διαμαρτάνοντες — ἐγκατατάττονται πολλὴν ἀναλίσκοντες
χρόνον, οἱ δὲ συγκεκροτημένοι διὰ τάχους ὥς εἰπεῖν αὐτόματοι φέρονται πρὸς 360
τὴν τάξιν ἐναρμόνιον τινα καὶ καλὴν ἐκπληροῦντες ὅψιν.

342—350. *Leo VII.* 9—11. 358—361. *Leo VII.* 12.

340. *Vári*: ταλαιπῶροι ὧσιν ο: ταλαιπωρῶσιν *de Rohden*. πείρα **PV** 341. δὲ
omm **PV** 342. ἐκ μελέτης **PV** 343. γιγνόμεναι καὶ **PV**, καὶ habet etiam *Leo*:
γίγνωνται *Schwebel*. 344. πάντες σῶσιν **V** 345. ἐκτάσεις **PV**, sed prius σ induxit **Pm**²
λαῖα καὶ δεξιὰ **P** 346. τὰς om **V** 346. 347. ἀντεξόδους καὶ -εἰσόδους *Vári* habente *Leone*
«ἀπαντήσεις καὶ ἀντιδιαβάσεις»; ἀντεξόδους καὶ εἰσόδους ο 348. τὴν primum om **M** καὶ
τὴν ἐπὶ μῆκος ἐκτείνουσιν om **M**; «ἐπὶ μῆκος ἐκτείνηται» *Leo*. 350. κυκλουμένος **V** **M**
Leo: μάχονται **PV** 352. τρήματα **PV** 353. ἐπ' ἄλλῃ scripsit *Koehly* cod. *Morellanum*
(= **Paris. 2523**) secutus; habet **Taurin. B-III-49** quoque: ἐπ' ἄλλῃ **M**: ἐπάλλῃ **PV** 354.
ἐπεκτείνουσιν **PV** αἵρουσι **M** 355. δ' ο ἥδη del. *de Rohden*. 356. ῥερυθμισμένη **PV**
356. 357. παραθλίψαι ο; cf *Blass—Debrunner Gramm. d. neutestam. Griechisch* ⁴ p 10. 357.
ἀνοίξαι καὶ παραψῆλαι **PV** 358. καὶ ins. *Vári* duce *Leone*. 359. *Vári*: ἐγκατατάσσονται
(-ἐγκατά- ^{τα} **V**) ο 361. ἀποπληροῦντες **PV**

εἶτα διελὰν τὰ στρατεύματα πρὸς ἀλλήλους ἀσιδήρῳ μάχῃ συναγέτω
 νάρθηκας ἢ στύρακας ἀκοντίων ἀναδιδούς· εἰ δέ τινα καὶ βεβωλασμένα
 πεδία εἴη, βώλους τε κελεύων αἶροντας βάλλειν· ὄντων δὲ καὶ ἱμάντων ταυρείων
 365 χρήσθων ἐπὶ τὴν μάχην· δείξας δὲ αὐτοῖς καὶ λόφους ἢ βουνούς ἢ ὄρθιους
 τόπους κελεύετω σὺν δρόμῳ καταλαμβάνεσθαι· ποτὲ δὲ καὶ ἐπιστήσας ἐπ’
 αὐτῶν τινας τῶν στρατιωτῶν καὶ ἀναδοὺς ἃ μικρῶ πρόσθεν ἔφην ὅπλα, τού-
 τους ἐκβαλοῦντας ἐτέρους ἐκπεμπέτω καὶ ἦτοι τοὺς μείναντας ἐπαινείτω καὶ
 μὴ ἐκπεσόντας ἢ τοὺς ἐκβαλόντας. ἐκ γὰρ τῆς τοιαύτης ἀσκίσεως καὶ γυμνα-
 370 σίας ὑγιαίνει μὲν τὸ σιράτευμα, πᾶν δέ, ὅτιοῦν ἡδίων, ἐσθίει καὶ πίνει, καὶ
 λιτὸν ἢ, πολυτελέστερον οὐδὲν ἐπιζητοῦν· ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν πόγων λιμὸς καὶ
 τὸ δῆρος ἱκανὸν ὄψον ἐστὶ καὶ γλυκὺ κρᾶμα, <καὶ> στερρότερά τε τὰ σάματα
 σφισι γίγνεται καὶ ἄκμητα, καὶ συνεθίζεται τοῖς μέλλουσι δεινοῖς, ἰδρῶτι καὶ
 πνεύματι καὶ ἄσθματι καὶ θάλλεσιν ἀσκιάστοις καὶ κρυμοῖς ὑπαίθεροις συγ-
 375 γυμναζόμενα.

παραπλησίως δὲ γυμναζέτω καὶ τὸ ἱππικὸν ἀμίλλας ποιούμενος καὶ διάγ-
 ματα καὶ συμπλοκάς καὶ ἀκροβολισμούς ἐν τοῖς ἐπιπέδοις καὶ περὶ αἰτάς
 τὰς ῥίζας τῶν λόφων, ἐφ’ ὅσον δυνατὸν ἐστὶ καὶ τῶν τραχέων ἐπιψαύειν· οὐ
 γὰρ οἷόν τε βιάζεσθαι πρὸς ἀνάντη καὶ κατὰ προανοὺς ἱππάζεσθαι.

362—375. *Leo* VII. 13—16. 376—379. *Leo* VII. 17—18.

363. βεβωλασμένα **Taurin. B-III-19**: βεβολασμένα παιδία (παιδία **Pm**₂) εἴη βόλους
PV: βελόνας... εἴη βώλους **M**, qui decem fere litt. lacunam exhibet: «βώλους ἔχη ἢ γῆ» *Leo*.
 364. αἶροντας **M** βαλεῖν **PV** ταυρείων **codd. Darmariani** (ex. gr. Monacenses): καὶ
 ταυρείων **M**: ἐκ ταυρείων **PV**: ταυρείων καὶ τούτοις tent. *Koechly*. 365. **M**: «χρήσθωσαν»
Leo: χρήσθω **PV** δ’ **M** 365. 366. ἢ βουνούς ἢ ὄρθιους τόπους *Koechly*, N. Saguntini inter-
 pretationem «tumuli et alioquin acclivia loca» secutus: ἢ ὄρθιους βουνούς τόπους **M**: ἢ ὄρθιους
 βουνούς ἢ τόπους **PV**; «βουνούς ὄρθιους» *Leo*. 366. ἐπ’ *Korais*: ἐπὶ ο 368. ἐκβάλλοντας
PV ἦτοι] ἢ **PV** **M** *Leo*: μείνοντας **PV** 369. ἐκπέσοντας **P** ἐκβαλόντας **V** (λ prius
 erasum): ἐκβάλλοντας **M** 370. δ’ **MP** **Taurin. B-III-19**: ὅ τι οὖν ο **PV** *Leo*: ἐσθίη
 καὶ πίνη **M** 370. 371. *Korais*; cf «καὶ λιτὴ ἐστίν» *Leo*: ἀν λιτὸν ἢ **MV**: ἀν τι λιτὸν ἢ **P** 372.
 ἐστὶν **M**: ποιεῖ **PV** καὶ secundum add *Koechly*. 372. 373. -τα σφίσι ο 373. ἀγμητά **PV**
 374. πνεύματι καὶ ἄσθματι **M**: σώματι καὶ πνεύματι **PV** 374. 375. **PV** «συγγυμναζόμενον»
Leo: ἐγγυμναζόμενα **M** 376. ποιούμενοις **M** 377. καὶ tertium om **V** 379. προανοὺς **P**
 ἱππάζεσθαι **V**

Σωφρονεῖτω δὲ περὶ τὰς προνομᾶς καὶ μὴ ἐφίετω ταῖς δυνάμεσιν, ἐπειδὴν εἰς εὐδαίμονα πολεμίων εἰσβάλλῃ χώραν, ἀτάκτως φέρεσθαι πρὸς τὰς ὠφελείας· αἱ γὰρ μέγισται συμφοραὶ καὶ τοιοῦσδε γίνονται· πολλάκις γὰρ ἀτάκτοις καὶ σποράσι περὶ τὴν λείαν σεσοβημένοις ἐπιπεσόντες οἱ πολέμιοι καὶ διὰ τὸ ἀσύντακτον τοῦ πλήθους καὶ διὰ τὸ βαρεῖς εἶναι τοὺς ἀποχωροῦντας ταῖς 385 ὠφελείαις οὔτε τοῖς ὅπλοις χρῆσθαι δυναμένους οὔτε ἀλλήλοις ἐπικουρῆσαι πολλοὺς διέφθειραν. εἰ δέ τινες δῖχα τοῦ τὸν στρατηγὸν κελεῦσαι προνομεύοιεν, οὗτοι κολαζέσθων. αὐτὸς γε μὴν ὅτ' ἂν ἐπὶ τὴν λείαν ἐκπέμπῃ, τοῖς ψιλοῖς καὶ ἀνόπλοις συνταττέτω μαχίμους ἱππεῖς καὶ πεζοὺς, οἱ περὶ μὲν τὴν λείαν οὐκ ἀσχολήσονται, μένοντες δὲ ἐν τάξει, παραφυλάξουσι τοὺς προνομεύοντας, 390 ἢ σφισιν ἀσφαλῆς ἢ ἀποχώρησις.

Εἰ δὲ συλλάβοι ποτὲ κατασκόπους, μὴ μιᾷ κεχρήσθω γνώμῃ· ἀλλ', ἐὰν μὲν ἀσθενέστερα τὰ ἴδια ἢ περὶ τὰ παρὰ τῶν πολεμίων εἶναι νομίζῃ, κτεινάτω τούτους, ἂν δὲ καὶ ὀπλισμῷ καλῶ κεχρημένος ἢ καὶ παρασκευαῖς ἐντελέσει 395 καὶ δυνάμει πολλῇ καὶ εὐεξία σώμάτων καὶ πειθηνίῳ στρατεύματι καὶ ἡγεμόσιν ἀρίστοις καὶ ἐμπειρία μεμελετημένη, παραλαβὼν τοὺς κατασκόπους καὶ ἐν κόσμῳ τὴν στρατιὰν ἐπιδειξάμενος οὐκ ἂν ἀμάρτοι ποτὲ καὶ ἀθρόους ἀποπέμψας. τὰ μὲν γὰρ πλεονεκτήματα τῶν ἀντιπάλων ἀγγελλόμενα φοβεῖσθαι συνηνάγκασε, τὰ δὲ ἐλαττώματα θαρρεῖν παρεστήσατο. 400

381—383. *Leo IX. 25.* 393—400. *Leo (Mgn) XVII. 114.*

380. Tituli instar «περὶ τῶν προνομῶν» in codd **Pariss. 2443, 2523 et 2522**: om **O**: περὶ προνομῶν *Korais*; «de pabulationibus» *Rigaltius, Schwebel.* 382. εἰσβάλλῃ **V PV Leo**: ὠφελείας **M** 383. καὶ *Vári*: καὶ **O** τοῖς τοιοῦσδε **PV** γίνονται **M** 384. σεσοβημένους (*compendiose*) **V** 386. δυναμένοις **PV** οὗτ' **M** 387. *προν.*] προνομεύειν ἐπιχειρήσωσιν **PV** 388. κολαζέσθωσαν **PV** [ἐκ] πέμψῃ (-ῃ **V**) **PV** 389. οἱ **M** 390. παραφυλάξωσι **P** 391. σφισιν **M** 392. In **Pariss. 2443 et 2523** tit. περὶ κατασκόπων: om **O**: *Rigaltius* «de exploratoribus». 394. τὰ ἴδια **PV** «τὰ σὰ εἶναι παρὰ τὰ» *Leo*: om **M** ἢ περ **Paris. 2445**: ἢ περ **V**: εἴπερ **P**: om **M** παρὰ *omm PV* 395. ἂν *Koechly*: ἂν **M**: ἐὰν **PV Leo**. ἐντελέσει **V** 397. ἐμπειρία μεμελετημένη **P** 398. στρατιὰν *Schwebel et Leonis cod. M*: στρατεῖαν **O** ἀθρόους **O**; cf *Mayser, Gramm. d. griech. Papyri aus d. Ptolemäerzeit I. (Lipsiae 1906) p. 131.* 398. 399. ἀποπέμψαι **M** 399. **PV Leo**: ἀντιπολέμων **M** ἀγγελλόμενα **P** 400. δ' **M**

δ'

Φύλακας δὲ κατατατίτω καὶ πλείους, ἵν' ἐν μέρει διελόμενοι τὴν τῆς
 νυκτὸς ὥραν οἱ μὲν ὑπνοῦν οἱ δὲ γρηγορεῖν αἰρῶνται· οὔτε γὰρ ἀναγκαστέον
 οὔθ' ὑπισχνουμένοις πιστευτέον ὅλην ἀγρυπνήσαι νύκτια τούτοις· εἰκὸς γάρ
 405 ποτε καὶ παρὰ γνώμην ἐνδιδόντων τῶν μελῶν αὐτόματον ὑπνον ἐπελθεῖν.
 ὀρθοὶ δὲ ἐστῶτες φυλαττόντων· αἱ γὰρ καθέδραι καὶ ἀναπτώσεις συνεκλύουσιν
 τὰ σώματα μαραίνουσιν εἰς ὑπνον, ἡ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς στάσις καὶ ὁ τόνος τῶν
 σκελῶν ἐργήγορσιν ἐντίθησι τῇ διανοίᾳ.

καιόντων δὲ οἱ φύλακες πυρὰ πορρωτέρω τῆς στρατοπεδείας· οὕτως γὰρ
 410 τοὺς μὲν ἐπιόντας διὰ τοῦ φωτὸς ἐκ πολλοῦ συνόψονται, τοῖς δὲ ἐκ τοῦ
 φωτὸς ἐν σκότῳ τυγχάνοντες οὐκ ἀθρήσονται, μέχρις ἂν εἰς χεῖρας ἔλθωσιν.

ε'

Εἰ δὲ βούλοιτό ποτε νύκτωρ ἀναστῆσαι τὸ στράτευμα λαμβάνων τοὺς
 πολεμίους, ἢ τόπους προκαταλαβέσθαι προαιρούμενος ἢ τοὺς ὄντας φεύγων
 415 ἢ μηδέπω βουλόμενος εἰς ἀνάγκην ἔλθεῖν τοῦ μάχεσθαι, πυρὰ πολλὰ καύσας
 ἀναχωρεῖτω· βλέποντες μὲν γὰρ οἱ πολέμιοι τὰ φῶτα δοκοῦσι κατὰ χώραν
 αὐτὸν μένειν, ἀφωτίστου δὲ μεταξὺ γενομένης τῆς παρεμβολῆς ὑπόνοιαν ἀνα-
 λαβόντες, ὥς φεύγουσιν, ἐνέδρας τε προεκπέμπουσι καὶ διώκουσιν.

402—408. Ps Leo XXI. 1. Leo (Mgn) XVII. 102—103. 409—411. Ps Leo XXI. 2;
 cff Praeceptorum Nicephori recensio Constantiniana fol. 134.

401. περὶ φυλάκων tit. habent Pariss. 2443 et 2523: om o: περὶ νυκτοφυλάκων
 Korais; «de excubiis sive vigiliis» Rigaltius. 402. ἵν' ἢ PV διελλόμενοι V 403. ὑπνον
 PV Ps Leo. ἐργήγορσιν PV Ps Leo. αἰρῶνται PV 404. PV Ps Leo: ἀγρυπνήσειν M
 τούτοις] αὐτοῖς Ps Leo, Leo: τοὺς αὐτοὺς PV γὰρ M: γὰρ ἂν V: ἂν P 406. δ' ο
 ἐστῶτες P τῶν φυλασσόντων PV ἀναπτώσεις] ἀνάκλισις Leo. συλλύουσιν PV 407.
 ἐπὶ τῆς γῆς στάσις e Leone recepit Korzenszky: ἀνάτασις o: ἀνάστασις tent. Korais. 407.
 408. τῶν σκελῶν καὶ ὁ τόνος 409. δ' M καιόντων δὲ τῶν φυλάκων πυρὰ (καὶ ὄντων et πρὸ
 P) PV 410. ἐπιόντας Korzenszky duce Ps Leone «ἐπιστάντας» et «ἐπερχομένους» Praecc.
 Nic: ὄντας o: προσιόντας Schwebel. δ' o 411. ἀθρήσονται sensu passivo 412. «περὶ
 λαθραίας ἀναχωρήσεις τοῦ στρατεύματος inscripsit Korais; Rigaltius «de castris clam
 movendis». 414. φεύγων] φ... lacuna trium vel quattuor litt. in P 415. μὴ δὲ πω M: μὴ δὲ P:
 μηδὲ V βουλομένοις P: βουλομένους V 416. μὲν omm PV 417. μεταξὺ omm PV 418.
 λαβόντες PV

ς'

Ἐὰν δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν μένων εἰς ὄψιν ἔρχηται ποτε τῶν πολεμίων στρα- 420
τηγῶ κοινολογησόμενος, ὥς αὐτὸς εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι τι βουλόμενος, ἐκλεξά-
μενος τοὺς κρατίστους καὶ ἀξιοπρεπεστάτους τῶν νέων, εὐρώστους, καλοὺς,
μεγάλους, ὅπλοις διαπρεπέσι κοσμηθέντας ἔχων περὶ αὐτόν, ἀπαντάτω πολ-
λάκις γὰρ τοιόνδε τὸ πᾶν ἀπὸ μέρους ὀφθέντος ἡλπίσθη, καὶ οὐκ ἐξ ὧν
ἤκουσεν ὁ στρατηγὸς ἐπείσθη, τί δεῖ ποιεῖν, ἀλλ' ἐξ ὧν εἶδεν ἐφοβήθη. 425

ζ'

Τῶν δὲ αὐτομόλων εἴ τινες ἢ καιρὸν ἀφικνοῦνται μηνύοντες ἢ ὥραν
ἐπιθέσεως, ἢ ὁδὸν ἐπαγγέλλονται καθηγήσασθαι καὶ διὰ κοπῶν ἀοράτων τοῖς
πολεμίοις ἄξιν, δῆσας αὐτοὺς ἀγέτω, τοῦτο ποιῶν σφισι φανερόν, ὥς, ἐὰν
μὲν ἀληθεύσωσι καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ νίκῃ πάντα ποιήσωσι τοῦ στρατεύμα- 430
τος, λύσει τέ σφας καὶ δωρεὰς δώσει καταξίους, ἐὰν δὲ ἐξαπατήσωσι καὶ ψεύ-
σονται τοῖς σφετέροις ἐγχειρίσαι βουλόμενοι τὸ στράτευμα, παρ' αὐτόν ἐκεῖνον
τὸν καιρὸν ὄντες ἐν δεσμοῖς ὑπὸ τῶν κινδυνευόντων κατασφαγήσονται· πί-
στις γὰρ αὐτομόλου τι μηνύοντος αὐτῇ βεβαιότατη, τὸ μὴ αὐτόν εἶναι τῆς
αὐτοῦ ψυχῆς κύριον, ἀλλὰ τοὺς ἡγουμένους. 435

420—425. cf Praecc. Nicephori rec. Const. fol. 135. 428—436. Ps Leo XXVII,
Leo XVII. 116.

419. Tit. περὶ στρατηγῶν κοινολογουμένων τοῖς τῶν ἐναντίων στρατηγοῖς Koraïs de suo addi-
disse videtur: om o: «de imperatorum hinc inde collocationibus» Rigaltius. 420. δ' ο τῶν
πολεμίων στρατηγῶ Vári: τῶν πολεμίων στρατηγῶ M: τῶ πολεμίων στρατηγῶ PV: τῶ τῶν
πολεμίων στρατηγῶ Schwebel: «τῶ στρατηγῶ τῶν πολεμίων» Praecc. Nic. 421. κοινολογησά-
μενος P 422. εὐρώστους PV 423. Vári: κοσμήσας o αὐτόν Koechly: αὐτόν M: αὐτῶν
PV 424. Koechly: ὀφθέν o ἐλπισθέν M 425. ἴδεν M 426. Tit. «περὶ τῶν αὐτομόλων
Pariss. 2443 et 2523: περὶ αὐτομόλων Koraïs. 428. κοπῶν Korzenszky [Ps Leo habet «διὰ
τῶν καλουμένων κόπων]: σκοπῶν o Leo: in mge Paris. 2523 ἴσως τόπων (cf τόποι ἀόρατοι
Polyb. III. 36): στίβων vel στενῶν voluit Koraïs. 429. σφισι omm PV 431. καταξίους
M: καταξίαν PV «παρέξει τὰς κατ' ἀξίαν» Ps Leo: «καταξιοθήσονται» Leo. 431. 432. P
Ps Leo: ψεύσονται MV 432. ἐγχειρίσαι, quod Scaliger e quodam cod. ms. antiquo prompsit,
Ps Leo: ἐγχειρήσαι (-ήσαι V) o 433. ὄντες M Leo: omm PV 435. αὐτοῦ Koechly: αὐτοῦ
M: ἑαυτοῦ PV PV Leo: ὀδηγουμένους M

ἡ'

Ὅρατώ δὲ καὶ τὴν τῶν πολεμίων παρεμβολὴν ἐμπείρως· μήτε γάρ, ἐὰν
ἐπίπεδον καὶ κατὰ κύκλον ἴδη κείμενον, βραχὺν τὴν περίμετρον καὶ συνε-
σταλμένον χάρακα, δοκείτω τοὺς πολεμίους ὀλίγους εἶναι — πᾶς γὰρ κύκλος
440 ἐλάττω τὴν τοῦ σχήματος ὄψιν ἔχει τῆς ἐξ ἀναλόγου στερεομετρομένης θεω-
ρίας, καὶ πλείους δύναται δέξασθαι τὸ ἐν αὐτῷ περιγραφόμενον εὖρος ἢ ἰ-
δῶν <ἄν> τις ὄψει τεκμήραιτο —, μήτε, ἂν αἱ πλευραὶ τοῦ χάρακος ἐπὶ μῆκος
ἐκτείνωσι καὶ κατὰ τι μέρος στεναὶ τυγχάνωσιν ἢ σκολιαὶ καὶ πολυγώνιοι
καὶ ὀξυγώνιοι, πολὺ πλῆθος ἐλπίζετω· τῆς μὲν γὰρ στρατοπεδείας ἢ ὄψις με-
445 γάλη φαίνεται, τοὺς δὲ ἐν αὐτῇ περιειλημμένους ἄνδρας οὐ πάντως πλείονας
ἔχει τῶν ἐν κύκλῳ περιγραφομένων. οἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὁρῶν καὶ λόφων χάρακες,
ἐὰν μὴ συμφυεῖς ὦσι πάντῃ, μεῖζους μὲν ὁρῶνται τῶν ἐν τοῖς ἐπιπέδοις,
ἐλάττους δὲ ἢ κατὰ τὴν ὄψιν ἄνδρας περιέχουσι· πολλὰ γὰρ ἀνθρώπων ἐντὸς
ἀπολείπεται γυμνὰ μέρη· τῶν γὰρ τοιούτων τόπων ἀνάγκη πολλὰ μὲν εἶναι
450 βάραθρα, πολλὰ δὲ κρημνώδη καὶ τραχέα καὶ ἀκατασκήνωτα, τοῦ δὲ χάρακος
πρὸ τῶν ἀνθρώπων τιθεμένου τούτου τὸ μῆκος εὐλόγως ἐπεκτείνεται. μήτε
οὖν, ἐπειδὴν ἴδη βραχὺν καὶ συνεσταλμένον, καταφρονεῖτω συλλογίζόμενος
καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ σχῆμα, μήτε, ἂν καὶ παραμήκη, καταπληττέσθω.

ταῦτα μέντοι γινώσκων εὐκαίρῳ ποτὲ στρατηγία χρησάσθω, καὶ κατα-
455 στρατοπεδεύσας ἐν ὀλίγῳ κατὰ τὸ προειρημένον σχῆμα, καί, εἰ δέοι, καὶ συν-
θλάψας τὸ στράτευμα μὴ προαγέτω μήτε δεικνύτω τοῖς ἀντεστρατοπεδευκόσι,
καὶ δὴ προκαλουμένοις εἰς μάχην μῆ<τε> ἐξαγέτω· δοκείτω δὲ καὶ δεδιέναι.
πολλάκις γὰρ οἱ πολέμοι καταφρονήσαντες ὡς ὀλίγων ὄντων τῶν ἐναντίων,
ὄψει καὶ οὐκ ἐμπειρία στρατηγικῇ τὰ πράγματα κρίνοντες, ῥαθυμότερον ἀνε-
460 στράφησαν, ἀφυλάκιως καὶ ἀτάκτως τῆς ἰδίας προϊόντες παρεμβολῆς, ὡς οὐ
τολμησόντων σφίσι τῶν πολεμίων ἐπεξελεύσεσθαι, ἢ καὶ τῷ χάρακι περι-

436. Tit. περὶ τοῦ ὁρᾶν καὶ τὴν τῶν πολεμίων παρεμβολὴν apud Korain legitur: om o:
«de hostilium castrorum metatione consideranda» Rigaltius. 437. μήτε P 438. Vári: ἐπιπέδῳ
o: ἐν ἐπιπέδῳ dedit Schwebel e cod. Morellano Rigaltii et aliis dett. κειμένην τάχα ἐν
περιμέτρῳ (-ω P) καὶ συνεσταλμένοι (-ω P) χάρακι PV 439. ὀλίγους] ἐλάττους PV 441.
τὸν ἑαυτῶ M 442. ἂν Korais ins. 443. ἐκτείνουσι M 444. καὶ ὀξυγώνιοι omm PV | ἢς
M 445. δ' o 446. δ' o ὁρῶν V 450. κρημνώδη omm PV 451. τοῦτο τὸ PV
ἐπεκτείνουσι PV μήτ' o 452. βραχὺ PV 453. μήτ' o 454. γινώσκων PV 456. μήτε]

εἴτε M δεικνύτω om P ἀντεστραπεδευκόσι M 457. μήτε Vári: μῆ M: καὶ PV 458.
ὀλίγον P 461. 462. περιστάντες omm PV

σιάντες πολιορκουῖσιν ἀπροσδόκητοι τοῦ μέλλοντος ἐκχυθήσεσθαι πλήθους· ἡ δ' ἀγγελιστία τῶν δεινῶν ἀμελεστέρους ἐποίησε τοὺς στρατιώτας. ἔνθα δεῖ τὸν καιρὸν ἀρπάσαντα κατὰ πολλὰς ἐκδραμόντα τοῦ χάρακος πυλίδας ἐν τάξει τῶν ὑποκειμένων ἀνδρείως ἔχεσθαι πραγμάτων. 465

ὁ δὲ εἰδὼς οὕτως στρατηγεῖν εἴσεται, καὶ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐν τοῖς αὐτοῖς καταστρατηγῆται, καὶ δρᾶσαι τι φρόνιμος ἔσται καὶ φυλάξασθαι προμηθής· ἐξ ὧν γὰρ αὐτὸς εἴσεται, τί δεῖ ποιεῖν, ἐκ τούτων ἑτέρου ποιούντος γνώσεται, τί χρὴ μὴ παθεῖν· αἱ γὰρ ἴδιαι πρὸς τὸ λυπεῖν ἐμπειρίαι καὶ τὰς τῶν πέλας ἐπινοίας τεκμαίρονται. 470

θ'

Προάγειν δὲ εἰ δέοι νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν ἐπὶ τι τῶν ἀπορρήτων, ἢ φρουρίον ἢ πόλιν ἢ ἄκρα ἢ παρόδους καταληψόμενον ἢ τι τῶν ἄλλων δράσοντα, ἃ διὰ τὰς λαθόντα τοὺς πολεμίους, ἄλλως δὲ οὐκ ἔστι προᾶξι, μηδενὶ προλεγέτω, μήτε ἐπὶ τί μήτε τί ποιήσων ἄγει τὴν στρατιάν, εἰ μὴ τι 475 τῶν ἡγεμόνων ἀναγκαῖον εἶναι νομίζοι προειπεῖν. γενόμενος δὲ ἐπ' αὐτῶν τῶν τόπων — ἐγγὺς ὄντος τοῦ παρ' ὃν δρᾶσαι τι δεῖ καιροῦ — διδότω τὸ παράγγελμα καὶ τί δεῖ πράττειν σημαινέτω· ταχὺ δὲ τοῦτο ἔστω καὶ δι' ὀλίγης ὥρας· ἅμα γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἀκούουσι καὶ οἱ ὑποτεταγμένοι τούτοις ἴσασιν. ἄφρων δὲ καὶ ἀτελής, ὅστις ἂν πρὸ τοῦ δέοντος εἰς τὸ πλήθος ἀνακοινώσῃται 480 τὴν προᾶξιν· οἱ γὰρ πονηροὶ μάλιστα περὶ τοὺς τοιούτους αὐτομολοῦσι καιρούς, παρ' οὓς ἐροῦντές τι καὶ μηνύοντες οἴονται τιμῆς καὶ δωρεᾶς τεύξεσθαι παρὰ τῶν πολεμίων· οὐκ ἔστι δὲ ἀφ' οὗ στρατεύματος οὐκ ἀποδιδράσκουσι πρὸς ἀλλήλους δοῦλοι τε καὶ ἐλεύθεροι κατὰ πολλὰς προφάσεις, <ἃς> ἀνάγκη παρέχεσθαι πόλεμον. 485

480—485. Ps Leo VI.

462. ἀπροσδόκητον M 463. δὴ M 464. ἀρπάσαντας PV 467. κατεστρατήγηται V: καταστρατήγηται P 471. Tit. περὶ ἀπορρήτων Korais dedit: «Arcana esse debere imperatorum consilia» Rigaltius. 472. δ' εἰ δέοι M: δὲ ἤδη PV: δὲ εἰ δεῖ Schwebel. 473. φρουρίων M ἄκραν PV 473. 474. δράσοντα ἃ Paris. 2523: δράσαντα ο 474. λαθεῖν PV δ' M 475. μήτ' ο ἄγειν PV εἰ δὲ μὴ M 476. δ' ο 477. ὄντος τοῦ παρ' ὃν Korais: ὄντων τὸ παρὸν ο 478. ἔστω tent. Korais: ἔσται ο 479. οἱ ὑποτεταγμένοι τούτους V: τούτους οἱ ὑποτεταγμένοι P 481. περὶ Ps Leo: παρὰ ο 482. παρ' οὓς om M: «ἐν οἷς» Ps Leo. ἐροῦντες τί καὶ PV: αἰροῦνται ἔτι καὶ M 483. δ' ἀφ' οὗ Ps Leo quoque. 484. ἃς ins. Schwebel. 485. πόλεμον M

ι'

Μήτε δὲ εἰς πορείαν ἐξαγέτω τὸ σιράτευμα μήτε πρὸς μάχην τατιέτω
 μὴ πρότερον θυσάμενος, ἀλλ' ἀκολουθούτων αὐτῷ θύται καὶ μάντις. ἄριστον
 μὲν γὰρ καὶ αὐτὸν ἐμπείρως ἐπισκέπτεσθαι δύνασθαι τὰ ἱερά· ῥᾷστόν γε
 490 μὴν ἐν τάχει μαθεῖν ἔστι καὶ αὐτὸν αὐτῷ σύμβουλον ἀγαθὸν γενέσθαι.
 γενομένων δὴ καλῶν τῶν ἱερῶν ἀρχέσθω πάσης πράξεως καὶ καλεῖτω τοὺς
 ἡγεμόνας πάντας ἐπὶ τὴν ὄψιν τῶν ἱερῶν, ἵνα θεασάμενοι τοῖς ὑποταττομέ-
 νοις θαρρεῖν λέγοιεν ἀπαγγέλλοντες, ὥς οἱ θεοὶ κελεύουσι μάχεσθαι· πάνυ γὰρ
 ἀναθαρροῦσιν αἱ δυνάμεις, ὅτι ἂν μετὰ τῆς τῶν θεῶν γνώμης ἐξίεναι νομί-
 495 ζῶσιν ἐπὶ τοὺς κινδύνους· αὐτοὶ γὰρ ὀπιπεύονται κατ' ἰδίαν ἕκαστος καὶ ση-
 μεῖα καὶ φωνὰς παρατηροῦσιν, ἡ δὲ ὑπὲρ πάντων καλλιέρησις καὶ τοὺς ἰδίᾳ
 δυσθυμοῦντας ἀνέρρωσεν. ἐὰν δὲ ἐπὶ τὸνναντίον τὰ ἱερά γένηται, μένειν ἐπὶ
 τῶν αὐτῶν, καὶ σφόδρα τι ἐπείγῃ, <καὶ> πᾶν ὑπομένειν τὸ δύσχρηστον —
 οὐθέν γὰρ δύναται παθεῖν χειρόν, ὃν προμηνύει τὸ δαιμόνιον —, ὥς, ἂν γέ
 500 τι κρεῖττον ἔσσεσθαι μέλλῃ τῶν παρόντων, ἀνάγκη καλλιερεῖν. θίεσθαι δὲ
 τῆς αὐτῆς ἡμέρας πολλάκις· ὥρα γὰρ μία καὶ ἀκαρῆς χρόνος ἢ φθάσαντας
 ἐλύπησεν ἢ ὑστερήσαντας. καὶ μοι δοκεῖ τὰς κατ' οὐρανὸν ἀστέρων κινήσεις

486. Tit. περὶ τῆς πρὸ μάχης ἐπισκέψεως τῶν ἱερῶν Korais add: «Hostiarum exta ante pugnam religiose inspicienda» Rigaltius. 487. τὸ om M 488. αὐτῷ o: αὐτῷ Paris. 2523. 492. 493. τοὺς ὑποταττομένους PV 495. ὅτι τεύζονται PV 496. δ' o 497. M; cf A: δυσθυμοῦντας PV δ' o γίνηται V: γίνηται P 498. <καὶ> πᾶν Vani; cf A: πᾶν o 500. Inde a | τον ἔσσεσθαι usque ad versus 566. voc. γεγονότος | excidit unum folium in V, qua in textus parte codice E₁ utimur. τῶν παρόντων μέλλῃ PE₁ καλλιερεῖν o cf «πάλιν θύειν» A 502. ἐλύπησεν PE₁ cf «ἐβλαψεν» A: ἑαυτῆς ἐν M καὶ om M

... τροπῆς πρὸς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου ἐξέρχεσθαι· ἕκαστος μὲν γὰρ αὐτῶν, ὅπερ fol. 1^r codicis
 αὐτῷ μέλλει συμβῆναι καὶ διὰ σημείων τινῶν ἐπιγινώσκει καὶ φωνὰς τινὰς παρατηρεῖται A (mbrosi-
 ὀρνέων τυχὸν ἢ ἀνθρώπων· πλὴν ἡ ὑπὲρ πάντων θυσιά καὶ τοὺς κατ' ἰδίαν λυπουμενούς καὶ ani) Para-
 ἀθυμοῦντας διανέστησεν. εἰ δὲ τὰ ἱερά μὴ γένωνται καλὰ μηδὲ συμφέροντα, μένειν ἐπὶ τοῦ phraseos.
 5 αὐτοῦ τόπου προσήκει, καὶ σφόδρα τι καταναγκάζῃ, καὶ πᾶν τὸ ἐπελθὼν δυσχερὲς καὶ ἐναντίον
 ὑπομένειν· οὐδὲν γὰρ ἔστι χειρόν παθεῖν παρ' ὃ προμηνύει τὸ δαιμόνιον· ἐὰν γὰρ κρεῖττόν τι
 γενέσθαι προσδοκᾶται, ἀνάγκη πάλιν θύειν. Προσῆκει δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἡμέρας πολλάκις θύειν·
 μία γὰρ ὥρα καὶ βραχὺς χρόνος ἢ προλαβόντας ἐβλαψεν ἢ ὑστερήσαντας. δοκεῖ μοι δὲ τὰς ἐν τῷ
 οὐρανῷ τῶν ἀστέρων κινήσεις καὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις καὶ σχημάτων τροπὰς καὶ ἀλλαγὰς

4. μὴ δὲ et sic semper A

7. post θίεσθαι spatium.

καὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις καὶ σχημάτων ἐγκλίσεις τριγώνων καὶ τετραγώνων καὶ διαμέτρων ἢ θυτική διὰ σπλάγγνων ἀλλοιομόρφῳ θεωρία προσημαίνειν, ἃν αἱ παρὰ μικρὸν διαφοραὶ καὶ δυνάμεις καὶ ἀλλοιώσεις ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ 505 μᾶλλον δὲ ὥρα καὶ βασιλεῖς ἐποίησαν καὶ αἰχμαλώτους.

ἐπειδὴ δὲ πολλάκις θυομένοις ὥς μὲν εἰς μάχην καλὰ γίνεται τὰ ἱερά, διὰ δὲ μάχης ὄλων ἐνίοτε στρατευμάτων ὄλεθρον προσημαίνει, τῶν ἀναγκαιοτάτων ἡγοῦμαι περὶ τούτου φράσαι.

XI.

510

α'

[Περὶ τοῦ ὅτι δεῖ τῶν πολεμίων σχηματιζομένων φεύγειν μὴ ἀπλῶς καὶ ὥς ἔτυχεν ἔχουσθαι τῆς διώξεως.]

Τῆς γὰρ συμπάσης οἰκουμένης πολλὰς καὶ παντοίας εἶναι συμβέβηκεν ἰδέας τόπων, ἄδηλον δέ, ἐν ποίοις ἕκαστοι πολεμήσουσι καὶ τῆς μὲν σφῶν 515 αὐτῶν ἐμπειρίαν ἔχουσι χώρας ἄνθρωποι, τὴν δὲ ἀλλοτριάν οὐκ ἴσασι. πολλάκις δέ, ὁ στρατηγὸς ἀκούσας μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχειν τοὺς πολεμίους

504. ἡ] ἢ **M** 505. ἀλλοιώσεις *Vári* cf *Hes.* παρατροπαῖς· μεταβολαῖς: cf etiam praeter Aristotelem Suidas s. v. (ed. Adler I. p. 127.) ἀλλοιώσις ἐστὶ μεταβολή etc.; ἀποθειώσεις **O**: ἀποθέσεις tent. *Korais*. 507. et sqq. ad hoc caput rettulit *Vári*, ut Rigaltius et Baumgärtner. 508. ὄλων **A**: ὄλον **O** 508. 509. ἀναγκαίων **PE**₁ cf **A** 509. περὶ] καὶ περὶ *Korais*. Secundum *Aurelium Foerster* (Akad. Ért. XLIV. p. 67) post φράσαι desiderantur ea, quae scriptor accuratius exponenda promittit. 512. 513. Tit., qui deest in **M**, ad δεῖ τοίνυν (531) habent **PE**₁ 514. et sqq. Cf. Strabo I, 1. 17. 515. **PE**₁ **A**: ὁποίοις **M** πολεμήσουσιν **O** 517. δέ, ὁ *Vári Parisinum* 2523 (δ' ὁ) secutus cf **A** «καὶ π. ὁ»: δὴ **ME**₁: δὲ **P**: δ' εἰ *Paris.* 2522, Koechly.

τριγώνων καὶ τετραγώνων καὶ διαμέτρων διὰ τῶν ἐντοσθίων τῶν προβάτων ἢ θυτικὴν προσημαίνειν, 10 ἐναλλασσομένων διαφόρως τῶν τοιούτων σπλάγγνων κατὰ τὴν θεωρίαν πρὸς τὴν τῶν ἀστέρων κίνησιν, ὧν ἀστέρων καὶ αἱ πρὸς ὀλίγον παρατροπαὶ καὶ διαφοραὶ καὶ δυνάμεις ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, μᾶλλον δὲ ἐν ὥρᾳ μιᾷ, πολλοὺς καὶ βασιλεῖς ἐποίησαν καὶ αἰχμαλώτους.

Ἐπειδὴ δὲ θυόντων πολλάκις πρὸς μάχην καλὰ καὶ συμφέροντα φαίνονται τὰ ἱερά, μετὰ δὲ τὴν μάχην ὄλων τῶν στρατευμάτων ἀφανισμόν καὶ ὄλεθρον προσημαίνουν, ἀναγκ- 15 αῖον ἡγοῦμαι περὶ τούτου εἰπεῖν.

Τῆς γὰρ οἰκουμένης πάσης πολλὰς καὶ διαφόρους θέσεις τόπων ἐχούσης, ἄδηλον δὲ καὶ ἄγνωστον, ἐν ποίοις ἕκαστοι τόποις πολεμήσουσιν καὶ τὴν μὲν ἑαυτῶν χώραν οἱ ἄνθρωποι ἀκριβῶς ἐπιγινώσκουσι, τὴν δὲ ἀλλοτριάν οὐκ οἶδασιν. Καὶ πολλάκις ὁ στρατηγὸς ἀκούσας μιᾶς 20 ἡμέρας ὁδὸν ἀπέχειν τοὺς πολεμίους ἀναστήσας τὸ στράτευμα ἀπέρχεται | κατ' αὐτῶν σπου-

ἀναστήσας ἄγει τὸν στρατόν, ἐπειγόμενος διὰ μάχης ἔλθεῖν τοῖς πολεμίοις,
 τῶν δὲ ὑποχωρούντων ἐπίτηδες καὶ μὴ μενόντων ἄς κατορθωδοῦσιν ἐπεται,
 520 τῶν δὲ αὐτὸ τοῦτο ποιοίντων, ἕως <ἄν> ἔλθωσιν εἰς δυσχωρίας καὶ περικε-
 κλεισμένους ὄρεσι τόπους, ἐπικείται μηδὲν ὑφορώμενος, εἴτα ἐμβαλὼν εἰς
 τοὺς τόπους ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀπεκλείσθη τῆς εἰσβολῆς, ἥ τὸ στράτευμα
 εἰσῆλθε, καὶ καταλαβόμενοι τὰς τε εἰς τοῦ ἔμπροσθεν διόδους καὶ κύκλῳ τὰ
 μετέωρα πάντα κατασχόντες, ὥσπερ ἐν ζώγρῳ τινὶ συνεπέδησαν τοὺς πολε-
 525 μίους· ὁ δὲ παριὼν μὲν ὑπὸ τῆς ὀρμῆς ἐφέρετο δοκῶν ἐπικεῖσθαι φυγομα-
 χοῦσι τοῖς πολεμίοις, οὗ προελθὼν οὐκ ἔγνω, μετὰ δὲ ταῦτα περιβλεψάμενος
 τὰ τε πρόσω καὶ ὀπίσω καὶ παρὰ πλευράν, καὶ πάντα πλήρη θεασάμενος
 πολεμίων ἢ συνηκοντίσθη μετὰ τοῦ στρατεύματος ἢ ἀπομάχεσθαι μὴ δυνά-
 μενος καὶ μὴ παραδιδούς λιμῶ διεφθειρε πάντας, ἢ παραδούς κυρίους ἐποίησε
 530 τοὺς πολεμίους τοῦ, ὃ τι βούλονται διαθεῖναι. δεῖ τοίνυν τὰς ὑποχωρήσεις

530—536. Ps Leo II. Leo (Mgn) XX. 180.

518. ἀναστήσας... πολεμίοις M A: omm PE₁ 519. δ' ο 520. δὲ PE₁ A: δὴ M αὐτὸ
 PE₁ A: ταυτὸ M ἕως <ἄν> Korais: ἕως ο: «ἕως οὐ» A δυσχωρίας P 521. PE₁ cf A
 «ἐμπροσθεν»: βαλὼν M 522. τῆς εἰσβολῆς Koechly: ταῖς εἰσβολαῖς ME₁: ταῖς ἐμβολαῖς P
 ἥ [sic!] (in ras.) Taurin B-III-19: ἥ ο 524. ζώγρῳ M A («ζωγρῶ») in mge PE₁: ζωγρῳ
 in textu PE₁: ζωγρεῖω in ras. Taurin B-III-19 524. 525. post πολεμίους spatium trium
 vel quattuor litt. in M 525. παριὼν Koechly: παρὼν (-ῶν E₁) ο: πρότερον vel πάρος
 tent. Korais. 526. οὐ Korzenszky: οἷς M: οἶ PE₁ 527. τὰ τε omm PE₁ 530. τοῦ,
 δ, τι Schwebel: τοὺς δτι PE₁: τουτὶ M: «εἴ τι ἄν» A διαθῆναι M Nova paragr. inc. in
 O, v. supra!

δάζων πολεμῆσαι αὐτούς· τῶν δὲ ἐπιτηδείως ὑποφευγόντων αὐτὸν καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
 τόπου μενόντων, ὡς δειλιῶντας ἐπιδιώκει· τῶν δὲ αὐτὸ τοῦτο ποιούντων καὶ ὑποφευγόντων,
 ἕως οὐ εἰσέλθωσιν εἰς δυσβάτους τόπους καὶ περικεκλεισμένους ὑπὸ ὀρέων, ἐπικείται καὶ
 ἐπιδιώκει μηδὲν ὑφορώμενος, εἴτα ἐμπροσθεν εἰς τοὺς δυσβάτους τόπους ἀπεκλείσθη ὑπὸ
 25 τῶν πολεμίων κατακρατησάντων τὰς εἰσόδους, δι' ὧν τὸ στράτευμα εἰσῆλθεν, εἴτα κατακρα-
 τήσαντες οἱ αὐτοὶ καὶ τὰς εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἐξελεύσεις καὶ κύκλῳ τὰ ὑψηλὰ πάντα κατα-
 σχόντες, ὥσπερ ἐν ζώγρῳ ἢ δικτύῳ τινὶ ἐναπέκλεισαν τοὺς ἐναντίους· ὁ δὲ στρατηγὸς δοκῶν
 ἐπικεῖσθαι καὶ ἐπιδιώκειν τοὺς πολεμίους καὶ δελεαζόμενος ὑπ' αὐτῶν φυγομαχοῦντων οὐκ
 ἔγνω ποῦ προῆλθεν, μετὰ δὲ ταῦτα περιβλεψάμενος τὰ τε ὀπίσθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν καὶ
 30 τὰ ἐκ πλαγίων, καὶ θεασάμενος ἅπαντα πεπληρωμένα πολεμίων ἢ βουλόμενος ἀντιμάχεσθαι
 πρὸς αὐτοὺς κατετοξεύθη καὶ κατηκοντίσθη μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἢ μὴ δυνάμενος πολεμεῖν
 καὶ ἑαυτὸν μὴ παραδιδούς τοῖς πολεμίοις λιμῶ διεφθάρη μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἢ παραδούς
 ἑαυτὸν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἐγένετο τῶν πολεμίων, εἰ τι ἄν βούλοιντο εἰς αὐτὸν διαπράξασθαι.

27. ζωγρῶ A

ὑφορῶσθαι τῶν πολεμίων καὶ μὴ ἀπειροκάλως ἔπεσθαι, περιβλέπεσθαι δὲ μᾶλλον τοὺς τόπους ἢ τοὺς πολεμίους καί, δι' ἃν ἄγει χωρίων, ὁρᾶν, ἐπιλογίζεσθαι δέ, οὐ ταύτῃ πάλιν ὑποστρέψαι δεῖ, καὶ ἦτοι μηδὲ εἰσβάλλειν, ἀλλ' ἀποτρέπεσθαι τῆς πορείας ἢ εἰσβάλλοντα προορᾶν καὶ εἰς τὰς ὑπερβολὰς καὶ τοὺς συνάπτοντας αὐχένας τῶν ὁρῶν ἀπολείπειν τοὺς παραφυλάττοντας, 535 ἔν' ἀσφαλὲς σφισιν ἢ ἀναχομιδῇ γίγνηται. ταῦτα δὲ εἰρήσθω καὶ τοῦ καταστρατηγεῖν οὕτως εἵνεκα καὶ τοῦ μὴ καταστρατηγεῖσθαι· καλὸν μὲν γὰρ καὶ τὸ λαβεῖν οὕτως δύνασθαι πολεμίους, ἀναγκαῖον δὲ τὸ μὴ ληφθῆναι.

β'

Προσιέσθω δὲ καὶ πάντα τὸν βουλόμενόν τι ἀπαγγέλλειν καὶ δοῦλον 540 καὶ ἐλεύθερον καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ ἐν πορείᾳ καὶ ἐν κατασκη-

540—546. Ps Leo I. 12, Leo (Mgn) XVI. 21.

531. M cf A «ἐπιδιώκειν»: ἔχεσθαι PE₁; Leo «ἔχεσθαι τῆς διώξεως». Post ἔπεσθαι M καὶ habet. 532. χώρον P 532. 533. ὑπολογίζεσθαι δὲ PE₁: «λογιζόμενος» A δ' M 533. Vári cf A «διὰ τῶν αὐτῶν τόπων»; etiam Leo: ταύτη ο μὴδ' ο 534. M cf A «ἢ»: εἴτε PE₁ εἰσβ. προορ. x. PE₁ cf A «εἰσβάλλοντα προβλέπειν καί». om M 535. ἀπολίπειν PE₁ 536. καὶ περὶ τοῦ P 537. ἔνεκα PE₁ In M ante καλὸν spatium exiguum. 538. τὸ] τοῦ PE₁ οὔτω M ληφθῆναι M 539. Tit. deest in O: περὶ τοῦ προσιέσθαι τοὺς ἀπαγγέλλοντάς τι Korais: «de nuntiis admittendis» Rigaltius. 540. τι M Leo: τὸ PE₁; om Ps Leo. 541. ἐν secundum M A Leo: omm PE₁ Ps Leo.

<xβ' °0τι> χρῆ μὴ ἀσκόπως ἐπιδιώκειν τοὺς πολεμίους.

Προσῆκει τοίνυν τὰς τῶν πολεμίων ὑποχωρήσεις ὑφορῶσθαι καὶ μὴ ἀμέτρως καὶ ἀσκόπως 35 ἐπιδιώκειν αὐτοὺς ὑποφεύγοντας, περιβλέπεσθαι δὲ μᾶλλον καὶ σκοπεῖν τοὺς τόπους, δι' ὧν πορεύεται, ἥπερ τοὺς πολεμίους, λογιζόμενος ὡς διὰ τῶν αὐτῶν τόπων πάλιν ὑποστρέψαι δεῖ, καὶ ἢ μηδαμῶς εἰσβάλλειν κατὰ τῶν τοιούτων τόπων καὶ ἐπιδιώκειν τοὺς πολεμίους ἢ εἰσβάλλοντα προβλέπειν καὶ καταλιμπάνειν φύλακας καὶ εἰς τοὺς βουνούς καὶ εἰς τοὺς ἀποκλείοντας αὐχένας τῶν ὁρέων, ὅπως ἀσφαλεστέρα τοῦ στρατεύματος ἡ ὑποστροφὴ γένηται. σπουδάζων δὲ τῷ τοιούτῳ 40 τρόπῳ ἐν ἀσφαλείᾳ ἑαυτὸν καθιστᾶν, ὡσαύτως σπουδαζέτω καὶ τοὺς πολεμίους ἐν τούτοις fol. 2^r καταστρατηγεῖν. καλὸν μὲν γάρ | ἐστὶν οὕτως ἐναποκλεῖσαι πολεμίους, ἀναγκαιότερον δὲ μὴ οὕτως ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐναποκλεισθῆναι.

χρ' °0τι χρῆ ἐτοίμως <προσδ>έχεσθαι τοῦ<ς βουλο>μένους περι 45 τινος ἀπα<γγέλλειν>.

34. Tituli semper in mge.

36. post ὑποφεύγοντας spatium,

νάσει καὶ ἀναπαύομενος καὶ ἐπὶ λουτροῦ καὶ ἐπὶ τροφῆς· οἱ γὰρ ἀναβαλλόμενοι καὶ δυσπρόσιτοι καὶ τοῖς ὑπηρεταῖς τοὺς προσιόντας ἀνακόπτειν κελεύοντες πολλῶν καὶ μεγάλων εἰκότως διαμαρτάνουσι πραγμάτων, ἢ καὶ τοῖς ὅλοις
545 ῥαθυμοῦντες σφάλλονται· πολλάκις γὰρ ἐν ὅξει τὸ δυνάμενον καιρῷ φθασθῆναι πάρεισιν τινες μὴνύοντες.

XII.

[Περὶ ἀριστοποιίας.]

Ἀντιστρατοπεδεύων δὲ πολεμίων χάρακι μὴδὲ τῆς κατὰ καιρὸν ἀριστοποιίας
550 ἀμελείτω· ἐὰν μὲν γὰρ ἐφ' ἑαυτῷ νομίζῃ τό, ὅτε βούλεται τὸ στράτευμα πρὸς μάχην ἐκτάττειν, εἶναι καὶ ἡνίκα θέλῃ, παραγγελλέτω ταῖς δυνάμεσιν ἀριστοποιεῖσθαι· ἐὰν δὲ εἰς τοσαύτην ἀνάγκην ἐληλυθῶς τυγχάνῃ διὰ τινος τύπου ἢ χάρακος ἀσθένειαν ἢ τινος ἄλλας αἰτίας, ὥστε ἐπὶ τοῖς πολεμίοις ἀπολελεῖσθαι τὸ ἐξάγειν, ὁπότε προαιροῦνται, καὶ τὴν ἀνάγκην σφίσι ἐπιτιθέναι
555 τοῦ τὰ ὅπλα λαμβάνειν καὶ ἀντιπαρατάττεισθαι, μὴ ὀκνεῖτω καὶ ἔωθεν ἀριστοποιεῖσθαι σημαίνειν, μὴ φθάσωσι νήσιουσιν ἐπιθέντες οἱ πολέμιοι τὴν

542. ἐπὶ τροφῆς PE₁ Ps Leo, Leo: ἐπιστροφῆς M 544. M Ps Leo, Leo: καὶ μεγάλων καὶ PE₁ 545. 546. φασθῆναι P 549. PE₁ A «τῶν πολεμίων»: πολεμίων M ἀριστοποσίας M 551. ἡνίκα A: ἡνίκα ἂν ο PE₁ A: ἐθέλῃ M 553. ὥστ' ο 554. τὸ οmm PE₁ 556. νήστησιν M

Ἐὰν δὲ προσέρχηται τις ἀπαγγεῖλαι περὶ τινος τῷ στρατηγῷ, προσδεχέσθω τοῦτον, ἥν τε δοῦλός ἐστι ἥν τε ἐλεύθερος, ἥν τε ἐν νυκτὶ ἔλθῃ ἥν τε ἐν ἡμέρᾳ, καὶ ἐν τῇ πορείᾳ, καὶ ἐν τῇ ἀπληχεύσει, καὶ ἐν τῇ ἀναπαύσει, καὶ ἐπὶ λουτρῷ, καὶ ἐπὶ τροφῇ· οἱ γὰρ ὑπερτιθέμενοι τοῦ μὴ θεωρεῖν τοὺς περὶ τινος ἀπαγγέλλοντας καὶ τοῖς οἰκείοις ὑπηρεταῖς τοὺς
550 προσερχομένους ἀποστρέφειν κελεύοντες πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων εἰκότως διαμαρτάνουσιν, ἢ καὶ διὰ τὴν αὐτῶν ῥαθυμίαν ἐν πᾶσι σφάλλονται· πολλάκις γὰρ τινες παρεγένοντο πρᾶγμα μὴνύοντες, ὅπερ ὀφείλει ἐν συντόμῳ γενέσθαι.

καὶ ὅτι χρὴ εἰς τὸν πρόσκαιρον ἐσθίειν στρατιώτας.

Ἀπληχεύων δὲ πλησίον τοῦ τῶν πολεμίων ἀπλήκτου μὴ ἀμελείτω τῆς εἰς τὸν τεταγμένον
55 καιρὸν τροφῆς τοῦ στρατοῦ. ἐὰν γὰρ ἐν τῇ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ ἐστίν, ἵνα, ὅτε βούλεται, τὸ στράτευμα ἐξάγῃ πρὸς πόλεμον, καί, ἡνίκα θέλῃ, παραγγελλέτω τῷ στρατεύματι ἐσθίειν εἰς τὸν τεταγμένον καιρὸν· ἐὰν δὲ εἰς τοσαύτην ἀνάγκην ἔλθῃ εἴτε διὰ τόπων ἀνεπιτηδειότητα εἴτε δι' ἀσθένειαν τῆς

47. πάντε sic hic et ubique A

51. αὐτῶν A

55. αὐτοῦ A

ἀνάγκην τοῦ μάχεσθαι. καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἐν μικρῷ θετέον οὐδὲ παρορατέον
τὴν τῶν τοιούτων πρόνοιαν· ἐμφαγόντες γὰρ στρατιῶται μετρίως, ἄστε μὴ
πολὺν ἐμπορτίσασθαι τῇ γαστρὶ κόρον, δυναμικώτεροι πρὸς τὰς μάχας εἰσὶ.
πολλάκις γὰρ καὶ παρὰ τοῦθ' ἡτήθη στρατόπεδα τῆς ἰσχύος ἐλλειπούσης διὰ 560
τὴν ἔνδειαν, ὅτ' ἂν μὴ ἐν ὀξεῖ καιρῷ κρήνηται τὰ τῆς μάχης, ἀλλὰ δι' ἡμέρας
ὅλης λαμβάνη τὸ τέλος.

XIII.

[Περὶ τοῦ εἶναι τὸν στρατηγὸν εὐθυμον ἐν ταῖς δυσπραγίαις.]

Ὅτ' ἂν δέ τις ἐμπέσῃ δυσθυμία στρατεύματι καὶ φόβος, ἢ συμμαχίας 565
τοῖς πολεμίοις ἀφигμένης ἢ προτερήματός σφισι γεγονότος, ὁ στρατηγὸς τότε
δὴ μάλιστα τοῖς στρατιώταις ἱλαρὸς καὶ γεγηθὰς καὶ ἀκατάπληκτος φαινέσθω.
αἱ γὰρ ὕψεις τῶν ἡγεμόνων συμμετασχηματίζουσι τὰς ψυχὰς τῶν ὑποτεταγ-
μένων καὶ στρατηγοῦ μὲν εὐθυμουμένου καὶ ἱλαρὸν βλέποντος ἀναθαρρεῖ καὶ τὸ

565—571. Ps Leo I. 6.

557. *σμηκρῷ* P 558. *ἐνφαγόντες* E₁ 559. *ἐμπορτίσασθαι* Paris. 2523: *ἐνφορτίσασθαι*
M (religiosius): *ἐνφορτίσαι* PE₁ 560. *γὰρ καὶ* PE₁ cf A «γὰρ»: καὶ M τοῦτο PE₁
ἐνλείπουσος P 561. ἐν omm PE₁ 562. *λαμβάνει* PE₁ cf A «κρατεῖ». 564. Tit. in mge
PE₁: om M τοῦ] τὸ E₁ 565. *στρατεύματι* Koechly cf A «ἐν τῷ στρατεύματι», Ps Leo: *στρα-*
τεύμασι O 566. *ἀφигμένοις* P σφισι M cf A «αὐτοῖς», Ps Leo «τούτοις»: εἰς τι PE₁ Verbis ὁ
στρατηγὸς incipit rursus V 567. δὴ M A: δεῖ PE₁ (in V lacuna) Ps Leo. φαινέσθω A, quod
tentavit Korais: φαίνεσθαι PV cf Ps Leo «ὀράσθαι»: om M 568. 569. PV A Ps Leo ὑποτα-
τομένων M 569. εὐθύμου PV βλέποντες P τὸ om P

οἰκείας σούδας ἢ δι' ἄλλας τινὰς αἰτίας καὶ συνορᾷ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῶν πολεμίων εἶναι, ἵνα ὅτ' ἂν
βούλωνται ἐκεῖνοι, ἐπιθῶνται κατ' αὐτοῦ, σπουδαζέτω ἵνα ἐκ πρώτης ἐσθίωσιν οἱ στρατιῶται,
ὅπως μὴ προλαβόντες οἱ πολέμοι νήστευσι αὐτοὺς πολεμεῖν ἀπάρξωνται. τὴν δὲ τῶν τοιούτων 60
πρόνοιαν μὴ μικρὰν λογιζέσθω, μηδὲ παραβλεπέτω· οἱ γὰρ στρατιῶται συμμετρως φαγόντες,
ὥστε μὴ εἰς κόρον τὴν οἰκείαν γαστέρα ἐμπλῆσαι, δυναμικώτεροι πρὸς μάχας εἰσὶν· διὰ τοῦτο
γὰρ συνέβη πολλάκις ἡτήθησθαι στρατόπεδα τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἀφανισθείσης διὰ τὸ μὴ
γεύσασθαι, ἥνίκα μὴ ἐν ὀλίγῳ καιρῷ ὁ πόλεμος διαλυθῇ, ἀλλὰ δι' ὅλης κρατεῖ τῆς ἡμέρας.

κε' Ὅτι χρὴ φαιδρὸν καὶ <ἄφοβον> φαίνεσθαι τὸν σ<τρατηγόν>, ὅτε 65
τις φόβος τ<ῷ> στρατεύματι ἐμπέσῃ.

fol. 2° Ὅτ' ἂν δὲ ἀθυμία καὶ λύπη καὶ φόβος ἐν τῷ στρατεύματι ἐμπέσῃ ἢ διὰ τὸ συμμαχίαν καὶ
ἐπιβοήθειαν τοῖς πολεμίοις | προσγενέσθαι ἢ εὐτυχίας τινὸς ἀπαντησάσης αὐτοῖς, τότε δὴ ὁ

65. <ἄφοβον> supplevimus.

570 στρατιόπεδον ἄς οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ, κατεπιτηχότος δὲ καὶ λυπούμενου συγ-
καταπίπτουσι ταῖς διανοαῖς ὡς μεγάλου σφίσι κακοῦ προφαινομένου. διὸ χρη-
πλεῖον τῷ σχήματι τοῦ προσώπου στρατηγεῖν τὴν τοῦ πλήθους εὐθυμίαν ἢ
τοῖς λόγοις παρηγορεῖν· λόγοις μὲν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠπίστησαν ὡς τοῦ καιροῦ
πεπλασμένοις ἐνεκεν, ὅψιν δὲ θαρροῦσαν ἀνυπόκριτον εἶναι νομίζοντες ἐπιστώ-
575 σαντο τὴν ἀφοβίαν· ἀγαθὴ δὲ ἡ ἐξ ἀμφοῖν ἐπιστήμη τοῦ τε εἰπεῖν, ὅτ' ἂν δέη,
καὶ <τοῦ> ὁφθῆναι, ὅποῖον δεῖ.

XIV.

α'

[Πότε δεῖ φόβον ἐμβάλλειν τῷ στρατεύματι τῷ ἰδίῳ τὸν ἀπὸ τῶν ἐναντίων;]

580 Καθάπερ γε μὴν ἐν καιρῷ στρατεύματος ἀναθάρρησις ὤνησεν, οὕτως
καὶ φόβος ὠφέλησεν. ὅτ' ἂν γὰρ ῥαθυμῇ στρατιόπεδον καὶ ἀπειθέστερον ἢ
τοῖς ἡγουμένοις, τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων ὑποσημαίνειν δεῖ κίνδυνον, οὐχ ἡκιστα
φοβεροποιοῦντα τὴν ἐκείνων ἐφεδρείαν· οὐ γὰρ δειλοὺς ἔστι ποιεῖν οὕτως,
ἀλλὰ ἀσφαλεῖς· ἐν μὲν γὰρ ταῖς δυσθυμίαις θαρρεῖν ἀναγκαῖον, ἐν δὲ ταῖς
585 ῥαθυμίαις φοβεῖσθαι· τοὺς μὲν γὰρ δειλοὺς ἀνδρείους ποιεῖ, τοὺς δὲ θρασεῖς

572. Vári: πλέον O 574. ἐνεκεν PV A Koechly: θαρροῦσαν PV: θάρσους M 575.
ὅτ' ἂν δέη Vári cf A: ὅτε δεῖ PV: ἂ δεῖ M 576. τοῦ e paraph. ins. Vári cf A 579. Tit.
post ὠφέλησεν (581) habent PV: om M ἐμβάλλειν PV 580. ἀναθάρρησις M 582. τὸν]
τῶν M PV A: πολέμων M 583. ἐφεδρείαν PV ἔστι PV: «γίνονται» A ἀλλ' PV 585.
M A: θαρσεῖς PV

στρατηγὸς λαμπρὸς καὶ χαίρων καὶ ἀφοβος τῷ οἰκείῳ στρατεύματι φαιnéσθω καὶ ἀτάραχος.
70 αἱ γὰρ τῶν ἡγεμόνων ὅφεις τὰς ψυχὰς τῶν ὑποτεταγμένων συµμεταβάλλουσιν· ὅτ' ἂν γὰρ
ἐκεῖνον χαίροντα καὶ ἱλαρὸν βλέπωσιν, ἀναθαρροῦσιν ὡς οὐδενὸς ὄντος κακοῦ, φοβούμενον
δὲ καὶ λυπούμενον ὀρώντες συγκαταπίπτουσιν ταῖς διανοαῖς ὡς μεγάλου αὐτοῖς προφαινομένου
κακοῦ. διὰ τοῦτο προσήκει διὰ τοῦ σχήματος τοῦ προσώπου τὸ πλήθος σπουδάζειν εὐθυμον
καὶ θαρσαλέον παρασκευάζειν ἥπερ διὰ τῶν λόγων παραμυθεῖσθαι· τοῖς μὲν γὰρ λόγοις
75 πολλοὶ καὶ ἠπίστησαν ὡς πεπλασμένοις ἐνεκεν τοῦ καιροῦ, ὅψιν δὲ ἀτάραχον καὶ θαρροῦσαν
θεασάμενοι ἀσχημάτιστον καὶ ἀνυπόκριτον εἶναι νομίζοντες ἀφοβοὶ διαμένουσιν. ἀγαθὴ δὲ καὶ
καλὴ ἡ ἐξ ἀμφοτέρων ἐπιστήμη καὶ τοῦ εἰπεῖν, ὅτ' ἂν δῇ, καὶ τοῦ φανῆναι, οἷον δεῖ.

Ὅσπερ γὰρ ἐν καιρῷ τινι τὸ θάρσος τὸ στράτευμα ὠφέλησεν, οὕτως καὶ ὁ φόβος·
ὅτ' ἂν γὰρ ῥαθυμῇ στράτευμα καὶ μὴ πείθεται τοῖς ἡγεμόσιν, τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων προσ-

προμηθεῖς. ἀμφοτέρω γὰρ συμβαίνει στρατοπέδοις, καὶ οὕτως καταπεπληχθῆναι πολεμίους, ὥστε μηδὲν ἐθέλειν τολμᾶν, καὶ οὕτως καταφρονεῖν, ὥστε μηδὲν φυλάττεσθαι· πρὸς ἑκάτερον δὲ δεῖ τὸν στρατηγὸν ἡρμόσθαι καὶ εἰδέναι, πότε δεῖ τὰντίπαλα ταπεινὰ καὶ λόγῳ καὶ σχήματι ποιεῖν, καὶ πότε αὖθις δεινὰ καὶ φοβεράτερα.

590

β'

Μελλούσης δὲ μάχης, ὅτε ἄδηλον ἔχον τὸ στράτευμα τὴν κρίσιν τοῦ πολέμου διατετάρακται τῷ φόβῳ, δυνηθεῖς πῃ λαβεῖν αἰχμαλώτους ὁ στρατηγὸς ἢ ἀπὸ ἐνέδρας ἢ διαχροβολισάμενος ἢ καὶ ἀποστατοῦντας τῆς ἰδίας παρεμβολῆς, εἰ μὲν τινὰς γενναίους τοῖς φρονήμασι καὶ τοῖς σώμασι καταμάθοι, τούτους 595 ἢ ἀποκτεινάτω παραχρῆμα λαβὼν ἢ δήσας παραδότω τοῖς ἐπὶ ταῦτα τεταγμένοις φυλάττειν κελεύσας, ὅπως μὴ πολλοὶ θεάσωνται τοὺς ἄνδρας, εἰ δὲ ἀσθε-

586. γὰρ PV A : δὲ M 589. τὰντίπαλα] τὰ PV A τὰ πεινὰ V ποτ' ο αὖ] ἂν τὰ PV : αὐτὰ Koechly : «τὰ» A 591. Tit. deest in O ; nova paragr. inc. in M : περὶ τὸ θαρρύνειν τὸ δεδιὸς στράτευμα prae-buit Korais, «*Militum animos ex captivorum aspectu excitari posse*» Rigaltius. 592. PV cf A «μὴ γινώσκει τὸ στράτευμα»: ἔχοντα τὰ στρατεύματα M 593. διαπέπρακται P δυνηθεῖς πῃ M : εἰ δυνηθῇ (-ῃ V) PV cf «ἐάν |||| δυνηθῇ» A ; post πῃ habent ἐφόδῳ PV cf A «ἐκ τοῦ αἰφνιδίου ἐπιπεσόν». ὁ στρατηγὸς αἰχμαλώτους PV 594. ἀπ' Koechly. 595. γενναίοις P 597. κελεύσας φυλάττειν P θεάσονται PV

ἡκεῖ ἐπαγγέλλεσθαι αὐτοῖς κίνδυνον μάλιστα φοβοῦντα τὴν ἐκείνων ἀπειθειαν καὶ τὸ θράσος. 80 ἐκ τούτου γὰρ οὐ γίνονται δειλοί, ἀλλὰ μᾶλλον ἀσφαλεῖς· ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἀθυρίαις θαρσοποιεῖν αὐτοὺς ἀναγκαῖον, ἐν δὲ ταῖς ῥαθυμίαις ἐκφοβεῖν· τοὺς μὲν γὰρ δειλοὺς ἀνδρείους ποιεῖ, τοὺς δὲ θρασεῖς ἀσφαλεῖς. ἀμφοτέρω γὰρ συμβαίνει τοῖς στρατεύμασι, καὶ οὕτως φοβεῖσθαι τοὺς πολεμίους, ὥστε διὰ τὸν φόβον μηδὲν τολμᾶν [τε] ποιεῖν, καὶ οὕτως καταφρονεῖν, ὥστε διὰ τὴν παντελῆ καταφρόνησιν μηδὲν φυλάττεσθαι· πρὸς ἀμφοτέρω δὲ δεῖ ἀρ- 85 μόξεσθαι τὸν στρατηγὸν καὶ γινώσκειν, πότε προσήκον ἐστὶν †τὰ ταπεινὰ καὶ διὰ λόγου καὶ διὰ σχήματος ποιεῖν, καὶ πότε †τὰ δεινὰ καὶ φοβερώτερα.

<χ' °0> τι χρὴ ποιεῖν τὸν στρατηγὸν τινὰς τῶν πολεμίων κατασχόντα.

Μελλούσης δὲ μάχης γενέσθαι, ὅτε μὴ γινώσκει τὸ στράτευμα, ὅποιοί εἰσιν οἱ πο- 90 λέμιοι, καὶ τεταραγμένον ἐστὶ τῷ φόβῳ, ἐάν <πῃ> δυνηθῇ ὁ στρατηγὸς ἢ ἐκ τοῦ αἰφνιδίου fol. 3^v | ἐπιπεσόν αἰχμαλώτους κρατῆσαι ἢ ἀπὸ ἐγκρύπτου ἢ καὶ μακρόθεν τινὰς τῶν πολεμίων κατατοξεύσας καὶ οὕτως κατασχόν ἢ καὶ ἀποσπασθέντας ἐκ τοῦ ἰδίου στρατεύματος εὐρών,

84. μηδὲν Vári deleto τι, μηδὲ A

86. τὰ <στρατεύματα> ταπεινὰ et 87. πότε <αὖ>τὰ vult B. A. Müller.

91. loco πῃ rasura A

νεῖς καὶ ἀγεννεῖς καὶ μικροψύχους, ἔτι καὶ προαπειλήσας σφίσιν ἐπὶ τῆς ἰδίας
 σκηνῆς καὶ προδουλώσας σφᾶν τῷ φόβῳ τὰς ψυχὰς εἰς τὰ πλήθη προαγέτω
 600 δακρύοντας καὶ δεομένους, ἅμα λέγων καὶ ἐνδεικνύμενος τοῖς στρατιώταις,
 ὡς ἀγεννεῖς καὶ ταπεινοὶ καὶ οὐδενὸς ἄξιοι καὶ ὡς πρὸς τοιοῦτους ἐστὶν ἄν-
 δρας αὐτοῖς ἢ μάχη δεδιότας οὕτως τὸν θάνατον, ἀπτομένους τῶν γονάτων
 καὶ προκυλισμένους τῶν ἐκάστου ποδῶν. ἐπαναθαρρεῖ γὰρ ἐπὶ τούτοις ὁ στρα-
 τὸς ἤδη προκατανενοηκὰς τῶν πολεμίων ὅψεις τε καὶ πάθη ψυχῆς· ἀεὶ γάρ,
 605 ὁ μηδέπω τις ἐώρακεν, ἐλπίζει μεῖζον γενήσεσθαι τῆς ἀληθείας, ἔτι καὶ τῷ
 τοῦ μέλλοντος φόβῳ τὴν ἐλπίδα μετρεῖ πρὸς τὸ χαλεπώτερον.

XV.

[Ὅτι διαφοραὶ πολλαὶ τῶν τάξεων.]

Τάξις δὲ οὐ μία πολέμου, πολλαὶ δὲ καὶ διάφοροι καὶ παρὰ τοὺς ὅπλι-
 610 σμοὺς καὶ παρὰ τοὺς στρατευομένους καὶ παρὰ τοὺς τόπους καὶ παρὰ τοὺς
 ἀντιπολέμους, ὧν τὰς διαφορὰς ὁ στρατηγὸς ἐπ' αὐτῶν εἴσεται τῶν καιρῶν·

609—613. *Leo* (Mgn) XX. 182.

598. ἀγενεῖς **PV** προ ||| λήσας **V** 599. προδουλώσ |||| φῶν **V** **PV A**: τοῦ φόβου **M**
 «ἐξαγέτω πρὸς τὸ πλῆθος» **A** προσαγέτω **PV** 601. ἀγενεῖς **PV** ἄνδρας ἔστιν **PV**
 604. ἀεὶ] εἰ **PV A** 605. γενήσεσθαι tentavit Koechly, recepit Oldfather: γε **M**: om **A**: γίνεται
PV: γίνεσθαι Koechly in textu: γενέσθαι Ko^oais. τῆς ἀληθείας tentavit Schwebel: ταῖς
 ἀληθείαις **O**: **A** «αὐτῷ» habet. 608. Tit. in mge **PV**: om **M** 609. τάξις... πολέμου **M** cf **A**
 et *Leo*: omm **PV** δ' **M** 610. **M** *Leo* cf «στρατευομένων» **A**: στρατευσαμένους (-σάμεν- **P**)
PV 611. ἀντιπολεμίους **PV** *Leo*: «ἀντιπολεμούντων» **A**. αὐτόν... τὸν καιρὸν **PV**: «αὐτοῦ
 τοῦ καιροῦ» **A**

εἰ μὲν ὁρᾷ τούτους γενναίους ὄντας τοῖς φρονήμασι καὶ μεγίστους τοῖς σώμασιν, ἢ ἀπο-
 95 κτεινάτω ταχέως, ἢ δῆσας αὐτοὺς παραδότην φυλάττεσθαι τοῖς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ φροντίδι ἀφω-
 ρισμένοις διορισάμενος αὐτοῖς, ἵνα μὴ παρὰ τινος βλέπωνται· εἰ δὲ οἱ τοιοῦτοι ἀσθενεῖς εἰσι
 καὶ ὀλιγόψυχοι, προαπειλήσας αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἰδίας σκηνῆς καὶ προδουλώσας αὐτῶν τὰς ψυχὰς
 τῷ φόβῳ ἐξαγέτω πρὸς τὸ πλῆθος δακρύοντας καὶ δεομένους, ἐνδεικνύμενος τούτους τοῖς στρα-
 τιώταις καὶ λέγων, ὅτι «ὁρᾶτε πρὸς τίνας ἡμῖν ἐστὶν ὁ πόλεμος; πρὸς δειλοὺς καὶ ἀνάνδρους καὶ
 100 οὐδενὸς λόγου ἄξιους καὶ οὕτως φοβουμένους τὸν θάνατον, ὥστε καὶ τῶν ποδῶν ἐφάπτεσθαι
 καὶ προκυλίειν ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀποθανεῖν.» ταῦτα γὰρ ὁ στρατὸς βλέπων θαρσοποιεῖται προκατα-
 μανθάνων τῶν πολεμίων τὰς ὀψεις καὶ τὰ πάθη τῆς τούτων ψυχῆς· ἀεὶ γάρ, ὅπερ οὐδέπω

101. προκυλίειν *Korzenszky*: παρακαλεῖν **A** (ρα in ras.)

102. 'εἰ *Korzenszky*: εἰ **A**

ἀ δ' ἂν οὐχ ἥμισυ πολλὰς ἀρμόζοι παρατάξεσι δίχα τῶν ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀνάγκην ἔχουσιν νοεῖσθαι, ταῦτα ὡς ἐν κεφαλαίῳ δίδειμι.

XVI.

[Ὅτι πρὸς τὸ ἀντιπόλεμον <ἵππικόν> καὶ τὸ ἴδιον συντάξει.]

615

Ἰππεῖς μὲν δὴ στρατηγὸς οἷχ οὕτως, ὥς βούλεται, μᾶλλον δέ, ὡς ἀναγκάζεται, τάξει· πρὸς γὰρ τὸ ἀντιπόλεμον ἵππικόν καὶ τὸ ἴδιον στήσει. ταττίτω δὲ ὡς τὰ πολλὰ κατὰ τὰς ἐκ παρατάξεως μάχας ἐπὶ κέρως, ἵνα καὶ κατὰ πρόσωπον καὶ ἐκ πλαγίων προσβάλλοντες καὶ τόπῳ μείζονι χράμενοι, μεθ' οὓς οὐκέτ' ἄλλοι τεταγμένοι τυγχάνουσιν, ἔχουσιν ἀποχωρῆσθαι τῇ τῆς ἵππικῆς 620 ἐπιστήμῃ.

616—621. Leo (Mgn) XIV. 101.

612. ἀρμόζει PV 613. ταῦθ' M 615. Tit. in mge PV, ἵππικόν ins. Vāri: om M. συντάξει Korais: συντάσσει P σὺν τάσσει V 616. δ' M 617. «τάσσει» Leo. 618. δ' M 619. M A: προσβάλλοντες PV 620. οὐκ ἔτ' M: οὐκ ἔτι PV τῇ]τι PV 621. ἐπιστήμης PV

τις ἐθεάσατο, τοῦτο ἐλπίζει μείζον αὐτῷ καὶ φοβερώτερον, παρ' ὃ ἐστὶ, προσδοκᾶται, καὶ τῷ τοῦ μέλλοντος φόβῳ τὴν τῶν κακῶν ἐπανξάνει ἐλπίδα πρὸς τὸ χαλεπώτερον.

κζ' Ὅπως χρὴ τάσσει <εν> ἐν καιρῷ πολέμου <μου> τὸ στράτευμα. 105

Τάξις δὲ πολέμου οὐ μία ἐστίν, ἀλλὰ πολλαὶ καὶ διάφοροι καὶ ἀπὸ τῶν ὀπλισμῶν καὶ ἀπὸ τῶν στρατευομένων καὶ ἀπὸ τῶν τόπων καὶ ἀπὸ τῶν ἀντιπολεμούντων, ὧν τὰς διαφορὰς ὁ στρατηγὸς γινώσκειται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ καιροῦ· ἃ δὲ εἰς πολλὰς παρατάξεις ἀρμόζει, μὴ ἔχοντα ἀνάγκην ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων νοεῖσθαι, ταῦτα ἔρω.

Τοὺς μὲν οὖν ἵππεῖς οὐ καθὼς βούλεται ὁ στρατηγὸς παρατάξει, ἀλλὰ καθὼς ἀναγκάζεται· πρὸς γὰρ τὸ τῶν πολεμίων ἵππικόν καὶ τὸ ἑαυτοῦ ἵππικόν ἀντιτάξει. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἐπὶ τῶν κερμάτων ἡγρουν ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν τῆς παρατάξεως τοὺς ἵππεῖς fol. 3° ποιεῖτω, ἵνα καὶ ἐκ τῶν | ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν πλαγίων τοῖς πολεμίοις προσβάλλοντες καὶ ἐκ τοῦ τόπου μὴ στενοχωρούμενοι διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἄλλους τινὰς ἀπ' ἐκείνους παρατεταγμένους, ἀλλ' εἰς τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως, καθὼς εἴρηται, ἰστάμενοι ἔχουσιν εὐκαιρίαν 115 εἰς τὸ τὴν οἰκίαν τέχνην, ἥτοι τὴν ἵππασίαν, ὡς βούλονται, ἐνεργεῖν.

XVII.

[Ὅτι τοὺς ψιλοὺς ἀκοντιστὰς καὶ τοξότας καὶ σφενδονιστὰς πρώτους στήσει
τῆς φάλαγγος.]

625 Ψιλοὺς δέ, ἀκοντιστὰς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας, πρώτους πρὸ τῆς
φάλαγγος τάξει κατόπιν μὲν γὰρ ὄντες πλείονα κακὰ διαθήσουσι τοὺς ἰδίους
ἢ τοὺς πολεμίους, ἐν μέσοις δὲ αὐτοῖς ἀπρακτικὸν ἔξουσι τὴν ἰδίαν ἐμπειρίαν,
οὐδ' ὑποχωρεῖν ἀνὰ πόδα δυνάμενοι κατὰ τὴν ἀνάτασιν τῶν ἀκοντίων, οὔτε
ἐξ ἐπιδρομῆς βαλεῖν προηγουμένων ἄλλων καὶ παρὰ ποσὶν ὄντων, οὐδὲ μὴν
630 οἱ σφενδονῆται κυκλόσε τὸν δῆνον ἀποτελεῖν τῆς σφενδόνης παρὰ πλευρὰν
ἐστώτων φιλίων ὀπλιτῶν καὶ πρὸς τὸν ῥόμβον ἀντιπαιόντων, οἳ τε τοξόται
προϊόντες μὲν τῶν ἄλλων εἰς αὐτὰ τὰ σώματα καὶ κατὰ σκοπὸν ἐκτοξεύουσιν
τὰ βέλη, μετὰ δὲ τοὺς λόχους ἢ ἐν αὐτοῖς μέσοις ὄντες εἰς ὕψος τοξεύουσιν,
ὥστε πρὸς μὲν τὴν ἄνω φορὰν τόνον ἔχειν τὸ βέλος, αὐθις δέ, κἂν κατὰ
635 κεφαλῆς πίπτῃ τῶν πολεμίων, ἐκλελύσθαι καὶ μὴ πάνυ τι λυπεῖν τοὺς ἐχθρούς.

625—635. *Leo* (Mgn) XIV. 102. 634. cf *Praecc. Niceph. rec. Const.* fol. 130.

623. 624. Tit. in mge PV: om M σφενδονιστὰς in PV compendiose scriptum. 625. καὶ
τοξότας PV A: om M MA: σφενδονιστὰς PV 626. τάξει Paris. 2523 cf «τάξη» Leo:
ἄξει M: στήσει PV A κατόπι P 627. δ' ο 628. PV cf A «ἀνατινάξαι»: ἀνάστασιν
M οὐτ' ο 629. βάλλειν PV Koechly. μὲν PV 630. σφενδονῆται V κυκλόσε [sic!] τὸν
δαινόν M, quod corr. Koechly cf A «τὴν σφενδόνην εἰλίειν»: κύκλους τῶν λίνων PV 631. ἔστω τῶν
M: ἐστώτων V ἀντιπαιόντων PV: ἀντιπαιόντων Koechly. 633. PV cf A «ἀναγκάζονται...
τοξεύειν»: τοξεύουσιν M 635. π. τι] πάντῃ PV

Ψιλοὺς δέ, ἥτοι ῥιπταριστὰς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας, ἐμπροσθεν τῆς φάλαγγος
στήσει· καὶ γὰρ κατόπιν ὄντες πλέον τοὺς ἰδίους κακοποιήσουσιν καὶ καταβλάψουσιν ἢ τοὺς
πολεμίους, ἐν τῷ μέσῳ δὲ πάλιν τῶν λόγων συντασσόμενοι ἀνενέργητοι καὶ ἀνωφελεῖς φανήσονται
120 οὔτε ὀπισθοποδεῖν δυνάμενοι, ἥνικα ἀνατινάξαι τὸ ῥιπτάριον δεῖ καὶ κατὰ τῶν πολεμίων ἐπιρριψαί,
οὔτε εἰς τὸ ἐμπροσθεν δραμεῖν ἄλλων πρὸ αὐτῶν ἵσταμένων καὶ παρεμποδιζόντων, ἀλλ' οὐδὲ
οἱ σφενδονῆται εὐχέρειαν ἔξουσιν, ὥστε εὐκόλως τὴν σφενδόνην εἰλῦειν ἐκ πλαγίου καὶ παρὰ
πλευρὰν τῶν φιλίων ὀπλιτῶν ἵσταμένων· ἥνικα δὲ καὶ πρὸς τὸν ἐπερχόμενον ῥόμβον τῶν
πολεμίων, ἤγουν τὴν ἵππικὴν παράταξιν, προσβαλεῖν οἱ τοξόται ὀρμήσουσιν, εἰ μὲν ἐμπροσθεν τῶν
125 ὀπλιτῶν ἵστανται, εὐχερῶς καὶ κατ' εὐθείαν καὶ εἰς αὐτὰ τὰ σώματα τῶν πολεμίων ἐντοξεύουσιν·
ἐὰν δὲ ὀπίσω τῶν λόγων τῶν ὀπλιτῶν ἵστανται ἢ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἀναγκάζονται εἰς ὕψος
τοξεύειν, ὥστε πρὸς μὲν τὴν ἄνω ὀρμὴν ἰσχὺν ἔχειν τὸ βέλος, μετὰ ταῦτα δέ, κἂν κατὰ κεφαλῆς
πίπτῃ τῶν πολεμίων, ἀσθενές ἐστι καὶ ἀνενέργητον καὶ τοὺς ἐχθρούς οὐδὲν καταβλάψαι δύναται.

120. ἐπιρριψαί A

XVIII.

[Περὶ τοῦ ἐν τοῖς τραχέσι τόποις τάττειν τοὺς ψιλοὺς.]

Εἰ δὲ συμβαίνοι γίνεσθαι τὴν μάχην ἐν χωρίοις τινὰς μὲν χθαρμαλοὺς, τινὰς δὲ βουνοειδεῖς ἔχουσι τόπους, τότε δὴ μάλιστα τοὺς ψιλοὺς ἐν τοῖς τρα- 640 χέσι ταττέτω, καὶ δὴ καὶ αὐτὸς τὰ πεδινὰ κατειλημμένος ἦ, τῶν δὲ πολεμίων μέρη τινὰ τῆς φάλαγγος ὀχθώδεις διακατέχη τόπους, κατὰ τούτους ἐπαγέτω τοὺς ψιλοὺς· ῥᾶόν τε γὰρ βάλλοντες ὑποχωροῦσιν ἀπὸ τῶν τραχέων, ῥᾶσιὰ τε τοῖς ἀνάντεσιν ἐπαναθέουσιν, ἂν ἐλαφροὶ τυγχάνωσιν.

XIX.

[Περὶ τοῦ χωρία ἔχειν τὰς παρατάξεις, δι' ὧν ὀφειλοῦσιν οἱ ψιλοὶ ἐντὸς τῶν 645 κοντιῶν εἰσερχόμενοι ὑποστέλλεσθαι.]

Ἔστω δὲ διαστήματα κατὰ τὰς τάξεις, ἵνα, ἐπειδὴν ἐκκενώσωσιν ἔτι προαγόντων τῶν πολεμίων τὰ βέλη, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τὰς φάλαγγας,

638—643. Leo (Mgn) XIV. 105. 647—654. Leo (Mgn) XIV. 106.

637. Tit. in mge V in textu P: om M 638. συμβαίνει PV γίνεσθαι P 641. ὀχθώδη P διακατέχει PV M cf A «ἐπιφερέτω»: ἀπαγέτω PV 642. PV A Leo: βαλόντες M 643. ἂν om M τυγχάνουσιν PV 645. 646. Tit. in mge PV: om M 647. M cf A «διαχωρίσματα»: διάστημα PV Leo. πράξεις P: παρατάξεις, quod tentavit Schwebel, A Leo. ἐκκενώσας P 648. M cf Leo «προάγουσιν»: προαγαγόντων PV

Ἐὰν δὲ συμβῇ γενέσθαι τὴν μάχην εἰς τόπους τινὰς μὲν ὀμαλοὺς, τινὰς δὲ βουνοειδεῖς, 130 τότε μάλιστα τοὺς ψιλοὺς εἰς τοὺς τραχεῖς τόπους ἰστάτω καί, καὶ τὰ πεδινὰ καὶ ὀμαλὰ κατέχη, τῶν δὲ πολεμίων ἢ φάλαγξ εἰς μέρη τινὰ τραχεῖς τόπους ἐπέχη, πρὸς τούτους μάλιστα τοὺς ἐν τοῖς τραχέσι τόποις παραταττομένους, τοὺς ψιλοὺς αὐτοῦ ἐπιφερέτω· καὶ γὰρ εὐκόλως ἀπὸ τῶν τραχέων τόπων οὗτοι βάλλοντες ὑποφύγουσιν καὶ εὐκόλως πρὸς τοὺς ἀνωφερεῖς ἀνατρέχουσιν ἐλαφροὶ ὄντες. | 135

fol. 4 Ἔστω δὲ διαχωρίσματα κατὰ τὰς παρατάξεις, ἵνα, ἐπειδ' ἂν ἐκκενώσωσι τὰ βέλη αὐ- τῶν οἱ ψιλοὶ πρὸ τοῦ τὴν φάλαγγα τῶν πολεμίων πλησιάσαι καὶ εἰς χεῖρας συμμῖξαι, ἐπι-

130. ὀμαλοὺς A

137. συμμῖξαι A

ἐπιστρέψαντες ἐν κόσμῳ διεξίωσι μέσῃν τὴν φάλαγγα καὶ ἀταράχως ἐπὶ τὴν
 650 οὐραγίαν ἀποκομισθῶσιν· οὔτε γὰρ κυκλεύειν αὐτοὺς ἅπαν τὸ σιράτευμα
 καὶ κάμπειν κατὰ κέρας ἀσφαλές ἐστι — τάχα γὰρ που φθάσουσιν αὐτοὺς
 ἐν τούτῳ συμμείξαντες οἱ πολέμιοι καὶ μέσους ἀπολαβόντες —, οὔτε διὰ
 τῶν πεπυκνωμένων βιάζεσθαι, καὶ εἰς τὰ ὅπλα ἐμπίπτοντας τάραχον ἐμποιεῖν
 ταῖς τάξεσιν ἄλλου πρὸς ἄλλον ἐνσείουτος.

655 αἱ δὲ κατὰ κέρας ἔφοδοι τῶν ψιλῶν πλείονα λυμαίνονται τοὺς πολεμίους,
 ἐκ πλαγίων ἀκοντιζόντων καὶ εἰς τὰ γυμνὰ παραβιαζομένων παίειν.

ἡ δὲ τῆς σφενδόνης ἄμυνα χαλεπωτάτη τῶν ἐν τοῖς ψιλοῖς ἐστίν· ὅ τε γὰρ
 μόλιβδος ὁμόχρους ὢν τῷ ἀέρι λανθάνει φερόμενος, ὥστε ἀπροοράτως ἀφυλά-
 κτοις τοῖς τῶν πολεμίων ἐμπίπτειν σώμασιν, αὐτῆς δὲ τῆς ἐμπιπώσεως σφοδρᾶς
 660 οὔσης καὶ ὑπὸ τοῦ ῥοίζου τριβόμενον ἐν τῷ ἀέρι τὸ βέλος ἐκπυρωθὲν ὡς
 βαθυτάτῳ δύνει τῆς σαρκὸς, ὥστε μὴδὲ ὁρᾶσθαι, ταχὺ δὲ καὶ τὸν ὄγκον
 ἐπιμύειν.

649. διεξίωσιν **M** cf **A** «εἰσέλθωσιν» et **Leo** «διέλθοντες»: δεῖξωσι (-σιν) **V** **PV** 651.
 κατακάμπειν **PV**: «κυκλεύειν» **Leo**. **M A**: φθάσωσιν **PV** 652. **Vari**: συμμείξαντες **O**
 656. παραβιαζομένειν **P** 657. In cod. **Paris. 2523** tit. «περὶ τῶν σφενδόνων» 658. ὥστ' **M**
 ἀφυλάκτως ἀπροοράτως **P** 659. ἐμπίπτει **PV** τε **Korais** voluit, sed cf **A** 660. ἐν **PV A**:
 om **M** τὸ om **PV** 661. μὴδ' **M**

στρέψαντες μετὰ τάξεως διὰ τῶν τωούτων διαχωρισμάτων εἰσέλθωσιν καὶ ἀταράχως πρὸς
 τὴν οὐραγίαν ἥτοι τὰ ὀπίσω μέρη τῆς παρατάξεως στῶσιν· οὐ γὰρ ἐστὶν ἀσφαλές οὐδὲ ἀκίν-
 140 δονον εἰς τὰ κέρατα ἐπιτρέχοντας καὶ ἐπανακάμπτοντας οὕτως ὀπίσω γίνεσθαι — τάχα
 γὰρ φθάσουσιν αὐτοὺς ἐν τῷ ἀπέρχεσθαι οἱ πολέμιοι καὶ εἰς τὸ μέσον ἀποκλείσαντες
 ἀναγκάσουσιν διὰ τῶν πεπυκνωμένων ὀπλιτῶν διελθεῖν —, τούτου δὲ γενομένου ἀνάγκη εἰς
 τὰ ὅπλα τούτων προσκρούοντας καταπίπτειν καὶ τάραχον οὐ μικρὸν ταῖς παρατάξεσιν ἐμ-
 ποιεῖν ἀλλήλους συνωθοῦντας καὶ καταπνίγοντας. Ἐὰν δέ τις τοὺς ψιλοὺς ἐξ ἐκατέρων τῶν
 145 μερῶν τῆς παρατάξεως στίγῃ, πλείονα βλάπτει τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ εὐχολώτερον ἐκ τῶν
 πλαγίων καὶ ἀκοντίζουσιν καὶ τοξεύουσιν καὶ σφενδονῶσιν καὶ εἰς τὰ γυμνὰ τῶν ἐναντίων
 πλήττουσιν. ἡ δὲ τῆς σφενδόνης ἄμυνα χαλεπωτάτη καὶ βλαβερά τοῖς ἐναντίοις ἐστὶν παρὰ τοῦ
 τοξότου καὶ τοῦ ἀκοντιστοῦ· ὁ γὰρ μόλιβδος ὁμόχρους ὢν τῷ ἀέρι λανθάνει μὴ πρότερον
 θεωρῆναι, μέχρις ἂν ἐν τῷ σώματι τῶν πολεμίων ἐμπέσῃ, ὑπὸ δὲ τῆς σφοδρᾶς ὀρμῆς ἐν τῷ
 150 ἀέρι τριβόμενος καὶ ἐκπυρωθεὶς ἐντὸς τῆς σαρκὸς ὑπαιστέρεται, ὥστε μὴδὲ ὁρᾶσθαι, ἀλλὰ
 καὶ τὴν πληγὴν καὶ τὴν διακοπὴν ἐπισφαλίζεσθαι τῶν πληττομένων.

XX.

[Ὅπως δεῖ, εἰάν ἀπορῇ ψιλῆς συμμαχίας ὁ στρατηγός, οἱ δὲ πολέμοι εὐπο-
ραῖσιν, ἐπιφέρεσθαι αὐτοῖς.]

665

Εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ἐνδεὶς εἴη τῆς τῶν ψιλῶν συμμαχίας, οἱ δὲ πολέμοι
ταύτῃ πλεονεκτοῖεν, οἱ μὲν πρωτοστάται πυκνοὶ πορευέσθων ἔχοντες ἐπιμή-
χεις θυρεοὺς, ὥστε σκέπειν ὅλα τὰ σώματα ἀνδρῶν μήχεσιν, οἱ δὲ μετὰ τού-
τους καὶ οἱ κατόπιν τούτων ἄχρι τῶν τελευταίων ὑπὲρ κεφαλῆς ἀράμενοι
τοὺς θυρεοὺς τέως ἔχόντων, ἄχρῃς ἂν ἐντὸς γένωνται βέλους· οὕτως γάρ, ὡς 670
εἶπεῖν, κεραμωθέντες οὐδὲν πείσονται δεινὸν ὑπὸ τῶν ἐκηβόλων. εἰ δὲ παρ'
ἐκατέροις ἢ τῶν ψιλῶν εἴη βοήθεια, πρῶτοι πρὸ τῆς ἐκ χειρὸς μάχης ἀχρο-
βολιζέσθων τοῖς ἀντιπάλοις, ἢ μετὰ τὴν συμπλοκὴν τῆς φάλαγγος ἐκ πλαγίων
ἐπιθέοντες ἀποχρήσθων τοῖς βέλεσι· συνελαύνονται γὰρ εἰς ὀλίγον καὶ οὐχ
ἥτιον θορυβοῦνται τοῖς τοιούτοις ἀμυντηρίοις.

675

666—671. *Leo* (Mgn) XIV. 103, XX. 183. 671—675. *Leo* (Mgn) XIV. 104.

664. 665. Tit. in mge **PV**: om **M** 666. Pro altero δὲ] μὲν **M** 667. ταύτην **PV** μὲν
PV A: δὲ **M** πορευέσθωσαν **PV A** ἐπιμήχη habet etiam *Leo*: ἀνδρομήχεις *Koechly*. 668.
ἀνδρῶν μήχεσιν *Vári* duce *Leone* «ἀνδρὸς ἔχοντα μήχος»: τοῖς ἀνδρομήχεσιν **O**: τοῖς μήχεσιν
Koechly. 670. Ducibus *Leone* et paraphrasi *Vári* ἐρχέσθων tentat, cf *A* «οὕτως πορευέσθωσαν»
et *Leo* «οὕτως προσερχέσθωσαν». ἄχρῃ **M** γένωνται **PV** *Leo* cf *A* «ἔλθωσιν»: γίνωνται **M**
670. 671. **M** *Leo*: ὡς εἶπον **V**: εἶπον **P** 671. οὐδὲν **PV A** *Leo* (bis). 672. 673. ἀχροβολιζέ-
σθωσαν **PV** cf *A* «ῥιπτέωσαν». 674. ἐπιθέντες **P** ἀποχρήσθωσαν **PV** cf *A* «βαλλέτωσαν».
βέλεσιν **O** συνελαύνονται **P**

Ἐάν δὲ ὁ στρατηγὸς μὴ ἔχῃ φιλοὺς, οἱ δὲ πολέμοι ἔχωσιν, οἱ μὲν πρωτοστάται τῶν
ὀπλιτῶν ἔχοντες μεγάλα σκουτάρια πεπυκνωμένοι πορευέσθωσαν, ὥστε ὅλα αὐτῶν σκέπειν τὰ
σώματα, οἱ δὲ κατόπιν αὐτῶν πάντες ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τὰ σκουτάρια ἐπιθέντες οὕτως πορευέ-
σθωσαν, ἕως ἂν εἰς χεῖρας ἔλθωσιν· οὕτως γάρ, ὡς εἶπον, κεραμωθέντες οὐδὲν πάθωσι δεινὸν ἀπὸ 155
τῶν τοξοτῶν ἢ σφενδονητῶν ἢ ῥιπταριστῶν. εἰάν δὲ καὶ οὗτοι καὶ ἐκεῖνοι τοξότας καὶ λοιποὺς
fol. 4° φιλοὺς ἔχωσιν, πρὸ τοῦ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἀμφοτέρας τὰς παρατάξεις, ῥιπτέωσαν κατὰ τῶν
ἐναντίων, εἴτα μετὰ τὴν συμπλοκὴν τῆς φάλαγγος ἐκ τῶν πλαγίων ἐπιτρέχοντας βαλλέτωσαν·
οὕτως γὰρ ποιοῦντες εἰς στενὸν συνελαύνουσι τοὺς ἐναντίους καὶ πλεον τούτους βλάπτουσιν.
Τὰς δὲ κυκλώσεις ἀσφαλίζεσθαι βουλόμενος μήτε οὕτως εἰς μῆχος ἐκτεινέτω τὴν φά- 160
λαγγα, ὡς παντελῶς αὐτὴν ἀβαθῆ καὶ ἀσθενῆ ποιῆσαι — συντόμως γὰρ συμβαίνει διακό-

XXI.

[Περὶ τοῦ μὴ εἰς πολὺν μῆκος ἐκτείνειν τὴν φάλαγγα τὰς κυκλώσεις τῶν ἐναντιῶν φοβουμένων.]

Τὰς δὲ κυκλώσεις φυλάττεσθαι βουλόμενος μὴδ' οὕτως ἐπὶ μῆκος ἐκτει-
 680 νέτω τὴν δύναμιν, ὥστε πάμπαν ἀσθενῇ καὶ ἀβαθεῇ ποιῆσαι τὴν φάλαγγα
 — ταχὺ γὰρ που συμβαίνει τοὺς πολεμίους διαρρήξαντας αὐτὴν δίοδον ποι-
 εῖσθαι, καὶ μηκέτι παρὰ κέρας ἐνεργεῖν ταῖς κυκλώσεσιν, ἀλλὰ διεκπεσόντας
 μέσους κατὰ νότου γίνεσθαι τῶν ἐναντιῶν· τὸ δὲ αὐτὸ μὴ μόνον φυλα-
 τέσθω παθεῖν, ἀλλὰ καὶ ζητεῖτω ποιεῖν, ἐὰν ἀσθενῇ καὶ λεπτὴν κατανοίῃ
 685 τὴν τῶν πολεμίων φάλαγγα —, μὴδ' οὕτως ἐπ' οὐρὰν συστελλέτω τὴν παρὰ-
 ταξιν εἰς πολὺν βάθος ἀποτελῶν, ὥστε ἐκ τοῦ ῥάστου τοὺς πολεμίους ὑπερ-
 κεράσαντας ἐντὸς αὐτὴν λαβεῖν. ἰσχυροποιεῖτω μέντοι γε τὴν οὐραγίαν καὶ
 τοὺς παρὰ πλευρὰν τῶν κεράτων μὴ ἔλαττον τῶν πρωτοστατῶν· οὐχ ἥτιον
 γὰρ ἀποκωλύουσιν οἱ κατ' οὐρὰν τὰς κυκλώσεις τῶν ἐπὶ κέρας ἐκτεινομένων,
 690 ἐὰν ἦτοι φθάσας ὁ στρατηγὸς τὸ μέλλον, ἀπλάσας τὴν οὐραγίαν καὶ παρὰ
 τὰ κέρατα τῆς φάλαγγος ἀναβιβάσας, ἐκατέρωθεν παραστήσῃ τοὺς κατόπιν

679—685. *Leo* (Mgn) XIV. 108. 685—689. cf *Leo* (Mgn) XIV. 109.

677. 678. Tit. in mge **PV**: om **M** ἐκτῆναι **P** 685. πολεμίων tentavit *Korais*, *A*:
 πεδίων **M**: πεζῶν **PV** 686. ἀποτελῶν *Korzenszky* cf vs. 192. paraphraseos «εἰς κύκλου σχῆμα
 ἀποτελέσαντες» (hung.-ce formálva, germ.-ce formierend): ἀποστέλλων **O**: ἀποτείνων tent.
Korais: ὑποστέλλων *Koechly* cf *Leo* «πυκνῶσαι... εἰς πάχος». ὥστ' **O** 687. μέντοι γε *Koechly*:
 μὲν γὰρ **O** 689. μὲν γὰρ **PV** 690. ἦτοι] ἦδη **PV** 690. 691. παρὰ... ἀναβιβάσας om **M**
 παρὰ τὰ *Koechly* *A*: τὰ παρὰ **PV**

πτειν αὐτὴν τοὺς πολεμίους καὶ δι' αὐτῆς τὴν διέλευσιν ὀπίσω ποιεῖσθαι καὶ μὴ χρεῖαν ἔχειν
 τῆς ἀπὸ τῶν κεράτων κυκλώσεως, — μήτε πάλιν οὕτως τὸ μέτωπον στενούτω ἐπὶ πολὺ τὴν
 φάλαγγα βαθύνων, ὥστε αὐτὴν εὐκόλως τοὺς πολεμίους περικυκλώσαντας ἐντὸς ἀποκλεῖσαι.
 165 τοῦτο δὲ μὴ μόνον ἐξασφαλιζέσθω τοῦ μὴ παθεῖν, ἀλλὰ καὶ σπουδαζέτω ποιεῖν, ἐπεὶδ' ἂν
 ἢ παντελῶς λεπτὴν καὶ ἀβαθεῇ τὴν τῶν πολεμίων κατανοήσῃ φάλαγγα ἢ ἐστενωμένην τὸ
 μέτωπον καὶ πρὸς τὸ κυκλωθῆναι εὐκόλον. ἰσχυροποιεῖτω δὲ τὴν οὐραγίαν ἥτοι τὸ ὀπίσω
 μέρος τῆς παρατάξεως, καὶ τοὺς ἐξ ἐκατέρων τῶν πλευρῶν τῶν κεράτων ἥτοι τοὺς εἰς τὰ
 ἄκρα τῆς παρατάξεως λόχους, καὶ τοὺς οὐραγοὺς ὁμοίους τῶν πρωτοστατῶν ἰσχυροὺς
 170 ἀπεργαζέσθω· οἱ γὰρ κατ' οὐρὰν ἰστάμενοι. οὐ χεῖρον τὰς κυκλώσεις ἀποκωλύουσιν τῶν ἐπὶ

εἰς τὸ πρόσωπον τῶν πολεμίων, ἢ καὶ παραγγείλῃ τοῖς ἐφθασμένοις ἤδη κυκλωθῆναι τὰ νῶτα τοῖς τῶν προηγουμένων νῶτοις ἐγκλίναντας ἀμφίστομον ποιεῖσθαι τὴν μάχην.

ἄγχινους μὲν γάρ, ὅστις πολλοὺς ὄρων τοὺς πολεμίους αὐτὸς ἐλάττωσι 695 στρατιάταις μέλλων κινδυνεύειν ἐξελέξατο καὶ ἐπειθήδευσε τοιούτων ἐπιτυχεῖν τόπων, ἐν οἷς ἢ παρὰ ποταμίαν ὄφρυν ταξάμενος <ἄπρακτον> ἀποτελεῖται ταύτῃ τὴν κύκλωσιν τῶν πολεμίων, ἢ παρώρειαν ἐκλεξάμενος αὐτοῖς τοῖς ὄρεσιν ἀποκλείσει τοὺς ὑπερκεράσαι βουλομένους, ὀλίγους ἐπιστήσας ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν, τοῖς ἀποκωλύσοντας ὑπὲρ κεφαλὴν ἀναβάντας γίγνεσθαι τοὺς πο- 700 λεμίους. οὐ μὴν ἡ στρατηγικὴ φρόνησις ἐνταῦθα συλλαμβάνεται μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ τύχῃ· δεῖ γὰρ ἐπιτυχεῖν τοιούτων χωρίων· οὐ γὰρ αὐτῷ γε κατασκευάσασθαι δυνατόν τοὺς τόπους· τῶν ὄντων μέντοι τοὺς ἀμείνους ἐκλέξασθαι καὶ τοὺς συνοίσοντας ἐννοῆσαι φρονίμου.

695—704. Leo (Migne) XIV. 110.

693. ἐγκλίναντας Koraïs cf «ἐπιστραφέντας» A: ἐγκλίνοντας O 695. γὰρ eiecit Koechly. Pro δστις] Koechly στρατηγός τις scripsit cf «σαφοῦ δὲ καὶ φρονίμου στρατηγοῦ» Leo. ὄρων τοὺς πολεμίους πολλοὺς PV ἐλάττωσιν M 697. ἢ PV ἄπρακτον ins. Vári cf A et vss. 119, 397 et 402 cod. A ἀποτελεῖται M: omm PV: ἀπωθεῖται Paris. 2523: ἀποτεμεῖται suspicatur Vári. Verba ἀποτελ... ἐκλεξάμενος omm PV 699. ὑπερκεράσαι Paris. 2523, A: ὑπὲρ κέρας M: ὑπερκεράστας PV 700. ἀποκωλύσαντας P 702. Koechly cf A «ἐαυτῷ»: αὐτῷ M: αὐτὸ PV 703. Prius τοὺς, quod PV habent, (cf «τοιούτους» A), om M

τὰ κέρατα ἐξαπλουμένων, ἐὰν προλαβὼν ὁ στρατηγὸς τὴν μέλλουσαν κύκλωσιν καὶ ἀπλώσας τοὺς κατὰ τὴν οὐραγίαν παρὰ τὰ κέρατα καὶ πρὸς τὸ μέτωπον καὶ αὐτοὺς ἀναβιβάσας εἰς ἐπέκτασιν τῆς φάλαγγος τὴν κύκλωσιν ἀποκωλύσῃ· ἐὰν δὲ προλαβόντες οἱ πολέμοι κυκλώσωσιν αὐτόν, παραγγειλάτω ἀμφίστομον ποιήσασθαι φάλαγγα ἐπιστραφέντας τοὺς ἡμίσεις τῶν λόγων ὀπίσω καὶ στάντας κατὰ πρόσωπον τῶν κυκλωσάντων πολεμίων. 175

Φρονίμος μὲν γὰρ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ στρατηγός, ὅστις ὀλίγον στράτευμα ἔχων καὶ πρὸς πολλοὺς μέλλων πολεμεῖν ἐσπούδασε τοιούτους τόπους εὐρεῖν, ἐν οἷς ἢ παρὰ ποταμοῦ χεῖλος παραταξάμενος ἀνενέργητον ἀποδείξει τὴν | τῶν πολεμίων κύκλωσιν, ἢ παρορίαν ἐκλεξάμενος fol. 5^r διὰ τῶν τοιούτων ὄρων ἀποκλείσει τοὺς ὑπερκεράσαι βουλομένους, ὀλίγους ἐπιστήσας τῶν φιλῶν ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων τόπων τοὺς ἀποκωλύσοντας τοὺς πολεμίους μέλλοντας ἀναβῆναι ἐπὶ 180 τὰ ὑψηλότερα, ὥστε ὑπὲρ κεφαλῆς τούτων γενέσθαι. ἐν τούτῳ δὲ οὐ μόνῃ ἡ στρατηγικὴ φρόνησις ἐνεργεῖ, ἀλλὰ καὶ ἡ εὐτυχία· δεῖ γὰρ τοιούτων τόπων ἐπιτυχεῖν. οὐ γὰρ ὁ στρατηγός

176. Cf Praece. Niceph. Rec. Const. fol. 130^r.

178. Num ἄπρακτον καὶ etiam hic inserendum sit? — παρωρίαν tent. Korz.; παρόρια habent Praece. Niceph.

705 πολλάκις δὲ εἰώθασιν οἱ μεγάλην δυνάμει καὶ πολυάνδρῳ κεχρημένοι
 μνηοειδὲς σχῆμα ποιήσαντες τῆς παρατάξεως ἐπιέναι, νομίζοντες, ὅτι προσά-
 γονται τοὺς πολεμίους καὶ κατ' ἄνδρα βουλομένους συνάπτειν, εἴτα κατὰ τὸ
 ἡμικύκλιον εἰς ὁδὸν κυρτουμένους ἐναπολήφονται τῷ περιέχοντι κόλπῳ, τὰς
 710 ἰδίας κεραίας ἐπισυνάπτοντες ἀλλήλαις εἰς κύκλου σχῆμα. πρὸς οὓς ἀντιτακτέ-
 ον οὕτως τριχῇ δὲ διελὼν τὴν ἰδίαν δίναμιν τῶν μὲν δυεῖν ἑκατέρῳ μέρει κατὰ
 κέρας προσβαλλέτω τοῖς πολεμίοις, τῷ δὲ ἐνὶ τοῖς εἰς τὸν μέσον κόλπον τοῦ μνηο-
 ειδοῦς ἀντιπαρατεταγμένοις ἐναντίως ἐστιάτω καὶ μὴ προαγέτω· ἢ γὰρ μένον-
 τες ἐπὶ τοῦ κυκλοειδοῦς σχήματος οἱ κατὰ μέσσην τὴν φάλαγγα τεταγμένοι
 τῶν ἐχθρῶν ἄπρακτοι μηδὲν δοῶντες ἐστήξονται, ἢ προΐοντες εἰς τοῦμπρο-
 715 σθεν, εἰ βούλονται προάγειν φαλαγγηδὸν εἰς εὐθείαν ἐκ τοῦ σιγματοειδοῦς
 ἀπλούμενοι σχήματος, ἀλλήλους ἐκθλήψουσι καὶ λύσουσι τὴν τάξιν — τῶν γὰρ
 ἐπὶ κέρως ἐπὶ τῆς αὐτῆς μενόντων χώρας καὶ μαχομένων οὐχ οἶόν τε τὸ ἡμικύ-
 κλιον εἰς εὐθείαν <ἀν>ελθεῖν — ἐνθα δι' τεταραγμένων αὐτῶν καὶ λελυκό-

705—716. cf aliqua ex parte Leo (Mgn) XX. 184.

705. οἱ MA: οἱ γε PV 706. 707. προσάξονται Paris. 2523. 707. M cf «ἄνδρα πρὸς
 ἄνδρα» A: κατὰ ἄνδρας PV βουλομένοις PV 708. κύκλῳ P 709. ἀλλήλοις PV PV cf
 «προσῆκει ἀντιτάττεσθαι» A, «ἀντιπαραταττόμενος» Leo: ἀντεπακτέον M 710. οὕτως Vnri
 duce paraphrasi: οὐχ ὥδε O τοῖν μὲν δοιῖν V: τοῖς μὲν δυεῖν P: «τὰς μὲν δύο» A 711.
 PV cf «ἀντιπαραταξάτω καὶ μάχεσθω» A: προβαλλέτω M 712. Paris. 2523: ἀντιπαρα-
 τεταγμένοις M: ἀντιπαραταττομένοις PV ἐναντίως PV ἢ PV: οἱ M 713. τὴν M cf «τὸ
 μέσον» A: omm PV 717. κέρως tentavit Schwebel: κέρας O cf A PV cf A «τόπον»:
 χορείας M 718. ἀνελθεῖν Koechly cf «ἐξαπλῶσαι» A: ἐλθεῖν O

τοιούτους τόπους ἑαυτῷ κατασκευάσαι δύναται· ἐκ τῶν ὄντων μέντοι τόπων τοὺς ὠφελιμωτέρους
 ἐκλέξασθαι φρονίμου ἐστὶν ἀνδρός.

185 κη' Ὅπως προσή<κει> πρὸς τὴν μνηο<ειδῆ> παράταξιν ἀν<τιτάσ>-
 σεσθαι.

Πολλάκις δὲ ἔθος ἔχουσιν οἱ μεγάλας δυνάμεις στρατευμάτων, ἔχοντες μνηοειδῶς παρα-
 τάξαντες, ὅ ἐστιν σιγματοειδῶς, οὕτως ἐπέρχεσθαι, νομίζοντες τοὺς ἐναντίους ἄνδρα πρὸς
 ἄνδρα πολεμῆσαι βουληθέντας καὶ κυρτώσαντας καὶ αὐτοὺς κατὰ τὸ σιγματοειδὲς τῆς παρα-
 190 τάξεως τῶν πολεμίων σχῆμα, ὥστε ἐντὸς εἰσελθόντας μάχεσθαι, ἔσωθεν ἀποκλείσαι τούτους
 τοῦ σιγματοειδοῦς σχήματος, τὰς ἰδίας κεραίας ἡγουν τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως, συνάψαντες
 καὶ εἰς κύκλου σχῆμα ἀποτελέσαντες. πρὸς οὓς προσῆκει ἀντιτάττεσθαι οὕτως· εἰς τρία
 μέρη τὴν ἰδίαν δύναμιν διαχωρησάτω καὶ τὰς μὲν δύο εἰς ἀμφοτέρω τὰ κέρατα τῆς σιγμα-

190. ἀποκλείσαι A

185. 186. Titulum ad vsm 192 in margine scriptum transposuit Korzenszky.

των τὴν τάξιν τῷ τρίτῳ τάγματι καὶ ἐφέδρῳ προσβαλλέτω τοῖς ἀπὸ τοῦ μέσου κυριώματος προάγουσιν ἀτάκτως εἰς τοῦμπροσθεν. ἐὰν δὲ δὴ μένωσιν ἐπὶ τοῦ κοίλου σχήματος, τοὺς ψιλοὺς καὶ ἐκηβόλους ἐνθα κατ' ἀντικρὺ ταττέτω· βάλλοντες γὰρ αὐτοὺς πολλὰ λυπήσουσιν. οὐ μὲν ἄλλὰ καὶ εἰ λοξῇ πάσῃ τῇ ἰδίᾳ φάλαγγι προσβάλλοι κατὰ θάτερον κέρας τῶν πολεμίων, οὐκ ἂν ἀμάρτοι πρὸς τὴν ἐκ τοῦ μηνοειδοῦς σχήματος κύκλωσιν οὕτως ἀντεπιών· ἐπὶ πολὺ γὰρ οἱ ἐξ ἐναντίας εἰς χεῖρας ἰέναι πανστρατιᾷ κωλυόμενοι κατ' ὀλίγους 725

719. **M** cf **A** «συμβαλλέτω πόλεμον πρὸς αὐτοὺς»: περιβαλλέτω **PV** 720. προσάγουσιν **PV** **MA**: μένουσιν **PV** Pro δὴ μ. *Korais* διαμένουσιν *tentavit*. 721. **M** cf **A** «τότε»: ἐνταῦθα **PV** 722. εἰ **PV** cf **A** «ἐάν»: om **M** 723. **Paris. 2523**: προσβάλλει **M**: προσβάλλει **P**: πρὸς βάλλη **V A** θάττερον **PV** μέρος **PV A**

τοειδοῦς τῶν πολεμίων παρατάξεως ἀντιπαραταξάτω καὶ μαχέσθω, τὴν δὲ μίαν κατὰ τὸ μέσον τῆς τοιαύτης σιγματοειδοῦς παρατάξεως ἰσάτω, μὴ ἔσωθην ἀλλ' ἐκτός, καὶ μὴ 195 προσβαλλέτω μετ' αὐτῆς πρὸς τὴν εἰρημένην παράταξιν· τοῦτο γὰρ ποιῶν τοὺς κατὰ τὸ μέσον τοῦ μηνοειδοῦς σχήματος τῶν ἐχθρῶν ἀνενεργήτους ἀποδείξει, ἢ, εἰ βουληθῶσι πολεμῆσαι καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν ὁρμῆσαι καὶ τὸ σιματοειδὲς εἰς ὀρθὸν ἐξαπλώσαι, ἀλλήλους συνθλίψουσι καὶ στενοχωρήσουσι καὶ διαλύσουσι τὴν τάξιν — τῶν γὰρ ἐπὶ τῶν κεράτων πολεμούντων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου μενόντων ἀνάγκη μὴ θυνηθῆναι τὸ ἡμικύ- 200 fol. 5^v κλιον σχῆμα εἰς ὀρθὸν ἐξαπλώσαι — | τότε δὲ οὕτως διαλυθείσης τῆς τούτων συντάξεως μετὰ τοῦ τρίτου ἐκείνου τάγματος τοῦ κατὰ τὸ μέσον τοῦ μηνοειδοῦς ταχθέντος καὶ μὴ πολεμούντος συμβαλλέτω πόλεμον πρὸς αὐτοὺς συμπεφυρμένους καὶ τεταρογμένους εὐρών. ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σχήματος μένωσι, τότε χρήσιμον κατ' εὐθείαν τοῦ κυριώματος αὐτῶν τοὺς ψιλοὺς ἀντιπαρατάσσειν· βάλλοντες γὰρ αὐτοὺς πολλὰ καταβλάψουσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως 205 ἀντιπαρατάσασθαι πρὸς τὸ μηνοειδὲς σχῆμα· ἐὰν γὰρ λοξὴν ποιήσας τὴν ἰδίαν φάλαγγα κατὰ τὸ ἐν μέρος τῆς τῶν πολεμίων προσβάλλῃ φάλαγγος, ἀνενεργήτον ἀποδείξει τὴν ἐκ τοῦ μηνοειδοῦς σχήματος κύκλωσιν οὕτως ἀντιπαρατασσόμενος· τῶν γὰρ ἐξ ἐναντίας ἐπὶ πολὺ κωλυομένων ἀπάντων εἰς χεῖρας ἐλθεῖν διὰ τὸ λοξὴν εἶναι τὴν φάλαγγα. συντόμως οἱ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς κέρατος μαχόμενοι ὑπερκερασθήσονται, οἵτινες δηλονότι ἀνάγκη ἔχουσι λοξῆς ἐρχομένης τῆς παρατάξεως πρῶτοι 210 προσβαλεῖν. Χρήσιμον δὲ καὶ τοῦτο· [τὸ] ἀντιπαραταξάμενον τῇ τοιαύτῃ μηνοειδεῖ παρατάξει ὀπισθοποδεῖν κατ' ὀλίγον καὶ ὑποχωρεῖν, ὥς δὴ θεν φοβούμενον, ἢ καὶ ἐπιστρέψαντα τὴν ἑαυτοῦ παράταξιν ὁμοίαν φυγῇ τὴν ἀναχώρησιν ποιεῖσθαι ἐν τάξει, εἴτα εὐθὺς ὑποστραφέντα ἀντεπελθεῖν τοῖς πολεμίοις. πολλάκις γὰρ ὑπὸ χαρᾶς οἱ πολέμοι ὑπολαβόντες φεύγειν τοὺς ἐναντίους, διαλύσαντες τὴν παράταξιν ἐπιδιώκουσιν αὐτούς, ἄλλος τοῦ ἄλλου προπηδῶν καὶ προεκτρέχων, 215 πρὸς οὓς ἀκίνδυνόν ἐστιν ἐπιστραφέντα μάχεσθαι, καὶ αὐτῇ δὲ τῇ παρ' ἐλπίδα ὑποστροφῇ πλέον αὐτοὺς καταπλήξαντες καὶ φοβήσαντες εἰς φυγὴν τοὺς πρώην διώκοντας τρέπουσιν.

211. [τὸ] eiecit *Korz.*

216. Fortasse ἐπιστροφῇ?

κερασθήσονται, τῶν ἐπὶ θατέρου κέρως μόνων μαχομένων, οἱ καὶ πρῶτοι κατ' ἀνάγκην συμμείξουσιν διὰ τὴν λοξὴν ἔφοδον.

οὐκ ἄχρηστον δὲ ποτε καὶ ἀντιπαραταξάμενον ὑπὸ πόδα τῷ στρατεύματι χωρεῖν, ὥς καταπεπληγμένον, ἢ καὶ ἐπιστρέψαντα παραπλησίαν φυγῇ ποι-
730 εἶσθαι τὴν ὑποχώρησιν ἐν τάξει, εἴτ' αὖθις μεταβαλλόμενον ἀντεπιέναι τοῖς ἐπιούσιν· ἐνίοτε γὰρ ὑπὸ χαρᾶς οἱ πολέμοι δόξαντες φεύγειν τοὺς ἐναντίους λύσαντες τὰς τάξεις ἐπικέονται προπηδῶντες ἄλλων ἄλλοι, ἐφ' οὓς ἀκίνδυνον ἐπιστρέψαντα μάχεσθαι καὶ αὐτῷ τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ στήναι θάρρει κατα-
πληξαμένους εἰς φυγὴν αὖθις τοὺς πάλαι διάκοντας τρέπεσθαι.

735

XXII.

[Περὶ τοῦ ἔχειν κεχωρισμένους ἐπιλέκτους εἰς βοήθειαν τῶν καταπονουμένων.
περὶ τοῦ ἔχειν ἐγκρούματα.]

Ἐχέτω δὲ πού καὶ στρατιώτας λογάδας ἰδίᾳ τεταγμένους ἀπὸ τῆς φάλαγ-
γος ὥσπερ ἐφάδρους τοῦ πολέμου πρὸς τὰ καταπονούμενα μέρη τῆς δυνά-
740 μεως, ἵν' ἐξ ἐτοίμου τοὺς ἐπικουρήσοντας ἐπάγῃ καὶ ἄλλως οὐκ ὀλίγον ὄνησαν ἀκμῆτες ἐπελθόντες ἤδη κεκοπιακόσι· τοῖς τε γὰρ τεταλαιπωρηκότας ἤδη τῶν φίλων ἀνέλαβον καὶ τοῖς πολεμίοις ἐκλελυμένοις ἀκμάζοντες ἐπέθεντο.

726. κέρας θήσονται **M** θατέρου κέρατος **PV** 727. *Vári*: συμμείξουσιν **O** 729. **M** cf *A* «φοβούμενον»: καταπεπληγμένων **PV** 730. **PV** cf *A* «ἀναχώρησιν»: ἐπιχώρησιν **M** εἴτα **PV** *Korais* cf *A* «ὑποστραφέντα»: μεταβαλλόμενον **O** 731. **PV** cf *A* «πολλάκις»: ἐνίους **M** 732. ἐπικέωνται **M** 733. **PV** cf *A* «ἐπιστραφέντα»: ἐπιστρέψαντας **M** *Vári*: θάρρει **M**: θαρσεῖν **PV** 736. 737. *Tit. in mge* **PV**: om **M**: περὶ τοῦ ἔχειν ἐγκρ. om **Paris. 2523** 741. τεταλ.] κεκοπιακότας **PV** (*videtur fuisse lectio marg. in archetypi codicis M*) cf *A* «ταλαιπωρήσαντας καὶ κοπιάσαντας» 742. *Vári*: φίλιον **O**

⟨χθ'⟩ ὅτι χρὴ ἔχειν ἐπιλέκτους στρατιώτας ⟨ι⟩δίᾳ ἀποκεχωρισμέ-
νους διὰ τὰς ἐπιβοηθ(είας).

220 Ἐχέτω δὲ καὶ ἐπιλέκτους στρατιώτας ἰδίως ἀποκεχωρισμένους τῆς φάλαγγος, ἵνα τὰ ὑπὸ τοῦ πολέμου καταπονούμενα μέρη τῆς παρατάξεως ἐξ ἐτοίμου ἐπιβοηθῶσι καὶ γὰρ οὐ μικρὰν ὠφέλειαν ἐποίησαν ἀναπεπαυμένοι καὶ ἀκοπίατοι ἄνδρες πρὸς τοὺς κοπιάσαντας πολε-
μοῦντες, καὶ τοὺς ἰδίους δὲ ταλαιπωρήσαντας καὶ κοπιάσαντας διαδεχόμενοι ἀναπαύεσθαι fol. 6^r ποιῶσι, καὶ τοὺς παλεμίους ἐκλελυμένους εὐρόντες ἀναπεπαυμένοι τελείως ἠφάνισαν.

γίγνοιτο δὲ ἂν τι καὶ τούτου χρησιμώτερον, ἐκ τῆς παρατάξεως ἀπωτέρω
 σταδίοις, ὅποσους ἂν ἀποχρῆν αὐτῷ δοκῇ, ἐκπέμψαι μέρος τι τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς
 ἀπροόρατον τοῖς πολεμίοις, παραγγεῖλας σφίσιν, ἐπειδὴν συμβάλλῃ τοῖς ἐναν- 745
 τίοις, τότε πυθομένους παρὰ τῶν σκοπεῶν ἀναστάντας ἐπείγεσθαι· καὶ μάλ-
 ιστα τοῦτο ποιητέον, ὅτ' ἂν προσδόκιμος οὕσα συμμαχία τοῦ καιροῦ καθ-
 υστερῇ· δόξαντες γὰρ οἱ πολέμοι τούτους ἐκείνους εἶναι καὶ συμμάχους
 ποθὲν ἦκειν τοῖς ἐναντίοις, ἵσως ἂν ἔτι καὶ προσιόντων πρὶν ἢ συμμεῖξαι
 τοὺς ἐπιβάλλοντας, εἰς φυγὴν ὁρμήσαιεν, οὐ τοσοῦτον, ὅσον ἐστίν, ἀλλὰ πλεόν 750
 ἐπιέναι πλήθος νομίζοντες, ἄλλως τε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς ἐπιφάνειαι

743. δ' M M A: τοῦτο PV ἐκ M: εἰ PV A 744. δοκῇ (-ῃ V) αὐτῷ (-ω V) PV
 M: ἐκπέμψῃ PV: «ἐκπέμψει» A τι PV A: τὸ M Korais: αὐτοῦ O A στρατίας V: στρα-
 τείας P 745. PV: παραγγεῖλαι M: «εἶτα παραγγεῖλῃ» A συμβάλλει V 746. ἀναστήσαντας
 (-στείσ- V) PV ἐπάγεσθαι tentavit Schwebel sed cf «σπουδάξωσι καταλαβεῖν» A 749. ποθὲν
 omm. PV Vári: συμμῖξαι O 750. ὁρμήσαι PV

λ' Τί χρὴ ποιεῖν, <ὅτ' ἂν> προσδοκωμ<ένη συμ>μαχία βραδύ<νῃ>. 225

Γένοιτο δὲ ἂν καὶ ἄλλο τι τούτου χρησιμώτερον, εἰ μακρὰν τῆς ἡμετέρας παρατάξεως
 ἐκ διαστήματος τοσούτου, ὅσον ἀρκεῖν δοκεῖ, ἐκπέμψῃ μέρος τι τῆς αὐτοῦ στρατιᾶς μὴ θεα-
 θέν παρὰ τῶν πολεμίων, εἶτα παραγγεῖλῃ τούτοις, ἵνα, ἥνικα αὐτὸς συμβάλλῃ τοῖς πολεμίοις,
 τότε παρὰ τῶν εἰς τοῦτο ἀφωρισμένων μανδατοφόρων λαληθέντες ἢ καὶ διὰ τινος σημείου μηνυ-
 θέντες σπουδάξωσι καταλαβεῖν. τοῦτο δὲ προσήκει ποιεῖν τότε μάλιστα, ὅτ' ἂν προσδοκωμένη 230
 αὐτῷ συμμαχία βραδύνῃ μὴ εἰς τὸν ἐπιτήδειον καὶ ἀναγκαῖον καιρὸν καταλαμβάνουσα· νομίσαντες
 γὰρ οἱ πολέμοι αὐτοὺς ἐκείνους εἶναι τοὺς προσδοκωμένους συμμάχους, ἵσως ἂν καὶ ἐρχομένων
 αὐτῶν, πρὶν εἰς χεῖρας συμμῖξωσιν, φοβηθέντες εἰς φυγὴν τραπήσονται, οὐ τοσοῦτον ὑπολα-
 βόντες τὸ πλήθος εἶναι τῶν ἐπερχομένων, ὅσον τῇ ἀληθείᾳ ἐστίν, ἀλλὰ πλεόν νομίσαντες. καὶ
 ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τοῦ πολέμου καιρῷ ἐπιφανέντες πολέμοι οἱ μὴ πρότερον θεαθέντες ἐπὶ πλεόν 235
 ἐκφοβοῦσι τὰς τῶν ἐναντίων ψυχὰς ἐλπίζόντων χεῖρόν τι παθεῖν τῶν ἐπικειμένων δεινῶν.

λα' Ὅτι χρὴ προεχ<πέμπειν> στρατιώτας <νύκτωρ>, ὅπως ὅπι-
 σθ<εν τῶν> πολεμίων ἐν τ<ῇς> συμβολῇς <καιρῷ γένωνται>

Φοβερωτάτη δὲ καὶ καταπληκτικωτάτη καὶ ἐνεργεῖν μάλιστα δυναμένη ἢ κατὰ νότου
 αἰφνίδιος τῶν πολεμίων ἐπίθεσις· δυνατόν γάρ ἐστιν προεκπέμψαι διὰ τῆς νυκτὸς τάγμα 240
 στρατιωτῶν καὶ παραγγεῖλαι, ἵνα ὀπίσω τῶν πολεμίων διέλθωσιν, ὅπως πρωίας μετὰ τὸ συμμῖξαι
 τὰ στρατεύματα τὴν μάχην ὀπισθεν ἐπιφανῶσι τοῖς πολεμίοις· οὐ γὰρ ἔτι τούτοις ἐλπίς
 ὑπολείπεται σωτηρίας, οὔτε ὀπίσω δυναμένοις φυγεῖν διὰ τοὺς ἐξ ἐναντίας μαχομένους, οὔτε
 ἔμπροσθεν φέρεσθαι διὰ τοὺς ὀπίσω ἐπικειμένους.

225. Cf Praecc. Nic. Rec. Const. f. 130r-v

227. αὐτοῦ A

233. συμμῖξωσιν A

πολεμίων ἀπρολήπτων ἐκπλήττουσι τὰς ψυχὰς· ὑπολαμβάνουσιν γὰρ τι χεῖρον, οὐ πείσονται, φοβερώτερον ἐκδέχονται τὸ μέλλον.

ἐκπληκτικωτάτη δὴ καὶ δραστηκωτάτη μάλιστα πάντων ἢ κατὰ νότον
755 τῶν πολεμίων αἰφνίδιος ἐπιβολή, εἴ πῃ δυνατόν γένοιτο προεκπέμψαι τι στρα-
τιωτῶν σύνταγμα νύκτωρ <καὶ> ἐκπεριελθεῖν κελεῦσαι τοὺς πολεμίους, ἵνα
κατόπιν αὐτῶν γένωνται πάντες, ὥστε ἔωθεν ἀναστάντας ἐκ τῆς ἐνέδρας μετὰ τὸ
συμμεῖξαι πρὸς μάχην τὰ στρατεύματα κατὰ τὴν οὐραγίαν ἐπιφαίνεσθαι τοῖς
πολεμίοις· οὐδὲ γὰρ φεύγουσιν ἂν εἴ τι σφίσιν ἐλπίς ὑπολείποιο σωτηρίας,
760 οὐδὲ εἰς τοῦπίσω δυναμένοις ἐπιστραφεῖν διὰ τοὺς ἐξ ἐναντίας μαχομέ-
νους, οὐδὲ εἰς τὸ πρόσω φέρεσθαι διὰ τοὺς κατόπιν ἐπικειμένους.

XXIII.

[Περὶ τοῦ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῷ τῆς μάχης ἐκφωνεῖν χαρμόσυνα τοῖς ὑπηκόοις·
εἰ καὶ ψευδῇ, ὅμως συμφέρει.]

765 Καὶ δὴ ποτε παριππάζομενος ἐμβοησάτω τοῖς φίλοις, εἰ μὲν ἐπὶ τοῦ δε-
ξιοῦ τύχοι κέρως ὦν, νικῶσιν — <ὦ> ἄνδρες — οἱ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ τὸ
δεξιὸν κέρως τῶν πολεμίων, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ, νικᾷν λεγέτω τὸ

754—761. Leo (Mgn) XX. 185. 765—780. cf Leo (Migne) XIV. 111.

752. ἀπρολήπτων Vári: ἀπειράστων O: ἀπροοράτων Koechly cf A «οἱ μὴ πρότερον
θεαθέντες» PV cf A «ἐλπίζοντων»: προλαμβάνουσιν M 753. οὐ Koechly cf A «τῶν ἐπικει-
μένων»: οὐ M: ὁ PV: ἡ Paris. 2523 754. δὴ Korzenszky: δὲ PV A: δ' ἡ Koechly: δ' ἡ M
M cf Leo: «δραστηκωτέραν»; δραστηριωτάτη PV 755. τῶν PV A Leo: om M εἴ πῃ]
καὶ εἰ PV προεκπέμψαι τὴ PV cf A «προεκπέμψαντι»: προεκπέμψαντι M 756. M cf A «τάγμα»:
σύστημα PV καὶ ins. Korzenszky duce paraphrasi. κελεύσας M 757. ἀναστάντες PV 758.
Vári: συμμῖξαι (-μῖξ- P) O 759. ἂν Korais: ἐάν PV: om M PV cf A «ὑπολείπεται»: ἀπολεί-
ποιο M 760. δυναμένους P: δυνάμενοι Paris 2523 οὐδ' O 761. οὐδ' O 763. 764. Tit. in
mge PV: om M 765. Vári: φίλοις O 766. τύχη (-ῃ P) PVA ὦν M ὦ Korzenszky ins.
duce paraphrasi ἄνδρες Koechly. λαοῦ P

245 λβ' Τί γρὴ ποιεῖν τ<ὸν στρατηγόν> μετὰ τὴν συμβο<λήν>.

Ποτὲ οὖν παρελθόντων ἔφιππος ὁ στρατηγὸς προσφωνεῖτω τοῖς οἰκείοις στρατιώταις,
εἰ μὲν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τύχη κέρως, λεγέτω· ὦ φίλοι ἄνδρες καὶ στρατιῶται,
νικᾷ τὸ ἀριστερόν ἡμῶν κέρως τὸ τῶν πολεμίων δεξιόν, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ
ἀριστεροῦ τύχη, λεγέτω, | νικᾷ τὸ δεξιὸν ἡμῶν κέρως τὸ τῶν πολεμίων ἀρι- fol. 6^v
στερόν, κἂν τε κατὰ ἀλήθειαν τοῦτο γίνηται, κἂν τε μὴ· ἐκεῖ γὰρ προσήκει τὸ ψεῦδος
250 εἰπεῖν, ὅπου μεγάλη φιλονεικία διεγέρχεται. πάλιν δὲ μακρὰν ἀπόντος τοῦ ἡγεμόνος τῶν

237. Cf Praecc. Nic. Rec. Const. f. 130^v

245. Cf Praecc. Nic. Rec. Const. f. 130^v

φίλιον δεξιόν, κἄν τε καὶ κατ' ἀλήθειαν ἢ τοῦτο γιγνόμενον, κἄν τε μί·
καὶ γὰρ δι' τὸ ψεῖδος ἀναγκαῖον εἰπεῖν, ὅπου [N 122]

μέγα νεῖκος ὄρωρεν,

770

οἷον· βοῆσαι πάλιν αὖ μακρὰν ἰποστατοῦντος τοῦ τῶν πολεμίων ἡγεμόνος ἢ
ἐπὶ θατέρου κέρως ἢ ἐπὶ τὰ μέσα συνελαύνοντος τῆς φάλαγγος, τέθνηκεν ὁ
τῶν πολεμίων στρατηγὸς ἢ βασιλεὺς ἢ, ὅστις ἂν ποτε ἦ. καὶ ταῦτα
χρὴ βοᾶν οὕτως, ὥσθ' ἅμα καὶ τοὺς πολεμίους κατακούειν· οἳ τε γὰρ φίλοι
τοὺς σφειτέρους ἀκούοντες ἐπικυδαιότερους ἀναθαρροῦσι καὶ διπλάσιοι γίνον- 775
ται ταῖς προθυμίαις, οἳ τε ἐχθροὶ τὰ σφᾶν αὐτῶν ἐλαττώματα πυνθανό-
μενοι συγκαταπίπτουσι ταῖς διανοαῖς, ὥστε ἔστιν ὅτε καὶ εἰς φυγὴν ἅμα τῷ
δέξασθαι τοιαύτην φήμην ὁρμᾶν. οὕτως πολλάκις συνήνεγκεν καὶ τοὺς φίλους
ἅμα τοῖς πολεμίους ἐξαπατῆσαι, τοῖς μὲν τὰ κρείττω, τοῖς δὲ τὰ χείρω ψευ-
δόμενον. 780

768. κἄν pr.] ἐὰν Koechly, qui καὶ eiecit cf A γινόμενον M ἐὰν Koechly. 769. δὴ M:
δεῖ PV cf A «προσέχει» 770. ὄρωρεν (ὦ-V) PV 771. τοῦ supra lin. add. in V 772. Vari
duce paraphrasi cf A «συνελαύνοντος»: συνέχοντος O 773. ἢ] ἦν M 774. M cf «ὥστε μὴ μόνον
etc.» A: ὡς θαῦμα PV 775. 776. M cf A: γίνονται PV 777. ὥστ' M 778. M cf A
«τραπῆναι»: ὁρᾶν PV φίλους PVA

πολεμίων ἢ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος ἢ ἐπὶ τὰ μέσα συνελαύνοντος τῆς φάλαγγος, βοῶτω
οὕτως, τέθνηκεν ὁ τῶν πολεμίων στρατηγὸς ἢ ὁ βασιλεὺς ἢ ἄλλος, ὅστις ἂν
ἔστιν. καὶ ταῦτα οὕτως προσέχει βοᾶν, ὥστε μὴ υἷονον τοὺς ἰδίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους
ἀκούειν· οἳ γὰρ ἴδιοι ἀκούοντες τοὺς ἑαυτῶν ἡγεμόνας ἐπικρατεστέρους καὶ ἐνδοξοτέρους γίνε-
σθαι τῶν πολεμίων θαρσαλέωτεροι καὶ διπλάσιοι γίνονται τῇ προθυμίᾳ, οἳ δὲ ἐχθροὶ τὰ ἑαυτῶν 255
ἐλαττώματα ἀκούοντες συγκαταπίπτουσι ταῖς διανοαῖς, ὥστε πολλάκις καὶ εἰς φυγὴν τραπῆναι
διὰ τὸ τοιαύτην φήμην ἀκοῦσαι. οὕτως ἐστὶ συμφέρον πολλάκις καὶ τοὺς φίλους σὺν τοῖς
ἐχθροῖς ἀπατῆσαι, τοῖς μὲν φίλοις τὰ καλλίονα, τοῖς δὲ ἐχθροῖς τὰ χείρονα ψευδόμενον.

⟨λγ' ὅτι⟩ χρὴ ἀδελφοὺς μετὰ ⟨ἀδ⟩ελφῶν καὶ φίλους ⟨μετὰ⟩ φίλων
συντάσσειν.

260

Καὶ τοῦτο δὲ φρονίμου ἐστὶ στρατηγοῦ τὸ συντάσσειν ἀδελφοὺς μετὰ τῶν ἀδελφῶν,
φίλους μετὰ τῶν φίλων· ὅτ' ἂν γὰρ ὁ εἰς ἀνάγκην ἐμπεσὼν καὶ κινδυνεύων φίλος ἐστίν,
ἀνάγκη τὸν ἀγαπῶντα αὐτὸν φιλοκινδυνότερον καὶ ἀφειδέστερον ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγωνίζεσθαι·
καὶ πάλιν τις αἰσχυρόμενος μὴ ἀποδοῦναι χάριν τῷ εὐεργετήσαντι, ἂν παρ' αὐτοῦ ἔπαθει
ὕγαδων, αἰδεῖται καταλιπὼν τὸν εὐεργετήσαντα πρῶτος αὐτὸς εἰς φυγὴν τραπῆναι. 265

XXIV.

[Περὶ τοῦ οἰκείου πρὸς οἰκείους καὶ γνωρίμους πρὸς γνωρίμους τάττειν.]

Φρονίμου δὲ στρατηγοῦ καὶ τὸ τάττειν ἀδελφούς παρ' ἀδελφοῖς, φίλους παρὰ φίλοις, ἐραστὰς παρὰ παιδικοῖς· ὅτ' ἂν γὰρ ἢ τὸ κινδυνεῦον τὸ πλη-
 785 σίον προσφιλέστερον, ἀνάγκη τὸν ἀγαπῶντα φιλοκινδυνότερον ὑπὲρ τοῦ
 πέλας ἀγωνίζεσθαι· καὶ δὴ τις αἰδούμενος μὴ ἀποδοῦναι χάριν, ὧν εὖ πέπον-
 θεν, αἰσχύνεται καταλιπὼν τὸν εὐεργετήσαντα πρῶτος αὐτὸς ἄρξαι φυγῆς.

XXV.

[Περὶ τοῦ μὴ δι' ἑαυτοῦ διδόναι τὸν στρατηγὸν τὰ σημεῖα, εἴτε τῆς συμβολῆς,
 790 εἴτε ἄλλης τινὸς πράξεως, ἀλλὰ διὰ τῶν ἡγεμόνων.]

Πᾶν δὲ παράγγελμα καὶ σύνθημα καὶ παρασύνθημα διδόντω διὰ τῶν
 ἡγεμόνων· ἐπιόντα γὰρ κηρύττειν ἅπασιν ἰδιώτου καὶ ἀπείρου κομιδῇ καθέ-
 στηκε· καὶ χρόνος ἐν τῷ παραγγέλλειν ἀναλίσκεται, καὶ θόρυβος ὁμοῦ πάντων
 ἀλλήλους ἐρωτώντων· εἴθ', ὁ μὲν προσέθιγέ τι πλεῖον, ὧν ὁ στρατηγὸς εἶπεν,
 795 ὁ δὲ ἀφείλετο τοῦ ρηθέντος παρὰ τὴν ἄγνοιαν.

783—787. Ps Leo XLIV. 5, Leo IV. 41. 791—795. Leo (Mgn) XX. 186.

782. Tit in mge **PV**: om **M** οἶκους πρὸς οἰκείους **P** 783. Vári: φίλους **O A**
 Ps Leo, Leo. 784. φίλοις **PV A** Ps Leo, Leo. ἐρ. π. παιδ. **M** cf «καὶ τοῖς γνησιωτάτοις
 συναναμνησθῆναι τοὺς ὁμοίως διαχειμένους» Ps Leo: omm **PVA** Leo. «ὅσον» Ps Leo. 784.
 785. τοῦ πλησίον **PV** **PVA** Leo: ὑπὸ **M** 787. ἄρξασθαι **PV** Leo. 789. 790. Tit in mge
PV (in **V** lacunosus): om **M** 789. Schwebel: τοῦ στρατηγοῦ **P**: τοὺς στρα ||| **V** 790. ἡγεμόνων
 Rigaltius commendavit: ἡμετέρων **PVA** 792. 793. καθέστηκεν **O** 793. παραγγέλειν **PV** **PVA**
 Leo: πάντας **M** 794. **M A** Leo: ἐρωτώντων ἀλλήλους **PV** εἴτα **PVA** πλεόν **PVA** Leo.
 795. δ' **M**

⟨λδ' ὅτι συμ⟩φέρων ἐστὶ διὰ ⟨τῶν ἡ⟩γεμόνων τοῖς στρατιώταις
 ⟨τὰ πα⟩ραγγέλματα δια⟨πέ⟩μπεσθαι.

Πᾶν δὲ παράγγελμα καὶ σύνθημα, ὃ ἐστὶ σημεῖον σύνθηδες πρὸς τοὺς στρατιώτας, ἢ
 270 παρασύνθημα, ὃ ἐστὶ προσθήκη τις μυστικωτέρα ἐπὶ τῷ προεγνωσμένῳ σημείῳ, διὰ τῶν
 ἡγεμόνων εἰς τὸν στρατὸν διαπεμπέσθω· καὶ γὰρ τὸ αὐτὸν τὸν στρατηγὸν ἐπιπορευόμενον
 πᾶσι τοῦτο ἐπιλέγειν λίαν ἐστὶν ἰδιώτου καὶ ἀπείρου· χρόνος γὰρ πολὺς καταδαπανᾶται, ἕως

δεῖ δὲ τοῖς πρώτοις ἡγεμόσιν εἰπεῖν, ἐκείνους δὲ ἀπαγγεῖλαι τοῖς μετ' αὐτούς, εἴτα τούτους τοῖς κατίπιν, εἴθ' ἐξῆς ἄχρι τῶν τελευταίων, τοὺς πρώτους τοῖς ὑπὸ πόδα σημαίνοντας· οὕτως γὰρ ἐν τάχει καὶ μετὰ κόσμου καὶ μεθ' ἡσυχίας εἴσονται παραπλησίον τοῦ παραγγέλματος τοῖς φρυκτωροῦσι γιγνομένου· καὶ γὰρ ἐκείνων, ὅτ' ἂν ὁ πρώτος ἄρῃ τὸν φρυκτὸν, ὁ δεύτερος 800 τῷ μετ' αὐτὸν ἐπύρσευσεν, εἴθ' ὁ τρίτος τῷ τετάρτῳ καὶ πέμπτῳ ἕκτῳ καὶ καθ' ἐν' ἅπαντες ἀλλήλοις, ὥστε ἐν ὁξεῖ διὰ μῆκους σταδίων τὸ σημανθὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου πάντας ἐπιγνῶναι.

XXVI.

[Περὶ τοῦ μὴ μόνον συνθήματα, ἀλλὰ καὶ παρασυνθήματα διδόναι.] 805

Τὸ δὲ παρασύνθημα μὴ διὰ φωνῆς λεγέσθω, ἀλλὰ διὰ σημείου γινέσθω ἢ νεύματι χειρὸς ἢ ὀπλῶν συγκρούσει ἢ ἐγκλίσει δορατίου ἢ παραφορᾷ ξίφους,

796. δεῖ] εἰ ubi prima litt. rubra deest in **M** δὲ prius] δὴ **Paris. 2523** τοῖς **M A**: τοὺς **PV** 797. εἴτα τούτους τοῖς **PV A**: εἴτε αὐτοὺς τούτοις **M** εἴτα **PV** 798. τοὺς **PV** ὑπὸ πόδας **M** 799. **M** cf **A** «παρομοίου»: παραπλησίον **P** παραπλησίον **V** 800. γινομένου **VP** 801. τῷ] τὸν **PV** εἴτα **PV** Inter τετάρτῳ et καὶ *Korais* καὶ τέταρτος πέμπτῳ voluit nulla re cogente (cf paraphrasin!) inserere. ὁ πέμπτῳ τῷ ἕκτῳ **PV** 802. *Vári*: καθὲν **PV**: καθ' ἓνα **M** πάντες **M** ὥστ' **O** 803. ὑπὸ **PV**: ἐπὶ **M**: «ἐκ» **A**. 805. Tit. in mge (sed ad vs. 808 **P**) **PV**: om **M** **Taurin. B-III-49**: παρασυνθημάτων **PV** 806. σημείου *Vári*: σώματος **OA** *Koechly*: γινέσθω **O** 807. **Paris. 2523** cf **A** «διὰ νεύματος»: νεῦμα **M**: νεύματος **PV** περιφορᾷ tent. *Korais* sed cf *Hesych.*: παράφορα· παρατετραμμένα, unde colligi potest verbum παραφορά etiam sensu verbi παρατροπή usitatum fuisse; cf etiam «παρακινήσεως» **A**

ἂν ἐκεῖνος ἐπὶ πᾶν τὸ στράτευμα ἐπέλθῃ, ἀλλὰ καὶ θόρυβος γίνεται πάντων ὁμοῦ ἀλλήλους fol. 7^r ἐρωτῶντων τί ἄρα ὁ στρατηγὸς διετάξατο· εἴτα ὁ μὲν πλέον τι ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ | λαληθὲν προσέειπεν, ἄλλος δὲ μέρος τι τοῦ λαληθέντος ἐνέλιπεν διὰ τὸ μὴ ἀκοῦσαι σαφῶς. διὰ 275 τοῦτο δεῖ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τὸ παράγγελμα λέγειν, ἐκείνους δὲ ἀπαγγέλλειν τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἄρχουσιν, εἴτα τούτους τοῖς ὑποτεταγμένοις αὐτοῖς ἄχρι τῶν τελευταίων· οὕτως γὰρ καὶ ταχέως καὶ μετὰ τάξεως καὶ ἡσυχίας τὰ παραγγελλόμενα ἀκούσουσιν παρομοίῳ τούτου ὄντος τοῖς ἀνάπτουσι τοὺς λεγομένους πυρσοὺς ἥτοι φανούς ἐν τῇ τῶν πολέμιων ἐπελεύσει· ἐκεῖνοι γὰρ ἄπτοντος τοῦ πρώτου καὶ αἶροντος τὸ σημεῖον τοῦ πυρσοῦ, ὁ δεύτερος μετ' αὐτὸν ἀνῆψε 280 τὸ σημεῖον, εἴτα ὁ τρίτος μετ' ἐκεῖνον, καὶ καθεξῆς οἱ λοιποὶ ἀλλήλους διαδεχόμενοι, ὥστε ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ πάντας ἐπιγνῶναι τοὺς ἀπὸ μῆκοθεν διῶσταμένους τὴν τῶν πολέμιων ἐπέλευσιν ἐκ τοῦ πρώτου πυρσεύσαντος καὶ τὸ σημεῖον ἐπιδείξαντος.

Τὸ δὲ παρασύνθημα μὴ διὰ φωνῆς λεγέσθω, ἀλλὰ διὰ σώματος γινέσθω ἢ διὰ νεύματος χειρὸς ἢ διὰ συγκρούσεως ὀπλῶν ἢ διὰ κλίσεως κονταρίου ἢ παρακινήσεως ξίφους, 285

ἵνα μὴ μόνον γενομένης ποτὲ ταραχῆς πιστεύσωσι τῷ λεγομένῳ συνθήματι —
τοῦτο γὰρ δύνανται καὶ πολέμοιοι καταλαβέσθαι πολλάκις ἀκούοντες —, ἀλλὰ
810 καὶ τῷ παρασυνθήματι. χρησιμώτατον δὲ πού τοῦτο καὶ πρὸς τὰς ἑτερογλώσ-
σους συμμαχίας τῶν ἔθνων· οὔτε γὰρ λέγειν οὔτε ξυνιέναι δυνάμενοι φωνῆς
ἁλλοτρίας αὐτῷ τῷ παρασυνθήματι κρίνουσι τό τε φίλιον καὶ <τὸ> πολέμιον.
διδόσθω δὲ ταῦτα, καὶ μὴ μάχεσθαι μέλλωσιν, ἐν ταῖς παρεμβολαῖς πρὸς
τὰς ἀδίκους ταραχάς.

815

XXVII.

[Περὶ τοῦ μὴ λύνειν τὰς τάξεις μήτε ἐν ταῖς διώξεσι, μήτε ἐν ταῖς ὑποχωρήσεσι.]

Παραγγελλέτω δὲ καὶ τὰς ὑποχωρήσεις ἐν τάξει ποιεῖσθαι καὶ τὰς διώξεις,
ἵνα ἥτιόν τε σφαλλόμενοι βλάπτονται μὴ κατ' ἄνδρα σποράδες ἐν ταῖς φυγαῖς
ὑποπίπτοντες τοῖς πολεμίοις, πλείονά τε κατορθοῦντες βλάπτωσι κατὰ τάξεις
820 καὶ λόχους ἰσχυρότεροι τοῖς φερόμενοις ἐπιφαινόμενοι, πρὸς δὲ καὶ ἀσφαλέστεροι·
πολλάκις γὰρ ἀτάκτως ἐπιφερομένους οἱ πολέμοιοι θεασάμενοι συμφρονήσαντες

810. δὴ Paris. 2523 812. τὸ inseruit Koechly; etiam A 813. καὶ PV cf A
μέλλουσιν PV cf A «βουλομένοις» 814. ἀδίκους suspectum; an ἀδοκίμους? 816. Tit.
in mge PV: om M διώξεσι Korzenszky: διατάξεις PV 817. παραγγελλέτω P τὰς
secundum omm PV 818. βλαπτόμενοι σφάλλονται P βλάπτονται V 819. πλείονα PV:
πλέονα M δὲ PV κατορθοῦντες PV A: καὶ ὀρθοῦντες M 821. ἀταράκτως M cf
«ἀταράχως» A

ἵνα γενομένης ποτὲ ταραχῆς μὴ μόνον τῷ λεγομένῳ συνθήματι πιστεύσωσιν — τοῦτο γὰρ
πολλάκις καὶ οἱ πολέμοιοι ἀκούοντες δύνανται γινῶναι —, ἀλλ' ἵνα πιστεύσωσι καὶ τῷ παρα-
συνθήματι ἀπόκρυφόν τι δηλοῦντι, ὃ οὐ γινώσκουσιν οἱ πολέμοιοι. τοῦτο δὲ χρήσιμόν ἐστι καὶ
πρὸς τοὺς συμμαχοὺς ἡμῶν ἁλλογλώσσους ὄντας καὶ μήτε λέγειν δυναμένους μήτε ἀκούειν
290 τῆς ἡμετέρας φωνῆς· διὰ γὰρ αὐτοῦ τοῦ παρασυνθήματος γνωρίζουσι καὶ διακρίνουσι τὸ φίλιον
καὶ τὸ πολέμιον. τὰ αὐτὰ δὲ συνθήματα καὶ παρασυνθήματα γνωρίζεσθω αὐτοῖς καὶ διδόσθω
μὴ μόνον ἐν καιρῷ πολέμου, ἀλλὰ καὶ μὴ μάχεσθαι βουλομένοις διὰ τὰς ἀπροσδοκίμους καὶ
αἰφνιδίους ταραχάς καὶ ἐπιθέσεις τῶν πολεμίων.

λέ' Ὅτι χρὴ ἐν τάξει <ἐκ πο>λέμου ὑποχωρεῖν. Παραγγελλέτω δὲ τοῖς
295 στρατεύμασιν ἐν τάξει ὑποχωρεῖν, εἴ ποτε εἰς φυγὴν τρέπονται· ἐν τάξει γὰρ ὑποχωροῦντες
καὶ ὑποφεύγοντες ὀλιγωτέραν βλάβην ὑποστήσονται | ἢ ἀτάκτως καὶ διεσπαρμένοι· μᾶλλον
γὰρ κατὰ τάξεις καὶ λόχους ὑποχωροῦντες καὶ τοῖς πολεμίοις ἰσχυρότεροι φαίνονται πλείονα fol. 7^v

290. φίλιον Korzenszky, φίλον A

Onasandri Strategicus.

αὐθις ἐκ μεταβολῆς αὐτῶν καταστάντες εἰς τάξιν παλίντροπον ἐποιήσαντο τὴν διώξιν· ὅλως δὲ μηδὲν σφισιν ἄμεινον εἶναι λεγέτω τοῦ μένειν ἐν τάξει, μὴ δὲ ἐπισφαλέστερον τοῦ λύειν.

XXVIII.

825

[Περὶ τοῦ δι' ἐπιμελείας ἔχειν τὸν στρατηγὸν λαμπρὸν ἐκιάττειν τὸ στράτευμα.]

Μεμελημένον δὲ ἔστω τῷ στρατηγῷ λαμπρὸν ἐκιάττειν τὸ στράτευμα τοῖς ὅπλοις, ῥαδία δὲ ἡ φροντίς αὐτῇ παρακαλέσαντι τὰ ξίφη θήγειν καὶ τὰς κόρυθας καὶ τοὺς θώρακας σμύχειν· δεινότεροι γὰρ οἱ ἐπιόντες φαίνονται λόγοι τοῖς τῶν ὅπλων αἰθύνμασι, καὶ πολλὰ τὰ δι' ὕψεως δείματα προεμπί- 830
πτοντα ταῖς ψυχαῖς ταράττει τὸ ἀντιπόλεμον.

XXIX.

[Περὶ τοῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς συμβολῆς ἀλαλάζειν.]

Ἐπαγέτω δὲ τὸ στράτευμα καὶ σὺν ἀλαλαγμῷ, ποτὲ δὲ καὶ σὺν δρόμῳ· καὶ γὰρ ὄφεις καὶ βοῇ καὶ πάταγος <τῶν> ὅπλων ἐξίστησι τὰς τῶν ἐναντίων 835

827—831. Leo (Migne) XIV. 112. 834—841. Leo (Migne) XX. 188.

822. παλίστροπον PV 823. λεγόντων PV μὴδ' M 826. Tit. in mge PV: om M
περὶ τοῦ codd. Monacenses: περὶ τοῦ μὴ PV 827. δ' ο τὸν στρατηγὸν V 828. δ' M
θήγειν ex θίγειν corr. in M 830. αἰθύνμασι M: αἰθύμασιν (ἐθ- V) PV δείγματα PV
προσεπίπτοντα P: πρὸς ἐμπίπτονται V: «ἐπιπίπτοντα» A 831. παράττει P 833. Tit. in
mge ad ἀνατεινόντων (836) PV: om M 834. συναλαγμῷ P 835. ὄφεις PV πάγοι PV
τῶν Vári ins. duce paraphrasi.

κατορθοῦντες, προσέτι δὲ καὶ ἀσφαλέστεροι· καὶ πολλάκις ἀταράχως αὐτοὺς οἱ πολέμοι
ὑποφύγοντας θρασυμένοι ἐπαύσαντο τῆς διώξεως καὶ εἰς τὰ ἱπίσω ἀνεχώρησαν· χρῆττον
γὰρ οὐκ ἔστιν ἄλλο παραγγέλλειν αὐτοῖς ἢ τὸ μένειν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει καὶ οὐδὲν ἕτερον 800
ἐπισφαλέστερον τοῦ διαλύειν αὐτήν.

<λς> Ὅτι χρὴ λαμπρὸν ἐκ τῶν ὅπλων ὑποδεικνύειν τὸ στράτευμα.

Φροντίς δὲ ἔστω τῷ στρατηγῷ λαμπρὸν ἐκ τῶν ὅπλων τὸ στράτευμα ἀπεργάζεσθαι·
εὐχολον δὲ τοῦτό ἐστι παραγγείλαντι αὐτοῖς τὰ ξίφη ἀκονᾶν καὶ τὰς περιχεφαλαίας σιλι-
βοῦν καὶ τὰ κλιβάνια καθαίρειν· φοβερώτεροι γὰρ οὕτως οἱ λόγοι ἐπερχόμενοι φαίνονται 805

299. -ας in ras. A

300. ex τῇ διατάξει corr. m. rec.

διανοίας. ἀνατεινόντων δὲ κατὰ τὰς ἐφόδους ἀθρόοι, πρὶν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν, ἑπὲρ τὰς κεφαλὰς μετέωρα τὰ ξίφη πρὸς τὸν ἥλιον θαμὰ παρεκκλίνοντες· ἐσμηγμένοι γὰρ αἰχμαὶ καὶ λαμπρὰ ξίφη καὶ ἐπάλληλα παραμαρμαίροντα πρὸς ἀνταύγειαν ἡλίου δεινὴν ἀστραπὴν πολέμου προσαντιπέμπει καὶ ταυτὶ 840 μὲν εἰ γίγνοιτο καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις, ἀντικαταπλήττειν ἀναγκαῖον, εἰ δὲ μή, προεκπλήττειν.

XXX.

[Ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν πρὸ τοῦ πολέμου συλλογίζεσθαι, τίς ὀφείλει ὑπαντῆσαι κατὰ τὴν συμβολὴν τῷ δεῖνι καὶ τίς τῷ ἄλλῳ, καὶ οὕτως καθεξῆς ἐξετάζειν τοὺς 845 ἰδίους ἄρχοντας πρὸς τοὺς τῶν ἐναντίων.]

Ἐνίοτε δὲ ποτε χρήσιμον ἐν καιρῷ μὴ φθάνειν ἐκτάττοντα τὴν δύναμιν, ἀλλὰ τέως ἐντὸς τοῦ χάρακος κατέχειν, ἄχρῃς ἂν κατοπιεύσῃ τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν, ὅποια τίς ἐστι καὶ ὥς τέτακται καὶ ἐφ' οἷον ἵσταται χωρίων. εἴτα τοῦ-

837. ὑπὸ P καὶ πρὸς PV, καὶ habet etiam A παρεκκλίνοντα PV: «κινεῖτωσαν» A 838. προσάλληλα PV 839. Vári, cf s. v. ἀντιβάλλω = προσαντιβάλλω Preisigke Wb. d. gr. Papyrus-Urkunden (Berlin 1925): προσεκπέμπει cod.-is M defendit de Rohden: ἀντιπέμπει (-πη in ras V) PV cf «ἀντιπέμπουσιν» A ταυτὶ M: «ταῦτα» A: ταύτη PV 840. γίγνουντο PV 841. Hic secevit caput duce paraphrasi Korzenszky; etiam librarius codicis M intercapedinem scribendi hic fecit. 843—845. Tit. in mge PV: om M; in V lacunosus legitur hoc modo: ὅτι δεῖ τὸν 846. δὴ P 847. ἐγγὺς PV A 848. 849. τοῦτο ποτε (rectius -το ποτὲ) Chokierius (secundum Schwebelium): ποῦ τότε MV: τοῦ πότε P

τῇ τῶν ὀπλων λαμπρότητι, καὶ πολλὰ τὰ τὴν φυγὴν τῶν πολεμίων καταπλήττοντα φόβητρα διὰ τῆς ὀψεως ἐπιπίπτοντα ταρασσει αὐτούς.

810 <λς> Ὅτι χρὴ μετὰ βοῆς ἐπάγειν κατὰ τῶν πολεμίων τὸ στράτευμα. Ἐπαγέτω δὲ κατὰ τῶν πολεμίων τὸ στράτευμα μετὰ κραυγῆς καὶ βοῆς μεγίστης, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ δρόμων. καὶ γὰρ ὄφεις λαμπρὰ καὶ καταπληκτικὴ καὶ βοὴ καὶ κτύπος τῶν ὀπλων ἐκστασιν καὶ κατάπληξιν ἐμποιεῖ ταῖς τῶν πολεμίων διανοαῖς. πρὶν δὲ εἰς χεῖρας ἐλθεῖν τὸ στράτευμα, ἀνατεινέτωσαν ὁμοῦ τὰ ξίφη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς καὶ συνεχῶς πρὸς τὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας κινεῖτωσαν· καὶ γὰρ τὰ λαμπρὰ ξίφη καὶ πυκνὰ πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου αὐγὴν κινούμενα φοβερὰν πολέμου ἀστραπὴν ἀντιπέμπουσιν. καὶ ταῦτα μὲν, εἰ καὶ παρὰ τῶν πολεμίων γίνεται, ἀναγκαῖον ἐστὶ γίνεσθαι καὶ παρὰ τῶν ἡμετέρων, ὥστε ἀντικαταπλήττειν αὐτούς· εἰ δὲ μὴ ἐκεῖνοι τοῦτο ποιοῦσιν, ἡμῶς χρὴ ποιεῖν, ὥστε προκαταπλήττειν αὐτούς.

〈τό〉 ποτε συλλογισάμενον, τίνας τίσιν ἀντιτάττειν χρή καὶ τίνα τρόπον· ὥσπερ γὰρ ἀγαθὸν ἰατρὸν προκατανοήσαντα νόσον σώματος ἀντεπάγειν τὰ ἀλεξή- 850
ματα, 〈οὕτως〉 καὶ τὴν δύναμιν ἐκτάττειν, ὥς ἂν ἄριστ' αὐτῷ δόξαι συμφέρειν.
ἀναγκάζονται γὰρ οἱ στρατηγοὶ πολλάκις καὶ πρὸς τοὺς ὀπλισμοὺς τῶν ἐναν-
τίων καὶ πρὸς τὰ ἔθνη καὶ πρὸς τὰ ἥθη τὰ ἴδια στρατεύματα κοσμεῖν καὶ
παρατάττειν.

XXXI.

855

α'

Περὶ τοῦ, ἐὰν οἱ ἐναντίοι προτερεύωσι τῷ ἱππικῷ ἐκλέγεσθαι στενοὺς τόπους.]

Ἴπποκρατούντων δὲ τῶν πολεμίων, ἐὰν ἢ δυνατόν, ἐπιλεγέσθω χωρία
τραχέα καὶ στενὰ καὶ παρόρια, ἃ ἤκιστα ἱπλάσιμα, ἢ φυγομαχείτω κατὰ
δύναμιν, ἕως ἂν ἐπιτηδείους εὕρῃ τόπους καὶ τοῖς οἰκείοις ἀρμόζοντας πράγ- 860
μασιν.

858—861. Leo (Migne) XX. 189.

849. τίνα στήσειν P 850. γὰρ PVA: om M MVA: καταπρονοήσαντα P 851. οὕτως
inseruit Korzenszky cf A ἄριστα PV δόξη PV: «δοκεῖ» A 853. ἔθνη PVA 857. Tit. in
mge PV sed leguntur in V haec tantum «περὶ τοῦ ἐὰν οἱ ἐ | οἱ προτερεύω | ἱππικῷ
ἐκλεγ | στενοὺς τόπο | »: om M προτερεύουσι P: προτερεύωσι Korais. 858. M A:
ἐκλεγέσθω PV cf «ἐκλέγου» Leo. 859. παρόρια, ἃ Vári (an melius sit παρόρι, ἃ?) παρῶρη M:
παρόρια PV Leo.

〈λή' ὅτι π〉ολλάκις συμφέρον μὴ προεκτάσσειν 〈τὸ στ〉ράτευμα
πρὶν τῶν πο〈λε〉μίων κατασκοπήσας τὴν φύλαγχα.

Πολλάκις δὲ καὶ συμφέρον ἐστὶν μὴ πρότερον προλαμβάνειν καὶ παρατάσσειν τὸ στρά- 820
τευμα, ἀλλ' ἐγγὺς τῆς σούδας κατέχειν, ἕως οὗ κατασκοπήσῃ τὴν τῶν πολεμίων παράταξιν,
ὅποια ἐστὶν καὶ πῶς παρατέτακται καὶ ἐν ποίοις ἴσταται τόποις. εἴτα συλλογίσασθαι τίνας
finitur fol. 7^v ὀφείλει τοῦ οἰκείου στρατεύματος πρὸς τίνας τῶν πολεμίων ἀντιπαρατάσσειν | καὶ ποῦ καὶ
incipit fol. 108^r πῶς· ὥσπερ γὰρ ἀγαθὸν ἰατρὸν προσκοπήσαντα καὶ προκατανοήσαντα νόσον σώματος τὰ
προσέχοντα ἐπιφέρειν χρή βοηθήματα, οὕτως καὶ τὸν στρατηγὸν προκατασκοπήσαντα τὴν 825
τῶν πολεμίων δύναμιν καὶ παράταξιν τὴν οἰκίαν ἀντιπαρατάσσειν, ὥς δοκεῖ αὐτῷ καλὸν καὶ
συμφέρον εἶναι· πολλάκις γὰρ ἀναγκάζονται οἱ στρατηγοὶ καὶ πρὸς τὴν ὀπλίσιν τῶν ἐναντίων
καὶ πρὸς τὰ ἀντιπαρατασσόμενα ἔθνη καὶ πρὸς τὰ ἔθνη αὐτῶν τὰ ἴδια στρατεύματα καθο-
πλίξειν καὶ παρατάσσειν.

β'

Ἀπολελείφθων δέ τινες καὶ ἐπὶ τοῦ χάρακος οἱ παραφυλάττοντες τὴν
 παρεμβολὴν στρατιῶται καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀποσκευῆς φυλακὴν, ἵνα μὴ κατα-
 865 νοήσας ὁ στρατηγὸς τῶν πολεμίων ἔρημον ὄντα πέμψη τοὺς ἀρπασομένους
 τὰ ἐν αὐτῷ καὶ καταληψομένους τὸ χωρίον.

XXXII.

[Περὶ τοῦ μηδὲν παρακεκινδυνευμένον ποιεῖν τὸν στρατηγόν.]

Τοὺς μὲν ἄρ' ἢ τὰ ἴδια καθαιροῦντας ἐρύματα στρατηγούς ἢ ποταμοὺς
 870 διαβαίνοντας ἢ κρημνοὺς καὶ βάραθρα κατόπιν ποιουμένους τῶν φίλων,
 ὥς ἂν ἢ μένοντες νικῶσιν ἢ βουληθέντες φεύγειν ἀπόλονται, οὔτε πάμπαν
 ἐπαινεῖν οὔτε ψέγειν ἔχω· πᾶν γὰρ τὸ παρακεκινδυνευμένον τόλμης ἐστὶ μᾶλ-

869—887. Ps Leo X.

863. ἀπολελείφθωσαν **PV** 864. παρασκευῆς **PV** 868. Tit. in mge **PV**: om **M** 869.
 μὲν omm **PV** ἄρ' ἢ τὰ ἴδια καθαιροῦντας Vári: ἄρηται διακαθαροῦντας **M**: γὰρ ἢ τὰ ἴδια
 καθαιροῦντας **PV**, γὰρ habet etiam **A** 870. φίλων **PV** 871. ὥς ἂν Vári ducibus Ps Leone
 («ὥς ἂν») et paraphr. «ὥστε ἵνα»: ἵνα **O** 872. ἐστὶν **O** μᾶλλον, quod monente Korai ante
 τόλμης inseruit Koechly, post ἐστὶ habet **Paris. gr 2523** et **A**

830 λθ' ὅτι χρὴ στενοὺς καὶ τραχεῖς τόπους ἐκλέγεσθαι ἱππεῖς ἐχόν-
 των τῶν πολεμίων.

Ἱππεῖς δὲ πολλοὺς ἐχόντων τῶν πολεμίων, εἰάν ἐστι δυνατόν, ἐπιλεγέσθω χωρία ἐ-
 στρατηγὸς στενὰ καὶ τραχέα καὶ πλησίον ὁρέων χεῖμενα, δύσκολα ὄντα πρὸς τὸ ἐλαύνειν
 ἱππεῖς, ἢ ἀποφευγέτω τὴν μάχην κατὰ δύναμιν, ἕως ἐπιτηδείους εὖρη τόπους καὶ τοῖς οἰ-
 835 κείοις ἀρμόζοντας πράγμασιν.

μ' ὅτι χρὴ φύλακας τοῦ <ἀ>πλήκτου καταλιμπά<νειν>.

Καταλιμπανέτω δέ τις τοὺς τὸ ἀπλήκτον φυλάττοντας, ἵνα μὴ ὁ τῶν πολεμίων στρα-
 τηγὸς ἀφύλακτον τοῦτο εἶναι μαθὼν ἀποστείλῃ τοὺς διαρπάσσοντας τὰ ἐν αὐτῷ πάντα καὶ τὸν
 τόπον καταλαβόντας.

840 μὰ ὅτι ἀσύμφορον τὸ ῥίψ<ο>κινδύνως πολεμ<εῖν>.

Τοὺς γὰρ στρατηγούς τοὺς τὰ ἴδια φυλάγματα καταλύοντας ἢ διαβαίνοντας ποταμοὺς ἢ
 κρημνοὺς καὶ φάραγγας ὀπίσω ποιουμένους τῆς παρατάξεως, ὥστε ἵνα ἢ ἐπιμένοντες διὰ τὸ
 μὴ ἔχειν ὀπίσω φυγεῖν νικῶσι τοὺς ἐναντίους ἢ βουληθέντες φυγεῖν ἐν τοῖς κρημνώδεσι τόποις

335. ἀρμόζοντας posterius a m. rec. in — ται corr. **A**

343. Pro φγγεῖν priore φγγλν **A**

λον ἢ γνώμης, καὶ τῇ τύχῃ κεκοινάνηκε πλεῖον ἢ τῇ κρίσει. ὅπου γὰρ ἢ νικῶντα δεῖ κρατεῖν ἢ ἡττηθέντα τοῖς ὅλοις ἐσφάλλθαι, πῶς ἂν τις ἐνταῦθα ἢ φρονήσῃ τὸ νικᾶν ἢ προαιρέσῃ τὸ ἡττᾶσθαι μαρτυρήσειεν; ἐγὼ δὲ στρα- 875
τιώταις μὲν ἐκ στρατεύματος φιλοτίμως κινδυνεύειν ἐπιτρέπτεον εἶναι νομίζω
— καὶ γὰρ δρωῶντές τι μεῖζον ὥνησαν καὶ παθόντες οὐθὲν τοσοῦτον ἐλύπησαν —,
στρατεύματι δὲ παντὶ τὴν ἄδηλον ἐκκυβεύειν τύχην οὐ δοκιμάζω. μάλιστα δὲ
οὗτοί μοι δοκοῦσιν ἀμαρτάνειν, οἵτινες ἐν μὲν τῷ νικᾶν ὀλίγα λυπήσειν
μέλλοντες τοὺς πολεμίους, ἐν δὲ τῷ ἡττᾶσθαι μεγάλα βλάψειν τοὺς φίλους 880
ἀποχρῶνται τοιούτοις στρατηγήμασιν.

εἰ δὲ πρόδηλος μὲν σφισιν ὁ ὄλεθρος εἴη, καὶ μὴ παραβόλοις ἐγχειρή-
σωσι στρατηγίαις, πρόδηλος δὲ καὶ ἡ τῶν πολεμίων ἡττηθέντων ἀπώλεια, τότε
οὐκ ἂν μοι δόξειεν ἀμαρτάνειν ἀποφράττων τὰς φυγὰς τῶν φίλων· ἄμεινον
γὰρ ἐν τῷ τολμᾶν ἐπ' ἀδήλῳ τῷ τάχα μηδὲ πείσεσθαι τι δεινὸν ἅμα καὶ 885

873. πλεον PVA 874. 875. πῶς ἂν τις ἐνταῦθα ἢ Vári duce Ps Leone: πῶς ἐνταῦθά τις ἢ
M: πῶς ἐνταῦθα τῇ σῇ (τῇ σῇ P) PV 875. τὸ] τοῦ M 876. PV cf «διὰ φιλοτιμίαν» Ps Leo,
et «δι' ἐπίδειξιν ἀρετῆς» A: φιλοτόλμως, quod in lexicis desideratur, M ἐπιτραπτέον PV
878. δὲ posterius Korzenszky duce paraphrasi: δ' ἂν ο 879. ἀμαρτάνειν om M τῷ] τὸ M
880. Vári: φίλους ο 882. ὁ ὄλεθρος Koechly (ἡ νίκη A) sed cf Ps Leonem: ὄλεθρος M: omm
PV 883. τότε PV cf «τότε» A: ποτ' M 884. M cf «τοῖς ἰδίοις» Ps Leo: φίλων PV
885. τῷ secundum omm PV

ἀπόλωνται, οὔτε τελείως ἐπαινώ οὔτε πάλιν φέγω· πᾶν γὰρ τὸ ῥιψοκινδύνως γινόμενον τολμηρίας
ἐστὶ μᾶλλον ἢ βουλῆς, καὶ εἰς τύχην πλεον ἀποβλέπει ἢ περ εἰς κρίσιν εὐβουλίας. ὅπου γὰρ ἢ 345
νικῶντα τὸν στρατηγὸν τελείως κρατεῖν τῶν ἡττωμένων δεῖ ἢ ἡττηθέντα παντελῶς ἀπολέσθαι,
πῶς ἐν τούτῳ τις εἴπῃ ἢ διὰ φρονήσεως τὴν νίκην γίνεσθαι ἢ ἐκ προαιρέσεως τὴν ἡτταν;
ἐγὼ δὲ τινὰς μὲν τῶν στρατιωτῶν δι' ἐπίδειξιν ἀρετῆς προκινδυνεύοντας ἐπιτρέπειν κρίνω
τὸν στρατηγόν — καὶ γὰρ ἐάν τι χρήσιμον διαπράξωνται, μεγάλως ὠφέλησαν, παθόντες |
fol. 108^v δὲ τι τῶν ἐναντίων οὐ τοσοῦτον τὸ στράτευμα παρέβλαψαν —, τὸ δὲ ὅλῳ τῷ στρατεύματι 350
ῥιψοκινδύνως τι ποιεῖν καὶ εἰς ἄδηλον τέλος ἀποβλέπειν, τοῦτο οὐ συμφέρον εἶναι νομίζω.
οὗτοι δὲ μάλιστα δοκοῦσί μοι τοῦ πρόποντος ἀποτυγχάνειν, οἵτινες ἐν μὲν τῷ νικᾶν ὀλίγα
λυπήσειν βουλόμενοι τοὺς πολεμίους, ἐν δὲ τῷ ἡττᾶσθαι τὰ μέγιστα ἑαυτοὺς καταβλάψειν εἰς
τὰ ἐπικινδυνότατα ταῦτα στρατηγήματα ἑαυτοὺς ἐπιρρίπτουσιν.

Εἰ δὲ πρόδηλος αὐτοῖς καὶ φανερά ἡ νίκη ὑπάρχει, καὶ ῥιψοκινδύνοις πράγμασιν ἐγχει- 355
ρήσωσιν, πρόδηλος δὲ καὶ ἡ τῶν πολεμίων ἀπώλεια ἡττηθέντων ἀναφαίνεται, τότε οὐδαμῶς
μοι δοκοῦσιν ἀποτυγχάνειν, ἐάν τὰς ἀποφυγὰς τοῦ οἰκείου στρατεύματος ἀποφράττωσιν· βέλ-
τιον γὰρ καὶ πολὺ συμφέρον ἄδηλόν τι πρᾶγμα τολμῶντας καὶ γινώσκοντας μηδὲν κακὸν ἐκ

345. -ἄλλον ἢ βουλῆς in ras. 347. ἡτταν A

358. Post μηδὲν inseruit μὲν i. l. m. rec. codicis A

δραῖσαι ζητεῖν, ἢ ἐπὶ προδήλῳ τῷ μηδὲν δρῶντας ἀπολέσθαι πάντας ἀτόλμως ἡσυχάζειν. ὑποδεικνύτω μέντοι μὴ μόνον ἐν τοῖς τοιούτοις χωρίοις, ὅπου κατ' ἀλήθειαν οὐκ ἔστι σωτηρία τοῖς φεύγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ καὶ πάσῃ μάχῃ διδασκέτω διὰ πλειόνων, ὅτι τοῖς μὲν φεύγουσι πρόδηλος ὁ ὄλεθρος, ὡς ἂν
 890 ἤδη μετ' ἐξουσίας ἐπικειμένων τῶν πολεμίων μηδενὸς ἔτι δυναμένου διακωλύειν τοὺς διώκοντας πᾶν, ὃ βούλονται διαθεῖναι τοὺς φεύγοντας, τοῖς δὲ μένουσιν ἄδηλος ὁ θάνατος ἀμυνομένοις. οὔτινες γὰρ πεπεισμένοι τυγχάνουσιν ἐν ταῖς παρατάξεσιν, ὡς φεύγοντες μὲν αἰσχυρῶς ἀπολοῦνται, μένοντες δὲ εὐκλεῶς τεθνήσκονται καὶ χεῖρον' αἰεὶ προσδοκῶσιν ἐκ τοῦ καταλιπεῖν τὴν
 895 τάξιν ἢ ἐκ τοῦ φυλάττειν, ἄριστοι κατὰ τοὺς κινδύνους ἄνδρες ἐξετάζονται. διόπερ ἀγαθὸν μὲν, εἰ πάντας οὕτως ἔχειν γνώμης πείσαι στρατηγός, ἢ πείσαι γε ὡς πλείστους· ἢ γὰρ παντελεῖς περιεποιήσατο νίκας ἢ μικροῖς ἐλαττώμασι περιέπεσε.

τῶν δὲ ἐκ προλήψεως καὶ πρὶν ἢ συμβαλεῖν ἐπινοουμένων στρατηγιῶν
 900 αἱ παρ' αὐτὸν τὸν τῆς μάχης καιρὸν ἐπίνοιαί νίκης ἀντιστρατηγήσεις ἔστιν

889. ὁ οmm **PV** 891. ἅπαν **PV** βούλεται **P** διαθεῖναι **M** 893. πράξεσιν **PV** 894. δ' ο χείρον' αἰεὶ Koechly: χείρονα αἰεὶ **PV**: χεῖρον εἰ **M** 896. pro εἰ... πείσαι habet «ἢ... πείσαι» **A** πείσαι **M** corr. Koechly: πείσει **PV** ἢ πείσαι γε *Vári*: ἐπεὶ τοῖς γ' **M**: ἐπεὶ τοι γε **PV** 897. πλείστοι **P**: πλείστοι **V** περιεποιήσαντο (ubi *ν* erasum in **M**) ο cf **A** «ἐνίκησαν» 898. περιέπεσον **PV** cf **A** «ἐβλάβησαν» 899. δ' **M** στρατηγιῶν Korzenszky cf **A** «στρατηγημάτων»: στρατηγῶς **M**: τοῖς στρατηγῶς **PV** 900. ἐπίνοια **M** νίκης Koechly: νίκαι **M**: omm **PV A** καὶ ἀντιστρατηγήσεις **PV**

τούτου παθεῖν ἴσως δὲ καὶ καταβλάψαι τοὺς πολεμίους σπουδάζειν, ἢ φανερώς γινώσκοντας
 860 ὡς οὐδὲν μὲν ἐκ τούτου ἄξιον λόγου διαπράττονται, μᾶλλον δὲ καὶ τελείως ἀπολοῦνται, ἐν ἡσυχίᾳ καθέζεσθαι καὶ μηδὲν τοιοῦτον κατατολμᾶν. παραγγελλέτω δὲ μὴ μόνον ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις, ἐν οἷς φεύγοντες οὐκ ἔχουσι σωτηρίαν, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ καὶ ἐν πάσῃ μάχῃ διδασκέτω, ὅτι οἱ μὲν φεύγοντες φανερόν καὶ πρόδηλον τὸν ἀφανισμόν ἔχουσι μετ' ἐξουσίας ἐπιδιωκόντων αἱ τοὺς τᾶν πολεμίων καὶ μηδενὸς τούτους δυναμένου ἀποκωλύσαι τῆς τοιαύτης διώξεως, ἀλλ' ἄδειαν
 865 ἔχοντας, ὃ βούλονται, κατὰ τῶν φευγόντων διαπράττεσθαι, οἱ δὲ ἐπιμένοντες ἐν τῇ μάχῃ καὶ τοὺς πολεμίους ἀμυνόμενοι οὐκ ἔχουσι πρόδηλον τὸν θάνατον, ὥσπερ οἱ φεύγοντες, ἀλλὰ ἄδηλον. πεισθέντες γὰρ οἱ στρατιῶται, ὅτι φεύγοντες μὲν κακῶς ἀπολοῦνται, ἐπιμένοντες δὲ καὶ ἀμυνόμενοι μετὰ δόξης καὶ εὐκλείας ἀποθάνουσιν, χείρονα μὲν καὶ ἐναντία ἐκ τοῦ καταλιπεῖν τὴν
 870 τάξιν προσδοκῆσουσιν, ἐκ δὲ τοῦ φυλάττειν αὐτὴν ἄριστοι | πρὸς τοὺς κινδύνους ἄνδρες κριθῇ- fol. 109^r
 870 σονται. διὸ βέλτιον μὲν ἢ πάντας πείσαι τὸν στρατηγὸν οὕτως διακεῖσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, ἢ τοὺς πλείονας αὐτῶν· οὕτως γὰρ ποιοῦντες ἢ τελείως ἐνίκησαν ἢ μικρόν τι ἡττηθέντες ἐβλάβησαν.
 Τῶν δὲ ἐκ μελέτης στρατηγημάτων καὶ πρὸ τοῦ εἰς μάχην συμβαλεῖν ἐπινοουμένων αἱ

ὅτε καὶ πλείους καὶ θαυμασιώτεροι γίνονται τοῖς εὖ τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν ἡσκηκόσιν, ἃς οὐκ ἔστιν ὑποσημῆναι λόγῳ ἢ προβουλευσαί. ὥσπερ γὰρ οἱ κυβερνῆται πρὸς μὲν τὸν πλοῦν ἐκ λιμένων ἀνάγονται πάντα ἐξηρτυμένοι τὰ κατὰ τὴν ναῦν, ἐπειδὴν δὲ ἐμπέσῃ χειμῶν, οὐχ, ὃ βούλονται, ποιοῦσιν, ἀλλ', ὃ ἀναγκάζονται, πολλὰ καὶ πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς τύχης ἐπείγοντα κίνδυνον⁹⁰⁵ εὐτόλμως παραβαλλόμενοι καὶ οὐ τὴν ἀπὸ τῆς μελέτης ἐπεισφερόμενοι μνήμην, ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν καιρῶν βοήθειαν, οὕτως οἱ στρατηγοὶ τὴν μὲν δύναμιν ἐκτάξουσιν, ὅπως σφίσι νομίζουσι συνοίσειν. ἐπειδὴν δὲ ὁ τοῦ πολέμου περιστῇ χειμῶν πολλὰ θραύων καὶ παραλλάττων καὶ ποικίλας ἐπάγων περιστάσεις, ἢ τῶν ἀποβαινόντων ἐν ὀφθαλμοῖς ὄψις ἐπιζητεῖ τὰς ἐκ τῶν καιρῶν ἐπινοίας, ἃς⁹¹⁰ ἢ ἀνάγκη τῆς τύχης μᾶλλον ἢ ἡ μνήμη τῆς ἐμπειρίας ὑποβάλλει.

901. **M** A: θαυμασιώτεροι **PV** **M** cf A: γίνονται **PV** εὖ **PV** cf «καλῶς» A: om **M**
 902. ἐπισημάναι **PV** λόγῳ **M** cf A «προειπεῖν»: omm **PV** ἢ om **M** 903. ἐξηρτυμένοι **PV**
 904. ἐπειδ' ἂν ο δ' ο 905. ἐπείγονται **P** 906. Vāri: εἰσφερόμενοι **M**: ἐπιφερόμενοι **PV** cf
 A «ἐπιφέρονται» 907. ἀλλὰ **M** A: ἀλλὰ καὶ **PV** **PVA**: οἱ μὲν στρατηγοὶ τὴν δύναμιν **M**
 908. ἐπειδ' ἂν ο δ' ο 909. παραλάττων **PV** 910. ἀποβαινόντων (-μεν- **P**) **PV** 911. ἢ ἡ
 μνήμη **PV** cf «ἢ ἡ μελέτη» A; ἢ om **M**

κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς μάχης ἐπίνοιαι καὶ καταστρατηγήσεις καὶ πλείονες πολλάκις καὶ θαυμασιώτεροι γίνονται τοῖς καλῶς τὴν στρατηγικὴν ἐμπειρίαν ἐκμελετήσασιν καὶ μεμαθηκόσιν, ἅστινας ἐπινοίας καὶ καταστρατηγήσεις τὰς παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου γινο-³⁷⁵ μένας οὔτε προειπεῖν οὔτε προβουλευσασθαι δυνατόν ἐστιν. καὶ καθάπερ οἱ κυβερνῆται ἅπαντα μὲν τὰ κατὰ τὴν ναῦν ἐν τῷ λιμένι προευντρεπίζουσιν καὶ οὕτως ἐκ τῶν λιμένων πρὸς τὸν πλοῦν ἐξέρχονται, ἐπειδ' ἂν δὲ ἐμπέσῃ χειμῶν, οὐχ, ὃ βούλονται, ποιοῦσιν, ἀλλ', ὃ ἀναγκάζονται, πολλὰ καὶ τοῦ κινδύνου κατατολμᾶν αὐτοὺς ἀναπεύθοντος καὶ παραβόλως καὶ ῥισκοκινδύνως ποιεῖν, καὶ οὐχ, ἅπερ ἐμελέτησαν, ἐκεῖνα ποιοῦσιν, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ καιροῦ³⁸⁰ βοήθειαν ἐπιφέρονται, οὕτως καὶ οἱ στρατηγοὶ τὴν μὲν δύναμιν παρατάξουσιν, ὥς συμφέρον εἶναι νομίζουσιν· ὅτ' ἂν δὲ ὁ τοῦ πολέμου ἐπέλθῃ χειμῶν, πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπάγων περιστάσεις καὶ πολλὰ τῶν πρώην μελετηθέντων παραλλάττων καὶ καταλύων, τότε ἢ τῶν ὀφθαλμῶν ὄψις πρὸς τὸ τέλος τῶν πραγμάτων ἀποβλέψασα τὴν ἐκ τοῦ καιροῦ βοήθειαν ἐπινοεῖται, ἣν ἢ ἐκ τῆς τύχης ἀνάγκη διανοεῖσθαι ἀποβάλλει μᾶλλον ἢ ἡ μελέτη τῆς στρατηγικῆς ἐμπειρίας.³⁸⁵

384.385. In ἣν littera ν, spiritus atque accentus a m. r. in ras.; item in ras. ἣ.

XXXIII.

[Περὶ τοῦ μὴ τὸν στρατηγὸν αὐτοχειρὶ πολεμεῖν.]

Μαχέσθω δὲ ὁ στρατηγὸς αὐτὸς προμηθέστερον ἢ τολμηρότερον, ἢ καὶ
 915 τὸ παράπαν ἀπεχέσθω τοῦ τοῖς πολεμίοις εἰς χεῖρας ἰέναι· καὶ γὰρ εἰ κατὰ
 τοὺς ἀγῶνας ἀνυπέρβλητον ἀνδρίαν εἰσενέγκαιτο, τοσοῦτον οὐδὲν ὠφελῆσαι
 δύναται στράτευμα μαχόμενος, ὅσον ἀποθανόν βλάψαι· στρατηγοῦ γὰρ γνώμη
 πλεον ἰσχύει ῥώμης· σώματος μὲν γὰρ ἀνδρία δοῦναι τι μέγα καὶ στρατιώτης
 δύναιται, γνώμης δὲ προμηθεῖα βουλευσαί τι κρεῖττον οὐκ ἄλλος. ὥνπερ δ' ἂν
 920 τρόπον, εἰ κυβερνήτης ἀφειμένος τῶν οὐάκων, ἃ δεῖ τοῖς ναύταις ποιεῖν, αὐτὸς
 πράττοι, κινδυνεύειν ἂν συμβαίῃ τὸ σκάφος, τοῦτον, εἰ στρατηγὸς ἀποστὰς
 τοῦ γνώμης τι βουλεύειν ἐπὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν καταβαίνοι χρεῖας, ἢ τῶν
 ἀμεινόνων ἀκυβέρνητος ἀμέλεια τὴν ἀναγκαιοτέραν ἄπρακτον ποιήσει βοήθειαν·

914—921. Ps Leo IV., Leo (Migne) XIV. 114.

913. Tit. in mge **PV**: om **M** 914. post προμηθέστερον inserendum fortasse μάλλον, quod habent Ps Leo et Leo. ἢ μὴ τολμηρότερον **PV** 915. εἰ καὶ κατὰ **PV** cf A 916. **M** cf «ἀναδείξῃ» Ps Leo: εἰσενέγκατο **PV** 917. γνώμη **PV** Ps Leo: ἢ γνώμη **M** cf «ἢ γὰρ βουλῇ» A 918. Vári: πλέον ο A ῥώμης **PV** Ps Leo: τῆς ῥώμης **M** cf «τῆς ἀνδρίας» A ἀνδρεία **V** ἀνδρᾶσαι **M** στρατιώτης ubi τ in ras **V** 920. τοὺς ναύτας **M** ποιεῖν omm. **PV** 921. τοῦτον **M** cf. «τὸν αὐτὸν... τρόπον» Ps Leo: τοῦτο ποιεῖ **PV** στρατηγός· εἰ **PV** 922. ἢ **P**: ἢ **M**: ἢ γὰρ **V** 923. ἀμεινόνων] cf A «ὠφελιμώτερα καὶ ἀναγκαιοτέρα»: ὅλων Koechly ἀμελεία **M**

μβ' Ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν ἢ μηδαμῶς μάχεσθαι ἢ μετὰ περισ(χέ)-
 φεως πολεμεῖν.

Ὅ δὲ στρατηγὸς ἢ μετὰ περισκέψεως καὶ αὐτὸς μαχέσθω καὶ πολεμεῖτω καὶ μὴ
 τολμηρῶς καὶ θρασέως, ἢ παντελῶς ἀπεχέσθω τοῦ τῷ πολεμίῳ εἰς χεῖρας προσέρχεσθαι·
 390 καὶ γὰρ, ἐὰν καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀνδρίαν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πολέμου ἐπιδείξῃται, οὐ τοσοῦτον
 ὠφέλησεν | τὸ στράτευμα μαχόμενος, ὅσον κατέβλαψεν ἀποθανόν. ἢ γὰρ βουλῇ τοῦ στρατηγοῦ fol. 10^v
 πλεον δύναται τῆς ἀνδρίας· τῇ γὰρ τοῦ σώματος ἀνδρία καὶ ὁ στρατιώτης ἴσως μέγα τι καὶ
 γενναῖον διαπραῖσαι δύναται, τῇ βουλῇ δὲ καὶ τῇ συνέσει ἄλλος οὐδεὶς χωρὶς τοῦ στρατηγοῦ.
 ὥσπερ δέ, ἐὰν ὁ κυβερνήτης ἀφείῃ τὸ τοὺς οὐάκας κρατεῖν τὰ τῶν ναυτῶν ἔργα μεταχειρί-
 395 ζῇται, ἀνάγκη κινδυνεύειν τὸ πλοῖον, οὕτω δὲ καὶ ὁ στρατηγός, ἐὰν καταλιπὼν τὰ ἀνήκοντα
 τῷ στρατηγῷ ποιεῖν τὰ τῶν στρατιωτῶν ἔργα διαπράττοιτο, ἅπαν ἀπώλεσε τὸ στράτευμα·
 τὸ γὰρ καταλιμπάνειν τὰ ὠφελιμώτερα καὶ ἀναγκαιοτέρα ἄπρακτον καὶ ἀνενέργητον τὴν
 ἀναγκαίαν βοήθειαν ποιήσει. τὸν δὲ στρατηγόν, τὸν ἑαυτὸν εἰς τοὺς κινδύνους ἀσκόπως ἐπιρρί-
 πτοντα, ἐὰν πάθῃ τι τῶν ἐναντίων, ἴσον λογίζομαι, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ τὸ ἴδιον στράτευμα

389. τῷ πολεμίῳ Vári, πολέμου καὶ τοῦ A

ὅμοιον δὲ κρίνω τὸν στρατηγὸν ἐμπαρβαλόμενον τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ τὸ τῆς συμ-
 πάσης, εἰ πείσεται τι, δυνάμεως ἀκηδεῖν· εἰ γάρ, ἐν ᾧ τοῦ σύμπαντος ἡ σωτηρία 925
 στρατεύματός ἐστιν, οὗτος οὐδέν, εἰ τεθνήσκει, πεφρόντικε, τὸ πᾶν αἰρεῖται
 συνδιαφθεῖραι, καὶ ὁρθῶς δ' ἂν τις αἰτιάσαιτο τοῦτον ὡς ἄπρακτον στρατηγὸν
 μᾶλλον ἢ ἀνδρεῖον. ὁ μὲν γὰρ πολλὰ γνῶμη στρατηγῆσας ἀρκεσθήσεται σεμνυ-
 νόμενος ἐπὶ ταῖς ἀπὸ ψυχῆς εὐπραγίαις, ὅστις δὲ οὕτως ἀπειρόκαλός ἐστιν,
 ὥστε, εἰ μὴ διὰ μάχης εἰς χεῖρας ἔλθοι τοῖς πολεμίοις, οὐδὲν αὐτὸν ἄξιον 930
 εἰργάσθαι νομίζειν, οὐκ ἀνδρεῖος, ἀλλὰ καὶ τολμηρός <καὶ ἀπροβούλευτός>
 ἐστιν. ὅθεν ὑποφαίνειν μὲν δεῖ τῷ πλήθει τὸ φιλοκίνδυνον, ἵνα τὴν προθυ-
 μίαν ἐκκαλῇται τῶν στρατιωτῶν, ἀγωνίζεσθαι δὲ ἀσφαλέστερον. καὶ τοῦ θανά-
 του μὲν καταφρονεῖν, εἴ τι πάσχοι τὸ στράτευμα, μηδὲ αὐτὸν αἰρούμενον
 ζῆν, σωζόμενον δὲ καὶ τὴν ἰδίαν φυλάττειν ψυχὴν. ἤδη γὰρ ἐπικυδέστερα τὰ 935
 τῶν φίλων ὄντα ποτὲ στρατηγὸς ἀποθανὼν ἐμείωσεν· οἱ μὲν γὰρ πταίοντες
 ἐπανεδάρορσαν τὸ ἀντίπαλον ἀστρατήγητον ἰδόντες, οἱ δὲ εὐτυχοῦντες ἐδυ-
 σθύμησαν τὸν ἴδιον ἡγεμόνα ζητοῦντες.

στρατηγοῦ δὲ ἐστὶ τὸ παριπλάζεσθαι ταῖς τάξεσιν, ἐπιφαίνεσθαι τοῖς
 κινδυνεύουσιν, ἐπαινεῖν τοὺς ἀνδριζομένους, ἀπειλεῖν τοῖς ἀποδειλιάσι, παρα- 940
 καλεῖν τοὺς μέλλοντας ἀναπληροῦν τὸ ἐλλεῖπον, ἀντιμετάγειν, εἰ δέοι, λόχον,
 ἐπαμύνειν τοῖς κάμνουσι, προορᾶσθαι τὸν καιρὸν, τὴν ἄραν, τὸ μέλλον.

924. Vári: ἐμπαρβαλέσθαι M: ἐμπαρβαλλέσθαι PV τὸ|τῷ M 925. 926. Verba τοῦ
 σύμπαντος... τεθνήσκει om P 927. δ' omm PV 929. δ' o 930. ὥστε] ὥστ' ἂν M τῶν
 πολεμίων PV 931. M cf A «διαπράξασθαι»: εἰργασται P: ἡργασται V inseruit Vári duce
 paraphrasi; sed eff. ea, quae ad vs. 697 notavimus. Post ἀλλὰ Koechly ins. ἄλογος. 932. PV cf A
 «ὑποδεικνύη»: ἐπιφαίνειν M δὴ M 933. ἐκκαλεῖται PV 934. μηδ' αὐτὸν Koechly: μηδ' αὐτὸν
 M: μηδε αὐτὸν (μὴ δὲ αὐτ. P) PV 935. σωζόμενον] cf Crönert: Mem. gr. Herculanensis,
 p 51. 936. φίλων PV πταίοντες ex παίωντες corr. Pm₂ 937. δ' o 939. Tituli instar in
 mge μ ψ η σ [?] μα στρα^τ litteris evanidis legitur in V δ' o 939. ταῖς] τοῖς V

καταπροδοὺς καὶ ἀπολέσας· ἐν ᾧ γάρ ἐστιν ἡ σωτηρία τοῦ στρατεύματος, δηλονότι ἐν τῷ 400
 στρατηγῷ, ἐὰν μηδὲν οὕτως φροντίξῃ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, σπουδάξῃ πάντως ἅπαν τὸ
 στράτευμα διαφθεῖραι καὶ δικαίως τοῦτον καταμείψεται τις ὡς ἄπρακτον καὶ ἀνενέργητον
 στρατηγὸν μᾶλλον ἢ ἡνδρειωμένον· ὁ γὰρ πολλὰ διὰ τῶν βουλευμάτων στρατηγῆσας ἀρκεσθήσεται
 ἐγκαλλωπιζόμενος καὶ ἐπιτερόμενος εἰς τὰς ἀπὸ τῆς φρονήσεως αὐτοῦ εὐτυχίας, ὅστις δὲ οὕτως
 ἐστὶν ἀχόρεστος τῆς δόξης, ὡς μηδὲν νομίζειν ἀνδρικὸν διαπράξασθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς οἰκείαις 405
 χερσὶν ἀνδραγάθημά τι κατὰ τῶν πολεμίων ἐργάσθαι, τοῦτον οὐκ ἀνδρεῖον λέγω, ἀλλὰ τολμηρὸν
 καὶ ἀπροβούλευτον. πρέπει μὲν γάρ, ἵνα ὑποδεικνύῃ τῷ στρατεύματι, ὅτι φιλοκίνδυνός ἐστιν, καὶ
 ὅτι οὐδὲν τὸν θάνατον ἡγείται, ἵνα ἐπὶ πλέον τὴν τῶν στρατιωτῶν προθυμίαν διεγείρῃ, πλὴν
 προσήκει ἀσφαλέστερον καὶ μετὰ περισκέψεως πολεμεῖν καὶ ὑποδεικνύειν καὶ φανερὰν τὴν γνώμην

XXXIV.

[Περὶ τοῦ εὐεργετεῖν κατὰ τὸ μέτρον ἓνα ἕκαστον τῶν ἀνδραγαθούντων.]

- 945 Ἀνακαλεσάμενος δὲ ἐκ τῆς μάχης πρῶτον μὲν ἀποδιδότω τοῖς θεοῖς
 θυσίας καὶ πομπάς, αἷς ἐκ τοῦ καιροῦ χρῆσθαι πάρεστι, τὰ <δὲ> νομιζό-
 μενα χαριστήρια μετὰ τὴν τοῦ πολέμου παντελῆ νίκην ἐπαγγελλόμενος ἀπο-
 δάσειν· ἔπειτα τοὺς μὲν ἀρίστους ἐν τοῖς κινδύνοις ἐξετασθέντας τιμάτω δω-
 ρεαῖς καὶ τιμαῖς, αἷς νόμος, τοὺς δὲ κακοὺς φανέντας κολαζέτω.
 950 τιμαὶ δὲ ἔστωσαν μὲν καὶ αἱ κατὰ τὰ πάτρια καὶ <αἱ κατὰ> τὰ παρ'
 ἑκάστοις νόμιμα· στρατηγικαὶ δὲ αὗται· πανοπλῖαι, κόσμοι, λαφύρων δόσεις,
 πεντηκονταρχίαι, ἑκοντονιαρχίαι, λοχαγίαι, τάξεων ὑφηγήσεις καὶ αἱ ἄλλαι αἱ
 κατὰ νόμους παρ' ἑκάστοις ἡγεμονίαι, τῶν μὲν ἰδιωτῶν τοῖς ἀνδραγαθήσασιν
 αἱ ἥτιους ἐξουσίαι, τῶν δὲ ἡγεμόνων τοῖς ἀριστεύσασιν αἱ μεῖζους ἡγεμονίαι.
 955 αὗται γὰρ ἀμοιβαὶ τε μεγαλόψυχοι τοῖς ἤδη τι γενναῖον εἰργασμένοις προ-

945—956. Ps Leo L et I. 10, Leo (Migne) XVI. 2—4.

944. Tit. in mge PV (sed ad vs-m 950.): om M Korais: τὸν ἀνδραγαθοῦντα PV 946.
 πομπαῖς M χρῆσθαι Paris. 2523: χρῆστὰ ο δὲ add. Korzenszky cf A 947. ἐπαγγελλά-
 μενος PV 950. Novam paragr. distinxit Vári duce codice M δ' ο τὰ prius om P τὰ
 alterum omm PV καὶ <κατὰ> τὰ παρ' ἑκάστοις νόμιμα aut καὶ <αἱ> παρ' ἑκάστοις νόμιμα
 voluit Koechly: paraphrasis haec tantum habet «οἷας ἔχει ἐξ ἑθους ἢ πατρὶς διδόναι» 951.
 M A: στρατηγικαῖς PV Paris. 2523: πανοπλίας M: πανοπλίαις PV 952. τάξεως PV
 ὑφηγήσεις Vári: ἀφηγήσεις O: «ἐφηγήσεις» Ps Leo. αἱ prius omm PV 953. Verbis τῶν
 μὲν caput ineeperunt Rig., Schweb.; paragraphum Korais. 954. M A cf Leo «ἀριστεύσαντας»:
 ἀριστεύουσιν PV 955. τε καὶ PV τι Vári: τὸ ο

- 410 αὐτοῦ ἀποφαίνειν, ὅτι, ἐὰν πάθῃ τι τὸ στράτευμα, καὶ αὐτὸς προθύμως συγκινδυνεύσει καὶ |
 οὐ προαιρήσεται ζῆν, σωζομένου δὲ τοῦ στρατεύματος τὴν ἰδίαν φυλάξει ψυχὴν· πολλάκις fol. 110^r
 γὰρ ὁ στρατηγὸς ἀποθανὼν τὸ οἰκεῖον στράτευμα κατέβλαψεν καὶ ἤδη νικῶντας τοὺς φίλους
 καταπεσεῖν ἐποίησεν, καὶ οἱ μὲν ἡττώμενοι ἐπανεθάρρησαν ἀστρατήγητον τὸ στράτευμα
 αὐτοῦ θεασάμενοι, οἱ δὲ εὐτυχοῦντες καὶ νικῶντες ἡθύμηνον τὸν ἴδιον στρατηγὸν ζητοῦντες,
 415 καὶ τὰ τούτων φρονήματα κατέπεσον.

μγ' Τί τὸ ἔργον τοῦ στρατηγοῦ ἐν τῷ τοῦ πολέμου καιρῷ.

[Ad XXXIII.]

Τοῦτο δὲ ἐστὶ τοῦ στρατηγοῦ ἔργον· τὸ ἐφιππον ἐπιτρέχειν, τὰς παρατάξεις καὶ ἐπι-
 φαίνεσθαι τοῖς κινδυνεύουσι, καὶ ἐπαινεῖν τοὺς ἀνδραγαθοῦντας, καὶ ἀπειλεῖν τοῖς δειλιῶσι,
 καὶ τοὺς μέλλοντας τὸν τόπον τῶν λειπόντων ἀναπληρῶσαι παρακαλεῖν καὶ διεγείρειν, καί, ἐάν

τροπαί τε ἀναγκαῖαι τοῖς τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦσιν· ὅπου δὲ τιμὴ μὲν ἀποδί-
δοται τοῖς ἀγαθοῖς, τιμωρία δὲ οὐ παραπέμπεται τῶν κακῶν, ἐνταῦθα καλὰς
ἐλπίδας ἔχειν ἀνάγκη τὸ στρατιόπεδον· οἱ μὲν γὰρ ἐφοβήθησαν ἀμαρτάνειν,
οἱ δὲ ἐφιλοτιμήθησαν ἀνδραγαθεῖν.

ἐνθα μέντοι χροὴ καὶ νικῶντα μὴ καὶ ἄνδρα μόνον ἀμοιβὰς ἐκτίνειν, 960
ἀλλὰ καὶ τῷ σύμπαντι στρατεύματι τῶν κινδύνων ἐπιχαρπίαν ἀποδιδόναι.
τὰ γὰρ τῶν πολεμίων ἐπιτρεπέτω τοῖς στρατιώταις διαρπάζειν, εἰ χάρακος ἢ
ἀποσκευῆς ἢ φρουρίου κυριεύσειεν, ὅτε δὲ καὶ πόλεως, εἰ μὴ τι μέλλοι περὶ
αὐτῆς χρησιότερον βουλεύειν. οὕτως γὰρ ἂν καὶ μάλιστα μήπω τέλος εἰληφό-
τος τοῦ πολέμου συνοίσοι πρὸς τὰ μέλλοντα προθυμότερον ἐπὶ τὰς μάχας 965
αὐτῶν ἐξιόντων· εἰ μὴ νομίζομεν τοὺς μὲν θηρευτικούς κύνas δελεάζειν ἀναγ-
καῖον εἶναι τοῖς κυνηγοῖς αἵματι θηρίων καὶ τοῖς τοῦ συλληφθέντος ζῴου
σπλάγχνοις, τοῖς δὲ νικῶσι στρατιώταις τὰ τῶν ἡττημένων εἰς προτροπὴν οὐ
μάλα δὴ τι συμφέρον ἀποδιδόναι.

956—969. Ps Leo L passim, Leo (Migne) XVI. 5—7.

957. δ' ο 960. ἐνταῦθα PV ἐκτίνειν PV, sed cf ex. gr. Slotty, Einführung ins
Griechische (Bonn 1922), Wörterbuch p. 88. 961. ἐπιχαρπίαν P 962. γὰρ omm PVA: Vári
malit δὲ. Post ἐπιτρεπέτω habent δὲ PV εἰ PV cf A «ἐάν»: εἴτε Leo: ἢ M 963. ὅτε
Koechly: ὅτε MV: ὅτι P 964. Verba βουλεύειν... μάλιστα om M 965. Κορίαι: συνοίσει
ο 966. θηρευτικούς V 967. θηρίου PV cf «θηρίον τι» A: «ζῴου» Leo. 968. ἡττωμένων
M προνομήν PV 969. τι omm PV

ἐστὶ χρεῖα, ἵνα μεταλλάσῃ λόγους καὶ τοῖς κοπιῶσιν ἵνα προσβοηθῇ, ἵνα δὲ προβλέπῃ καὶ 420
τὸν καιρὸν καὶ τὴν ὥραν καὶ τὸ μέλλον, εἰς ὃ καταστήσει.

[Ad XXXIV.]

μδ' ὅ τοι χρὴ ποιεῖν τὸν στρατηγὸν μετὰ τὴν νίκην;

Ἀνακαλεσάμενος δὲ ἐκ τῆς μάχης καὶ ἀναλαβόμενος τὰ στρατεύματα πρῶτον μὲν ἀπο-
διδότω τοῖς θεοῖς θυσίαις καὶ ὕμνους, ὅσα ὁ καιρὸς ἐγχωρεῖ, τὰ δὲ τελειότερα καὶ μεί-
ζονα εὐχαριστήρια τότε συντασσέσθω τοῖς θεοῖς ἀποδοῦναι, ὅτ' ἂν τελείως τὸν πόλεμον 425
νικήσῃ. καὶ τοὺς μὲν ἀριστεύσαντας ἐν τοῖς κινδύνοις τιμάτω διὰ δώρων καὶ τιμῶν, τοὺς δὲ
δειλοὺς καὶ ἀνάνδρους φανέντας κολαζέτω.

Αἱ δὲ τιμαὶ τοιαῦται ἔστωσαν, οἷας ἔχει ἐξ ἔθνους ἡ πατρίς διδόναι· στρατηγικαὶ δὲ πάντως
ἔστωσαν καὶ αὗται, τουτέστιν καλλωπίζειν τὰ ὅπλα αὐτῶν, ἐπιδιδόναι αὐτοῖς ἐκ τῶν κρατη-
θέντων ἐν τῷ πολέμῳ λαφύρων· ποιεῖτω αὐτοὺς πεντηκοντάρχους, ποιεῖτω λοχαγοὺς καὶ 430
ἄλλων τάξεων ἡγεμόνας· καὶ τοῖς μὲν ἀνδραγαθήσασιν τῶν πτωχοτέρων πρεπούσας ἐξουσίας
καὶ ἀρχὰς διδότω, τοῖς δὲ ἀριστεύσασιν ἐκ τῶν ἡγεμόνων τὰς μείζονας ἡγεμονίας παρεχέτω·
μεγάλαι γὰρ αὗται φιλοφρονήσεις καὶ ἀμοιβαὶ τοῖς ἀνδραγαθήσασιν καὶ προτροπαὶ εἰς ἀνδρίαν
διεγείρουσαι τοὺς ῥαθυμότερον διακειμένους. ὅπου δὲ τιμῶνται μὲν οἱ ἀγαθοί, τιμωροῦνται

429. αἵται Korz., αἵται A

[*Οὐ οὐ χροὴ πάντοτε ἐπιτρέπειν τας ἐρπαγας, καὶ οὐ τὰ σώματα οὐ χροὴ ἀρ-
πάζειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν πιπράσκειν.*]

Τὰς δὲ ἀρπαγὰς οὔτε ἐπὶ πάσης μάχης ἐπιτρεπτέον, οἷδ' αἰὲ πάντων,
975 ἀλλ' ὧν μὲν, ὧν δὲ οὐ, τῶν δὲ σωμάτων ἡκίστα· ταῦτα δὲ πιπράσκειν τὸν
στρατηγόν. εἰ δὲ χρημάτων δέοι καὶ δαπάνης κοινῆς καὶ μεγάλης, καὶ ὅσα
ἄγεται καὶ φέρεται πάνθ' ὥς αὐτὸν ἀναπέμπεσθαι κηρυττέτω. γνῶν δ' ἂν αὐ-
τὸς ἄριστα πρὸς τοὺς καιροὺς, εἰ τὰ πάντα δέοι λαμβάνειν, εἴτ' ἐκ μέρους,
εἴτε μηθὲν, ὧν ἔτυχεν· οὐ γὰρ μὴν ἔστι πολέμου καὶ τοῖς κοινοῖς εἶναι χρη-
980 μάτων δαψίλειαν καὶ τοῖς στρατιώταις ἀνεπικώλυτον ὠφέλειαν· ἥδη δὲ καὶ
πρὸς τοὺς τῶν ἡττημένων πλοίτους καὶ πρὸς τὰς τῶν τόπων εὐδαιμονίας αἱ
ὠφέλειαί σφισι δαψιλέστεραι γίνονται.

974—982. *Leo* (Migne) XVI. 9. 10.

972. 973. *Tit.* ad vs-um 976 in mge habent **PV**: om **M** 974. οὐτ' ο οὐδ' ο *Koechly*:
αἰεὶ **M**: ἐπὶ **PV** cf «εἰς πάντα» *A* 975. δ' **M** 977. πάντα **PV** γνοίη **PV** 978. εἰ τὰ] εἴτε
(εἰ- **V**) **PV** cf «χᾶν τε» *A* 979. ὧν om **P** Verbis οὐ (!) γε | finitur fol. 24° codicis **V** omissis
deinde verbis usque ad vs 1049 | χαλεπαί. οὔτε μὴν ἔστι **M** 980. ἐπικωλυτὸν **PE**₁ 981.
πρὸς prius *Vári* duce paraphrasi: παρ' **M**: παρὰ **PV** αὐτοὺς **M** ἡττημένων **Taurin**.
B-III-19: ἡττωμένων **O A** γίνονται **E**₁

435 δὲ | οἱ καχοί, ἐκεῖ καλὰς ἐλπίδας ἀνάγκη τὸ στρατόπεδον ἔχειν· οἱ μὲν γὰρ ἐφοβήθησαν fol. 110°
πταίνειν, οἱ δὲ ἐσπούδασαν ἀνδραγαθεῖν.

Νικῶν δὲ ὁ στρατηγὸς μὴ τοὺς μὲν προσέχοντας τιμάτω καὶ διὰ δώρων φιλοφρονεῖσθω, [Ad XXXIV.]
τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος τοῦ στρατεύματος ἀπαραινόμενον καταλιπνέτω, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνους,
ὅσον ἐστὶ τῶν ἐνδεχομένων, φιλοφρονεῖσθω παρακλειόμενος αὐτοῖς καὶ ἐπιτρέπων ἀρπάζειν
440 τὰ τῶν πολεμίων, τυχόν· ἐὰν τὸ ἀπλήκτον αὐτῶν κρατήσῃ ἢ τὴν ἀποσκευὴν, ἤγουν τὰ σαγμάρια,
ἢ ἐὰν καστέλλιον παραλάβῃ ἢ πολλάκις καὶ πόλιν πορθήσῃ, ἐὰν μὴ βουληθῇ συμπαθεῖς τι καὶ
φιλανθρωπότερον ἐργάσασθαι εἰς αὐτήν. καὶ γὰρ συμφέρον τοῦτο ἐστὶν εἰς τὸ πλῆθος τοῦ
στρατεύματος ποιεῖν, ἐὰν μήπω ὁ πόλεμος ἐτελειώθῃ· προθυμότεροι γὰρ ἐκ τούτου πρὸς τὴν
μάχην γενήσονται· εἰ γὰρ οἱ κυνηγοί, ἡνίκα κρατήσουσι θηρίον τι, τοὺς κύνας αὐτῶν ἐκ τοῦ
445 αἵματος ἀπογεύουσιν καὶ ἐκ τῶν ἐντοσθίων, ἵνα πλέον πρὸς τὰ κυνήγια δελεάζωνται καὶ
συνεθίζωνται, πολλῶ μᾶλλον οἱ στρατηγοὶ τοῖς ἰδίαις στρατιώταις ἐκ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ
κρατουμένων πραγμάτων ἐπιτιδόντες προθυμότερους πρὸς τὰς μάχας ἐργάσονται.

β'

Τοὺς δὲ αἰχμαλώτους, ἐὰν ὁ πόλεμος ἔτι συνεστὼς ᾖ, μὴ κτεινέτω, μάλιστα μὲν καὶ δοκῇ οἱ, [τούς,] πρὸς οὓς ἔστιν ὁ πόλεμος, τοὺς συμμάχους 985 ἀναιρεῖν, ἥκιστα δὲ καὶ <τότε> τοὺς ἐνδοξοτάτους καὶ λαμπροὺς παρὰ τοῖς πολεμίοις, ἐνθυμούμενος τὰ ἄδηλα τῆς τύχης καὶ τὸ παλίντροπον τοῦ δαιμονίου φιλοῦντος ὥς τὰ πολλὰ νεμεσᾶν, ἢ, εἴ τινων αὐτοὶ ἢ σωμάτων, ὧν πολὺς πόθος, ἢ φρουρίου κρατήσαιεν, ἱκανὰ ἀντικαταλλάγματα δοὺς ἔχη κομίσασθαι τὰ τῶν φίλων, ἢ τό γε μὴ βουλομένων ἐνδίκως εἰς ἵσον ἀμύνηται. 990

γ'

μετὰ δὲ τὰ κατορθώματα καὶ τοῖς κινδύνους ἐπιτρεπέσθων αὐτοῖς εὐωχίαι τε καὶ κλισίαι καὶ πόγων ἀνέσεις, ἢ, εἰδότες οἷον τέλος ἔστι τοῦ μαχομένους νικᾶν, ὑπομένωσι τὰ δυσχερῆ πάντα πρὸ τοῦ νικᾶν.

984—990. Ps Leo L, Leo (Migne) XVI. 11. 992—994. Leo (Migne) XVI. 2.

983. Titulum *Korais* dedit «περὶ αἰχμαλώτων»: *Rigaltius* latine «de captivis». In codd. ne nova quidem § inc. 984. συνεστὼς P 985. δοκῇ οἱ M: δοκῇσι (-ει E₁) PE₁. Quod post πόλεμος extat in O transposuimus *Koechlyum* secuti, qui δοκῇ αὐτοῖς scripsit, eiecimus [τοὺς]: τῶν *Oldf.*

τοῖς συμμάχοις PE₁ cf A «καὶ τάχα οἱ σύμμαχοι φονεύειν τούτους προτρέπουσιν» 984—986. μάλιστα—ἀναιρεῖν omm Ps Leo, Leo. 986. τότε ins. *Koechly* eff Ps Leo, Leo. 988. ἢ Paris. 2523, Leo: om O ἢ PE₁ αὐτοὶ *Schwebel*: cf A «οἱ πολέμοι»: αὐτοῖς PE₁: αὐτοῖς M 989. M cf A «κρατήσωσιν»: κρατήσαι PE₁ ἀντικαταλλάγματα (ἀντὶ E₁) PE₁ ἔχη M cf «ἔχοις» Leo: ἔχει PE₁ cf A «ἔχομεν» 990. φίλων PE₁ cf «τοὺς φίλους» Leo. τὸ] τότε M ἀμύνηται PE₁ cf A «διαπραξόμεθα» 992. ἐπιτρεπέσθωσαν PE₁ 993. τοῦ *Korais* tacite: τοὺς O cf A «τοὺς πολεμοῦντας καὶ νικῶντας»

[Ad XXXV.]

Οὗτοί γε δὲ ἐπὶ πάσης μάχης ἐπιτρέπειν τοῖς στρατιώταις ἀρπάζειν, οὐδὲ εἰς πάντα τὰ ἐν τῷ πολέμῳ κρατούμενα, ἀλλὰ τινα μὲν παρακελεύεσθαι τούτοις ἀρπάζειν, τινὰ δὲ οὐ, καὶ μάλιστα τοὺς κρατούμενους αἰχμαλώτους: τούτους γὰρ προσήκει πωλεῖσθαι πρὸς τοὺς 450 στρατιώτας. ἐὰν δὲ χρήματα χρήζη εἰς διοίκησιν τοῦ κοινοῦ καὶ δαπάνην μεγάλην, τότε πάντα τὰ ἐν τῷ πολέμῳ κρατούμενα διορισάσθω πρὸς αὐτὸν ἀποκομίζεσθαι. γινῶναι δὲ ἔχει αὐτὸς πρὸς τοὺς καιροὺς καλῶς περὶ τούτων οἰκονομῆσαι, καὶ τε πάντα πρέπη λαμβάνειν, καὶ τε ἐκ μέρους, καὶ τε οὐδὲν τῶν τυχόντων. <οὐκ> ἔστι γὰρ ἐκ τοῦ πολέμου γενέσθαι καὶ τῷ fol. 111^r κοινῷ χρήματα πάμπολλα καὶ τοῖς στρατιώταις ὠφέλειαν: πρὸς γὰρ | τὸν πλοῦτον τῶν ἡττω- 455 μένων καὶ πρὸς τὰς τῶν τόπων ἀφθονίας καὶ πλουσιότητος καὶ αἰ ὠφέλεια τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰ κέρδη μείζονα γίνονται.

454. <οὐκ> ins. *Korz.*

[Περὶ τοῦ θάπτειν τοὺς ἐν πολέμῳ ἀναιρουμένους.]

Προνοεῖσθω δὲ τῆς τῶν νεκρῶν κηδείας, μήτε καιρὸν μήθ' ἄραν μήτε
τόπον μήτε φόβον προφασιζόμενος, ἅν τε τύχη νικᾶν, ἅν τε ἡττάμενος· ὅσῃα
1000 μὲν γὰρ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἀποικομένους εὐσέβεια, ἀναγκαῖα δὲ καὶ ἡ πρὸς
τοὺς ζῶντας ἀπόδειξις. ἕκαστος γὰρ τῶν στρατιωτῶν ὡς αὐτὸς ἀμελούμενος, εἰ
πεσὼν ἔτυχε, παρ' ὀφθαλμοῖς ὄρων τὴν τύχην καὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κατα-
μαντευόμενος, ἄς οὐδὲ αὐτός, εἰ τεθναίῃ, ταφησόμενος, ἐπαχθᾶς φέρει τὴν
ἀτύμβευτον ὕβριν.

Εἰ δὲ ἡττῶτο, παραμυθησάμενος τοὺς ἀνασωθέντας ἐκ τῆς μάχης
ἐφεδρευέτω καιρῶ, ἔνθα πού καὶ μᾶλλον οἴόμενος ἐπανορθώσασθαι τὴν
ἐλάττωσιν.

998—1004. Ps Leo L Leo (Migne) XVI. 13. 1006—1008. Leo (Migne) XVI. 14.

997. Tit. in mge PE₁: om M 999. ὁσία PV cf «ὅσιον» Leo «δίκαιον» A: ὁση M
1001. ἀπόδειξις] «παραμυθίας ἀπόδειξις» Leo: «παραμυθία» Ps Leo. 1003. οὐδ' ο εἰ M
cf A «εἴπερ»: οὐ PE₁ 1004. ἀτύμβευτον M 1005. Apud Korain hic legitur titulus: «περὶ τοῦ
ἐπανορθοῦσθαι τὴν ἐλάττωσιν»: apud Rigaltium «De cladibus acceptis sarcieendis». 1006. ἡττῶτο
(-ωτω E₁) ME₁ cf A «συμβῇ ἡττηθῆναι»: ἡττῶνται P M A cf «παραμυθοποιῆσαι» Leo:
παραμυθησόμενος PE₁ τοὺς ἐκ τῆς μάχης ἀνασωθέντας PE₁ cf «τοὺς ἐκ τοῦ πολέμου διασω-
θέντας» A 1007. Schwebel: καιρὸν O cf A «καιρὸν ζητεῖτω»: «ζῆτει καιρὸν» Leo.

με' ὅτι οὐ χρὴ τοὺς αἰχμαλώτους φονεύειν ἔτι τοῦ πολέμου συνε-[Ad XXXVβ']
στῶτος.

460 Ἐὰν δὲ ὁ πόλεμος ἔτι συνέσταται, τοὺς αἰχμαλώτους, οὓς ἐκράτησε, μὴ φονεύετω, καὶ
μάλιστα τοὺς ἐκείνων αἰχμαλώτους, πρὸς οὓς ἔχει τὸν πόλεμον, καὶ τάχα οἱ σύμμαχοι φονεύ-
ειν τούτους προτρέπουσιν. μάλιστα δὲ ἐκείνους τοὺς αἰχμαλώτους περιποιεῖσθω, ὅσοι ἐμφα-
νέστεροί εἰσιν καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις τιμιώτεροι, ἐνθυμούμενος καὶ λογιζόμενος τὸ ἄδηλον
τῆς τύχης καὶ τὰ συμβαίνοντα ἐναντία πολλάκις· ὀργίζεται γὰρ ὁ θεὸς τοῖς οὕτως ἀναιροῦσι
465 τοὺς αἰχμαλώτους καὶ συμβαίνει πολλάκις. ἔνι καὶ οἱ πολέμοι κρατήσωσιν ἡμετέρους φίλους,
οὓς πολλὰ ἀγαπῶμεν, ἢ καὶ καστέλλιον, καί, ἐὰν μὴ ἀποκτείνωμεν, οὓς ἐκρατήσαμεν ἐμφα-
νεῖς αἰχμαλώτους, δοῦναι ἔχομεν τούτους καὶ ἀντ' αὐτῶν λαβεῖν, οὓς ποθοῦμεν· εἰ δέ γε

467. Post ποθοῦμεν intervallum.

εἰώθασι γάρ, ὥς τὰ πολλά, μετ' εὐπραγίας οἱ στρατιῶται ῥαθυμότερον ἐκλύεσθαι περὶ τὰς φυλακάς· ἡ γὰρ τῶν πέλας καταφρόνησις ἀμελείας σφίσι 1010 γίγνεται <αἰτία> τῶν οἰκείων, οὕτως τε πολλάκις τὰ εὐτυχήματα πλεῖον ἔβλαψε τῶν δυστυχημάτων. ὁ μὲν γὰρ πταίσας ἐδιδάχθη καὶ φυλάξασθαι τὸ μέλλον, ἐξ ὧν ἔπαθεν, ὁ δὲ τοῦ δυστυχεῖν ἄπειρος οὐδ', ὥς δεῖ φυλάξαι τὰς εὐπραγίας, ἔμαθεν. εἴτ' αὖ νικῶν τὴν αὐτὴν ἐχέτω προμήθειαν ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἀμελᾶν, ἣν ἂν εἰς τὸ δρᾶσαι <υ> τοὺς ἐχθροὺς ῥαθυμοῦντας εἰσενέγκαιτο. φόβος 1015 γὰρ εὐκαιρος ἀσφάλεια προμηθείης, ἣς καὶ καταφρόνησις ἄκαιρος εὐεπιβούλευτος τόλμα.

XXXVII.

[Περὶ τοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης μὴ ἀφυλάκτως εἶναι.]

Ἀνοχὰς δὲ ποιησάμενος μηδὲ ἐπιτιθέσθω μηδὲ αὐτὸς ἀφύλακτος ἔστω, 1020 ἀλλὰ τὸ μὲν ἡσυχον ἐχέτω πρὸς τοὺς πολεμίους, ὥς ἐν εἰρήνῃ, τὸ δὲ ἀσφαλὲς εἰς τὸ μὴ παθεῖν, ὥς ἐν πολέμῳ. δεῖ γὰρ οὐκ ἀσύνθηκον ἐν σπονδαῖς εἶναι, οὔτε αὐτόν τι φθάνειν ἀσεβὲς δρᾶντα, ἀλλ' ὑποπτον, ὥς φυλάττεσθαι τὸ ἀπὸ

1009—1019. *Leo* (Migne) XVI. 15. 16. **1020—1035.** *Ps Leo* XVI., *Leo* (Migne) XVI. 17—20, XX. 97.

1009. Paragraphum *Korzenszky* distinxit. εὐπραγίας **P** 1010. ἀμέλεια **P**: ἀμελεία **E**₁ 1011. αἰτία ins. *Koehly*. 1012. φυλάξας **E**₁: φύλαξας **P** 1013. δυστοιχεῖν **E**₁ οὐχ' ὡς **P**: οὐχως **E**₁ cf «οὐκ» **A** 1014. οὔτε' **PE**₁ **A** («οὔτε»). ἡ τὴν **M** ἔχει **PE**₁ **A** 1015. ἂν *Korais*: ἄρ' **M**: ἄρ **P**: ἄρ **E**₁ ἐς **PE**₁ τι *Koehly* inseruit. εἰσηνέγκατο **PE**₁ cf «εἶχεν» **A** 1016. εὐκαιρως **E**₁ προμηθῶς omisso ὡς **PE**₁, sed in **P** -θῶς in -θης corr. **m**₂. 1019. Tit. in mge **PE**₁: om **M** *Portus* cf *Ps Leo*: ἀφύλακτος **PE**₁ 1020. μὴ δ'... μὴ δ' **M**: μὴτ'... μὴτ' **PE**₁ 1022. ἀσύνθηκον] cf *Preisigke*, *Wörterb. der griech. Papyrus-Urkunden* (Berlin 1925) col. 228.: «σταθῆρόν» *Ps Leo*. 1023. οὔτε] οὐκ **M** ὑποπτον **Paris**. **2523**, *Leo*: αὐτοπτον **O** τὸ ἀπὸ τῶν **PE**₁ cf «τὸ ὑ. τῶν π.» **A**: τῶν ἀπόντων **M**

ἐκεῖνοι τοὺς ἡμετέρους φονεῦσαι βούλονται, τότε καὶ ἡμεῖς τὰ ὅμοια εἰς τοὺς αὐτῶν δικαίως διαπραξόμεθα.

[Ad XXXVγ'] Μετὰ δὲ τὰ κατορθώματα καὶ τοὺς κινδύνους παρακελευέσθω τοῖς στρατιώταις εὖω- 470 χεῖσθαι καὶ συνεσθίειν ἀλλήλοις καὶ ἀναπαύεσθαι ἐκ τῶν κόπων, ἵνα, εἰδότες οἷον τέλος διαδέχεται τοὺς πολεμοῦντας καὶ νικῶντας, προθύμως ὑπομένωσιν τὰ δυσχερῆ καὶ ἐπίπονα πάντα πρὸ τοῦ νικᾶν.

[Ad XXXVIα'] μὲν ὅτι χρητὴς τῶν νεκρῶν προνοεῖσθαι ταφῆς.

Προνοεῖσθω δὲ τῆς τῶν νεκρῶν ταφῆς, καὶ μῆτε καιρὸν μῆτε ὥραν μῆτε τόπον μῆτε 475 φόβον προφασιζέσθω καὶ τε νικᾶ, καὶ τε νικᾶται· δίκαιον γὰρ ἔστιν καὶ τοὺς ἀποθανόντας τιμᾶν, ἀναγκαῖον δὲ καὶ τοὺς ζῶντας βεβαιοῦν καὶ ἀποδεικνύειν, ὥς καὶ αὐτοὶ τοιαύτης κη-

τῶν πολεμίων ὑπουλον· ἄδηλοι γὰρ αἱ τῶν σπεισαμένων γνῶμαι. καὶ παρὰ
 1025 σοὶ μὲν ἔστω τὸ βέβαιον τοῦ μὴ ἀδικῆσαι διὰ τὸ εὐσεβές, παρὰ δὲ τοῖς πολε-
 μίοις ὑπονοεῖσθω τὸ μὴ πιστὸν διὰ τὸ ἀπεχθές· ἀσφαλὲς γὰρ οὗτος καὶ προ-
 μηθής, ὃς οὐδὲ βουλευθεῖσι τοῖς πολεμίοις ἐπιθέσθαι τὸν τοῦ δύνασθαι πα-
 ρασπονδῆσαι καιρὸν † ἀπολείπει. οἷτινες δὲ ἐπὶ τοῖς θεοῖς ποιοῦνται τὴν
 ὑπὲρ ἑν ἂν πάθωσιν ἐκδικίαν, εὐσεβῇ μὲν φρονοῦσιν, οὐ μὴν ἀσφαλῆ. κομι-
 1030 δῆ γὰρ ἀνοήτων ἔστιν ἐλπίδι τοῦ τοὺς παρὰσπονδῆσαντας ἐκτίσειν δίκας
 ἀπρονοήτους ἔχειν τοὺς περὶ σφῶν κινδύνους, ὥσπερ αὐτοὺς σάζεσθαι μέλλοντας
 ἅμα τῷ τοὺς ἐχθροὺς ἀπόλλυσθαι. ἐξὸν μετὰ τῆς τῶν ἰδίων πραγμάτων ἀσφα-

1025. **M** cf «ἀδικῆσειν *A, Leo* : ἀδικεῖσθαι **PE**₁ 1026. ἀπαχθές **P MA** : οὕτως **PE**₁ 1028.
 ἐπιλείποι **PE**₁ δ' ο' τοὺς θεοὺς **P** 1029. **PE**₁ *A* : εὐσεβές **M** Post ἀσφαλῆ *Koechly* inseruit
 ποιοῦσιν. 1030. ἀνόητων **P** τούτους **PE**₁ 1031. Oldfather cf *A* «ἀπρονόητους ἑαυτοὺς καὶ
 ἀφυλάκτους καταλιμπάνειν» : ἀπρονοήτως **O** τοῦ... κινδύνου **PE**₁ 1032. ἐξ ὧν **P** τῶν **M**
Leo : omm **PE**₁ **PE**₁ *Leo* : ἀσφαλείαις **M**

δείας τύχῳσιν καὶ οὐκ ἀμεληθήσονται παρὰ τοῦ στρατηγοῦ. ἕκαστος γὰρ τῶν στρατιωτῶν,
 ἐὰν ἄταφον θεάσθαι καταλειφθέντα τὸν συστρατιώτην, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἀμεληθεῖς, | εἴπερ fol. 111°
 480 ἀπέθανεν, οὕτως βαρέως φέρει περὶ τοῦ μέλλοντος λογιζόμενος, ὡς καὶ αὐτός, εἴπερ ἀποθάνῃ,
 τὰ ὅμοια πάθῃ ἄταφος καταλειφθείς.

μζ' Ὅτι χρὴ μετὰ τὴν ἡτταν παραμυθεῖσθαι τοὺς στρατιώτας καὶ
 καιρὸν πολέμου ἐπιτήδειον ἐπιτηρεῖν.

Ἐὰν δὲ συμβῇ ἡττηθῆναι τὸν στρατηγόν, παραμυθησάμενος τοὺς ἐκ τοῦ πολέμου δια- [AdXXXVIβ']
 485 σωθέντας καιρὸν ἐπιτήδειον ζητεῖτω, ὅπως τὴν ἡτταν ἀνακαλέσθαι.

Ἔθος γὰρ ἔχουσιν οἱ στρατιῶται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὅτ' ἂν νικῶσιν, ῥαθυμότερον δια-
 χεισθαι πρὸς τὰς φυλακάς· διὰ γὰρ τὸ καταφρονεῖν τῶν πολεμίων, ὡς ἀσθενῶν, τῶν οἰκείων
 καταμελοῦσιν καὶ οὕτως πολλάκις τὰ εὐτυχήματα πλεον ἔβλαψαν τῶν δυστυχημάτων τοὺς
 εὐτυχήσαντας. ὁ δὲ δυστυχῆσας ἐκ πταίσματος ἀσφαλέστερος ἐγένετο πρὸς τὸ μέλλον λογι-
 490 ζόμενος, ἅπερ ἔπαθεν, ὁ δὲ ἄπειρος ὧν τοῦ δυστυχεῖν οὐκ ἔμαθεν, πῶς δεῖ φυλάξαι τὰς
 εὐτυχίας. οὔτε πάλιν νικῶν ὁ τοιοῦτος τὴν αὐτὴν ἔχει ἀσφάλειαν καὶ πρόνοιαν ὑπὲρ τοῦ μὴ
 παθεῖν ἀμελῶν, ἣν εἶχεν εἰς τὸ κακοποιῆσαι τοὺς ἐχθροὺς ῥαθυμοῦντας. ὁ γὰρ φόβος ὁ εἰς
 καιρὸν ἐπιτήδειον γινόμενος ἀσφάλειαν καὶ πρόνοιαν ἀπεργάζεται, ἡ δὲ καταφρόνησις ἡ μὴ
 ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ γινομένη εὐεπιβουλεύτους ποιεῖ τοὺς καταφρονοῦντας.

μη' Ὅτι χρὴ ἀνοχὴν τοῦ πολέμου πρὸς ὀλίγον ποιοῦμενον ἑαυτὸν [AdXXXVII.]
 495 παραφυλάττειν.

Ἀνοχὴν δὲ τοῦ πολέμου πρὸς ὀλίγον καιρὸν ποιησάμενος καὶ σπονδὰς καὶ ὅρκους εἰρή-
 νης πρὸς βραχὺ μετὰ τῶν πολεμίων ποιήσας μήτε ἐπιτινῆσθω κατ' αὐτῶν τὸν ἴδιον ὅρκον
 παραβαίνων, μήτε πάλιν ἀφύλακτος ὑπαρχέτω, ἀλλὰ ἡσυχίαν μὲν ἐχέτω πρὸς τοὺς πολεμί-

λείας πείραν λαμβάνειν τῆς τῶν πολεμίων ἀσεβείας· οὕτως γὰρ αὐτοί τε διὰ τὸ προμηθεὺς οὐκ ἂν πταίσαιεν ἐπιβουλευθέντες, ἀσεβήσουσί τε οἱ πολέμιοι τῷ ἐπιχειρῆσαι καὶ δοκεῖν πεποιηκέναι <τι>, εἰ ἐδυνήθησαν.

1035

XXXVIII.

[Περὶ τοῦ τὰς προσαγομένης πόλεις ἐν ἀδείᾳ ἔχειν καὶ φιλανθρωπία.]

Ταῖς δὲ προσχωρούσαις πόλεσιν, εἴ τινας ἐπιτρέποιεν αὐτὰς ἀρξάμεναι, φιλανθρωπῶς καὶ χρησιῶς προσφερέσθω· προσαγάγοιτο γὰρ ἂν οὕτως καὶ τὰς ἄλλας. ἡ γὰρ ἐλπίς τοῦ τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι δελεάζουσα προσάγεται τοὺς πολλοὺς αὐτοὺς ἐχόντας ἐγχειρίζειν. ὅστις δὲ πικρῶς εὐθύς καὶ πολεμικῶς προσφέρεται κύριος γενόμενος πόλεως ἢ διαρπάζων ἢ κτείνων ἢ κατασκάπτων,

1038—1054. Ps Leo XII., Leo (Migne) XV. 37. 40.

1033. PE₁ A: αὐτοῖς M τε PE₁ A: om M 1034. Verba τε... πεποιηκέναι om M 1035. τι Vári add. e Leonis XVI. 20: καὶ add. PE₁: τῷ καὶ M: ἂν Oldfather. 1037. Tit. in mge (sed ad vs 1039) PE₁: om M 1038. αὐτὰς MP 1039. PE₁ cf A «διατινῆται»: προσφερέσθων M προσάγοιτο PE₁ cf «ὑπάγοιτο» Ps Leo. 1040. M cf «ἐπιτεύξεσθαι» Ps Leo: τεύξασθαι PE₁ cf A «παθεῖν» προσάγει PE₁ 1041. αὐτοὺς ἔχοντας in mge Paris. 2523. cf «ἐαυτοὺς» A: [αὐτοὺς] ἔχοντας M: οὕτως ἔχοντας PE₁ M cf «ἀπηνέστερον» Ps Leo: πικρὸς PE₁ πολεμικὸς PE₁. 1042. M cf A «κατασκάπτει»: κατακόπτων (κατὰ κ. E₁) PE₁: «κείρων ἀμπέλους» Ps Leo.

ους, ὡς ἐν εἰρήνῃ, ἀσφάλειαν δὲ εἰς τὸ στρατόπεδον ποιεῖτω, ὡς ἐν πολέμῳ. δεῖ γὰρ τὸν 500
στρατηγὸν καὶ τοὺς ἰδίους ὄρκους φυλάττειν καὶ μὴ προλαμβάνειν καὶ κακοποιεῖν τοὺς ἐναν-
τίους, φυλάττεσθαι δὲ καὶ ἐξασφαλίζεσθαι τὸ ὑπουλον τῶν πολεμίων· ἄδηλοι γὰρ καὶ ἄγνωστοι
αἱ γνῶμαι αὐτῶν. καὶ ἑαυτὸν μὲν λογιζέσθω οὐδὲν ἀδικήσειν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ὄρκων τοὺς
ἐναντίους διὰ τὸ ἑαυτοῦ εὐσεβεῖς, ὑπονοεῖτω δὲ ἀπίστους εἶναι αὐτοὺς διὰ τὸ ἐχθροὺς ὑπάρχειν·
οὗτος γὰρ ἐστὶ στρατηγὸς ἀσφαλῆς καὶ προνοητικὸς, ὅστις οὐδὲ βουληθέντας τοὺς πολεμίους κατ' 505
fol. 112^r αὐτοῦ ἐπιθέσθαι ἀφῆκεν παραβῆναι τοὺς ὄρκους καὶ τὰς σπονδὰς διὰ τὸ τὸ ἑαυτοῦ στράτευμα
ἐξασφαλίσασθαι. οἷτινες δὲ εἰς τοὺς θεοὺς ἀνατίθενται τὴν ἐκδίχσιν αὐτῶν, ἐάν τι πάθωσι
κακόν, οὗτοι εὐσεβεῖ μὲν φρονοῦσιν, πλὴν δὲ οὐκ ἀσφαλῆ. πάνυ γὰρ ἐστὶν ἀφρόνων καὶ
ἀνόητων ἀπρονοήτους ἑαυτοὺς καὶ ἀφυλάκτους καταλιμπάνειν καὶ εὐκόλως ὑπὸ τῶν ἐναντίων
ἐπιβουλευομένους, ἐλπίζοντας παρὰ τῶν θεῶν τιμωρηθῆναι τοὺς ἀδικήσαντας αὐτοὺς ὡς παρα- 510
βάντας τοὺς ὄρκους, ὥσπερ αὐτοὺς μέλλοντας σώζεσθαι καὶ ἀποθανόντας ἀνίστασθαι, ἡνίκα
οἱ ἐχθροὶ παρὰ τῶν θεῶν τιμωρηθῶσιν· ἔξεστι γὰρ τῷ στρατηγῷ καὶ τὰ ἴδια πράγματα
ἀσφαλίσασθαι τοῦ μηδὲν παθεῖν παρὰ τῶν ἐναντίων ἐν τῷ καιρῷ τῶν ὄρκων καὶ τῆς εἰρήνης

ἄλλοτριωτέρας διατίθησι τὰς ἄλλας πόλεις, ἅστε καὶ τὸν πόλεμον αὐτῷ ἐπί-
 πονον καὶ τὴν νίκην δύσελπιν κατασκευάζειν· εἰδότες γάρ, ὡς ἀπαραίτητός
 1045 ἔστιν ἡ τῶν ὑποχειρίων πρὸς τοῦ κρατήσαντος τιμωρία, πᾶν ὀτιοῦν ὑπομέ-
 νουσι καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν ὑπὲρ τοῦ μὴ παραδοῦναι τὰς πόλεις. οὐθὲν
 γὰρ οὕτως κατασκευάζει γενναίους, ὥς φόβος, ὃν μέλλουσι πείσεσθαι κακῶν
 εἴξαντες· ἡ γὰρ προσδοκία τῶν δεινῶν ἐκ τοῦ καθυφεῖσθαι τὰ σφέτερα δεινὴν
 ἐντίθησι φιλοτιμίαν ἐν τοῖς κινδύνοις. χαλεπαὶ δὲ αἱ πρὸς τοὺς ἀπεγνωσμένους
 1050 πείραι μάχης· οὐδὲν γὰρ χρησιότερον ἐλπίζοντες ἐκ τοῦ παραχωρεῖν ὧν
 πείσονται κινδυνεύοντες αἰροῦνται μετὰ τοῦ πολλὰ δρᾶν καὶ <τὸ> πάσχειν.
 ὅθεν αἱ πολιορκίαι τοῖς ἅδε στρατηγοῖς ἄφροσι καὶ τεθριωμένοις ταλαίπωροι
 γίνονται καὶ πολυχρόνιοι, ποτὲ δὲ καὶ ἀτελεῖς, οὐχ ἥκιστα δὲ σφαλερώτεραι
 καὶ ἐπικίνδυνοι.

1043. Korais: αὐτῷ ο sed post ἐπίπονον PE₁ 1044. PE₁ Ps Leo: ἀπαραίτητον M 1045.
 Koechly cf A «παρ' αὐτοῦ»: τοὺς κρατήσαντας O 1047. M cf A «τῶν κακῶν» Ps Leo: κακῶς
 PE₁ 1048. καθυφέσθαι M 1049. Verbis χαλεπαὶ δὲ αἱ πρὸς incipit denuo V 1051. τὸ
 ins. Korzenszky. 1052. πολιορκία P τοῖς ἅδε M cf «τοῖς οὕτως ἀνημέρως» A: τοίοισδε
 PV τεθριωμένοις P ταλαίπωροι omni PVA 1053. γίνονται V ποτὲ] πολὺ V πολλοὶ
 P cf A «πολλάκις»

καὶ πείραν λαμβάνειν τῆς τῶν πολεμίων ἀσεβείας· οὕτως γὰρ αὐτοὶ τε διὰ τὸ προβουλεύεσθαι
 515 καὶ ἐξασφαλίζεσθαι ἑαυτοὺς οὐδαμῶς ἐπιβουλευθέντες παρὰ τῶν πολεμίων βλαβήσονται, οἱ δὲ
 πολέμοι ἀσεβήσουσιν διὰ τὸ ἐπιχειρῆσαι καὶ ὀρμῆσαι τοῦ κακοποιῆσαι αὐτούς, φανεροί τε
 γενήσονται καὶ πρόδηλοι, ὅτι πάντως κακῶσαι αὐτοὺς εἶχον, εἰ ἐδυνήθησαν.

μθ' Ὅτι χρὴ τὸν στρατηγὸν μὴ κακοποιεῖν, ἀλλὰ μάλλον ἀγαθὸν· [Ad XXXVIII.]
 ποιεῖν τὰς προσφευγού(σας) αὐτῷ πόλεις.

520 Ὁ δὲ στρατηγὸς καὶ τοῦτο σπουδαζέτω, ἵνα τὰς προσφευγούσας αὐτῷ πόλεις τῶν
 ἐναντίων μὴ κακοποιῇ, ἀλλὰ φιλανθρωπῶς καὶ ἡμέρως πρὸς αὐτὰς διατιθῇται· τοῦτο γὰρ
 ποιῶν καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις πείσει προσφυγεῖν αὐτῷ. ἡ γὰρ ἐλπίς τοῦ παθεῖν καὶ αὐτοὺς
 τὰ ὅμοια παρὰ τοῦ στρατηγοῦ δελεάζει ἑαυτοὺς ταῖς χερσὶ τούτου καταπιστεύειν. ὅστις
 δὲ στρατηγὸς πόλιν κρατήσας εὐθὺς διαρπάζει καὶ φονεύει καὶ κατασκάπτει, ἀναγκάζει
 525 καὶ τὰς λοιπὰς μὴ ἑαυτὰς εἰς τὰς τούτου χεῖρας καταπιστεύειν, ὥστε ἀνάγκη ἐκ τούτου καὶ
 τὸν πόλεμον ἐπίπονον καὶ μακρότερον γίνεσθαι καὶ τὴν νίκην βεβαίως μὴ ἐλπίζεσθαι· γινώ-
 σκοντες γάρ, ὅτι ἐκ παντὸς κρατηθέντες τιμωρηθήσονται παρ' αὐτοῦ, πάντα ὑπομένουσιν ὑπὲρ
 τοῦ μὴ παραδοῦναι τὰς πόλεις. οὐδὲν γὰρ | οὕτως ποιεῖ αὐτοὺς γενναίους, ὡς ὁ φόβος τῶν fol. 112°
 κακῶν, ὧν μέλλουσι παθεῖν, εἰ ἑαυτοὺς τῷ τοιούτῳ στρατηγῷ παραδώσουσιν· ἡ γὰρ τῶν

τοῖς δὲ προδόταις τὰς τε πίστεις καὶ τὰς ἐπαγγελίας φυλαττέτω, μὴ διὰ 1055
τοὺς γεγονότας, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐσομένους, ἵν' εἰδότες, ὡς ὀφείλεται σφισι χάρις,
ἐλόμενοι τὰ τῶν πολεμίων ἐπὶ τὰς αὐτὰς εὐεργεσίας τρέπωνται· λαμβάνει γάρ
τι μᾶλλον ὁ προδότῃ διδοὺς ἢ χαρίζεται. διὸ χρὴ προθύμως ἐκτίνειν τὰς
ἀμοιβάς· οὐ γὰρ δικαστὴς τῆς ἀδικηθείσης πόλεως ἐστίν, ἀλλὰ στρατηγός τῆς
ἑαυτοῦ πατρίδος.

1060

1055—1060. Ps Leo XIII., Leo (Migne) XV. 36.

1055. Capitulo apud *Rigaltium* praeit tit. latine («Fidem proditoribus esse servandam»),
apud *Korain* graece («πῶς χρηστὸν προδόταις») redditus. 1056. ἵνα PV ἐφείλεται P
1057. M cf A «φρονήσαντες»: ἐλλομένοις PV MA: τρέπονται PV 1058. δι' ὃ V ἐκτείνειν
PV; v. supra ad vs 960.

δεινῶν προσδοκία ἢ ἐλπιζομένη ἐκ τοῦ παραδοῦναι ἑαυτοὺς τῷ στρατηγῷ εὐτολμοτέρους πρὸς 530
τὰς μάχας ποιεῖ. τὸ δὲ πρὸς ἀπεγνωσμένους ἀνθρώπους πολεμεῖν πάνυ ἐστὶ τῷ στρατηγῷ ἐπι-
κίνδυνον. καὶ γὰρ ἐκείνοι δεινὰ ἐλπίζοντες παθεῖν παραδόντες ἑαυτοὺς τῷ στρατηγῷ προαιροῦνται
ποιῆσαι τι κακὸν πρότερον τοὺς ἐναντίους καὶ τάχα καὶ αὐτοὶ παρ' αὐτῶν παθεῖν. διὰ τοῦτο
τοῖς οὕτως ἀνημέρως καὶ ἀνηλεῶς πρὸς τὰς καταπιστευούσας ἑαυτὰς πόλεις διατιθεμένοις
στρατηγοῖς καὶ αἱ πολιορκίαι τῶν πόλεων ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεκτείνονται, πολλάκις δὲ καὶ 535
ἀτέλεστοι γίνονται, μάλιστα δὲ καὶ σφαλερώτεραι καὶ ἐπικινδυνότεραι.

ν' Ὅτι χρὴ τὸν στρατηγὸν τὰ ὑποσχεθέντα τοῖς προδόταις πάντα
ἀποπληροῦν.

Ὅ δὲ στρατηγός, ὅσα ἂν ὑπισχνῇται καὶ συντάσσει τῶς προδόταις, πάντα ἀποπλη-
ρούτω μὴ δι' αὐτοὺς τοὺς γενομένους προδότας, ἀλλὰ διὰ τοὺς μέλλοντας γενήσεσθαι, ἵνα 540
γινώσκοντες, ὅτι εὐεργετηθήσονται τὰ τῶν πολεμίων φρονήσαντες, ἐπὶ τὰς ὁμοίας προδο-
σίας τρέπωνται· ὁ γὰρ τῷ προδότῃ διδοὺς λαμβάνει μᾶλλον ἢ περ δίδωσιν. διὰ τοῦτο προσή-
κει μετὰ πάσης προθυμίας τὰ ὑπισχνούμενα τοῖς προδόταις δίδοναι. οὐ γὰρ κριτὴς καὶ
δικαστὴς τῆς ἀδικηθείσης καὶ προδοθείσης πόλεως ὑπάρχει, ἵνα τοὺς προδιδόντας αὐτὴν μισῇ,
ἀλλὰ στρατηγός ἐστὶ τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος παντὶ τρόπῳ σπουδάζων, ὡς δύναται, τὸ συμφέρον 545
ταύτῃ προνοεῖσθαι.

540. γενομένους *Korzenszky*, γινομένους A

XXXIX.

α'

[Περὶ τοῦ τὸν στρατηγὸν ἐν γνώσει εἶναι τῆς τῶν ἀστρῶν κινήσεως.]

Πρὸς δὲ τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰς ἐκ προδοσίας νυκτερινὰς καταλήψεις τῶν
 1065 πόλεων οὐκ ἄπειρον εἶναι δεῖ τῆς ὑπεργείου κατὰ τὴν νύκτα φορᾶς τῶν
 ἀπλανῶν, ἐπεὶ πολλάκις ἀπράκτους ἔξει τὰς ἐπιβολάς. ἔστι γὰρ ὅτε συντέταχται
 τις τῶν προδοτῶν τρίτην ἢ τετάρτην ἢ ὀπόστην ἂν τις εὐκαιρον ὥραν νομίζῃ
 τῆς νυκτὸς ἀνοίξειν τὰς πύλας ἢ τινὰς κατασφάξειν τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἀντι-
 1070 ρον συμβέβηκεν, ἥτοι θᾶττον ἢ ἔδει προσπελάσαντα τὸν τῶν πολεμίων στρατὸν
 κατάφωρον γενέσθαι, πρὶν ἢ τοὺς προδότας ἐτοίμους εἶναι καὶ οὕτως ἀποκω-

1064—1079. Leo (Migne) XV. 42.

1063. Tit. in mge **PV**: om **M** τῆς ἀστρώου **P**, in **V** margine absciso paucissima possunt
 legi: τῆς τῶν ἀστρῶν Korais: τοῦ ἀστρου Schwebel. 1064. προδοσία **P** 1065. πόλεων
 Schwebel: πολέμων **M**: πολεμίων **PV** 1066. ἐπιβολὰς **PV** ἔστιν **O** 1067. ὀποστήν **O**, corr.
 Schwebel. νομίζει **V** 1068. 1069. ἀντιπαταπτόντων **P** 1069. φρουρὰ **P** ἔνδον **M** x. δ.]
 κάπιδυεῖν **P**: καπιδυεῖν **V** θάττερον **PV** 1070. ἥτοι **M** cf A «ἦ»: εἴτε **P**: εἴτε **V** τὸν...
 στρατὸν **M**: τῶ... στρατηγῶ **PV** sed cf A «τὸν στρατηγόν». 1071. κατάφωρον ex κατάφωρον
 fecit **m₁** in **M**

να' Ὅτι δεῖ τὸν στρατηγὸν τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας ἀκριβῶς ἐπιγι-
 νώσκειν.

Δεῖ δὲ τὸν στρατηγὸν καὶ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ἀπλανεῖς λεγομένους, ἀκριβῶς ἐπιγινώ-
 550 σκειν. πολλάκις γάρ, τοῦ προδότου ὑπισχνουμένου αὐτῷ ἐν ποίᾳ ᾠρᾷ τῆς νυκτὸς βούλεται
 αὐτῷ παραδοῦναι τὴν πόλιν ἢ τὸ φροσσάτον, χρὴ εἰδέναι, πότε δεῖ ἀποστέλλειν· ἐνδέχεται
 γάρ, ἵνα συνταξαμένου τοῦ προδότου περὶ τρίτην ἢ τετάρτην ᾠραν τῆς νυκτὸς ἀνοίξειν τὰς
 πύλας ἢ τινὰς κατασφάξειν τῶν ἐπὶ τῆς πόλεως ἐναντιουμένων ἢ τὰς ἔνδον τῆς πόλεως fol. 113^r
 βίγλας φονεύσειν, ἐκ τῶν δύο ἐν ἐπισυμβῆναι· ἢ γὰρ ταχύτερον, παρ' ὃ ἔδει, καταλαβόντα
 555 τὸν τῶν πολεμίων στρατηγὸν φανερόν γενέσθαι πρὸ τοῦ ἐτοιμασθῆναι τοὺς προδότας καὶ ἐκ
 τούτου τῆς πράξεως ἀποτυχεῖν, ἢ βραδύνοντα τοῖς μὲν προδόταις θάνατον προξενῆσαι φανεροὺς
 γενομένους, αὐτὸν δὲ μηδὲν τῶν προκειμένων διαπράξασθαι.

Διὰ τοῦτο προσήκει καὶ τὴν ὁδὸν ἀπεικάζοντα, εἰς ὅσας ὥρας ταύτην ἐστὶ διελθεῖν, καὶ

552. delet Müller.

553. ἐναντιομένον **A**554. φονεῦσαι **A**, corr. Müller.

λυθῆναι τῆς πράξεως, ἢ ὑστερήσαντα τοῖς μὲν προδόταις αἴτιον γενέσθαι θανάτου φωραθεῖσιν, αὐτὸν δὲ μηδὲν τῶν προκειμένων ἀνύσαι. διόπερ χρή καὶ τὴν ὁδὸν τεκμαιρόμενον, ὅθεν ἐξοδεῦσαι δεῖ, <καὶ τῶν> σταδίων καὶ τῆς ὥρας στοχαζόμενον, ὅσον εἰς τὴν πορείαν ἀναλᾶσει, καὶ ἀπὸ τῶν ἄστρον 1075 ὄραντα, πόσον τὸ παρῳχηκὸς ἤδη καὶ πόσον τὸ ἀπολειπόμενον μέρος, οὕτως ἀκριβῶς συλλογισάμενον, ἵνα μήτε φθάσῃ μήτε βραδύνῃ, πρὸς αὐτὴν ἵκειν τὴν ὥραν τοῦ συντεταγμένου καιροῦ καὶ εἴτε προσιόντα ἀκούεσθαι καὶ ἐντὸς εἶναι τῶν τειχῶν.

β'

1080

εἰ δὲ ἡμέρας ἀναστήσας ἄγοι σιράτευμα πόλεις ἐκ προδοσίας ληψόμενος κατὰ τὴν συγκειμένην ὥραν, τοὺς κατὰ τὴν ὁδὸν ὑποπίπτοντας ἅπαντας προαποστελλὼν ἱππεῖς συλλαμβανέτω, μή τις τῶν ἐπὶ τῆς χώρας φθάσας ἀποδραμὼν μηνύσῃ τὴν ἐξοδὸν τῶν πολεμίων, ἀλλ' αἰφνιδίως ἀφυλάκτοις ἢ ἐπιφάνεια γένηται τοῦ σιραιτεύματος. ἐπελθόντα δὲ ἐξαίφνης ἀπροσδοκίτοις χρή, καὶ 1085

1081—1095. Ps Leo XI. 3, Leo (Migne) XV. 43. 44.

1072. M cf A «βραδύνοντα»: ὑστερήσαντας PV 1074. καὶ primum om P δθεν] ὅσον PV cf «εἰς ὅσας ὥρας» A inseruit Koechly. 1074. 1075. M A: τὴν ὥραν PV 1075. ὅσων PV τὴν om PV 1076. PVA: ὁρων M πόσον M A: omm PV 1077. M cf «συλλογιζόμενον» A: συλλογισάμενος PV 1078. Koechly: προσιόντας O cf etiam A «ἡμᾶς» 1080. Capitulo praecedat titulus apud Rigaltium latine («de urbe interdiu occupanda»), apud Korain graece («πῶς ἡμέρας αἰρεῖν χρὴ πόλιν») praefixus. 1081. δ' ο 1084. μηνύσει V PV A «αἰφνιδίως χρὴ γίνεσθαι» Leo: cf «αἰφνιδίως» Ps Leo: αἰφνιδίως M 1085. M cf «ἐπέλθῃ» A, «γένοιτο» Ps Leo: γίγνεται PV δ' ο «ἀπροσδοκίτως ἐπέλθῃ» Leo.

τῆς ὥρας στοχαζόμενον καὶ ἀπὸ τῶν ἄστρον ὄραντα, πόσον ἐστὶ τὸ παρελθὸν μέρος τῆς νυκτὸς καὶ πόσον ἐστὶ τὸ καταλειφθέν, καὶ ἀκριβῶς συλλογιζόμενον, ἵνα μήτε προλάβῃ τὸν ὀρισμέ- 560 νον καιρόν, μήτε βραδύνῃ, οὕτως καταλαμβάνειν εἰς αὐτὴν τὴν συντεταγμένην ὥραν, καί, ὅτ' ἂν ἀκούωσιν οἱ ἐχθροὶ ἔρχεσθαι ἡμᾶς καὶ νομίζωσιν μακρὰν ἀκμὴν εἶναι, τότε ἡμεῖς ἵνα ἐσμέν ἔσωθεν τῶν τειχῶν.

ν β' Ὅτι χρὴ προαποστελλεῖν ἱππεῖς εἰς τ<ὴν> προδιδοσθαι μέλ- <λου>σαν πόλιν, ἵνα, <ὅσους ἂν> εὗρωσι κατὰ τὴν<ν> ὁδόν, κρατήσωσιν. 565

Ἐὰν δὲ ἐν ἡμέρᾳ βούλῃται πόλεις ἐκ προδοσίας λαβεῖν καὶ ἀναστήσας τὸ σιράτευμα περιπατῇ, προαποστελλέτω ἱππεῖς κατὰ τὴν συντεταγμένην καὶ ὀρισμένην ὥραν, ἐν ᾗ μέλλει πρὸς τὴν πόλιν καταλαμβάνειν, καὶ ὅσους ἂν εὗρίσχωσι κατὰ τὰς ὁδοὺς, κρατεῖτωσαν, ἵνα μὴ προλαβὼν τις τῶν ἐπὶ τῆς χώρας καταμνήσῃ τὴν ἐπέλευσιν αὐτῶν, ἀλλ' αἰφνιδίως ἀφυλάκτοις αὐτοῖς ἐπέλθῃ τὸ σιράτευμα. ἐξαίφνης δὲ καὶ ἀπροσδοκίτως πρὸς τὴν πόλιν κατα- 570

μὴ κατὰ προδοσίαν μέλλῃ λαμβάνειν, ἀλλ' ἐκ προορίσεως ἀγωνίζεσθαι διὰ μάχης, μὴ ἀναβάλλεσθαι, ἀλλ' ὥς ὅτι μάλιστα φθάνειν προσβάλλοντα εἴτε φρουρίῳ εἴτε χάρακι εἴτε πόλει, μάλιστα δὲ ὅτ' ἂν ὀλίγον εἶναι δοκῇ τὸ φίλον στρατεύμα καὶ τῶν ἐχθρῶν ἐλατιούμενον· αἱ γὰρ ἀπρόληπτοι τῶν πολεμίων
 1090 ἐπιφάνειαι διὰ τὸ παράλογον ἐκπλήττουσι τοὺς ἐναντίους, καὶ ὅσοι κρείττους, ὥς, ἂν γε συνθεωρήσωσιν αὐτοὺς καὶ βουλευσασθαι καὶ ἀναθαρρῆσαι καιρὸν λάβωσι, κατὰ μικρὸν ἀναγκάζονται καταφρονεῖν <αὐτῶν>· οὕτως ἐνίοτε τὰ πρῶτα καὶ ἀρχόμενα φοβερώτερα τῶν χρονιζομένων εἶναι δοκεῖ. διὸ πολλάκις ἤδη τινὲς τῇ παραδόξῳ τῆς ἐπιφανείας καταπληξάμενοι τοὺς ἐναντίους ἢ ταχὺ
 1095 καὶ ἄκοντας ὑπέταξαν ἢ ποιεῖν ἐκόντας ἡγάγκασαν τὰ προστατιόμενα.

XL.

[Περὶ πολιορκίας.]

Πολιορκία δὲ στρατηγῶν ἀνδρίαν ἐπιζητεῖ καὶ στρατηγικὴν ἐπίνοιαν καὶ μηχανημάτων παρασκευήν· ἀσφαλῆς μέντοι καὶ μὴ ἥτιον ἀπροόρατος τῶν πο-

1098—1108. Ps Leo XI. 3, Leo (Migne) XV. 2—3.

1085. 1086 καὶ μὴ PV cf A: om M 1086. μέλλει V 1087. προσβάλλειν τα M 1088. δ' M δοκεῖ V 1089. γὰρ PV A: γε M ἀπρόσληπτοι PV 1091. ἕως M M cf A «κατανοήσωσιν»: συνθεωρήσωσιν PV 1092. αὐτῶν Vári ins. duce A 1095. MA: ὑπέταξεν PV 1097. Tit. in mge PV: om M 1098. στρατιωτῶν coní. Koechly, sed cf A Ps Leo, Leo. ἀνδρείαν V

λαβών, καὶ τάχα μὴ ἐκ προδοσίας αὐτὴν μέλλῃ παραλαβεῖν, ἀλλὰ φανερώς πολεμῆσαι καὶ ἀγωνίσασθαι, μὴ ὑπερθέσεις ποιείσθω καὶ ἀναβολάς, ἀλλὰ συντόμως καὶ ταχέως προσβαλλέτω, καὶ τε πρὸς καστέλλιον μέλλῃ πολεμεῖν, καὶ τε πρὸς πόλιν, καὶ τε πρὸς ἀπλήκτον· τότε δὲ μάλιστα συντομώτερον προσβαλλέτω καὶ πολεμεῖτω, ὅτ' ἂν γινώσκῃ τὸ ἑαυτοῦ στρατεύμα ὀλιγώ-
 575 τερον εἶναι παρὰ τῶν ἐναντίων. αἱ γὰρ ἀπροσδόκητοι ἐπιφάνειαι τῶν πολεμίων ἐκπλήξιν καὶ φόβον | εἰς τοὺς ἐναντίους ἐμποιοῦσι, καὶ τάχα ἐκεῖνοι καλλίωνές εἰσιν, ἐὰν δὲ προκατανοήσωσιν fol. 113^v αὐτοὺς καὶ καιρὸν λάβωσι τοῦ βουλευσασθαι καὶ ἀναθαρρῆσαι, καταφρονοῦσιν αὐτῶν. οὕτως πολλάκις τὰ πρῶτα καὶ ἐξ ἀρχῆς φοβερώτερα καὶ καταπληκτικώτερα τῶν ἐγχρονιζόντων καὶ συνεπιζομένων εἶναι δοκεῖ. διὰ τοῦτο τινες πολλάκις αἰφνιδίως ἐπιφανέντες καὶ καταπλήξαν-
 580 τες τοὺς πολεμίους ἢ ταχέως ἄκοντας καὶ μὴ βουλομένους τούτους ὑπέταξαν, ἢ θέλοντας καὶ ἐκουσίως ἡγάγκασαν τὰ προστασώμενα αὐτοῖς ποιεῖν.

Ὁ δὲ πόλεις μέλλων πολιορκεῖν στρατηγὸς χρεῖαν ἔχει καὶ ἀνδρίας καὶ στρατηγικῆς ἐπινοίας καὶ μηχανημάτων παρασκευῆς. πλὴν οὖν ἀσφαλῆς ἔστω καὶ προκατανοεῖτω καὶ προοράτω τὴν

λιορκομένων ἔστω· τὸ γὰρ ἐπιβουλευόμενον, ὅτ' ἂν οἱ κακοῦ <μέλλειν> τυγχά- 1100
νει<ν> γνώσκη, τηρεῖ μάλλον τὸ ἐπιβουλεύον· ὁ μὲν γὰρ ἔξω κινδύνου δοκῶν
εἶναι πράττει τι τῶν προκειμένων, ὁπότε ἂν αὐτῷ δόξη ὁ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ
κινδυνεύειν ὑπάρχων ζητεῖ φθάσαι δράσας, ὁπότε ἂν καιρὸν λάβῃ· διὸ χρητὴρ τὸν
πολιορκοῦντα καὶ τάφρῳ καὶ χάρακι καὶ φυλακαῖς τὸ ἴδιον ἀσφαλίζεισθαι
στρατόπεδον. καὶ γὰρ οἱ μὲν πολιορκοῦντες, ὅ τι ἂν μέλλωσι πράττειν, ὁρῶνται 1105
τοῖς ἀπὸ τοῦ τείχους, οἱ δὲ πολιορκούμενοι πρόβλημα τὸ τεῖχος ἔχοντες ἀόρατοι
πολλάκις ἐκχυθέντες διὰ πυλῶν ἢ μηχανὰς ἐνέπρησαν ἢ στρατιώτας ἐφόνευσαν
ἢ ὅ τι κατὰ χεῖράς σφισιν εἴη, τοῦτο ἐποίησαν.

XLI.

α'

1110

[Περὶ τοῦ ἔχειν ἐνέδρας τὸν πολιορκοῦντα πρὸ τῶν πυλῶν.]

Ἡκιστα δ' ἂν τοῦτο τολμήσαιεν, εἰ παρὰ ταῖς πύλαις καὶ πυλίσσι μικραῖς
λόχους ὁ πολιορκῶν προκαθίστη σταιηγὸς τοὺς τὰς αἰφνιδίους ἐκδρομὰς τῶν
πολεμίων ἀποκωλύσοντας, ἐπεὶ καὶ πολλάκις λάθοιεν ἐπιθέμενοι τοῖς ἐκτός.

1112—1114. *Leo* (Migne) XV. 4.

1100. οἱ **P** inseruit *Vari* cf vsm 61. 1101. γνώσκη] cf *Crönert* p 91 et 48. Post μάλλον
interpungitur in **PV** cf *A* et *Ps Leo*. ἐπιβουλευόμενον **PV** sed in **V** corr. in ἐπιβουλεύον.
ὁ μὲν omm **PV** cf *A Ps Leo*. 1102. **M A**: δόξει **PV** δ' ο. 1103. corr. *Korzenszky*:
δράσαι (δραῖσαι **M**) ο. 1111. Tit. in mge **PV**: om **M** 1112. ταῖς **PV** cf «εἰς τὰς πύλας» *A*,
«παρὰ τὰς πόρτας ἢ εἰς τὰ παραπόρτια» *Leo*: om **M** 1113. **PVA Leo**: προκαθίστας **M**
1114. πολεμίων **M Leo**, cf «πολιορκομένων» *A*: πόλεων **PV**

βλάβην τὴν ἐκ τῶν πολιορκομένων· οἱ γὰρ πολιορκούμενοι καὶ ἐπιβουλευόμενοι, ὅτ' ἂν νοή-
σωσιν, εἰς ὅπερ ἦλθον κακὸν καὶ εἰς οἷαν συμφορὰν, ἐπιτηροῦσι καιρὸν, ἐν ᾧ κακώσουσι 558
τοὺς πολιορκοῦντας. ὁ δὲ πολιορκῶν ἔξω δοκῶν εἶναι κινδύνου, ὅτ' ἂν αὐτῷ δόξη, ποιεῖ τὰ
ὀφείλοντα παρ' αὐτοῦ πραχθῆναι· ὁ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ κινδύνῳ ὑπάρχων, ὅτ' ἂν εὖρη καιρὸν,
σπουδάζει προλαβεῖν καὶ κακῶσαι τοὺς ἐναντίους. διὰ τοῦτο προσήκει τὸν πολιορκοῦντα
καὶ διὰ σούδας καὶ διὰ χάρακος, ἥτοι σταβάρων, καὶ διὰ φυλακῆς τὸ ἴδιον στράτευμα
ἀσφαλίζεισθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν πολιορκοῦντες, εἴ τι ἂν βουλιθῶσι πράξαι, ἀνωθεν ἀπὸ τοῦ 590
τείχους ὁρῶνται παρὰ τῶν πολεμίων, οἱ δὲ πολιορκούμενοι προκάλυμμα καὶ σκέπασμα τὸ
τεῖχος ἔχοντες αἰφνιδίως πολλάκις ἐξορμήσαντες διὰ τῶν πυλῶν ἢ μηχανὰς κατέκαυσαν ἢ
στρατιώτας ἐφόνευσαν ἢ ἄλλο, ὅπερ εὖρον προχείρως, κατέβλαψαν.

- 1115 *χρήσιμοι δὲ τὰ πολλὰ νύκτωρ τοῖς πολιορκουῖσιν αἱ προσβολαί· τοῖς γὰρ ἔνδον οὐ δυναμένοις ὁρᾶν τὰ γινόμενα διὰ τὸ σκότος δεινότερα δοκεῖ τὰ πραττόμενα, καὶ τὴν πρόληψιν ἀναγκάζονται χαλεπωτέραν ἔχειν τῶν κατ' ἀλήθειαν ἐνεργουμένων· ὅθεν ταραχαί τε καὶ θόρυβοι γίνονται μηδενὸς δυναμένου σωφρονεῖν ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν οὐ δρωμένων ὡς*
 1120 *γινόμενα λεγόντων, οὐδ' ὅπῃ προσβαλοῦσιν εἰδέναι δυναμένων, οὐδ' ὁπόσοι, οὐδ' ὁποίοις κλίμασι, διαδρομαί τε δεῦρο κάκεῖσε, καὶ βοαὶ καὶ θάμβη Πανικὸν ἔχοντα τάραχον. ὁ γὰρ φόβος ψευδῆς μάντις· ἃ δέδοικε, ταῦτ' οἰήσεται καὶ γίνεσθαι, καὶ πᾶν τὸ ἐν νυκτί, καὶ μικρὸν ἢ, φοβερώτερον τοῖς πολιορκουμένοις· οὐδεὶς γὰρ ὃ βλέπει λέγει διὰ τὸ σκότος, ἀλλὰ πᾶς ὃ ἀκούει καὶ*
 1125 *ἐνός που φανέντος ἢ δυεῖν ἐπὶ τείχους πολεμίων τὸ πᾶν ἤδη σιγήματα τῶν τειχῶν ἐπιβεβηκέναι δόξαντες ἀνειράπησαν καὶ ἀπειράπησαν, ἐρήμους καταλιπόντες ἐπάλξεις καὶ πύλας.*

1115—1127. Leo (Migne) XV. 5.

1116. γινόμενα PVA 1117. κατὰ M 1118. ἐνεργουμένων P τε omm PVA μηδενὸς de Rhoden cf A: οὐδενὸς o 1119. ὡς omm PV 1120. Vári: γίνεσθαι M: γίνεσθαι PV οὐδ' ὅπῃ V Koechly cf «ἐν ποίῳ τόπῳ» A: οὐ τὸ πῇ M: οὐδ' ὅτῃ P προσβάλλουσιν (πρὸς β. V) PVA 1121. οὐδ' ὁπόσοι omm PVA Pro κλίμασι Koechly μέρεσι conit., idem habet A -αὶ δὲ o 1122. In P adscripta sunt in mge «φόβος ψευδῆς μάντις» a m. incerta. ταῦτα PV 1123. Korais: γίνεσθαι o A 1125. δοιῖν V 1126. ἀνειράπησαν (sc. ταῖς ψυχαῖς cf «ἐταράχθησαν» A) καὶ ἀπειράπησαν (cf Leonis «τὴν ὑποταγὴν ἀσπάζονται» et «ἐτράπησαν εἰς φυγὴν» A) Vári: ἀνειράπησαν PV: ἀπειράπησαν M 1127. πύλας M: «τείχη» A: πόλεις PV

νγ' Ὅτι χρὴ λόχους καθιστᾶν εἰς τὰς πύλας τῆς πολιορκουμένης
 595 πόλεως διὰ τὰς τῶν πολεμίων ἐκδρομάς.

Τοῦτο δὲ οὐδαμῶς τολμήσουσι ποιῆσαι, ἐὰν εἰς τὰς πύλας καὶ τὰς πυλίδας, ᾗτοι τὰ [Ad. XLI α'] παραπόρτια, λόχους ὀπλιτῶν ὁ πολιορκῶν στρατηγὸς προκαθίσῃ· οὗτοι γὰρ τὰς αἰφνιδίους ἐκδρομάς καὶ ἐξελεύσεις τῶν πολιορκουμένων ἀποκωλύσουσιν· εἰ γὰρ τοῦτο μὴ γένηται, πολ-
 λάκις λαθόντες ἐπέθεντο κατὰ τῶν ἐκτὸς | καὶ τούτους ἐκάκωσαν. fol. 114'

600 νδ' Ὅτι χρήσιμόν <ποτε> διὰ τῆς νυκτὸς προσβάλλειν τοῖς <τείχε>σι τῆς πολιορκ<ουμέ>νης πόλεως.

Πολλάκις δὲ χρήσιμόν ἐστι τοῖς πολιορκουῖσι τὸ διὰ τῆς νυκτὸς προσβάλλειν τοῖς τείχεσιν· οἱ γὰρ ἔνδον μὴ δυνάμενοι τὰ γινόμενα βλέπειν διὰ τὸ σκότος, δεινότερα ταῦτα, παρ' ὃ εἰσιν, ὑπολαμβάνουσιν. διὰ τοῦτο ταραχαί καὶ θόρυβοι γίνονται ἐν αὐτοῖς μὴ γινώσκουσι τὰ ὑπὸ τῶν
 605 ἔξωθεν πολιορκούντων γινόμενα, οὔτε, ἐν ποίῳ τόπῳ τοῦ τείχους προσβάλλουσι καὶ πολεμοῦσι, βλέποντες, οὔτε ἐν πόσοις τούτου μέρεσιν· διὰ τούτου διατρέχουσιν ἔνθεν τε καὶ ἐκεῖθεν καὶ

β'

Εἰ δέ τι διὰ χειρὸς ὁ στρατηγὸς ἐξεργάσασθαι σπεύδοι, μὴ ὀκνεῖτω πρῶ-
τος αὐτὸς ὀφθῆναι ποιῶν· οὐ γὰρ οὕτως ταῖς ἀπὸ τῶν κρειττόνων ἀπειλαῖς 1130
ἀναγκαζόμενοι τι ποιοῦσιν, ὥς ταῖς ἀπὸ τῶν σεμνοτέρων διατροπαῖς· ἰδὼν
γὰρ τις τὸν ἡγεμόνα πρῶτον ἐγχειροῦντα καὶ ὅτι δεῖ σπεύδειν ἔμαθε, καὶ
μὴ ποιεῖν ἡδέσθη καὶ ἀπειθεῖν ἐφοβήθη· καὶ οὐκέθ' ὥς δοῦλον ἐπιταττόμε-
νον διετέθη τὸ πλῆθος, ἀλλ' εἰς ἐξ ἑσού παρακαλούμενον διειράπη.

γ'

1135

Πολλῶν δὲ καὶ ποικίλων ἐκ τῶν μηχανῶν πολιορκητηρίων χρήσεται ταῖς
κατὰ δύναμιν ὁ στρατηγός· οὐ γὰρ ἐπ' ἐμοί τὸ λέγειν, ὅτι δεῖ κριοὺς ἔχειν ἢ

1129—1134. Ps Leo V., Leo (Migne) XV. 6.

1129. Apud *Rigaltium* praeit tit. «Imperator suo exemplo milites provocat», apud *Korain*
«ὅτι αὐτὸν χορὴ παράδειγμα τὸν στρατηγὸν γίνεσθαι τοῖς στρατιώταις» μὴ ὀκνεῖτω **M**:
[μὴ]κινεῖτω **PV**: «ἀρχέσθω» **A** «ἀρχέτω» **Ps Leo**. 1132. γὰρ **M** **Ps Leo**: δὲ **PVA** ἐγχειροῦντας
ante corr. in **P** 1133. *Vári*: οὐκ ἔθ' **M**: οὐκ ἔτι **PV** 1134. ἐπίσου **PV** 1136. ἐκ τῶν] ὄντων
PVA μηχανημάτων **PVA** ταῖς *Vári*: τοῖς **PV**: om **M** 1137. ἔχειν **Paris**. 2523 **A**: om
ο ἢ **M**: καὶ **PV**

βοῶσιν καὶ ταράσσονται οὐδὲν ἐνεργεῖν δυνάμενοι. ὁ γὰρ φόβος εἰς τὴν ἐκάστου ψυχὴν εἰσερχό-
μενος, ἅτινα φοβεῖται, ταῦτα καὶ γίνεσθαι παρὰ τῶν ἑξωθεν πολιορκούντων ἀναγκάζει ὑπολαμ-
βάνειν καὶ πᾶν, ὅπερ γίνεται, διὰ τῆς νυκτός, καὶ τάχα μικρόν ἐστιν, ὅμως φοβερώτερον καὶ
καταπληκτικώτερον τοῖς πολιορκουμένοις γίνεται· καὶ γὰρ οὐδεὶς αὐτῶν, ὅπερ βλέπει, λέγει, 610
ἀλλ' ὅπερ ἀκούει· καὶ ἐνὸς φανέντος πολεμίου ἐπὶ τοῦ τείχους ἢ δύο ἐλπίζουσιν, ὅτι ὅλον τὸ
στράτευμα τῶν πολεμίων ἀνῆλθεν, καὶ εὐθὺς ταραχθέντες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν ἐρήμους καὶ
ἀφυλάκτους τοὺς προμ. χῶνας καὶ τὰ τεῖχη καταλιπόντες.

νε' Ὅτι χρὴ τὸν στρατηγόν, εἴαν τι βούληται δι<α> τάχους ποιῆ-
σαι, π<ρῶ>τον αὐτὸν κατὰρ<χειν> τοῦ ἔργου. 615

Ἐὰν δὲ βούληται ὁ στρατηγὸς συντόμως καὶ διὰ τάχους ποιῆσαι τι τῶν διὰ χειρὸς
ἐνεργουμένων. πρῶτος αὐτὸς ἀρχέσθω τῆς τοιαύτης ἐνεργείας, ἵνα καὶ ὁ λοιπὸς στρατὸς τὸν
οἰκεῖον στρατηγὸν θεασάμενοι ἐνεργοῦντα προθύμως τὰ τοιαῦτα ἔργα μεταχειρίζονται· οὐ γὰρ
οὕτως ἀπειλούμενοι παρὰ τῶν κρειττόνων καὶ ἐνδοξοτέρων ἐνεργοῦσιν, ὥς τοὺς τιμιωτέρους
αὐτῶν βλέποντες ἐνεργοῦντας ἐντρέπονται καὶ αἰσχύνονται· θεασάμενος δὲ τις τὸν ἑαυτοῦ 620
στρατηγὸν πρῶτον ἐγχειροῦντα καὶ ὅτι προσήκει σπουδάζειν ἔμαθεν καὶ ἐνετράπη μὴ ἐνε-
ργεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐφοβήθη τὸν οἰκεῖον στρατηγὸν βλέπων ἐνεργοῦντα· οὐκέτι γὰρ ὥσπερ
δοῦλοι ἐπιτάσσεσθαι δοκοῦσιν, ἀλλ' ὥς ἴσοι παρὰ τοῦ ἑσού παρακαλούμενοι ἐνετράπησαν.

ἐλεπόλεις ἢ σάμβυκας ἢ πύργους ὑποτρόχους ἢ χελώνας χωστρίδας ἢ κατα-
πέλτας· τῆς γὰρ τῶν πολεμοίντων τύχης καὶ πλούτου καὶ δυνάμεως ἴδια ταῦτα
1140 καὶ τῆς τῶν ἐπομένων ἀρχιτεκτόνων ἐπινοίας εἰς τὰς ὀργανικὰς κατασκευάς.

στρατηγοῦ δὲ ἰδίας ἀγγινοίας ἔργον τοιόνδ' ἂν εἴη, εἴ γε βούλοιτο προσ-
βάλλειν μηχανάς· καθ' ἓν μὲν ἀποκρήσθω μέρος τοῖς ἔργοις αὐτοῖς — οὐδὲ
γὰρ ἄλλως ἂν τις εὐπορήσειε κύκλῳ παντὶ τῷ τείχει περιστῆσαι μηχανάς, εἰ
μὴ πάνυ μικρὰ πόλεις εἴη — εἰς πολλὰ δὲ τάγματα διελὼν τὸ στράτευμα καὶ
1145 κατὰ τὰ ἄλλα τοῦ τείχους μέρη κελυεύτω τὰς κλίμακας προσφέρειν· οὕτως
γὰρ εἰς ἀμηχανίαν οἱ πολιορκούμενοι πολλὴν ἐμπίπτουσιν· ἂν τε γὰρ ἀμελή-
σαντες τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ τείχους ἐπὶ τὰς προσβολὰς τῶν μηχανῶν ἀμύνωσιν
ἅπαντες, οἱ κατὰ τὰς κλίμακας μηδενὸς ἀποκωλύοντος ῥαδίως ἐπιβαίνουνσι

1141—1154. Ps Leo LIV. 5, Leo (Migne) XV. 19 et XX. 124.

1138. Vár'i (vocab. Polybianum): σαμβύκας O M cf «ὑποτρόχους σκάλας καὶ πύργους» A :
ἢ ὑποτρόχους ἢ PV cf Leonis XV 30 et 32. 1140. M A : ἀρχιτεκτονίων PV ἐπινοιάδ' M
1141. δ' M τοιόνδε O γε om M 1141. 1142. M cf «προσβαλεῖν» A, «προσβάλλης» Leo :
προβάλλειν PV 1142. καθ' ἓν μέρος] «όμοῦ» Ps Leo, Leo. 1143. ἄλλος PV εὐπορήσειεν V :
εὐπορήσει ἐν M : «εὐπορήσει» A M cf «περιστῆναι μηχανάς» A : περιστῆναι μηχαναῖς PV
1145. κατὰ M cf A «εἰς»: omm PV 1147. P A : προσβολὰς MV 1148. post ἅπαντες interpunctit
Korzenszky duce A

625 πολλῶν δὲ ὄντων καὶ ποικίλων τῶν μηχανημάτων, | μεθ' ὧν πολιορχοῦσιν, ὅσα ἐστὶν κατὰ fol. 114^v
δύναμιν τῷ στρατηγῷ, τοσαῦτα ἔξει. οὐ γὰρ ἐμὸν ἐστὶ τὸ λέγειν, ὅτι προσήκει αὐτῷ [Ad. XLI γ']
ἔχειν κρούς, ἤγουν χελώνας τὰς ἐχούσας μέσον μέγα κεράτιον σιδήρῳ ἔμπροσθεν δεδεμένον,
οὐδὲ ἐλεπόλεις, ἥτοι ξυλόχαστρα, οὐδὲ ὑποτρόχους σκάλας καὶ πύργους, ἢ χελώνας τὰς λεγο-
630 μένας χωστρίδας, ἥτοι τὰς μικράς, ἐν αἷς εἰσερχόμενοι ἄνδρες μετὰ μοχλῶν τὸ τεῖχος ὀρύσ-
σουσιν, ἢ καταπέλτας, ἢ τὰ λοιπὰ ταῦτα γὰρ τῆς τῶν πολεμοίντων τύχης εἰσὶν ἴδια καὶ
τοῦ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐμπειρίας τῶν ἐπακολουθούντων ἀρχιτεκτόνων.

νζ' Ὅτι χρὴ τὸν στρατηγὸν ἐν ἐνὶ μέρει τοῦ τείχους μηχανὰς
ἰστᾶν· εἰς δὲ τὰ λοιπὰ μέρη διαιρεῖν τὸ στράτευμα καὶ κλίμακας
ἐφιστᾶν.

635 Στρατηγοῦ δὲ φρονήσεως ἔργον τοῦτό ἐστιν, εἴαν ἔχη βουλῆς προσβαλεῖν τῷ τείχει
μηχανάς. ἐν ἐνὶ μέρει ταύτας ἰστάτω — οὐδὲ γὰρ εὐπορήσει κύκλῳ παντὸς τοῦ τείχους περι-
στῆναι μηχανάς, εἴαν μὴ πάνυ μικρὰ ἢ πόλεις ἐστὶν —, εἰς πολλὰ δὲ τάγματα τὸ στράτευμα
διαχωρίσας παρακελεύετω καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέρη τοῦ τείχους τὰς σκάλας προσφέρειν. οὕτως
γὰρ οἱ πολιορκούμενοι εἰς ἀπορίαν πολλὴν καὶ ἀμηχανίαν καταντήσουσιν· εἴαν γὰρ ἀμελήσαντες
640 οἱ τῆς πόλεως τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ τείχους ἐπὶ τὰς προσβολὰς τῶν μηχανημάτων ἀποδράμωσιν
ἅπαντες ἀμυνόμενοι, οἱ κατὰ τὰς σκάλας μηδενὸς αὐτοὺς κωλύοντος εὐκόλως ἐπιβαίνουνσι τῶν
τειχῶν, εἴαν δὲ διαμερίσωσιν ἑαυτοὺς εἰς πάντα τὰ μέρη ἰσχυροτέρας καὶ σφοδροτέρας τῆς
προσβολῆς τῶν μηχανημάτων γενομένης, οἱ καταλειφθέντες ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἐν ᾧ αἱ μεγάλαι

τῶν τειχῶν, ἅν τε διελόντες σφᾶς αὐτοὺς ἐπιβοηθήσωσι κατὰ μέρη, σφοδροτέρας ἐνεργείας γιγνομένης κατὰ τὰς ἐμβολὰς τῶν ὀργάνων οἱ καταλειφθέντες ὧδε 1150 μάχεσθαι τούτοις ἀδυνατήσουσι τὸ ἐπιφερόμενον κακὸν ἀποκρούεσθαι. διόπερ, καθάπερ ἀγαθὸν παλαιστὴν προδεικνύειν μὲν καὶ σκιάζειν εἰς πολλὰ μέρη δεῖ περισπῶντα καὶ ἐπισφάλλοντα δεῦρο κάκεισε πρὸς πολλὰ τοὺς ἀντιπάλους, ἐνὸς δὲ ζητεῖν ἐγκρατῶς λαβόμενον ἀνατρέψαι τὸ πᾶν σῶμα τῆς πόλεως.

δ'

1155

Εἰ δὲ ἐν τάχει σπεύδοι τις ἐξελεῖν φρούριον ἢ πόλιν ἢ χάρακα καὶ αὐτῷ κάμνοι ἢ δύναμις μηδὲ μίαν ὥραν ἀποστῆναι βουλομένῳ τῶν ἐρυμάτων, εἰς τάγματα διελὼν τὸ στράτευμα, ὅς' ἂν ἱκανὰ εἶναι οἱ δοκῇ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ πλήθους καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τῆς πολιορκουμένης πόλεως, νυκτὸς ἀρξαμένης εὐθὺς τῷ μὲν πρώτῳ προσβαλλέτω τάγματι τῷ δευτέρῳ κελεύσας ἐφε- 1160

1156—1186. Ps Leo LV. 4, Leo (Migne) XV. 15—16.

1149. ἐπὶ τι βοηθήσωσι **PV** 1150. καταληφθέντες **M** οὐδὲ **M** 1152. καθάπερ **M** cf «ὥσπερ» **A** et Leo: omm **PV** καὶ σκιάζειν **MV** cf «σκιάζει» **A**: [καὶ] σκευάζειν **P** 1153. ἐπισφάλλοντα **P** κακεῖσαι **V** 1154. **M** cf «ἀνατρέψας» **A**: ἀναστρέψαι **PV** τὸ om **P** Verbum πόλεως sequitur apud *Rigaltium* tit. «Quomodo oppugnatio acriter urgendo continuari possit», apud *Korain* «πῶς χρὴ διατελεῖν ἐπείγοντα τὰ τῆς πολιορκίας». 1156. δ' **M** σπεύδει **P** 1158. ὅς' *Korais*: ὅτ' **O** ἱκανὰ εἶ | ναῖοι **M** οἱ om **PV** 1158. 1159. «ὅς'... πόλεως» om **A** 1159. 1160. *Korzenszky* duce **A** cf. etiam vs. 1168.: ἀρξάμενος **O** 1160. **M** cf «προσβάλλειν» **A**: προσβαλλέτω **PVPV** cf **A** «παραγγείλας»: κελεύσαι **M**

προσβάλλουσι μηχαναί, ἀδυνατήσουσιν τὸ ἐπιφερόμενον κακὸν ἀποτρέπεσθαι. διὰ τοῦτο προσήκει, ὥσπερ ὁ ἀγαθὸς παλαιστὴς τὸν ἑαυτοῦ ἀνταγωνιστὴν εἰς πολλὰ μὲν μέρη σκιάζει καὶ δῆθεν ὑποσκελίζει, ἐν δὲ μόνον σπουδάζει, ὅπως αὐτὸν καταβάλῃ καὶ ρίψῃ, οὕτω καὶ τὸν ἀγαθὸν στρα- 645 τηγὸν εἰς πολλὰ μὲν μέρη τοὺς πολιορκουμένους περιπλανᾷ καὶ ἀπατᾷ, ἐν δὲ μόνον σπου- fol. 115^r δάζειν, ὅπως ἀνατρέψας τὴν πόλιν κατα | κρατήσῃ.

νζ' Ὅτι χρὴ τὸν στρατηγὸν κατὰ διαδοχὴν <προ>σάγειν τοὺς στρα<τιώτας> τῇ πολιορκίᾳ.

Ἐὰν δὲ σπουδάζῃ ὁ στρατηγὸς συντόμως πόλιν παραλαβεῖν ἢ καστέλλιον ἢ ἀπλῆκτον 650 καὶ συνορᾷ τὴν δύναμιν αὐτοῦ κοπιῶσαν, μὴ βουλόμενος μηδὲ μίαν ὥραν τῆς τοιαύτης ἐνεργείας ἀποστῆναι διαχωρισάτω τὸ στράτευμα εἰς τάγματα, καὶ νυκτὸς μὲν ἀρξαμένης εὐθὺς διοριζέσθω τῷ ἐνὶ τάγματι προσβάλλειν, παραγγείλας τῷ δευτέρῳ τάγματι προσεχδέχεσθαι καὶ ἐν ἐτοιμασίᾳ εἶναι, τῷ δὲ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ, ἢ ὅσα ἂν εἰσὶν, παραγγελλέτω ἀναπαύεσθαι καὶ κοιμᾶσθαι· εἴτα, ὅτ' ἂν τὸν ὀρισμένον καιρὸν τὸ πρῶτον τάγμα τὸ καὶ προσβαλὼν ἀποπληρώσῃ, 655 ἀνακαλεῖσθω τοῦτο καὶ ἀποστελλέτω τοῦ ἀναπαύεσθαι, προστασέτω δὲ τῷ δευτέρῳ ἐκ τοῦ

δρεύνειν καὶ <ἐν> ἐτοίμῳ εἶναι, τῷ δὲ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ καὶ εἰ τύχοι πέμπτον
 ὃν παραγγελλέτω τρέπεσθαι κατὰ κοῖτον· εἶτα, ὅτ' ἂν τῷ πρώτῳ καταπειράσῃ
 τινὰ χρόνον, τούτους μὲν ἀνακαλεσάμενος ἀποπεμπέτω κοιμησομένους, ση-
 μαινέτω δὲ τῷ δευτέρῳ προῖέναι τοῦ χάρακος, ὁ δὲ τρίτος ταγματάρχης ἀνα-
 1165 στήσας ἐν τούτῳ καθοπλιζέτω τὸ ὑφ' ἑαυτὸν τάγμα· καὶ μετὰ τὸ τοὺς δευτέρους
 τὴν ἴσην ὥραν τοῖς πρώτοις ἀγωνίζεσθαι ἄξει τὸ τρίτον, κοιμάσθω δὲ τὸ
 δεύτερον τάγμα, μετὰ τοῦτο δὲ αὖ τὸ τέταρτον, εἰδ' ἐξῆς τὸ πέμπτον, ἐν μέρει
 τῶν στρατιωτῶν ἀναπαυομένων. ὁμοίως δὲ ἐπισυναπτύσῃ τῆς ἡμέρας οἱ
 πρῶτοι τῇ νυκτὶ προσβαλόντες ἔωθεν πάλιν πρῶτοι προσαγόντων, εἰδ' ὥρας,
 1170 εἰ μὲν ἐξ εἴη τάγματα, δύο κινδυνεύσαντες, εἰ δὲ πέντε, δυεῖν ἔτι μικρόν ἐπι-
 θέντες, εἰ δὲ τέσσαρα, τρεῖς, εἰ δὲ τρία, τέσσαρας, ἀπιόντες ἀριστοποιείσθων,
 ἐξῆς δὲ οἱ μετ' αὐτοὺς καὶ πάλιν οἱ μετὰ τούτους ἄχρι τῶν τελευταίων, ὥστε
 κύκλον τινὰ περιάγεσθαι. τούτου γὰρ συμβαίνοντος ἀμφοτέρ' ἂν γίγνοιτο·
 καὶ αἱ προσβολαὶ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἀδιάλειπτοι προσαχθήσονται,
 1175 καὶ οἱ προσβάλλοντες ἀκμῆτες καὶ νεαροὶ τὰς ἀναπαύσεις ἐν μέρει ποιοῦμενοι
 μαχοῦνται. τοὺς μέντοι πολιορκουμένους μηδ', ἂν πάνυ πολλοὶ τυγχάνωσιν,
 οἰέσθω τις τὸ αὐτὸ στρατήγημα ἀντιστοιῖσσεσθαι· τὸ γὰρ κινδυνεῦον οὐδ', ἂν

1161. ἐν inseruit Vári e paraphrasi cf «ἐν ἔτοιμασίᾳ» 1162. παραγγελλέτω PV κατὰ
 πείρας ἧ M 1165. τὸ om M 1166. PV cf A: ἐξεῖ M: τάξει de Rohden. κοιμάσθαι PV
 1167. τάγμα omm PVA δ' M αὐτὸ M εἶτα PVA 1168. δ' o 1169. MA: προσβάλλον-
 τες (πρὸς β. V) PV πρῶτοι πάλιν PVA ὁρᾷς M 1170. δοιεῖν V: δυσὶν M 1171.
 τρία]τρεῖς P ἀριστοποιείσθωσαν PV 1172. δ' M 1173. MA: κύκλῳ PV Koechly:
 ἀμφοτέρα ἂν o 1174. αἱ om P 1176. τυγχάνουσιν PV cf A «εἰσιν» 1177. τῷ αὐτῷ
 στρατηγήματι ἀντιτάσσεσθαι PV cf «τὰ ὅμοια ποιήσουσιν καὶ ἀντιστρατηγήσουσιν» A

ἀπλήχτου ἐξέρχεσθαι καὶ προσβάλλειν. ἕως οὗ δὲ τοῦτο τὸ τάγμα πολεμῇ, ὁ τοῦ τρίτου
 τάγματος ἄρχων τὸ οἰκεῖον τάγμα διαναστήσας καθοπλιζέτω καὶ ἐχέτω ἕτοιμον· καὶ μετὰ
 τὸ τελεῖσθαι καὶ τοὺς δευτέρους τὴν ἴσην ὥραν, ὅσην καὶ οἱ πρῶτοι ἐνήργησαν, τότε προσ-
 660 βαλλέτω τὸ τρίτον τάγμα, κοιμάσθω δὲ τότε τὸ δεύτερον· μετὰ δὲ τῷ τελεῖσθαι καὶ τὸ
 τρίτον τάγμα τὴν τεταγμένην ὥραν προσβαλλέτω τὸ τέταρτον, εἶτα ἐφεξῆς τὸ πέμπτον, κατὰ
 μέρος τῶν στρατιωτῶν ἀναπνομένων. καὶ ἡμέρας ἀρχομένης οἱ πρῶτοι προσβαλόντες τῇ
 νυκτὶ πρῶτοι· πάλιν προσβαλλέτωσαν· εἰ μὲν γὰρ ἐξ εἰσὶ τὰ διαχωρισθέντα τάγματα, δύο μόνως
 ὥρας ἐκάστῳ τῶν τοιούτων ταγμάτων λαχάνει πολεμῆσαι, εἰ δὲ πέντε εἰσὶ τάγματα, δύο ὥρας
 665 καὶ μικρόν τι, εἰ δὲ τέσσαρα εἰσὶν, τρεῖς ὥρας, εἰ δὲ τρία, τέσσαρας ὥρας, καὶ οὕτως οἱ μὲν
 προσβάλλοντες, οἱ δὲ ἀναχωροῦντες καὶ ἐσθιόντες καὶ κοιμώμενοι ὥσπερ κύκλον τινὰ ποιοῦσιν
 ἀλλήλους διαδεχόμενοι. τούτου δὲ οὕτως γινομένου καὶ αἱ προσβολαὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἀδιάλειπτοι

ἐπιτρέπη τις, ὕπνῳ χαρίζεσθαι βούλεται· φόβῳ γὰρ τοῦ δεινοῦ, παρ' ὃν ἀναπαύεται χρόνον, ὥς ἀλωσομένης τῆς πόλεως, ἐργήγορε· καὶ τὸ πολιορκούμενον, καὶ ὀλίγον ἢ τὸ πολιορκοῦν αὐτό, πασσυδὶ προσαμύνει, καὶ πᾶν, ὅσον ἐντε- 1180 χιδιὸν ἐστι, κεκίνηται, <ὥς> ὅτι καὶ τὸ μέλλον φοβερώτερον, ὥς, εἰ παρὰ μικρὸν ἀμελήσαιεν, ἀπολούμενοι πάντες. ὅθεν δὴ πᾶσα ἀνάγκη τρυχομένους αὐτοῖς καὶ μηδὲ μίαν ὥραν ἀνάπαυαν ἔχοντας, ἀλλὰ καὶ ἀγρυπνίαις καὶ πόνοις κάμνοντας ἔτι <δὲ> καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα τεταλαιπωρηκότας ἀσθενέστερον τοῖς σφετέροις προσαμύνειν ἢ τοὺς δεησομένους καὶ παραδώσοντας τὴν πόλιν 1185 ἐκπέμπειν. αὐτὸς οὖν ὁ στρατηγὸς — ἴσως φήσῃ τις — ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδήρου κεχάλκευται μόνος ἀγρυπνος ἐστὼς ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἔργοις; οὐ δῆτα· ἀλλὰ παρ' ὃν ἀναπαύεται χρόνον — οὗτος δὲ ὀλίγος ἔστω καὶ σύντομος — ἐν' αὐτῷ ἐν δόξῃ πιστοιμάτων καὶ ἀνδρειοτάτων ἡγεμόνα, τῶν καὶ τὰ δεύτερα τῆς στρατηγικῆς ἀρχῆς ἔχόντων, ἐπιστησάτω τοῖς ἔργοις. 1190

1188—1190. Ps Leo V. 2, Leo (Migne) XV. 18.

1178. παρὸν **PV** 1179. ὥς **PVA**: om **M** τῆς **MA**: omm **PV** 1180. καὶ **MA**: καὶ **P** πάσῃ σπουδῇ **PVA** 1181. ὥς *Vári* inseruit; ad ὥς ὅτι cf *Blass-Debrunner* Gramm. des neutestam. Griechisch⁴ (Göttingen 1913) p 227 et 246. «ὅτι... φοβερώτερον» om **A** ὥσεἰ **P** 1182. δῆ|δεῖ (δεῖ **V**) **PV** 1183. καὶ γ' **M** 1184. ἔτι *Vári*: εἰ **MV**: ἢ **PA** δὲ *Vári* inseruit. πρὸς **PVA**: τὰ πρὸς **M** 1186. Verbo αὐτὸς novum capitulum incipiunt *Rigaltius* titulo latine («Quo pacto imperator quiescere a laboribus aliquando possit»), *Korais* graece (πῶς χρὴ τὸν στρατηγὸν ἀναπαύεσθαι) expresso. τις ἐξ]τί ^{νι} ου ἐξ ^ῆ **V** 1187. ἔστω **PV** cf *A* «ἔσται» 1188. **M** cf *A* «εἰς ὃν»: παρὸν **PV** **PVA**: οὕτως **M** δ' ο 1189. *Vári*: ἐν αὐτῷ **M**: ἐνα τῶν **PVA** Ps Leo **MA**: ἡγεμόνων **PV**

ἔσονται καὶ οἱ προσβάλλοντες ἀκοπίστοι καὶ νεαροὶ πολεμήσουσιν κατὰ μέρος ἀλλήλους διαδε-
χόμενοι καὶ ἀναπαυόμενοι. τοὺς πολιορκουμένους δέ, καὶ τάχα πολλοὶ εἰσιν, μὴ ὑπολαμβάνετω
fol. 115^v τις, ὅτι τὰ ὅμοια ποιήσουσιν καὶ ἀντιστρατηγήσουσιν· οἱ γὰρ κινδυνεύοντες οὐδέ, ἐὰν προσ- 670
τίσῃ τις καὶ διορίζηται κοιμᾶσθαι καὶ ἀναπαύεσθαι, βούλονται τοῦτο ποιῆσαι· ὑπὸ γὰρ
τοῦ φόβου τῶν μελλόντων δεινῶν καὶ ἐν τῇ τῆς ἀναπαύσεως καιρῷ κοιμηθῆναι οὐ
δύνανται, ὅλλ' ἐργηγοροῦσιν ὥς μελλούσης πορθηθῆναι τῆς πόλεως· καὶ οἱ πολιορκούμενοι
δέ, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ πολιορκοῦντες αὐτούς, ὅμως πάσῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τούτους
ἀμύνονται καὶ πάντες, ὅσοι ἂν ἔσωνθεν τοῦ τείχους εἰσὶν, πρὸς τὴν τούτων κινουμένην 675
γινώσκοντες, ὥς, ἐὰν καὶ πρὸς μικρὸν ἀμελήσωσιν, ἀπολύνται πάντες. ὅθεν ἀνάγκη πᾶσα
ταλαιπωρουμένους καὶ κοπιῶντας καὶ μηδεμίαν ὥραν ἀναπαυομένους, ἀλλὰ καὶ ἀγρυπνίᾳ καὶ
πόνοις κοπιῶντας, ἢ καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαγορεύσαντας ἀσθενέστερον τοῖς ἑαυτῶν βοηθεῖν,
ἢ τοὺς παρακαλέσοντας καὶ δεηθσομένους ἐκπέμπειν, ὥστε παραδᾶσιν αὐτοῖς τὴν πόλιν.

Ενίοτε δὲ τὰ δοκοῦντα μέρη τῆς πόλεως εἶναι κρημνάδη καὶ πέτραις ἀποτόμοις ὀχυρωμένα τῶν διὰ χειρὸς ἀνεστηκότων τειχῶν ἔδωκε τοῖς πολιορκουῖσιν ἀφορμὰς μείζους εἰς τὸ νικᾶν· εἶωθε γάρ πως ὥς τὰ πολλὰ τὰ
 1195 τοιαῦτα τῶν πόλεων, ὅσα φύσει πιστεύεται ἐρυμνά, ἀφυλακτιεῖσθαι καὶ ἥκιστα φροντίδι παραγρυπνεῖσθαι στρατιωτῶν. ἔνθα στρατηγὸς ἀγαθὸς ἐνόησεν, ὃ δεῖ ποιῆσαι, καὶ τινὰς τῶν εὐτολμοτάτων παρακαλέσας ἐπαγγελίας καὶ τιμαῖς ὀλίγους, οἷς ῥᾶον ἀναβαίνειν εἴτε δι' αὐτῆς τῆς δυσχωρίας, εἴτε διὰ κλιμάκων, ἐκράτησε τῆς πράξεως· ὑποκαταβάντες γὰρ ἐντὸς τείχους ἢ πυλίδα
 1200 διέκοψαν ἢ πύλην ἀνέψαν. μέγα δ' ἂν ὀνήσειε καὶ τι τοιόνδε συνεπινοηθέν,

1192—1207. Leo (Migne) XV. 20.

1192. Verbo ἐνίοτε capitulum incipiunt *Rigaltius* titulo latine («Loca quae obsessi inaccessa existimant obsidentibus saepenumero prodesse»), *Korais* graece (πῶς τὰ δοκοῦντα τῆς πόλεως μέρη ἀνάλωτα εἶναι πολλάκις εὐάλωτα γίνεταί) expresso. τῆς PVA: om M 1193. ὀχυρώτερα PVA cf «ὀχυρώτατοι» Leo. 1194. μείζοντας M 1195. τοιαῦτα M A: ποιοῦντα PV ἐρυμνά *Korais*: τὸ ἐρυμνόν O 1197. M cf «προσῆκει» A: δὴ PV εὐτολμοτάτων PV 1198. M cf «ἀναβαινόντων» Leo et «ἀνελθεῖν» A: ἅμα βαίνειν PV δυσχερείας PV cf A «δυσκολίας» 1199. MV cf A «καταβάντες»: ὑποβάντες P ἐντὸς τοῦ τείχους PA 1200. Verbo μέγα capitulum incipiunt *Rigaltius* titulo latine («Quid valeat tubicinis opera in expugnatione») *Korais* graece (περὶ τῆς ἀπὸ τῶν σαλπίγγων ὠφελείας) expresso.

680 ἴσως οὖν εἴπη τις. ὅτι «αὐτὸς ὁ στρατηγὸς ἀδαμάντινός ἐστιν ἢ ἀπὸ σιδήρου κεχάλκευται καὶ μόνος ἄγρυπνος ἔσται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἔργοις;» οὐδαμῶς· ἀλλὰ εἰς ὃν ἀναπαύεται χρόνον — οὗτος δὲ ὀλίγος ἔστω καὶ σύντομος —, ἕνα τῶν ἐνδόξων καὶ πιστοτάτων καὶ ἀνδρειοτάτων τὸν καὶ τὰ δεύτερα τῆς στρατηγικῆς ἀρχῆς ἔχοντα ἡγεμόνα ἐπιστησάτω τοῖς ἔργοις.

Πολλάκις δὲ τὰ δοκοῦντα μέρη τῆς πόλεως κρημνώδη εἶναι καὶ πέτραις ὑψηλαῖς καὶ
 685 ἀποκεκομμέναις ὀχυρώτερά τῶν διὰ χειρὸς κατασκευασθέντων τειχῶν εὐκολωτέρας ἀφορμὰς παρέσχον τοῖς πολιορκουῖσιν εἰς τὸ νικῆσαι· καὶ γὰρ τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν πόλεων, ὅσα ἀπὸ φύσεως τὴν ἀσφάλειαν ἔχει καὶ τὴν ἰσχύν, ἡγρουν ὑπὸ πετρῶν ὑψηλῶν κατασφαλιζόμενα, ἢ ἀφύλακτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καταλιμπάνονται, ἢ οὐδαμῶς οἱ ἐν αὐτοῖς τεταγμένοι φυλάττειν στρατιῶται ἐπαγρυπνοῦσιν θαρροῦντες εἰς τὴν τοῦ τόπου ἀσφάλειαν. ἐκεῖσε δὲ ὁ ἀγαθὸς στρατηγὸς
 690 ἐνόησεν, ὃ προσῆκει ποιῆσαι, καὶ ὀλίγους τινὰς τῶν εὐτολμοτάτων παρακαλέσας ὑποσχέσεσι δωρεῶν καὶ τιμῶν εἴτε δι' αὐτῆς τῆς τόπου δυσκολίας, | εἴτε διὰ σκάλας ἐποίησεν ἀνελθεῖν καὶ fol. 116' οὕτως, ὃπερ ἐβούλετο, διεπράξατο· οὗτοι γὰρ ἐντὸς τοῦ τείχους καταβάντες ἢ πύλην ἀνέψαν ἢ πυλίδα. ἡγρουν παραπόρτιον διέκοψαν. καὶ τοιοῦτον δέ τι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν μηχανηθὲν τὰ μέγιστα ὠφέλησεν, ἐὰν οἱ ἀναβάντες ἐν τῷ τείχει καὶ σαλπικτὰς, ἡγρουν βουκινάτωρας,
 695 ἐν τῷ τείχει εἴτε διὰ σχοίνων εἴτε ἄλλως πως ἀναβιβάσωσιν πολεμῖα γὰρ σάλπιγξ ἀκου-

695. πῶς A.

εἰ καὶ σαλπιγκτὰς οἱ φθάσαντες ἐπιβῆναι τοῦ τείχους ἀνιμῆσαιεν· ἀκουσθεῖσα
 γὰρ πολεμῖα σάλπιγξ ἀπὸ τειχῶν ἐν νυκτὶ πολλὴν ἐκπληξιν ἐπιφέρει τοῖς
 πολιορκουμένοις, ὥς ἤδη κατὰ κράτος ἐαλωκόσιν, ὥστε τὰς πύλας καὶ τὰς
 ἐπάλξεις ἀπολιπόντας φεύγειν· ὅθεν δήπου συμβαίνει γίνεσθαι τοῖς ἔξω
 στρατιώταις ῥαδίαν τὴν τε τῶν πυλῶν ἐκκοπὴν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ τείχη διὰ τῶν 1205
 κλιμάκων ἀνάβασιν οὐδενὸς ἔτι τῶν πολεμίων ἀπείργοντος· οὕτως που δυνατόν
 ἐνὶ καὶ ἀνόπλῳ σαλπιγκτῇ πόλιν ἄλῃναι.

ς'

Εἰ δὲ δὴ τινα ἀκμάζουσιν ἐπὶ πλήθει τε καὶ δυνάμει πόλιν ἐρρωμένην
 ἐλὰν εἰς φόβον ἢ ὑπόνοιαν ἦκοι, μὴ ποτε κατὰ τάγματα καὶ συστροφὰς ὑπαν- 1210
 τιάζοντες ἀμύνονται τοὺς ἐπεισπίπτοντας ἢ τὰ μετέωρα καταλαμβανόμενοι
 καὶ τὰ ἄκρα τῆς πόλεως ἐνθεν ἀντεπίοιεν ἐπὶ πολὺ κακώσοντες τοὺς πολε-

1209—1228. Leo (Migne) XV. 21. 22.

1204. γίνεσθαι **PV** 1207. σαλπιγκτῇ **V** πόλιν ex πάλιν corr. **m₂** in **P** 1209. Verbis
 εἰ δὲ δὴ novum capitulum incipiunt *Rigaltius* titulo latine («Quid debeat agere imperator in
 urbem expugnatam invadendo»), *Korais* graece (τί χρὴ ποιεῖν τὸν στρατηγὸν μετὰ τὸ ἐλεῖν τὴν
 πόλιν) expresso. ἀγμάζουσιν **V** ἔτι **M**, sed of verbum ἐπακμάζω ἐρρωμένως *Koechly* tacite.
 1211. **M A**: ἀμύνονται **PV** τὰς ἐπιπίπτοντας **PV** 1212. ἀντ' ἐπίοιεν **M**: ἀντεπίοιεν **P**
 κακώσαντες **PV**

σθεῖσα ἐν νυκτὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν πολλὴν ἐκπληξιν καὶ φόβον ἐπιφέρει τοῖς πολιορκουμένοις,
 ὥς ἤδη τελείως τῆς πόλεως πορθηθείσης, ὥστε τὰς πύλας καὶ τοὺς πύργους καταλιπόντας
 φεύγειν· ἐκ τούτου οὖν συμβαίνει εὐχολὸν γίνεσθαι τοῖς ἔξωθεν στρατιώταις τὴν τε τῶν
 πυλῶν ἐκκοπὴν καὶ τὴν ἐπὶ τὰ τείχη διὰ τῶν σκαλῶν ἀνάβασιν, οὐδενὸς ἔτι τῶν πολεμίων
 ἀποκωλύοντος· οὕτως ἐστὶ δυνατόν ὑπὸ ἐνὸς καὶ ἀνόπλου βουκινάτωρος πόλιν πορθηθῆναι. 700

εἰ δὲ πόλιν τινα δυνατόν καὶ πλήθος πολὺ καὶ ἀνδρεῖον ἔχουσιν παραλαβὼν ὁ στρα-
 τηγὸς εἰς τοιαύτην ὑπόνοιαν ἔλθῃ, ἵνα μήποτε κατὰ τάγματα ἀπαντῶντες αὐτὸν οἱ ἐν αὐτῇ
 ἀμύνονται ἢ τοὺς ὑψηλοτέρους τόπους καταλαβόντες καὶ τὰ ἄκρα τῆς πόλεως δύνανται ἐπὶ
 πολὺ βλάπτειν τοὺς εἰσερχομένους, κηρυττέτω καὶ ἐπιβοάτω, ὅτι τοὺς ἀνόπλους οὐ
 φονεύω· ὅπερ γὰρ ἕκαστος ἐλπίζει παθεῖν κρατηθεῖς, ἤγουν φονευθῆναι, τοῦτο σπουδάζει 705
 τὸν ἐχθρὸν ποιῆσαι προλαβὼν καὶ πάσχων τι παρ' ἐκείνου καὶ αὐτὸς ἀντιποιῆσαι, πολλοὶ δὲ
 ἤδη πολεμίους ἐν πόλει εἰσχυθέντας καὶ εἰσελθόντας ἐξήλασαν καὶ ἐξέβαλον ἢ μὴ δυνηθέντες
 αὐτοὺς ἐκβαλεῖν εἰς ἀκρόπολιν ἰσχυρὰν καὶ ἀσφαλῆ ὑπ' αὐτῶν συνεχλείσθησαν, ἀπ' ἐκείνης δὲ
 πολλὰ τοὺς πολεμίους ἐταλαιπώρησαν καὶ ἐκάκωσαν, ὥστε ἀναγκασθῆναι αὐτοὺς καὶ δευτέραν
 πολιορκίαν ἐπινοεῖν καὶ πολυχρονιωτέραν, πολλάκις δὲ καὶ χαλεπὴν καὶ ἐπώδυνον. ἐὰν δὲ 710

μίους, κηρυττέτω τοὺς ἀνόπλους μὴ κτεῖναι. ἕως γὰρ ἕκαστος ἐλπίζει ληφθεὶς
 τεθνήξασθαι, βούλεται φθάνειν δράσας καὶ πάσχων αὐτός τι καὶ δρᾶν, πολλοί
 1215 τε ἤδη πολεμίους εἰσχεχυμένους ἐξήλασαν ἢ καὶ μὴ δυνηθέντες εἰς ἀκρόπολιν
 ἐρυμνὴν κατειλήθησαν, ἔνθεν αὖθις εἰς πόνον καὶ ταλαιπωρίαν κατέστησαν
 τοὺς πολεμίους, ὥστε δευτέραν ἐπαναιρεῖσθαι πολιορκίαν <ἀνάγκην εἶναι>,
 ἔστιν δ' ὅτε [ῆ] καὶ πολυχρονιωτέραν καὶ ἐπαλγεστέραν μετὰ πολλῆς πείρας
 κακῶν. εἰ δὲ διαβοηθεῖν τόδε τὸ κήρυγμα, τάχα μὲν καὶ πάντες, ὥς δὲ πρό-
 1220 δηλον εἶπεῖν οἷ γε πλείους, τὰ ὅπλα ῥήμουςι τῶν τε γὰρ βουλομένων δι'
 ὀργῆς ἕκαστος εἰς ἄμυναν εἶναι δεδιὼς τὸν πέλας, μὴ ποτε οὐχ ἑαυτῷ ταῦτα
 φρονῇ, ῥίπτειν ἀναγκασθήσεται, ὥστε, καὶ πάντες βούλονται τὰ ὅπλα φυλάττειν,
 διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὑπόνοιαν αὐτὸν ἕκαστον δεδιότα, μὴ μόνος ὀπλισμέ-
 νος ληφθῇ, σπεύδειν ἀποτιθέμενον — οἱ γὰρ ὀξεῖς καιροὶ τὴν κοινὴν γνώμην
 1225 φανεράν οὐκ ἔωσι γίνεσθαι —, οἷ τε ἔτοιμοι πρὸς τὸ σῶζεσθαι, μέχρι μὲν οὐδὲν
 εἰς ἐλπίδα κεκήρυκται σωτηρίας, εἰ καὶ μὴ γνώμη, <ἀλλ'> ἀνάγκη τὸ ἐπιόν

1213. ἕως **M**: **δ** **P**: **δ** **V** cf **A** «ὅπερ» 1214. αὐτός τι *Vári* duce paraphrasi: ἀλλὰ τι **M**:
 ἄλλοτε **PV** 1215. ἢ om **M** καὶ omm **PVA** 1216. κατηλείθησαν (-λιθ- **P**) **PV** *Korais*:
 κατεστήσαντο **O** 1217. post πολιορκίαν editores inde a *Schwebelio* aliqua excidisse arbitra-
 bantur, lacunam suppositam explevit *Vári*. 1218. ἔστιν δ' ὅτε, quae post πολυχρονιωτέραν
 habent **O**, transposuit *Korzenszky*. [ῆ] seclusimus. 1219. τόδε omm **PVA** sed cf quae in para-
 phrasi sequuntur «ὅτι οὐδένα τῶν ἀνόπλων ὁ στρατηγὸς φονεύει» 1220. 1221. pro δι' ὀργῆς
Taurin. B-III-19. εἰς habet; scribendum fortasse διοργισθεῖς (*Vári*). 1221. αὐτῷ **PV**
 ταῦτα **M**: τ' αὐτὰ **PV** 1222. φρονῇ *Schwebel*: φρονεῖ **O** **A** βούλονται **VA** 1224. **M** cf **A**
 «κρατηθῇ»: ληφθεῖν **PV** *Koechly*: ἀποτιθέμενοι **M**: ἀποτίθεσθαι **PVA** τὴν **MA**: omm
PV **M** cf **A** «τὴν ἐκάστου γνώμην»: καινὴν **PV** 1225. οὐκ ἔωσι (-σιν **V**) φανεράν **PV** cf
A «οὐ συγχωροῦσιν φανεράν» 1226. [εἰ] καὶ (κάν **V**) **PVA** ἀλλ' *Koechly* inseruit; etiam **A**

ἐξακουσθῇ τὸ κήρυγμα, ὅτι οὐδένα τῶν ἀνόπλων ὁ στρατηγὸς φονεύει, τάχα μὲν | καὶ πάντες fol. 116^v
 τὰ ὅπλα ρίψουσιν, ὥς δὲ πρόδηλον εἶπεῖν, οἱ πλείονες: ἕκαστος γὰρ τῶν βουλομένων ἀμύνεσθαι
 φοβούμενος τὸν πλησίον, μήποτε οὐ τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονῇ, ἵνα συγκινδυνεύσῃ αὐτῷ, ῥίπτειν
 τὰ ὅπλα ἀναγκασθήσεται, ὥστε, εἰ καὶ πάντες βούλονται τὰ ὅπλα κρατεῖν, διὰ τὴν πρὸς
 715 ἀλλήλους ὑπόνοιαν καὶ ὑπόληψιν ἕκαστος φοβούμενος, ἵνα μὴ μόνος ὀπλισμένος κρατηθῇ,
 σπουδάζει εἰς τὸ ἀποτίθεσθαι καὶ ἀπορρίπτειν τὰ ὅπλα — οἱ γὰρ ὀξεῖς καὶ σύντομοι καιροὶ
 οὐ συγχωροῦσιν φανεράν τὴν ἐκάστου γνώμην καὶ διαθέσιν πρὸς ἀλλήλους γενέσθαι —,
 οἱ δὲ ἔτοιμοι πρὸς τὸ σῶζεσθαι καὶ προσφεύγειν τοῖς τὴν πόλιν κρατήσασιν, ἕως μὲν οὐδὲν
 περὶ τοῦ σωθῆναι κεκήρυκται καὶ διαλελάληται, καὶ μὴ μετὰ γνώμης καὶ προαιρέσεως, ἀλλ'
 720 οὖν κατὰ ἀνάγκην τοὺς ἐπερχομένους ἀμύνονται, ἥνίκα δὲ μικρὰν ἐλπίδα σωτηρίας καὶ τοῦ

713. φρονεῖ **A**.

Onasandri Strategicus.

ἀμύνονται κακόν, ἐπειδὴν δὲ μικρὰν ἐλπίδα τοῦ σώζεσθαι λάβωσιν, ἰκέται
τὸ λοιπὸν ἀντὶ πολεμίων ὑπαντῶσιν. οὕτως τε ὁ μὲν κηρύξας καὶ τοὺς τὰ
ὄπλα φυλάττειν βουλομένους ῥίπτειν αὐτὰ ἀναγκάζει. στρατιωτῶν δὲ θάνατος ἐν
μὲν μάχαις εὐπαραμύθητος — δοκεῖ γὰρ τοῦ νικᾶν ἔνεκεν γεγονέναι —, ἐν δὲ 1230
νίκαις καὶ καταλήψεσι πόλεων τοῖς νικῶσιν οἴκιςτος, ἀφροσύνης τε μᾶλλον ἢ
ἀνδρείας μαρτυρεῖ· εἰ μέντοι μνησικάως ἔχοι τοῖς ἡττημένοις στρατηγός, μὴ παρὰ
τοῦτο οἰέσθω τι φέρεσθαι βλάβος, ὅτι τοὺς ἐντυγχάνοντας μὴ εὐθὺς κτενοῦσι·
σχολῇ γὰρ βουλευέσεται μετὰ τοῦ ἀκινδύνου τὴν ἀμυναν ἀνανταγώνιστον ἔχων,
τί χροὶ διαθεῖναι τοὺς ἐαλωκότας. 1235

ζ

Εἰ δὲ τὴν κατὰ κράτος ἀπεγνωκὼς ἐκπόρθησιν εἰς χρόνιον καταβαίνει πο-
λιορκίαν οἰόμενος λιμῷ πύσας τὴν πόλιν αἰρήσειν, αὐτὸν ἂν ἐπὶ τῆς χώρας

1237—1244. Ps Leo XI. 2, Leo (Migne) XV. 23.

1228. τὸ omm PA 1228. 1229. τοὺς [τὰ ὄπλα] ῥίπτειν αὐτὰ βουλομένους φυλάττειν ἀναγκάζει.
M, quae corr. Koechly ordinem in PV (quem ordinem etiam paraphrasis exhibet) servatum
secutus retentis verbis τὰ ὄπλα. 1229. αὐτὰ ἀναγκάζει] παρασκευάζει PVA 1230. μὲν MA:
omm PV M cf A «οὐ τοσαύτην λύπην ἐμποιήσουσι»: ἀπαραμύθητος PV 1232. ἀνδρείας V
M cf A «προσμαρτυρήσουσιν»: μαρτυρεῖν PV γάρ τοι V: γάρ πως P M cf «μνησικαχῇ»
A: ἔχει PV 1233. PV cf A «ἐκ τούτου»: τούτοις M τοὺς] τοὺς μὴ M κτείνουσιν PV
cf A «φονεύουσιν» 1234. e corr. M: ἀνταγώνιστον PV ἔχων τι M cf A «ἔχων»: ἔχον τι PV
1237. Verbis εἰ δὲ Rigaltius novum capitulum incipit titulo latine («Imbelles captivos
remittendos, si fame urbs premenda sit») expresso, sicuti Korais graece addito («τὸν λιμῷ
μέλλοντα πόλιν αἰρήσειν τοὺς κατὰ τὴν χώραν ἀσθενεῖς εἰς αὐτὴν χρὴ πέμπειν»). 1238. Koechly:
πίεσαι M: om PVA Ps Leo. Vári: ἄτινα ο

μὴ ἀποθανεῖν λάβωσιν, ἰκέται λοιπὸν καὶ δοῦλοι ἀντὶ πολεμίων ὑπαντῶσιν. καὶ οὕτως ὁ
κηρύξας καὶ διαλαλήσας καὶ τοὺς τὰ ὄπλα κρατεῖν βουλομένους ῥίπτειν αὐτὰ παρασκευάζει.
οἱ στρατιῶται δέ, ἐὰν μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἀποθάνωσιν, οὐ τοσαύτην λύπην ἐμποιήσουσι τῷ στρα-
τηγῷ — καὶ γὰρ ἔνεκεν τοῦ νικᾶν ἀπέθανον —, ἐὰν δὲ ἐν τῇ νίκῃ καὶ τῇ κρατῇ τῆς πό-
λεως, μεγάλην αὐτῷ τὴν ἀθυμίαν ἐνεργάσαντο καὶ ἀπαραμύθητον, καὶ ἀφροσύνην αὐτῷ μᾶλλον 725
ἢ ἀνδρίαν ἀποθανόντες προσμαρτυρήσουσιν· ἐὰν δὲ μνησικαχῇ ὁ στρατηγὸς τοῖς ἡττημένοις
καὶ βλέπῃ τοὺς στρατιώτας, ὅτι οὐκ εὐθὺς φονεύουσι τούτους συναντῶντες, μὴ ὑπολαμβάνετω
ἐκ τούτου βλάβην αὐτῷ γενέσθαι τινά· μετὰ εὐκαιρίας γὰρ καὶ ἀκινδύνως οὐδένα ἔχων τὸν
ἐναντιούμενον βουλευέσεται περὶ τῶν κρατηθέντων, ὅπερ προσήκει εἰς αὐτοὺς διαπράξασθαι.

ἐὰν δὲ ἀπογνοὺς ὁ στρατηγὸς τὴν κατὰ κράτος τῆς πόλεως ἐκπόρθησιν χρονίζῃ ἐν τῇ 730
fol. 117* πολιορκίᾳ ὑπολαμβάνων διὰ λιμοῦ τὴν πόλιν παραλαβεῖν, τότε ὅσους μὲν ἂν κρατήσῃ | τῶν
πολεμίων νεωτέρους καὶ ἰσχυροὺς, ὅπερ ἂν αὐτῷ δόξῃ, εἰς αὐτοὺς διαπραττέσθω, τὰ δὲ
γύναια καὶ τὰ παιδάρια καὶ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ γέροντας ἀνθρώπους ἐκουσίως εἰς τὴν πόλιν

ἔτι καταλάβῃ σώματα, τοιούτων τὰ μὲν ἐρρωμένα καὶ ἀκμάζοντα ταῖς ἡλικίαις
 1240 εἰς ἄμυναν πολέμου λαβόν, ἔτι περ ἂν αὐτῷ δόξῃ, διαθέσθω, γύναια δὲ καὶ
 παιδάρια καὶ ἀσθενεῖς ἀνθρώπους καὶ γεγηρακότας ἐκὼν εἰς τὴν πόλιν ἀπο-
 πεμπέτω· ταῦτα γὰρ ἄχρηστα μὲν εἰς τὰς πράξεις, τὰς δὲ παρεσκευασμένας
 τοῖς ἔνδον τροφὰς θάττον συναναλώσει καὶ πολεμίων μᾶλλον ἢ φίλων
 ἐφέξει τόπον.

1245

ἢ

Εἰ δὲ τῷ πάντα κατὰ δαίμονα καὶ νοῦν χωρήσειεν, ὥστε τοῖς ὅλοις ἐπι-
 θεῖναι τοῦ πολέμου πρόγμασι τέλος, ἔστω μὴ βαρὺς ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις, ἀλλ'
 ἄφορτος, μηδὲ τυφὸν ἀπηνῆ περιφέρων, ἀλλ' εὐμένειαν προσφιλῇ ἔχων· ἃ μὲν
 γὰρ φθόνον ἐγέννησε, ταῦτα δὲ ζῆλον ἐπεσπάσατο. φθόνος μὲν οἷον ἐστὶν
 1250 ὁδύνη τῶν πρὸς τοὺς πέλας ἀγαθῶν, ζῆλος δὲ μίμησις τῶν παρ' ἄλλοις καλῶν,
 τοσοῦτόν τε διενήροχεν ἀλλήλων, ὥστε τὸ μὲν φθονεῖν εὐχὴν εἶναι τοῦ καὶ

1246—1248. Leo (Migne) XV. 45.

1239. ἔτι omm PVA 1240. λαβόν] «συλλαβεῖν» Leo «συλλαμβανέτω» Ps Leo. δόξει V
 1242. post πράξεις Koechly inseruit ἔσται cf A «ἔσονται»: omm O Ps Leo. τὰς δὲ π. τοῖς
 Koechly: δὲ τὰς παρασκευὰς μόνας τοῖς M: τὰς παρεσκευασμένας τοῖς δὲ PV: om A
 1243. τὰς τροφὰς V: τὰς στροφὰς P συναναλώσει θάττον PV 1243. 1244. φίλων ἔξει (ἔξει V)
 PV cf etiam A «φίλοι» 1244. τόπον Vári sensu vocabuli hung. szerep, germ. Rolle (cf Preuschen
 libro apud Leonem l. s. v.): τρόπον O 1246. Verbis εἰ δὲ novum capitulum reperimus inceptum
 a Rigallio latine expresso titulo («Qualis esse debeat imperator parta victoria») graece a Koraí
 (ὅποιον εἶναι χρὴ τὸν στρατηγὸν μετὰ τὴν νίκην) 1246. ἡλοῖς P 1248. ἄφορτος PV ἔχων ἃ
 M: ἐκεῖνα PVA: ἔχων δ Koechly. 1249. ἐγέννησε M: ἐγέννησαν PV cf «κινήσουσι» A. ταῦτα]
 αὐτῇ Koechly ἐνεσπάσατο PV 1250. MVA: ἀλλήλοισ P 1251. τε] δέ τι PV cf «δὲ» A

ἀποπεμπέτω· ταῦτα γὰρ εἰς μὲν τὰς πράξεις ἄχρηστα καὶ ἀνωφελῆ ἔσονται, τὰς δὲ τροφὰς
 735 ταχὺ δαπανήσουσιν καὶ ἐξαναλώσουσιν, καὶ πολέμοι μᾶλλον ἢ φίλοι λογισθήσονται.

νῇ Ὅποῖον εἶναι δεῖ τὸν στρατηγὸν μετὰ τὴν νίκην καὶ εὐτυ-
 χίαν.

Ἐὰν δὲ πάντα αὐτῷ, καθὼς βούλεται καὶ θέλει, γένωνται, ὥστε τέλος ἐπιθεῖναι πᾶσι
 τοῖς τοῦ πολέμου πρόγμασι, μὴ ἔστω βαρὺς ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις, ἀλλὰ ταπεινός, μηδὲ τυφὸν
 740 περιφερέτω ἀπηνῆ, ἀλλ' εὐμένειαν προσφιλῇ· ἐκεῖνα μὲν γὰρ φθόνον κινήσουσι κατ' αὐτοῦ,
 ταῦτα δέ, ἡ πράξις δηλονότι καὶ ἡ εὐμένεια, πολλοὺς πρὸς ζῆλον καὶ μίμησιν διαναστή-

739. τυφὸν A.

παρ' ἄλλω τι καλὸν μὴ εἶναι, τὸ δὲ ζηλοῦν ἐπιθυμίαν τῆς ἰῶν ἴσων κτήσεως.
 ἀνὴρ οὖν ἀγαθὸς οὐ μόνον πατρίδος τε καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους ἄριστος
 ἡγεμὼν, ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν εἰς αἰεὶ εὐδοξίας ἀκινδύνου οὐκ ἀνόητος
 στρατηγός.

1255

1254. αἰεὶ **M** 1255. Subscribitur textus ὀνασάνδρου στρατηγικός in **M**

σουσιν. φθόνος μὲν οὖν ἐστὶν ὁδύνη πρὸς τὰ συμβάντα τῷ πλησίον ἀγαθῷ, ζῆλος δὲ μι-
 μῆσις τῶν παρὰ ἄλλοις ἀγαθῶν, τοσοῦτον δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων ὁ φθόνος καὶ ὁ ζῆλος,
 ὥστε τὸ μὲν φθονεῖν εὐχὴ ἐστίν, ἵνα μὴ παρ' ἄλλω τινὶ ἀγαθὸν ὑπάρχῃ, τὸ δὲ ζηλοῦν ἐπι-
 θυμία τοῦ κτήσασθαι τὰ ἴσα τῶν παρὰ ἄλλω τινὶ ὄντων καλῶν. ἀνὴρ οὖν ἀγαθὸς οὐ μόνον ¹⁴⁵
 πατρίδος καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους ἄριστος ἡγεμὼν, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑαυτοῦ δόξης φύλαξ καὶ
 φρόνιμος στρατηγός.

INDEX VERBORUM.

COMPOSUIT

E. K.

ἀβασής: -ῆ fem. 680.
 ἀγασός: 92. 119. 122. 152. 1196.
 1253. -όν 202. 490. 850. 1152.
 -οῦ 339. -ών 17. -οῖς 957. -όν
 neutr. 896. -ών 272. 1250. -ή
 575. (cf. ἀμείνων, ἄριστος, βελτίων,
 κρείττων, κράτιστος, εὔ.)
 ἀγαπάω: -ᾶν 131. -όντα masc. 785.
 ἀγγέλλω: -όμενα nom. 399. (cf.
 ἀπ-, ἐπ-, παραγγέλλω.)
 ἀγεννής: -εῖς masc. nom. 601.
 acc. 598.
 ἀγνοέω: ἡγνόησε 10. -κα 42.
 ἄγνοια, ἡ: -αν 795.
 ἄγορά, ἡ: -ας 290.
 ἀγρυπνέω: -ῆσαι 404. (cf. ἐπ-,
 παραγρυπνέω.)
 ἀγρυπνία, ἡ: -αις 1183.
 ἄγρυπνος: 1183.
 ἀγχίνοια, ἡ: -ας gen. 43. 47. 1141.
 ἀγχίνους: 695.
 ἄγω: -ει 475. 518. 532. -οι 1081.
 -έτω 218. 228. 264. 429. -ειν 205.
 270. 296. -εται 977. ἄξει 1166
 -ξιν 429. ἡγαγεν 49. (cf. ἀν-,
 ἀντεπ-, ἀντιμετ-, ἀπ-, ἐξ-, ἐπ-, μετ-,
 περι-, προ-, προσ-, συνάγω.)
 ἀγών, ὁ: -ας 916. -ων 40. 338.
 ἀγωνίζομαι: -εσθαι 786. 933.
 1086. 1166. (cf. δι-, συναγωνίζομαι.)
 ἀγώνισμα, τὸ: 340.
 ἀδάμας, ὁ: -ντος 1186.
 ἀδελφός, ὁ: -οῦς 783. -οῖς 783.
 ἄδηλος: masc. 892. -ον neutr. acc.
 515. -ω 885. -α acc. 987. -ον fem.
 592. 878. -οι 1024. -ους 814.

ἀδιόλειπτος: -οι fem. 1174.
 ἀδικέω: -ῆσαι 1025. -ηθείσης
 1059.
 ἀδοκίμαστος: -ον neutr. 35.
 ἄδοξος: -οις masc. 112.
 ἀδυνατέω: -ήσουσι 1151.
 ἀδύνατος: masc. 104.
 ἀδωροδόκητος: -ως 76.
 ἀεί: 604. 894. 974*. 1254.
 ἀήρ, ὁ: -έρος 323. -έρ: 658. 660.
 ἀθρέω: -ήσονται 411.
 ἀθροίζω: ἡθροισμένων neutr. 36.
 ἀθρόος: -οι 836.
 ἀθυμία, ἡ: -ας gen. 109.
 ἀθῶος: -ους 398.
 αἰδέομαι: -ούμενος 786. ἡδέεσθαι
 1133.
 αἵσυγμα, τὸ: -σι 830.
 αἶμα, τὸ: -τι 967.
 αἰνέω: nusquam. (cf. ἐπαινέω.)
 αἶρεσις, ἡ: 83. -ιν 175.
 αἰρέω: -εῖται 926. -οῦνται 1051.
 -ῶνται 403. -εἰσθω 171. -εἴσθαι 55.
 118. 126. 140. -οῦμενον masc.
 934. -ουμένους 160. -ήσιν 1238.
 -ήσεται 111. -εθείς 154. -εθέντες
 135. -ετέον masc. 121. εἴλετο 43.
 ἐλών 1210. -όμενοι 1057. -ομένους
 88. (cf. ἀν-, ἀφ-, δι-, ἐξ-, ἐπαν-,
 καθ-, προαιρέω.)
 αἶρω: -ουσι 354. -οντας 364. ἄρη
 800. -άμενοι 669. (cf. ὑπεραίρω.)
 αἰσχρός: -ῶς 893. -χιστον neutr.
 nom. 204.
 αἰσχύνομαι: -εται 787.
 αἰτέω: nusquam (cf. παραιτέω.)

αἰτία, ἡ: 1011*. -αν 19. -ας acc.
 553.
 αἰτιάομαι: -ᾶσθαι 30. -άσαιτο 927.
 αἵτιος: -ον masc. 1072.
 αἰφνίδιος: fem. 755. -ους 230.
 308. 1113. -ως 1084.
 αἰχμάλωτος: -ους masc. 506. 593.
 984.
 αἰχμή, ἡ: -αί 838.
 ἄκαιρος: fem. 1016.
 ἀκαρής: masc. 501.
 ἀκατάπληκτος: masc. 567.
 ἀκατασκήνωτος: -α neutr. nom.
 450.
 ἀκατάσχετος: -οι fem. 62.
 ἀκηδέω: -εῖν 925.
 ἀκίνδυνος: -ον neutr. nom. 732.
 -ου 1234. -α nom. 286. -ου fem.
 291. 1254.
 ἀκίνητος: -ον fem. 23.
 ἀκμάζω: -οντες 742. -οντα neutr.
 acc. 1239. -ουσιν 101. 1209.
 ἀκμή, ἡ: -ήν 268.
 ἀκμής: -τες masc. 741. 1175. -τα
 neutr. nom. 373.
 ἀκοή, ἡ: -αῖς 100.
 ἀκολουθεῖω: -οῦντων imperat. 488.
 -ήσοντας 172.
 ἀκοντίζω: -όντων partic. masc.
 656. (cf. συνακοντίζω.)
 ἀκόντιον, τὸ: -ίων 368. 623.
 ἀκοντιστής, ὁ: -ας 625.
 ἀκούω: -ει 1124. -ουσι 479. -οντα
 masc. 180. -οντες 775. 809. -εσθαι
 1078. ἤκουσεν 425. ἀκοῦσαι 421. -σας
 517. -σείσα 1201. (cf. κατακούω.)

Praeternisi δέ, μέν, καί, τε articulumque.

* stellula coniecturas significamus.

ἀκρατής: -εῖς fem. nom. 61.
 ἀκριβῶς: 1077.
 ἀκροβολίζομαι: -έσθων 672. (cf. διακροβολίζομαι.)
 ἀκροβολισμός, ὁ: -οὗς 377.
 ἄκρον, τὸ: -α acc. 473. 1212. -ων 298.
 ἀκρόπολις, ἡ: -ιν 1215.
 ἀκυβέρνητος: fem. 923.
 ἄκων: -οντας 1095.
 ἀλλалаγμός, ὁ: -ῶ 834.
 ἀλέξημα, τὸ: -τα acc. 850.
 ἀλήθεια, ἡ: -αν 768. 888. 1118. -ας gen. 34*. 605*.
 ἀληθεύω: -σωσι 430.
 ἀληθινός: -ῶν masc. 40. -όν neutr. acc. 340.
 ἀλιευτικός: -ῶν masc. 2.
 ἀλίσκομαι: ἀλῶναι 1207. -σμένης 1179. ἐαλωκός 1235. -όσιν 1203.
 ἀλλὰ et ἀλλ': 9. 13. 22. 25. 40. 48. 56. 68. 120. 122. 133. 138. 176. 187. 199. 208. 218. 224. 315. 330. 393. 425. 435. 488. 534. 561. 584. 682. 684. 701. 722. 750. 806. 809. 847. 888. 905. 907. 931. 961. 975. 1021. 1023. 1056. 1059. 1084. 1086. 1087. 1119. 1124. 1134. 1183. 1188. 1226*. 1247. 1248. 1254. (inc. enunc.) 26.
 ἀλλάττω: nusquam. (cf. παραλάττω.)
 ἀλλήλους: 226. 362. 484. 716. 794. 1223. -ων 346. 359. 1251. -οις 343. 386. 802. -αις 709.
 ἀλλοιόμορφος: -ῃ fem. 504.
 ἀλλοίωσις, ἡ: -εις nom. 505*.
 ἄλλος: 919. -ον 353. 654. -ου 654. -ῃ 10. 178. 1252. -οι 223. 620. 732. -ους 223. -ων 48. 158. 629. 632. 732. -οις 1250. neutr. acc. -ο 19. -α acc. 1145. -ων 473. 1147. fem. -ῃ 353. -αι 952. -ας 553. 1040. 1043. adv. -ως 474. 740. 751. 1143.
 ἀλλότριος: -ίαν 516. -ίας gen. 45. 288. 812. -ιωτέρας acc. 1043.
 ἀλλοτριόω: -ώσῃ 157. (cf. ἀπαλλοτριόω.)
 ἀλόγιστος: -ους 272. -ον neutr. acc. 81.

ἄμα: adv. 224. 479. 600. 774. 885. praep. c. dat. 266. 777. 779. 1032.
 ἀμασής: -ές acc. 9.
 ἀμαρτάνω: -ειν 879. 884. 958. ἀμάρτοι 398. 723. (cf. διαμαρτάνω.)
 ἄμαρτυρος: -ον masc. 30.
 ἀμαυρόω: -οῦνται 78.
 ἀμείνων: -ους masc. acc. 143. 703. -ον neutr. nom. 884. acc. 823. -όνων 923.
 ἀμέλεια, ἡ: 923. -ας gen. 1010.
 ἀμελέω: -εἶτω 550. -ῶν 1014. -οῦμενός 1001. -ήσαιεν 1182. -ήσαντες 1146.
 ἀμελής: -εστέρος 463.
 ἀμετανόητος: fem. 307.
 ἀμηχανία, ἡ: -αν 1146.
 ἄμιλλα, ἡ: -αν 100. -ας acc. 376.
 ἀμιλλάομαι: -ῶνται 148.
 ἀμοιβή, ἡ: -αί 955. -άς 960. 1059.
 ἄμυνα, ἡ: 657. -αν 235. 1221. 1234. 1240.
 ἀμυντήριον, τὸ: -οις 675.
 ἀμύνω: -ωσιν 1147. -ονται 188. 1227. -ῇται 990. -ωνται 1211. -ομένους 892. (cf. ἐπ-, προσαμύνω.)
 ἀμφίδρομος: -ους fem. 246.
 ἀμφιπρόσωπος: -ον fem. 349.
 ἀμφιστομος: -ον fem. 693.
 ἀμφοτέρος: -α neutr. nom. 586. 1173.
 ἄμφω: -οῦν 575.
 ἄν: c. indic. 43. 46. c. conjunct. 126. 174. 207. 310. 411. 480. 520*. 670. 744. 773. 847. 860. 871. 1029. 1067. 1102. 1103. 1105. 1158. 1238. 1240. c. optat. 12. 14. 142. 159. 228. 398. 442*. 612. 723. 743. 749. 851. 874. 884. 919. 921. 927. 964. 977. 1015. 1034. 1039. 1112. 1141. 1143. 1173. 1200. c. partic. 759. 889. (vide ἐπειδὴν, ὅτ' ἄν.)
 ἄν = ἔάν. 58. 94. 102. 227. 231. 233. 252. 395. 442. 449. 453. 643. 999. 999. 1091. 1146. 1149. 1176. 1177. (vide etiam ἔάν, καὶ ἄν.)
 ἀνά: c. acc. 628.
 ἀναβαίνω: -ειν 1198. -βάντας 700.
 ἀναβάλλω: -εσθαι 1087. -όμενοι 542.
 ἀνάβασις, ἡ: -ιν 1206.

ἀναβιβάζω: -σας 691.
 ἀναγκάζω: -ει 1229. -ουσι 73. -εται 616. -ονται 852. 905. 1092. 1117. -ωνται 329. -όμενοι 1131. ἡνάγκασαν 1095. ἀναγκασθήσεται 1222. -στέον 403. (cf. συναναγκάζω.)
 ἀναγκαῖος: neutr. -ον nom. 296. 301. 538. 584. 769. 840. acc. 36. 476. 966. -α nom. 281. -ων 321. fem. -α 1000. -αι 956. -οτέρων 923. -οτάτων neutr. 508.
 ἀνάγκη, ἡ: 114. 128. 178. 449. 485. 500. 785. 911. 958. 1182. -ῇ 415. 552. 554. 557. 613. 727. 1217*. -ῇ 193. 1226. -αι 338.
 ἀνάγω: -ονται 903.
 ἀναδέχομαι: -εσθαι 113.
 ἀναδίδωμι: -διδούς 363. -δοὺς 342. 367.
 ἀναθαρρέω: -εἶ 569. -οῦσι 494. 775. -ῇσαι 1091.
 ἀναθάρρησις, ἡ: 580.
 ἀνάρτημα, τὸ: nom. 18.
 ἀναρέω: -εῖν 986.
 ἀνακαλέω: -σάμενος 945. 1163.
 ἀνάκλησις, ἡ: -εις acc. 350.
 ἀνακονόω: -ώσῃται 480.
 ἀνακομιδή, ἡ: 536.
 ἀνακόπτω: -ειν 543.
 ἀναλαμβάνω: -έλαβον 742. -αλάβωσι 201. -αλαβόντες 417.
 ἀναλίσκω: -οντες 359. -εται 793. -λώσει 285. 1075. -λώσαι inf. 164. (cf. συναναλίσκω.)
 ἀναλογία, ἡ: -αν 1158.
 ἀνάλογος: -ου neutr. 440.
 ἄνανδρος: -ους fem. 327.
 ἀνανταγώνιστος: -ον fem. 1234.
 ἀνάντης: -ῇ neutr. acc. 379. -εσιν 643.
 ἀνάπαυλα, ἡ: -αν 1183.
 ἀνάπαυσις, ἡ: -εις acc. 1175.
 ἀναπαύω: -εται 1178. 1188. -όμενος 542. -ομένων 1168.
 ἀναπέμπω: -ουσαι 322. -εσθαι 977.
 ἀναπληρόω: -οῦν 941. -ῶσαι 147. 149.
 ἀναπνοή, ἡ: -ῇς 357.
 ἀνάπτωσις, ἡ: -εις nom. 406.
 ἀναρρῶννυμι: -έρρωσε 103. 497.
 ἀνάσκητος: -οι masc. 358.
 ἀναστρέφω: -εστράφησαν 459.
 ἀνασώζω: -θέντας 1006.

ἀνάτασις, ἡ: -ιν 628.
 ἀνατείνω: -όντων imperat. 836.
 ἀνατολή, ἡ: -άς 503.
 ἀνατρέπω: -ψαι 1154. -ετρέπησαν 1126.
 ἀνατίθημι: -έναι 31. -έστηκα 8.
 ἀναφέρω: -όμενος 261.
 ἀναφορά, ἡ: -αῖς 313.
 ἀναχωρέω: -εἶτω 416.
 ἀνδραγαθέω: -εῖν 959. -ήσασιν 953.
 ἀνδρεῖος: 931. -ον 928. -ους 585. -ως 465. -οτάτων 253. 1189.
 ἀνδρία, ἡ: -αν 77. 107*. 188. 916. 1098. -ας gen. 1232. -α 918.
 ἀνδρίζομαι: -μένους 940.
 ἀνεπιστία, ἡ: 463.
 ἀνεμεσήτως: 195.
 ἀνεπικούρητος: fem. 174.
 ἀνεπιχώλυτος: -ον fem. 980.
 ἀνεπιτηδεύτως: 355.
 ἀνεπιτίμητος: -ον masc. 29.
 ἀνεπίφθορος: -ον neutr. acc. 51.
 ἀνέρχομαι: -ελθεῖν 718*.
 ἀνεσις, ἡ: 339. -εις nom. 993.
 ἄνευ: c. gen. 85. 85.
 ἀνήρ, ὁ: 1253. -δρα 707. 818. 960. -δρες 895. -δρας 329. 445. 448. 597. 601. -δρῶν 37. 668*. -δράσ 15. <ᾧ> ἄνδρες 766.
 ἀνδρέλκω: -όμενος 59.
 ἀνθρωπος, ὁ: -οι 33. 88. 186. 516. -ους 1241. -ων 134. 448. 451. -οις 3.
 ἀνιμάω: -ήσαιεν 1201.
 ἀνίστημι: -έστησε 101. 107. -αστήσαι 94. 413. -αστήσας 518. 1081. 1164. -αστάντας 746. 757. -εστηκότων 1193.
 ἀνόητος: masc. 1254. -οι 26. -ων 1030.
 ἄνοια, ἡ: -ας gen. 206.
 ἀνοίγνυμι: -οίξειν 1068. -έωξαν 1200. -οίξει 357.
 ἄνοπλος: -ω 1207. -ους 1213. -οις 389.
 ἀνοχή, ἡ: -άς 1020.
 ἀνταύγεια, ἡ: -αν 839.
 ἀντάω: nusquam. (cf. ἀπ-, ὑπαντάω.)
 ἀντεσφέρω: -οίσεσθαι 1177.
 ἀντεῖσοδος, ἡ: -ους 347*.
 ἀντέξοδος, ἡ: -ους 346.

ἀντεπάγω: -εῖν 850.
 ἀντέπειμι: -οῖεν 1212. -ιέναι 730. -ιῶν 724. -ιόντων 311.
 ἀντί: c. gen. 1228.
 ἀντιάζω: nusquam (cf. ὑπαντιάζω.)
 ἀντιβλέπω: -ψοῖσι 77.
 ἀντικατάλλαγμα, τὸ: -τα acc. 989.
 ἀντικαταπλήττω: -εῖν 840.
 ἀντικρύ: 721.
 ἀντιμετάγω: -εῖν 941.
 ἀντιπαίω: -όντων part. masc. 631.
 ἀντίπαλος: -ους 1153. -ων 399. -οις 673. -ον neutr. acc. 937. -α acc. 589.
 ἀντιπαράτάττω: -εσθαι 555. -ξάμενον masc. 728. -τεταγμένους 712.
 ἀντιπόλεμος: -ους 611. -ον neutr. acc. 617. 831.
 ἀντιπράττω: -όντων part. masc. 1068.
 ἀντιστρατήγησις, ἡ: -εις nom. 900.
 ἀντιστρατοπεδεύω: -ων 549. -εστρατοπεδευκόσι 456.
 ἀντιτάττω: -εῖν 849. -ονται 187. -κτέον neutr. nom. 709.
 ἀνυπέρβλητος: -ον fem. 916.
 ἀνυπόκριτος: -ον fem. 574.
 ἀνύω: -έτω 267. -εῖν 219. -σωσι 224. -σαι 1073.
 ἄνω: 634.
 ἄξιοπρεπέστατος: -ους 422.
 ἄξιος: -οι 601. -ους 132. -ον neutr. acc. 930.
 ἄξιόω: ἤξιοῦτο 47. ἄξιουμένοις masc. 193.
 ἄξιωσις, ἡ: -ιν 8. 131.
 ἄκνωσις: 292.
 ἄορατος: -οι 1106. -ων 428. -α nom. 107.
 ἀπαγγέλλω: -εῖν 540. -οντες 493. -ηται 34. -εἶλαι 796.
 ἀπάγω: -εῖν 329.
 ἀπαίδευτος: -ον neutr. nom. 137.
 ἄπαις: -δα masc. 91.
 ἀπαλλοτριόω: -ηλλοτρίωσαν 273.
 ἀπαντάω: -άτω 423. -ήσιν 190.
 ἄπαξ: 278.
 ἀπαραίτητος: fem. 1044.
 ἄπας: -ντες 802. 1148. -ντας 1082. -σιν 792. -ν nom. 38. 270. acc. 650. -ντων 31. -σαν 251.

ἀπατάω: nusquam. (cf. ἐξαπατάω.)
 ἀπειθέστερος: -ον nom. 581.
 ἀπειθέω: -εῖν 1133.
 ἀπειλέω: -εῖν 940. (cf. προαπειλέω.)
 ἀπειλή, ἡ: -αῖς 1130.
 ἄπειμι: -ῇ 161. -όντων neutr. 142. -οῦσαν 132.
 ἄπειμι: -όντες 1171.
 ἀπείραστος: -οις neutr. 35.
 ἀπείργω: -οντος masc. 1206.
 ἀπειρόκαλος: masc. 929. -ως 531.
 ἄπειρος: masc. 1013. -ον 1065. -ου 792. -οις 9.
 ἀπεχθήσκει: -ές acc. 1026.
 ἀπέχω: -εῖν 517. -έσθω 915. -εσθαι 269.
 ἀπηνής: -ῇ masc. 1248.
 ἀπιστέω: -οῦσι 35. 89. -εῖν 177. ἡπίστησαν 573.
 ἄπιστος: masc. 80.
 ἀπλάνης, ὁ: -ῶν 1066.
 ἀπλόω: -οῦμενοι 716. -ώσας 690.
 ἀπό: c. genit.: 44. 133. 153. 165. 190. 240. 288. 313. 371. 424. 483. 582. 594. 642. 719. 738. 905. 906. 929. 1023. 1075. 1106. 1130. 1131. 1202.
 ἀποβαίνω: -όντων part. neutr. 910.
 ἀπογιγνώσκω: -εγνωκώς 1237. -εγνωσμένους 1049.
 ἀπόγονος: -ον neutr. nom. 38.
 ἀποδειλιάω: -ῶσι part. masc. 940.
 ἀπόδειξις, ἡ: 1001.
 ἀποδιδράσκω: -ουσι 483. -δραμών 1083.
 ἀποδίδωμι: -ότω 945. -όναι 961. 969. -οται 956. -δώσειν 947. -δοῦναι 786.
 ἀποδιοπομπέομαι: -οῦμενος 215.
 ἀποδοκιμάζω: -έσθω 152. -στέον 121.
 ἀποσνήσκω: -θανών 917. 936.
 ἀποίχομαι: -μένους 1000.
 ἀποκλείω: -σαι 699. -σαι 302. -εκλείσθαι 522.
 ἀποκομίζω: -σθῶσιν 650.
 ἀποκρούω: -εσθαι 1151.
 ἀποκτείνω: -άτω 596.
 ἀποκωλύω: -ουσι 689. -οντος 1148. -σοντας 700. 1114. -σθῆναι 1071.
 ἀπολαμβάνω: -λαβόντες 652.

ἀπολείπω: -ει † 1028. -η 59. -ειν 535. -εται 449. -εσθαι 315. -όμενον neutr. nom. 1076. -λιπεῖν 29. -λιπόντας 1204. -λελείφθων 863. -λελείφθαι 553.
 ἀπόλεμος: -ω fem. 39.
 ἀπόλλυμι: -σθαι 1032. -ώλεσε 315. -ολέσθαι 886. -όλωνται 871. -ολούνται 893. -ούμενοι 1182.
 ἀπομάχομαι: -εσθαι 528.
 ἀπονέμω: -ουσι 34.
 ἀποπέμπω: -έτω 1163. 1241. -ψας 398.
 ἀπόρρητος: -ων neutr. 95. 472.
 ἀποσκευή, ἡ: -ήν 251. -ῆς 864. 963.
 ἀποστατέω: -οῦντος 771. -οῦντας 594.
 ἀποτελέω: -εῖν 630. -ῶν 686*. -εῖται 697.
 ἀποτίθημι: -έμενον 1224*.
 ἀπότομος: -οις fem. 1193.
 ἀποτρέπω: -εσθαι 534. -ετρέπησαν 1126.
 ἀποφράττω: -ων 884.
 ἀποχράω: -χρήν 744. -χρῶνται 881. -χρήσθω 1142. -χρήσθων 674. -χρήσθαι 620. -χρήσασθαι 150.
 ἀποχωρέω: -οῦσιν 332. -οῦντας 385.
 ἀποχώρησις, ἡ: 391.
 ἄπρακτος: masc. 142. -ον 67. 927. -οι 714. -ον fem. 627. 697*. 923. -ους 240. 1066.
 ἀπροβούλευτος: masc. 931*.
 ἀπρόληπτος: -οι f. 73. 1089. -ους f. 308. -ων masc. 752*.
 ἀπρονόητος: -ους masc. 1031*.
 ἀπροόρατος: masc. 1099. -ον neutr. acc. 745. -ως 658.
 ἀπροσδόκητος: -οι masc. 462. -οις 1085.
 ἄπτω: -ομένους 602. (cf. ἐπισυν-, συνάπτω.)
 ἀπώλεια, ἡ: 883.
 ἀπωτέρω: 743.
 ἄρα: 869*.
 ἀργέω: -εῖν 325.
 ἀργία, ἡ: 326.
 ἀρετή, ἡ: -ήν 21. 140. 151. -ῆς 101. 153. -ῆ 38. -άς 114.
 ἀριστεῖον, τὸ: -οις 138.
 ἀριστεύω: -ασιν 954.

ἀριστοκρατία, ἡ: -αν 5.
 ἀριστοποιέω: -εῖσθων 1171. -εῖσθαι 551. 555.
 ἀριστοποιῖα: -ας gen. 549.
 ἄριστος: 1253. -οι 895. -ους 948. -οις 397. -ον neutr. nom. 488. -α nom. 851. acc. 978.
 ἀρκέω: -σθήσεται 928.
 ἀρμόζω: -οι 612. -οντας 860. ἡρμόσθαι 588.
 ἀρμονικός: -ήν 354.
 ἀρπαγή, ἡ: -άς 974.
 ἀρπάζω: -σαντα masc. 464. -σομένους 865. (cf. διαρπάζω.)
 ἀρτύω: nusquam (cf. ἐξαρτύω.)
 ἀρχή, ἡ: -ήν 24. 351. -ῆς 61. 1190. -άς 184. 199.
 ἀρχιτέκτων, ὁ: -όνων 1140.
 ἄρχω: -ουσιν 187. -έσθω 491. -όμενα nom. 1093. -ξαι 787. -ξάμενης 1159*. -ξάμεναι 1038. (cf. προῦπ-, ὑπάρχω.)
 ἀσέβεια, ἡ: -ας gen. 1033.
 ἀσεβέω: -ήσουσι 1034.
 ἀσεβής: -ές acc. 1023.
 ἀσθένεια, ἡ: -αν 82. 553. -ας gen. 207.
 ἀσθενής: masc. 81. -εῖς acc. 597. 1241. -ές neutr. acc. 315. -οῦς 198. -ῆ nom. 201. acc. 326. -ῆς fem. 235. -ῆ 680. 684. -έστερα neutr. acc. 394. adv. -ῶς 34. -έστερον 1184.
 ἄσμα, τὸ: -τι 374.
 ἀσίδηρος: -ω fem. 362.
 ἀσκέω: ἡσυχρόσιν masc. 902.
 ἄσκησις, ἡ: 18. -ιν 339. -εως 369.
 ἀσκίαστος: -οις neutr. 374.
 ἀσπίς, ἡ: -αι 77.
 ἄστατος: masc. 176.
 ἀστήρ, ὁ: -τέρων 502. -τρων 1075.
 ἀστραπή, ἡ: -ήν 839.
 ἀστρατήγητος: -ον neutr. acc. 937.
 ἀσυκοφάντητος: -ον fem. 52.
 ἀσύμφορος: -α neutr. acc. 179.
 ἀσυνέδμητος: -ους fem. 188.
 ἀσυνήγης: -εις masc. nom. 358.
 ἀσύνθηκος: -ον masc. acc. 1022.
 ἀσύντακτος: -ον neutr. acc. 385.
 ἀσφάλεια, ἡ: 1016. -ας gen. 1032.
 ἀσφαλής: masc. 81. 1026. 1099. -εῖς acc. 584. neutr. -ές nom.

651. acc. 265. 1021. -ῆ acc. 252. 1029. fem. -ῆς 245. 308. 391. 536. -εῖς nom. 166. acc. 200. -έστεροι 820. -έστερον adv. 933.
 ἀσφαλίζω: -εσθαι 1104.
 ἀσφάλλω: -ει 112.
 ἀσχολέω: -ήσονται 390.
 ἄτακτος: -οις masc. 383. -ως 382. 460. 720. 821.
 ἀτάραχος: masc. 155. -ως 649.
 ἀτελής: masc. 480. -εῖς nom. 1053.
 ἀτμός, ὁ: -οῦς 322.
 ἀτόλμως: 886.
 ἄττω: -οντα masc. 70.
 ἀτύμβευτος: -ον fem. 1004.
 αὔ: 2. 589. 771. 1014. 1167.
 αὐθάδης: masc. 177.
 αὐθις: 634. 730. 734. 822. 1216.
 αὐλός, ὁ: -ῶν 352.
 αὐτόματος: -ον masc. 405. -οι 360. -ῆ 88.
 αὐτομολέω: -οῦσι 481.
 αὐτόμολος: masc. -ου 434. -ων 427.
 αὐτός: 46. 281. 300. 388. 421. 468. 640. 666. 695. 787. 914. 920. 977. 1001. 1003. 1020. 1130. 1186. 1214*. -όν 177. 417. 432. 434. 489. 490. 801. 900. 930. 977. 1023. 1073. 1223. 1254. -οῦ 172. -ῶ 158. 171. 441. 488. 744. 851. 1102. 1156. 1189. 1240. -οἱ 495. 988*. 1033. -οὗς 232. 239. 301. 429. 650. 651. 722. 797. 1031. 1091. 1172. 1182. -ῶν 172. 234. 235. 367. 476. 611. 718. 757. 822. 966. 1092*. -οῦς 365. 602. 627. 633. 992. neutr. -ό acc. 520. 1180. -ῶ 125. 733. 812. 866. 1102. -ά acc. 632. 1229. -ῶν 612. -οῦς 14. 698. 751. 1142. fem. -ῆ 238. -ήν 254. 681. 687. 1077. -ῆς 659. 1198. -ῆ 190. 445. -άς 337.
 ὁ αὐτός: τοὺς... -οὗς 139. τὸ... -ό nom. 299. acc. 683. 1177. ταῦτά acc. 1221. τῶν... -ῶν 321. 420. 498. 956. 1040. τοῖς... -οῖς 467. 1187. τῇν... -ήν 1014. τῆς... -ῆς 319. 501. 717. ταῦτῃ 533*. τὰς... -άς 1057.
 αὐτόν: masc. 423. 934. -οῦ 113. 174. 180. 435. 744. -ῶ 177. 178.

179. 203*. 490. 702. 1043. -ούς
1041. fem. -ής 964. -άς 1038.
(cf. έαυτόν.)
αύχην, ό: -ένας 535.
άφαιρέω: -ελετο 795.
άφειδής: -ές nom. 270.
άφρονος: -α acc. 287*.
άφρημι: -ειμένος 920.
άφικνέσμαι: -οῦνται 427. -ιγμένης
566.
άφιλαργυρία, ή: 75.
άφιλάργυρος: -ον masc. 57. 75*.
άφρις, ή: 242.
άφίστημι: άποστῆναι 1157. -στάς
921.
άφοβία, ή: -αν 575.
άφορμή, ή: -ός 1194.
άφορτος: masc. 1248.
άφροσύνη, ή: -ης 1231.
άφρων: masc. 480. -οσι 1052.
άφυλακτέω: -εῖσθαι 1195.
άφύλακτος: masc. 1020. -οις 658.
1084. -ως 460.
άφώτιστος: -ου fem. 417.
άχρηστος: -οι masc. 140. -ον
neutr. nom. 728. -α nom. 1242.
acc. 338.
άχρι: c. genit. 669. 797. 1172.
άχρις: (... ἄν) 670. 847.

Βάρος, τό: acc. 236. 237. 348.
686.
βαρυτάτω: 661.
βαίνω: nusquam (cf. άνα-, άπο-,
δια-, έπι-, έπικατα-, κατα-, συγκατα-,
συμ-, ύποκαταβαίνω.)
βάλλω: -ειν 364. -οντες 642. 722.
βαλεῖν 629. (cf. άνα-, εις-, εκ-, έμ-,
έμπαρα-, έπι-, μετα-, παρα-, περι-,
προσ-, συμ-, συμμετα-, ύποβάλλω.)
βάραθρον, τό: -α acc. 450. 870.
βάρος, τό: acc. 201.
βαρύς: 1247. -εῖς acc. 385.
βασιλεύς, ό: 21. 773. -εῖς acc.
506.
βέβαιος: -ον neutr. nom. 1025.
-ως 174. -οτάτη 434.
βεβαιόω: -ώσασθαι 23.
βεβωλασμένος: -α nom. 363.
βέλος, τό: nom. 660. acc. 634.
-ους 670. -η acc. 633. 648. -εσι
674.
βελτίων: -οσιν masc. 312.

βιάζομαι: -εσθαι 379. 653. (cf.
παραβιάζομαι.)
βιάζω: nusquam. (cf. άναβιάζω.)
βίος, ό: -ου 149.
βλάβος, τό: acc. 1233.
βλάπτω: -ωσι 819. -ωνται 818.
έβλαψε 1011. βλάψαι 917. -ψειν 880.
βλέπω: -ει 1124. -οντος 569. -οντες
226. 416. (cf. άντι-, περιβλέπω.)
βόάω: -αν 774. -ῆσαι 771. (cf. δια-,
έμβόάω.)
βόη, ή: 835. -αί 1121.
βόηθια, ή: 672. -αν 907. 923.
βοηθέω: -εῖν 241. (cf. έπιβοηθέω.)
βουλεύω: -ειν 922. 964. -σαι 919.
-σασθαι 1091. -σεται 1234. (cf. έπι-,
προ-, συμβουλεύω.)
βουλή, ή: -ής 171.
βούλομαι: -εται 191. 550. 616.
1178. 1214. -ονται 356. 530. 891.
904. -ωνται 1222. -οιτο 413. 1141.
-οιντο 715. -όμενος 415. 421. 679.
-όμενον 540. -ομένω 1157. -όμενοι
432. -ομένους 699. 707. 1229. -ομέ-
νων 241. 990. 1220. έβουλήθησαν
278. βουληθέντες 871. -θέντας 208.
-θεῖσι 1027.
βουνοειδής: -εῖς masc. acc. 639.
βουνός, ό: -ούς 365.
βραδύνω: -νῃ 1077.
βραδύς: -ύ acc. 354. 355. -εῖα 241.
βραχύς: -ύν 438. 452.
βώλος, ό: -ους 364.

Γάρ: 23. 25. 29. 39. 41. 45. 61.
64. 70. 73. 75*. 76. 77. 78. 81.
83. 86. 88. 92. 97. 98. 105. 113.
121. 124. 128. 134. 144. 160.
174. 178. 185. 187. 201. 206.
229. 231. 235. 239. 240. 247.
257. 260. 261. 267. 270. 274.
276. 284. 286. 300. 307. 313.
321. 325. 327. 329. 339. 351.
369. 371. 379. 383. 383. 399.
403. 404. 406. 409. 416. 424.
434. 437. 439. 444. 448. 449.
458. 468. 469. 479. 481. 489.
493. 495. 499. 501. 514. 537.
542. 545. 550. 558. 560. 568.
573. 581. 583. 584. 585. 586.
603. 604. 617. 626. 642. 650.
651. 657. 670. 674. 681. 689.
695. 702. 702. 712. 716. 722.

725. 731. 741. 748. 752. 759.
769. 774. 784. 792. 798. 800.
809. 811. 821. 829. 835. 838.
850. 852. 872. 873. 877. 885.
892. 897. 902. 915. 917. 918. 925.
928. 935. 936. 955. 958. 962. 964.
1000. 1001. 1009. 1010. 1012.
1016. 1022. 1024. 1026. 1030.
1033. 1039. 1040. 1044. 1047.
1048. 1050. 1057. 1059. 1066.
1089. 1100. 1101. 1105. 1115.
1122. 1124. 1130. 1132. 1137.
1139. 1143. 1146. 1146. 1173.
1177. 1178. 1194. 1199. 1202.
1213. 1220. 1224. 1230. 1234.
1242. 1249.
γαστήρ, ή: -τρί 559.
γε: 84. 87. 120. 125. 173. 189.
198. 204. 288. 388. 489. 499.
580. 657. 702. 897. 979. 990.
1091. 1141. 1220.
γελάω: nusquam. (cf. καταγελάω.)
γενναῖος: -ου masc. 123. -ους 595.
1047. -ον neutr. acc. 139. 955.
γεννάω: έγέννησε 1249.
γένος, τό: -ει 38. 141. -η acc. 55.
γεωργικός: -ῶ neutr. 2.
γῆ, ή: -ν 269. 290. -ς 24. 205. 407*.
γηθέω: γεγηθώς 567.
γηράσκω: γεγηρακότι 83. -τας 1241.
γίγνομαι: -εται 235. 238. 242.
373. 507. 1011. -ονται 62. 230.
383. 775. 901. 982. 1053. 1118.
-ηται 536. -οιτο 743. 840. 1173.
-έσθω 806. -εσθαι 185. 240. 638.
683. 700. 1123. 1204. 1225. -όμενος:
95. 343. -όμενον neutr. nom. 768.
-ομένου 800. -όμενα acc. 1116.
1120*. -ομένης 1150. -όμεναι 321.
-ομένας 222. γένηται 497. 1085.
-ωνται 670. 757. -οιτο 755. -εσθαι
266. 490. 1071. 1072. -όμενος
476. 1042. -ομένον neutr. 491.
-ομένης 417. 808. γενήσεσθαι 605*.
γεγονέναι 1230. -ότας 1056. -ότος
neutr. 566. -ότων 136.
γινώσκω: -η 1101. -ων 454. έγνω
526. γνώη 977. γνώσεται 469.
(cf. άπο-, έπιγινώσκω.)
γλυκύς: -ύ nom. 372.
γνώμη, ή: 65. 174. 917. -ην 405.
1224. -ης 172. 494. 873. 896. 919.
-η 39. 393. 922. 928. 1226. -αι 1024.

γόνυ, τὸ: -άτων 602.
 γράφω: nusquam. (cf. περιγράφω.)
 γρηγορέω: -εῖν 403.
 γυμνάζω: -έτω 324. 341. 376. (cf. ἔγ-, συγγυμνάζω.)
 γυμνασία, ἡ: -ας gen. 369.
 γυμνασάρχος, ὁ: -ους 56.
 γυμνός: -ά acc. 449. 656.
 γύναιον, τὸ: -α acc. 1240.

Δαιμόνιον, τὸ: nom. 499. -ου 987.
 δαίμων, ὁ: -ονα 1246.
 δακρύω: -οντας 600.
 δάκτυλος, ὁ: -ους 352. 354.
 δαπανάω: part. fem. -ῶσαι 66.
 δαπάνησε 268.
 δαπάνη, ἡ: -ης 976.
 δαψίλεια, ἡ: -αν 980.
 δαψιλής: fem. 287. -έστεραι 982.
 δέ: 216-ies.
 δεῖδω: δεδίη 300. -ένα 457. -ώς 1221.
 -ότα 1223. -ότας 602. δέδοικε 1122.
 δείκνυμι: -νύτω 456. -ξας 365.
 (cf. ἐν-, ἐπι-, προ-, ὑποδείκνυμι.)
 δειλιάω: nusquam. (cf. ἀποδει-
 λιάω.)
 δειλός: -ούς 583. 585. -άς 327.
 δεῖμα, τὸ: -τα nom. 830.
 δεινός: -οί 93. neutr. -όν nom.
 78. 190. acc. 671. 885. -οῦ 277.
 570. 1178. -ά acc. 102. 196. 224.
 331. 589. -ῶν 99. 340. 463. 1048.
 -αῖς 187. 325. 373. 751. -ή 236.
 -ήν 839. 1048. -ότεροι 829. -ότερα
 acc. 1116.
 δελεάζω: -ει 272. -ειν 966. -ουσα
 1040. -ουσαι 327.
 δεξιός: -όν neutr. acc. 767. 768.
 -οῦ 765. -ά acc. 345.
 δεσμός, ὁ: -οῖς 433.
 δεῦρο: 39. 1121. 1153.
 δεύτερος: 800. -ους 1165. -ον neutr.
 nom. 1167. -ῶ 1160. 1164. -α acc.
 1189. -αν fem. 1217.
 δέχομαι: -ξασθαι 441. 778. (cf. ἀνα-,
 ἐκδέχομαι.)
 δέω: δήσας 429. 596. (cf. συνεπιδέω.)
 δέω: δεῖ 14*. 25. 70. 131. 191. 198.
 199. 425. 463. 468. 477. 478.
 530. 533. 576. 582. 588. 589.
 702. 796. 874. 920. 932. 1013.
 1022. 1065. 1074. 1132. 1137.
 1153. 1197. ἔδει 1070. δέη 575*.

δέοι 455. 472. 941. 976. 978.
 -οντος neutr. 480. -ομένους 600.
 -ησομένους 1185. (cf. προσδεῖ.)
 δη: 103. 108*. 141. 152. 300. 306.
 457. 491. 567. 616. 639. 640. 718.
 720. 754*. 765. 769. 786. 924.
 969. 1182. 1209.
 δημοσία: 214.
 δήπου: 357. 1204.
 δῆτα: 1187.
 διὰ: praep. c. acc. 7. 35. 77. 81.
 82. 119. 119. 121. 122. 139. 140.
 191. 308. 320. 338. 384. 385. 552.
 560. 727. 760. 761. 1025. 1026.
 1033. 1055. 1056. 1090. 1116.
 1124. 1223.
 : praep. c. genit. 14. 33. 37. 40.
 42. 48. 70. 98. 205. 205. 219.
 220. 222. 227. 228. 242. 259. 267.
 295. 295. 340. 346. 356. 358. 360.
 410. 428. 474. 478. 504. 508. 518.
 532. 561. 652. 791. 802. 806. 806.
 830. 889. 930. 1086. 1107. 1129.
 1193. 1198. 1198. 1205. 1220.
 διαβαίνω: -οντας 870.
 διαβόω: -ηθείη 1219.
 διαγωνίζομαι: -ονται 125.
 διαδρομή, ἡ: -αί 1121.
 διαίρεσις, ἡ: -εις acc. 347.
 διαίρεω: -ελόν 362. 710. 1144.
 1158. -ελόντες 1149. -ελόμενοι 402.
 διαιτάομαι: nusquam. (cf. ἐκδιαι-
 τάομαι.)
 διακατέχω: -έχη 641.
 διακόπτω: -έκοψαν 234. 1200.
 διακροβολίζομαι: -σάμενος 594.
 διακωλύω: -ειν 890.
 διαμαρτάνω: -ουσι 544. -ειν 180.
 -οντες 359.
 διαμέτρος, ἡ: -ων 504.
 δάνοια, ἡ: -αν 102. 177. -ας gen.
 88. -α 408. -ας acc. 836. -αις
 571. 777.
 διάπονος: -ον masc. 57. 68.
 διαπρεπής: -έσι neutr. 423.
 διαρπάζω: -ειν 962. -ων 1042.
 διαρρήγνυμι: -ξαντας 681.
 διασπάω: -έσπασαν 234.
 διαστάσις, ἡ: -ιν 354.
 διάστημα, τὸ: -τα nom. 647. acc.
 346. 353.
 διαταράττω: -τετάραχται 593.
 διατίθημι: -σι 1043. -θεῖναι 208.

530. 891. 1235. -θέσθω 1240.
 -θήσουσι 626. -ετέθη 1134.
 διατρέπω: -ετράπη 1134.
 διατροπή, ἡ: -αῖς 1131.
 διαφέρω: -ειν 254. -οῖσι 123. -ενή-
 νυχεν 1251.
 διαφθείρω: -ουσι 328. -έφθειρε
 529. -έφθειραν 387. -εφθοράς 322.
 διαφορά, ἡ: -αί 505. -άς 611.
 διάφορος: -οι fem. 609.
 διδάσκω: -έτω 889. ἐδιδάχθη 1012.
 (cf. ἐκδιδάσκω.)
 δίδωμι: -ότω 477. 791. -ούς 1058.
 -όσθω 813. ἔδωκε 1193. δοῦναι 164.
 δούς 989. δώσει 431. (cf. ἀνα-, ἀπο-,
 ἐν-, παραδίδωμι.)
 διδράσκω: nusquam. (cf. ἀπο-,
 ἐκδιδράσκω.)
 διέμι: 613.
 διεκβολή, ἡ: -ήν 299.
 διεκπίπτω: -πесόντας 682.
 διέξειμι: -ίη 257. -ίωσι 649.
 διερεινάω: -ησομένους 256.
 δικαίος: -ον neutr. nom. 30. acc.
 (τὸ...) 189. -οῦ (τοῦ...) 185.
 -ως 208.
 δικαστής, ὁ: 1059.
 δικη, ἡ: -ας 1030.
 δῖνος, ὁ: -ον 630.
 διό: 571. 1058. 1093. 1103. (cf.
 διόπερ.)
 διοδεύω: -ων 269.
 διοδος, ἡ: -ον 681. -ους 523.
 διοικέω: -οῦσιν 146.
 διόπερ: 337. 896. 1073. 1151.
 διπλάσιος: -οι 775.
 δίχα: c. genit. 111. 387. 612.
 δίψος, τὸ: nom. 372.
 δίωγμα, τὸ: -τα acc. 376.
 διώκω: -ουσι 418. -οντας 734. 891.
 διώξις, ἡ: -ιν 823. -εις acc. 817.
 δοκέω: -ῶ 45. -εῖ 502. 1093. 1116.
 1230. -ουσι 23. 416. 879. -ῇ 193.
 744. 985. 1088. 1158. -εῖτω 439.
 457. -εῖν 44. 1035. -ῶν 525. 1101.
 -οῦσι 34. -οῦντα neutr. nom. 1192.
 ἔδοξαν 248. δόξη 1102. 1240. -ξαι
 optat. 158. 851. -ξαιεν 884. -ξαντες
 731. 748. 1126. (cf. προσδοκέω.)
 δοκιμάζω: 878. ἐδοκίμασαν 85.
 δοκιμάσαι 161. -σθήην 16. -σθήσεται
 75. (cf. ἀποδοκιμάζω.)
 δοκιμασία, ἡ: -αν 163.

δόξα, ἡ: 146. -αν 20. -ῃ 151. 1189.
 δοράτιον, τὸ: -ου 807.
 δόρυ, τὸ: δόρασι 77.
 δόσις, ἡ: -εις nom. 951.
 δοῦλος, ὁ: -ον 540. 1133. -οι 484.
 δουλῶ: nusquam. (cf. προδουλῶ.)
 δραστήριος: -ον neutr. nom. 79.
 -ω 125. -οι fem. 231.
 δραστηκώτατος: -ῃ 754.
 δράω: -ᾶν 1051. 1214. -ῶντα masc.
 1023. -ῶντες 714. 877. -ῶντας
 886. -ωμένων neutr. 1119. δράσαι
 42. 196. 300. 467. 477. 886. 918.
 1015. -σας 1103*. 1214. δράσονται
 masc. 473.
 δρόμος, ὁ: -ω 366. 834.
 δύναμαι: -ται 441. 499. 917. 919.
 -νται 809. -σθαι 62. 111. 271.
 489. 538. 1027. -μενος 528. -μένου
 890. 1119. -μενοι 333. 628. 811.
 -μένους 386. -μένον 136. 1120.
 -μένους 760. 1116. -μενον neutr.
 acc. 545. -μενα nom. 93. ἐδυ-
 νήθησαν 1035. δυναθεῖς 593. -θέντες
 1215. -θέντας 208. δυνατοί 164.
 -τόν neutr. 83. 227. 378. 703.
 755. 858. 1206. -τά 35.
 δυναμικώτερος: -οι 559.
 δύναμις, ἡ: 87. 1157. -ιν 194.
 233. 680. 710. 846. 851. 860.
 907. 1137. -σις 297. 739. 925.
 1139. -ει 14. 252. 396. 705. 1209.
 -εις nom. 494. 505. acc. 200. 213.
 264. 286. -εων 283. -εσιν 381. 551.
 δυναστεία, ἡ: -αν 23.
 δύο: 1170. -ῶν 710. 1069. 1125.
 1170.
 δύσβατος: -ου fem. 296.
 δύσελπις: -ιν fem. 1044.
 δυσθυμέω: -οῦντας 497. ἐδυσθύμη-
 σαν 937.
 δυσθυμία, ἡ: 565. -αις 584.
 δύσις, ἡ: -εις acc. 103.
 δυσκολώτερος: -ον neutr. nom.
 109.
 δυσπρόσιτος: -οι masc. 543.
 δυστύχημα τὸ: -άτων 1012.
 δυστυχέω: -εῖν 1013.
 δυσχερής: -εῖς fem. acc. 240.
 -ῇ neutr. acc. 994. δυσχερεστέραν
 108.
 δύσχρηστος: -ον (τὸ...) acc.
 498.

δυσχωρία, ἡ: -ας gen. 1198. pl.
 acc. 520.
 δυσωδία, ἡ: -αις 313.
 δύω: -εται 661.
 δωρεά, ἡ: -ας 482. -ας 431. -αῖς
 948.
 Ἑάν: 91. 92. 98. 118. 119. 236.
 265. 286. 320. 393. 420. 429. 431.
 437. 447. 497. 550. 552. 684. 690.
 720. 858. 984. (vide etiam ἄν 2.)
 ἐαυτόν: 1165. -οῦ 43. 924. 1060.
 -ῶ 550. 1221. (vide etiam αὐτόν.)
 εἰώ: ἐώσι 1225. ἐῶν 325.
 ἐγγύς: adverb. 263. 271. 310. 477.
 ἐγείρω: -ει 100. ἡγέρθησαν 20. ἐγρή-
 γυρε 1179.
 ἐγκατατάττω: -ονται 359*.
 ἐγκλημα, τὸ: -τα acc. 27.
 ἐγκλίνω: -αντας 693*.
 ἐκλισις, ἡ: -ει 807. -εις acc. 345.
 503.
 ἐγκρατής: -ῇ masc. 56. 61. -ῶς
 1154.
 ἐγρήγορσις, ἡ: -ιν 408.
 ἐγχεῖρῶ: -οῦντας masc. 1132.
 -ήσωσι 882.
 ἐγγεῖρῶ: -ειν 1041. -σαι 432.
 ἐγχρονίζω: -έτω 284.
 ἐγώ: 15. 45. 875. ἐμοῦ 12. ἐμοί
 1137. μοι 17. 23. 42. 502. 879.
 884.
 ἐδραιώτερος: -ον masc. 197.
 ἐδέλω: -ειν 587. -οντες 147. (vide
 etiam δέλω.)
 ἐδίξω: -ῇται 220. (cf. συνεδίξω.)
 ἐξνος, τὸ: nom. 21. -ῇ acc. 853.
 -ῶν 811.
 εἰ: c. indicat. 19. 46. 153. 214.
 279. 427. 925. 925. 926. 966.
 1001. 1035. 1226. c. conjunct.
 1112. c. optat. 11. 14. 125. 158.
 167. 167. 265. 287. 287. 363.
 387. 393. 413. 455. 472. 475.
 595. 597. 638. 666. 671. 715.
 722. 755. 765. 767. 840. 840.
 882. 896. 915. 920. 921. 930.
 934. 941. 962. 963. 976. 978.
 988. 1003. 1006. 1038. 1081.
 1129. 1141. 1143. 1156. 1161.
 1170. 1170. 1171. 1171. 1181.
 1201. 1203. 1219. 1232. 1237.
 1246.

εἰκός, τὸ: nom. 404.
 εἰκότως: 544.
 εἴκω: -ζαντες 1048.
 εἰλέω: nusquam. (cf. κατεiléω.)
 εἰμί: ἐστίν 103. 201. 245. 372.
 378. 490. 601. 651. 657. 750.
 848. 872. 888. 902. 926. 929.
 932. 939. 979. 985. 993. 1030.
 1045. 1059. 1181. 1249. ἐστί
 245. 258. 474. 483. 777. 900.
 1066. 1218. εἰσίν 92. 559. ἦ 35.
 92. 118. 119. 228. 286. 342. 371.
 391. 395. 581. 640. 768. 773.
 784. 858. 984. 1123. 1180. ὦσι
 140. 207. 225. 344. 447. 1090.
 εἴη 125. 287. 364. 666. 672. 882.
 1108. 1141. 1144. 1170. ἐστω
 154. 177. 478*. 647. 827. 1020.
 1025. 1100. 1188. 1247. ἐστωσαν
 950. εἶναι 15. 44. 51. 70. 115.
 128. 248. 265. 309. 385. 394.
 434. 439. 449. 476. 514. 551.
 574. 748. 823. 876. 967. 979.
 1022. 1065. 1071. 1079. 1088.
 1093. 1102. 1158. 1161. 1192.
 1217*. 1251. 1252. ὦν 122. 126.
 658. 766. ὦντα 114. 865. -ος 198.
 477. -ες 92. 433. 626. 633. -ας
 233. 414. -ων 310. 364. 458. 629.
 703. ὦν nom. 1162. ὦντος 570.
 -α acc. pl. 936. οὔσα 747. -ης
 291. 660. ἔσται 18. 282. 467.
 583. ἔσσεσθαι 143. 276. 500. ἐσο-
 μένους 1056. (cf. ἄπ-, ἔξ-, πάρ-,
 πρόσ-, σύνειμι.)
 εἴμι: εἶναι 243. 725. 915. 1221.
 ὄντας 302. (cf. ἀντίπ-, ἄπ-, δι-,
 διέξ-, ἐξ-, ἐπ-, πάρ-, πρό-, πρόσειμι.)
 εἴνεκα: c. genit. 172. 537.
 εἴνεκεν: c. genit. 574. (v. etiam.
 ἐνεκεν.)
 εἴργω: nusquam. (cf. ἀπείργω.)
 εἰρηναῖος: -α neutr. acc. 253.
 εἰρήνη, ἡ: -ην 18. -ῇ 1021.
 εἰς: c. accusat. 20. 22. 49. 67. 79.
 100. 101. 163. 225. 225. 235.
 238. 241. 244. 247. 249. 264.
 292. 302. 340. 382. 407. 411.
 415. 420. 457. 480. 487. 507.
 520. 521. 523. 534. 552. 599.
 632. 633. 648. 653. 656. 674.
 686. 692. 708. 709. 711. 714.
 715. 718. 720. 725. 734. 750.

760. 761. 777. 822. 836. 915.
930. 968. 990. 1015. 1022. 1075.
1140. 1144. 1146. 1152. 1157.
1194. 1210. 1215. 1216. 1221.
1226. 1237. 1240. 1241. 1242.
1254.
εἶς: ἕνα 802. 1189. -ός 1125. 1154.
-ί 1207. neutr. ἕν acc. 1142.
-ί 711. μία 501. 609. -αν 1157.
1183. -ας 517. -α 393. 505.
εἰσβάλλω: -ειν 533. -οντα masc.
534. -βάλλη 382. -όντας 301.
εἰσβολή, ἡ: -ήν 300. -ῆς 522*.
εἰσέρχομαι: -ῆλθε 523.
εἰσφέρω: -ονται 188. -ηνέγκατο 48.
-ενέγκατο 916. 1015.
εἰσχω: -κεχυμένους 1215.
εἶτα: 354. 362. 521. 707. 730.
794. 797. 797. 801. 848. 1014.
1162. 1167. 1169.
εἴτε: 978. 979. 1087. 1088. 1088.
1198. 1198.
εἴωθε: 1194. -ασιν 705. 1009.
εἶ: c. genit. 138. 145. 146. 161.
164. 168. 196. 205. 229. 233.
246. 253. 286. 338. 369. 410.
410. 468. 618. 619. 656. 672.
673. 686. 715. 724. 743. 757.
822. 876. 894. 895. 899. 903.
907. 910. 945. 946. 978. 1006.
1048. 1050. 1064. 1081. 1086.
1136.
εἶ: 108. 110. 172. 247. 424. 425.
440. 468. 575. 629. 725. 740.
760. 1013. 1134. 1186.
ἕκαστος: 206. 495. 1001. 1213.
1221. -ον 1223. -ου 603. -ω 215.
-οι 515. -οις 951. 953.
ἐκάτερος: -οις 672. -ον neutr. acc.
588. -ω 710.
ἐκατέρωθεν: 691.
ἐκατονταρχία, ἡ: -αι 952.
ἐκβάλλω: -βαλόντας 369. -βαλοῦν-
τας 368.
ἐκδέχομαι: -ονται 753.
ἐκδιαιτάομαι: -δεδιητημένοι 331.
ἐκδιδάσκω: -έτω 350.
ἐκδιδράσκω: -δραμόντα 464.
ἐκδιχία, ἡ: -αν 1029.
ἐκδρομή, ἡ: -άς 1113.
ἐκείνος: -ον 432. -ους 105. 748.
796. -ων 137*. 583. 800. neutr.
-ων 141*. 142.
ἐκεῖσε: κακεῖσε 1121. 1153.
ἐκηβόλος: -ους 721. -ων 671.
ἐκθλίβω: -όμεναι 228. -ψουσι 716.
ἐκκαλέω: -ῆται 933.
ἐκκενόω: -ώσωσι 647.
ἐκκοπή, ἡ: -ήν 1205.
ἐκκρισις, ἡ: -εις nom 321.
ἐκκυβέω: -ειν 878.
ἐκλέγω: -έσω 312. ἐξελέξατο 696.
-λέξασθαι 703. -λεξάμενος 421. 698.
-λεκτέον 122.
ἐκλύω: -εσθαι 1010. -ση 156. -λελύ-
σθαι 635. -λελυμένοις 742.
ἐκπέμπω: -ῆ 388. -έτω 368. -ειν
1186. -ψαι 744. -ψει 110.
ἐκπεριέρχομαι: -ελθεῖν 756.
ἐκπίπτω: -πεσόντας 369.
ἐκπληκτικώτατος: -ῆ 754.
ἐκπληξις, ἡ: -ιν 1202.
ἐκπληρώω: -οῦντες 361. -πεπληρω-
μένων fem. 283.
ἐκπλήττω: -ουσι 752. 1090.
ἐκπολεμέω: ἐξεπολέμασαν 273.
ἐκπόρῃσις, ἡ: -ιν 1237.
ἐκपुरόω: -ωσέν nom. 660.
ἐκτασις, ἡ: -εις acc. 345.
ἐκτάττω: -ῆ 98. -έτω 342. -ειν
551. 827. 851. -οντα masc. 846.
-τάξουσι 908. -τάξιν 264.
ἐκτείνω: -ωσι 443. -έτω 679. -ουσιν
349. -ομένων masc. 689. neutr.
246. -τεῖναι 24. -τασεῖν 229.
ἐκτίνω: -ειν 960. 1058. -σειν 1030.
ἐκτοξεύω: -ουσι 632.
ἐκτός: *adverb.* 1114. *praep.* c.
genit. 118.
ἕκτος: -ω masc. 801.
ἐκφέρω: -ειν 190.
ἐκχέω: -χυθέντες 1107. -χυθήσεσθαι
462.
ἐκών: 113. 1241. -όντας 1041.
1095.
ἐλαττώω: -οῦσθαι 45. -ούμενον
neutr. nom. 1089.
ἐλάττωμα, τό: -τα nom. 400. acc.
776. -σι 897.
ἐλάττων: masc. -ους acc. 448.
-οσι 695. -ον neutr. acc. 49. 688.
-ω fem. acc. 440.
ἐλάττωσις, ἡ: -ιν 147. 1008.
ἐλαύνω: ἡλασεν 22. (cf. ἔξ-, συνε-
λαύνω.)
ἐλαφρός: -οι 643.
ἐλέπολις, ἡ: -εις acc. 1138.
ἐλεόθερος: -ον 541. -οι 484.
ἐλκω: nusquam. (cf. ἀνέλκω.)
ἐλλείπω: -ῆ 82. -ον acc. 149. 941.
-ουσα 87. -ούσης 560. -λίπωσι 144.
ἐλπίζω: -ει 605. 1213. -έτω 444.
-ειν 332. -οντες 1050. -σαι 142.
ἡλπίσθη 424.
ἐλπίς, ἡ: 759. 1040. -δα 606. 733.
1226. 1227. -δι 1030. -δας 958.
ἐλώθης: -ῆ neutr. acc. 312.
ἐμαυτόν: 49.
ἐμβάλλω: -ει 314. -βαλόν 521.
ἐμβοάω: -ησάτω 765.
ἐμβολή, ἡ: -άς 1150.
ἐμός: -ῆς 50.
ἐμπαράβδλω: -βαλόμενον masc.
924*.
ἐμπερία, ἡ: -αν 7. 516. 627.
901. -ας 28. 33. 911. -α 397. 459.
-αι 469.
ἐμπείρω: 437. 489.
ἐμπίμπρημι: ἐνέπρησαν 1107.
ἐμπίπτω: -ουσι 1146. -ειν 247.
659. -οντας 653. -πέσῃ 565. 904.
ἐμποιέω: -εῖν 653.
ἐμπορος, ὁ: -ον 127. -ων 290.
ἐμπροσθεν: 135. (τοῦμ-) 523. 714.
720.
ἐμπτωσις, ἡ: -εως 659. -ει 88.
ἐμψαγεῖν: -όντες 558.
ἐμφορτίζομαι: -σασθαι 559.
ἐμφρων: -ονος 85.
ἐν: c. dat. 10. 13. 36. 46. 64. 83.
84. 104. 163. 163. 193. 218.
219. 220. 221. 223. 226. 233.
238. 252. 270. 279. 306. 324.
342. 343. 344. 355. 377. 390.
397. 402. 411. 433. 441. 445.
446. 447. 455. 464. 466. 490.
505. 515. 524. 541. 541. 545.
557. 561. 580. 584. 584. 613.
627. 633. 638. 639. 649. 652.
657. 660. 697. 730. 751. 793.
798. 802. 813. 817. 818. 823.
846. 866. 879. 880. 885. 887.
888. 893. 910. 925. 948. 1021.
1022. 1022. 1049. 1102. 1119.
1123. 1156. 1161*. 1165. 1167.
1175. 1189. 1202. 1229. 1230.
ἐναγώνιος: -ου fem. 101.
ἐναντίος: 712. -ους 193. 302. 731.
1090. 1094. -ων 259. 458. 683. 835.

852. -οις 745. 749. -ον neutr. acc.
 51. 497. -ας gen. (ἐξ...) 725. 760.
 ἐναπολαμβάνω: -λήψονται 708.
 ἐναρμόνιος: -ον fem. 361.
 ἐνδεής: masc. 666.
 ἐνδεία, ἡ: 275. -αν 120. 561. 405.
 ἐνδείκνυμι: -μενος 600.
 ἐνδίδωμι: -όντων partic. neutr.
 405.
 ἐνδίκως: 990.
 ἐνδον: adv. 1069. 1116. 1243.
 ἐνδοξος: -ον 58. 112. 115. -οτάτους
 986.
 ἐνέδρα, ἡ: -ας gen. 594. 757. -αι
 257. -ας acc. 418.
 ἐνεκεν: c. genit. 1230.
 ἐνεργεία, ἡ: -ας genit. 1150.
 ἐνεργέω: -εῖν 682. -ουμένων masc.
 1118.
 ἐνηχέω: -οῦσα 100.
 ἐνθα: 463. 718. 721. 960. 1007. 1196.
 ἐνθεν: 97. 159. 1212. 1216.
 ἐνθυμέομαι: -οῦμενος 987.
 ἐνι: 227.
 ἐνίοτε: 247. 508. 731. 846. 1092.
 1192.
 ἐννοέω: -ήση 174. -ῆσαι 704. -ήσο-
 μεν 21.
 ἐνσείω: -οντος masc. 654.
 ἐνσεμνύομαι: -εσθαι 143.
 ἐνταῦθα: 701. 874. 957.
 ἐντειχίδιος: -ον neutr. nom. 1180.
 ἐντελής: -ῆ fem. 188. -έσι 395.
 ἐντίσημι: -σι 408. 1049.
 ἐντιμότατος: -ους 173.
 ἐντός: adv. 448. 687. *praepr.* c.
 gen. 670. 847. 1078. 1199.
 ἐντυγχάνω: -οντας 1233.
 ἔξ: 1170.
 ἔξάγω: -έτω 213. 457. 487. -ειν
 194. 200. 554.
 ἔξαίρεω: -ελεῖν 1156.
 ἔξαιφνης: 222. 1085.
 ἔξαπατάω: -ήσωσι 431. -ῆσαι 779.
 ἔξαρτώ: -σάμενον masc. 203.
 -ηρτυμένοι 903.
 ἔξειμι: -όν 1032.
 ἔξειμι: -λασιν 330. -ιέναι 494. -ιόν-
 των 966.
 ἔξελεύω: -ήλασαν 1215.
 ἔξεργάζομαι: -ασθαι 1129.
 ἔξετάζω: -ομεν 133. -ονται 895.
 -ειν 135. -σθέντας 948.

ἔξης: 797. 1167. 1172.
 ἔξις, ἡ: -εως 85.
 ἔξιςτημι: -σι 835.
 ἔξοδεύω: -σαι 1074.
 ἔξομηρεύω: -σασθαι 93.
 ἔξουσία, ἡ: -αν 62. 271. -ας gen.
 890. -αι 954. -αις 7.
 ἔξω: *adv.* 1204. *praepr.* c. gen.
 1101.
 ἐπαγγελία, ἡ: -ας acc. 1055. -αις
 1197.
 ἐπαγγέλλω: -ονται 428. -όμενος
 947.
 ἐπαγρυπνέω: -ῆ 64.
 ἐπάγω: -ῆ 740. -έτω 640. 834. -ων
 909.
 ἐπαίεω: -εῖτω 368. -εῖν 872. 940.
 ἐπαινος, ὁ: -ον 44. 51. -ου 31.
 -ων 50.
 ἐπαλγέστερος: -αν 1218.
 ἐπάλληλος: -α nom. 838.
 ἐπαλξίς, ἡ: -εις acc. 1127. 1204.
 ἐπαμύνω: -ειν 942.
 ἐπανασαρρέω: -εῖ 603. -εσάρρησαν
 937.
 ἐπαναστέω: -ουσιν 643. -οντες 223.
 ἐπαναιρέω: -εῖσθαι 1217.
 ἐπανορθόω: -ώσασθαι 1007.
 ἐπαργυρος: -οι fem. 123.
 ἐπαχθῶς: 1003.
 ἐπεῖ: 1066. 1114.
 ἐπείγω: -ουσιν 338. -ῆ 498. -οντα
 masc. 905. -ον neutr. nom. 302.
 -ηται 265. -εσθαι 746. -όμενος 518.
 ἐπειδάν: 201. 278. 295. 329. 381.
 452. 647. 745. 904. 908. 1227.
 ἐπειδή: 33. 61. 66. 80. 164. 507.
 ἔπειμι: -εῖσιν 196. -ιέναι 706. 751.
 -ιόντα 792. -ιόντες 829. -ιόντας
 410* -ιούσιν 731. -ιόν 1226.
 ἐπεισπίπτω: -οντας 1211.
 ἐπεισφέρω: -όμενοι 906*.
 ἔπειτα: 948. 1069.
 ἐπεκτείνω: -εται 451. -αντες 354.
 ἐπεξέρχομαι: -ελεύσεσθαι 461.
 ἐπέρχομαι: -ελεῖν 405. -όντα
 masc. 1085. -όντες 741.
 ἐπέχω: ἐφέξει 1244.
 ἐπί: c. acc. 7. 24. 30. 31. 70. 94.
 107* 148. 149. 229. 272. 302.
 307. 330. 345. 348. 348. 348.
 352. 365. 378. 388. 442. 472.
 475. 492. 495. 497. 596. 649.

679. 685. 689. 724. 732. 772.
 922. 965. 1057. 1147. 1205. 1212.
 c. gen. 163. 232. 283. 283. 284.
 298. 319. 321. 351. 366. 407. 420.
 446. 476. 497. 542. 542. 598.
 611. 612. 618. 699. 713. 717.
 717. 720. 726. 765. 766. 767.
 772. 848. 863. 974. 1068. 1083.
 1125. 1238.
 c. dat. 144. 189. 311. 353. 430.
 550. 553. 603. 885. 886. 929.
 1028. 1137. 1187. 1209. 1247.
 ἐπιβαίνω: -ουσι 1148. -βῆναι 1201.
 -βεβηκέναι 1126.
 ἐπιβάλλω: -οντας 750. -βάλωσι 234.
 ἐπιβοηθεύω: -ήσωσι 1149.
 ἐπιβολή, ἡ: 755. -άς 1066.
 ἐπιβουλεύω: -ον neutr. acc. 1101.
 -όμενον neutr. nom. 1100. -θέντες
 1034.
 ἐπιβουλή, ἡ: -άς 222. 308.
 ἐπιγινώσκω: -γινῶναι 803.
 ἐπιδείκνυμι: -ξάμενος 398.
 ἐπιδέξις: -οι 225.
 ἐπιδρομή, ἡ: -ῆς 629.
 ἐπεικής: masc. 155. -ες nom. 29.
 ἐπιζητέω: -εῖ 910. 1098. -εῖν 132.
 -οῦν nom. 371.
 ἐπίσεισις, ἡ: -εως 428. -εις acc.
 1064.
 ἐπιδέω: -οντες 674.
 ἐπιθυμέω: -εῖν 99. -οῦσιν part.
 masc. 956.
 ἐπιθυμία, ἡ: -αν 1252. -ας acc.
 63. 328.
 ἐπικαρπία, ἡ: -αν 961.
 ἐπικαταβαίνω: -οντας 248.
 ἐπικεῖμαι: -ται 521. -κέονται 732.
 -κεῖσθαι 525. -μένους 761. -μένων
 890.
 ἐπικίνδυνος: -οι fem. 1054.
 ἐπικουρέω: -ῆσαι 386. -ήσοντας
 740.
 ἐπικυδέστερος: -ους 775. -α nom.
 935.
 ἐπιλέγω: -έσθαι 858.
 ἐπιλογίζομαι: -εσθαι 532.
 ἐπιμαρτύρομαι: -άμενος 194.
 -ῆσθαι 176.
 ἐπιμήκης: -εις masc. acc. 667.
 ἐπιμύω: -ειν 662.
 ἐπινοέω: -ουμένων fem. 899.
 ἐπίνοια, ἡ: -αν 1098. -ας gen.

45. 1140. -αι 900. -ας acc. 470. 910.
 ἐπίπεδος: neutr. -ον acc. 438*.
 -α acc. 248. -οις 377. 447.
 ἐπιπίπτω: -πεσόντες 384.
 ἐπιπολή, ἡ: -ῆς 110.
 ἐπίπνοος: -ον masc. 1043.
 ἐπισκέπτομαι: -εσθαι 489.
 ἐπισπάω: -εσπάσας 1249.
 ἐπιστήμη, ἡ: 575. -ῆ 10. 621.
 ἐπιστρέφω: -ψαι 237. -ψαντα masc. 729. 733. -ψαντες 349. 649. -ψάντων 234. -στραφῆναι 760.
 ἐπισυνάπτω: -οντες 709. -ούσης 1168.
 ἐπισφαλέστερος: -ον neutr. nom. 824.
 ἐπισφάλλω: -οντα masc. 1153.
 ἐπιτάττω: -ειν 339. -οντι 89. -όμενον neutr. nom. 1133.
 ἐπιτήδεος: -ους 860. -α neutr. acc. 292.
 ἐπιτήδευμα, τὸ: -των 130.
 ἐπιτηδεύω: -ετήδευσεν 696.
 ἐπιτήδες: 519.
 ἐπιτίθημι: -έσθω 1020. -έναι 554. -έντες 352. -έσεντο 742. -εῖναι. 1246. -εῖντες 556. 1170. -εῖσθαι 1027. -εῖμενοι 1114. -εῖσεσθαι 1069.
 ἐπιτρέπω: -ῆ 1178. -οιεν 1038. -έτω 662. -ειν 204. -έσθων 992. -τέον 876. 974.
 ἐπιτυγχάνω: -τυχῆν 696. 702.
 ἐπιφαίνω: -εσθαι 758. 939. -όμενοι 820.
 ἐπιφάνεια, ἡ: 1084. -ας gen. 1094. -αι 751. 1090. -ας acc. 230.
 ἐπιφέρω: -ει 1202. -όμενους 821. -όμενον neutr. acc. 1151.
 ἐπιφροσύνη, ἡ: -ῆν 6.
 ἐπιχίρῃω: -ῆσαι 1035.
 ἐπιψάύω: -ειν 378.
 ἐποικοδομέω: -οιμένων neutr. 199.
 ἔπομαι: -εται 519. -εσθαι 221. 531. -όμενον masc. 105. 1140.
 ἔραστῆς, ὁ: -ός 784.
 ἐργάζομαι: -σαμένους 139. εἰργάσθαι 931. εἰργασμένους masc. 955. (cf. ἐξεργάζομαι.)
 ἔργον, τὸ: nom. 1141. -ων 4. 14. 37. -οις 1142. 1187. 1190.

ἔρευνάω: nusquam. (cf. δι-, προσ-ρευνάω.)
 ἔρημία, ἡ: -ας acc. 257.
 ἔρημος: -ον masc. 865. -ους 1126.
 ἔρρωμένος: -ους 106. -α acc. 1239. -ῆν 1209. -εστάτων masc. 253.
 ἔρυμα, τὸ: -τα acc. 869. -των 1157.
 ἔρυμνός: -ά nom. 1195*. -ῆν 1216.
 ἔρχομαι: -ῆται 420. ἔλθωσιν 411. 520. -οι 930. -εῖν 250. 415. 518. 648. 836. ἔλθωσεν 37. -σώς 552. (cf. ἀν-, εἰς-, ἐκπερι-, ἐπεξ-, ἐπ-, προσ-, προσέρχομαι.)
 ἔρωτάω: -όντων masc. 794.
 ἔσθίω: -ει 370.
 ἔτερόγλωσσος: -ους fem. 810.
 ἔτερος: -ον masc. 468. -ους 368. ἔτι: 137*. 279. 598. 605. 647. 749. 759. 890. 984. 1078. 1170. 1184*. 1206. 1239.
 ἔτοιμος: 154. -οι 1225. -ους 1071. neutr. -ου 740. -ω 1161.
 εὔ: 48. 786. 901.
 εὐγένεια, ἡ: -αν 134. -ας gen. 133. 161.
 εὐγενής: 152. -ές nom. 162. -εστάτους 160.
 εὐδαιμονία, ἡ: -ας acc. 981.
 εὐδαίμων: {masc. 287. -ονα fem. 382.
 εὐδοκίμῃω: -ὦν 87.
 εὐδοξία, ἡ: -ας gen. 1254.
 εὐεξία, ἡ: -α 396. -ας acc. 314.
 εὐεπιβούλευτος: f. 1016.
 εὐεργεσία, ἡ: -ας acc. 1057.
 εὐεργετέω: -ήσαντα 787.
 εὐθυμέομαι: -οιμένον masc. 569.
 εὐθυμία, ἡ: -αν 572.
 εὐθυμότερος: -ους 106.
 εὐθύς: adv. 266. 1041. 1160. 1233. εὐθεῖα, ἡ: -αν (εἰς εὐθεῖαν) 715. 718.
 εὐκαίρος: masc. 1016. -ον fem. 1067. -ω 454.
 εὐκλεῶς: 894.
 εὐκλεία, ἡ: -αν 145.
 εὐλόγως: 451.
 εὐμένεια, ἡ: -αν 1248.
 εὐμένης: -εῖς masc. nom. 186.
 εὐμεταχειρίστος: fem. 245.
 εὐνοία, ἡ: -αν 93.
 εὐνούστερος: -α neutr. acc. 165. -τάτους 158.

εὐπαθέστερος: -αι 229.
 εὐπαράμυθτος: masc. 1230.
 εὐπορέω: -ήσειε 1143.
 εὐπορία, ἡ: -α 164.
 εὐπορώτερος: -ων masc. 148. -τάτους 160.
 εὐπραγέω: -ήσαντες 20.
 εὐπραγία, ἡ: -ας gen. 1009. -ας acc. 1013. -ας 929. 1247.
 εὐπροσήγορος: masc. 154.
 εὐρεσις, ἡ: -ιν 48.
 εὐρίσχω: εὐρη 860.
 εὖρος, τὸ: nom. 441.
 εὖρωστος: -ους 422. -οτάτους 159.
 εὐσέβεια, ἡ: 1000.
 εὐσεβής: -ες neutr. acc. 1025. -ῆ acc. 1029.
 εὐτολμότατος: -ον masc. 328. -ων 1197.
 εὐτόλμως: 906.
 εὐτρεπής: -εῖς masc. nom. 225.
 εὐτυχέω: -οῖην 14. -οῦντες 937.
 εὐτύχημα, τὸ: -τα nom. 1011.
 εὐτυχής: masc. 141.
 εὐχή, ἡ: -ῆν 1251.
 εὐχομαι: -εσθαι 25.
 εὐωχία, ἡ: -αι 992.
 ἐφεδρεῖα, ἡ: -αν 583.
 ἐφεδρεύω: -έτω 1007. -ειν 1160. -ων 312.
 ἐφεδρος: -ους 739. -ω neutr. 719.
 ἐφίημι: -ιέτω 381.
 ἐφίστημι: ἐπιστησάτω 1190. -σας 366. 699.
 ἔφοδος, ἡ: -ον 249. 262. 727. 1084. -οι 655. -ους 836.
 ἐχθρός: -οῖ 207. 776. -ούς 635. 1015. 1032. -ὦν 306. 714. 1089. -οῖς 249.
 ἔχω: 872. -ει 108. 133. 440. 446. -ουσι 7. 516. -ῆ 271. 989. -ωσι 620. -οι 1232. -έτω 738. 1014. 1021. -όντων 670. -ειν 634. 896. 958. 1031. 1117. 1137. -ων 423. 1234. 1248. -οντα 114. -οντι 11. -οντες 188. 225. 351. 667. 1106. -οντας 143. -όντων 1190. -ουσι 639. -ον nom. 592. -οντα nom. 1122. -ουσα 236. 237. -ουσαι 229. -ουσιν 613. ἔχεσθαι 3. 465. ἔξει 281. 287. 289. 1066. -ουσι 627. -ειν 51. ἐσχηκότας 130*. (cf. ἀπ-,

διακατ-, ἐπ-, κατ-, μετ-, παρ-, περι-,
πρὸς-, συν-, ὑπέχ(ω).
ζωσεν: 555. 757. 1169.
ζωσ: (... ἄν) 520. 860. 1213.

Ζάω: ζῆν 935. ζῶντας 1001.
ζῆλος, ὁ: 1250. -ον 1249.
ζηλόω: -οῦν inf. 1252. -ούσθω 151.
ζημία, ἡ: 274.
ζημιόω: -ώσσει 285.
ζητέω: -εῖ 1103. -εῖτω 684. -εῖν
886. 1154. -οὔντες 938. (cf. ἐπι-
ζητέω.)
ζῶγρος, ὁ: -ω 524.
ζῶον, τὸ: -ου 967. -α acc. 133.

H: disiunct. 84. 85. 127. 172.
179. 180. 213. 213. 214. 214.
241. 242. 272. 273. 295. 299*.
312. 363. 365. 365. 369. 414.
414. 415. 421. 427. 727. 428.
443. 461. 472. 472. 473. 473.
473. 473. 501. 502. 528. 528.
529. 534. 544. 553. 553. 565.
566. 593. 594. 594. 596. 596.
633. 673. 692. 697. 698. 712.
714. 729. 771. 772. 773. 773.
807. 807. 807. 807. 859. 869.
869. 870. 871. 871. 874. 874.
875. 875. 896. 897. 897. 902.
914. 962. 963. 988. 989. 990.
1042. 1042. 1042. 1067. 1067.
1068. 1069. 1072. 1094. 1095.
1107. 1107. 1108. 1125. 1137.
1138. 1138. 1138. 1138. 1156.
1156. 1186. 1199. 1200. 1210.
1211. 1215.

in comparatione 44. 109. 132.
277. 285. 331. 441. 448. 532.
572. 627. 749. 873. 873. 886.
895. 899. 911. 914. 928. 1058.
1070. 1071. 1185. 1231. 1243.

ἡγέομαι: -οὔμαι 3. 36. 97. 509.
-ουμένους 435. -ουμένων 28. 67.
165. -ουμένοις 582. (cf. καθ-, προ-,
ὑψηγέομαι.)

ἡγεμονία, ἡ: -ας gen. 22. -αι 953.
954.

ἡγεμών, ὁ: 1254. -όνα 113. 938.
1132. 1189. -όνος 771. -όνες 479.
-όνας 492. -όνων 18. 158. 173.
476. 568. 792. 954. -όσιν 221.
396. 796.

ἡδῆ: 205. 250. 355. 604. 692. 741.
741. 890. 935. 955. 980. 1076.
1094. 1125. 1203. 1215.

ἡδομαι: ἡσθεῖν 12.
ἡδονή, ἡ: -αί 327. -αῖς 59.
ἡδέως: adv. 330. -ιον 370.
ἡέ: (Hom.) 72.

ἡσος, τὸ: -η acc. 853.
ἡκιστα: 231. 582. 612 859. 975.
986. 1053. 1112. 1196.

ἡκω: -οι 1210. -ειν 749. 1077.
ἡλικία, ἡ: -αῖς 1239.
ἡλιος, ὁ: -ον 837. -ου 839.

ἡμέρας: 136. -ῶν 152.
ἡμέρα, ἡ: -αν 262. 264. 307. 327.
472. 541. 1174. -ας gen. 501.
517. 561. 1081. 1168. -α 505.
-ῶν 219.

ἡμικύκλιον, τὸ: nom. 717. acc.
708.

ἡνίκα: 551.
ἡπερ: 394.

ἡρεμέω: -ούσης 65.
ἡσυχάζω: -ειν 887.

ἡσυχία, ἡ: -ας gen. 799.
ἡσυχος: -ον neutr. acc. 1021.

ἡτοι: 171. 295. 368. 533. 690.
1070.

ἡττάομαι: -ῶτο 1006. -ᾶσθαι 875.
880. -ώμενος 999. -ήθη 560. -ηθέντα
874. -ηθέντων 883. -ημένων 968.
981. -ημένοις 1232.

ἡττων: fem. -ονος 47. -ους nom.
954. -ον adv. 675. 688. 818.
1099.

ἡχέω: nusquam. (cf. ἐνηχέω.)

θάλαττα, ἡ: -αν 291. -ης 205.
θάλλος, τὸ: -εσι 374.

θάμά: 837.

θάμβος, τὸ: -η nom. 1121.

θάνατος, ὁ: 892. 1229. -ον 602.
-ου 933. 1073.

θάπτω: ταφισόμενος 1003.

θαρρέω: -εῖν 400. 493. 584. -οὔντι
masc. 17. -ήσας 9. -οὔσαν 574*.
(cf. ἀνα-, ἐπαναθαρρέω.)

θάρρος, τὸ: -ει 733*.

θάτερον: 723. 1069. -ου 726. 772.
(cf. ἕτερος.)

θάττον: adv. 137. 286. 1070. 1243.
(cf. ταχύς.)

θαυμασιώτερος: -αι 901.

θάομαι: -σονται 597. -σάμενος
527. -σάμενοι 248. 492. 821.

θεῖον, τὸ: acc. 189. 195.

θέλω: -η 551.

θεμέλιος, ὁ: -ον 198.

θεός, ὁ: -οί 186. 493. -ῶν 494. -οῖς
945. 1028.

θεραπεία, ἡ: -αν 108. 251. -αι 66.

θεραπεύω: -ουσι 106. -σαι 110.

θέω: nusquam. (cf. ἐπανα-, ἐπιθέω.)

θεωρέω: nusquam. (cf. συνθεωρέω.)

θεωρία, ἡ: -ας gen. 4. 440. -α 504.

θήγω: -ειν 828.

θηράω: -ώμενος 44.

θηρευτικός: -ούς 966.

θηρίον, τὸ: -ων 967.

θηριόομαι: τεθηρωμένοις masc.
1052.

θλίβω: -ονται 202. (cf. ἐκ-, παρα-,
συνθλίβω.)

θνήσκω: τέθνηκε 772. -αίη 1003.
-ήζεται 926. -ήζονται 894. -ήξεσθαι
1214. (cf. ἀποθνήσκω.)

θορυβέω: -οὔνται 675. -ούμενοι 223.

θόρυβος, ὁ: 793. -οι 1118.

θρασύς: -εῖς masc. acc. 585.

θράύω: -ων 909.

θυμός, ὁ: -όν 94.

θύομαι: -εσθαι 500. -ομένοις 507.
-σάμενος 488.

θυρεός, ὁ: -ούς 668. 670.

θύσια, ἡ: -ας acc. 946.

θύτης, ὁ: -αι 488.

θυτικός: -ή 504.

θώραξ, ὁ: -ας 829.

ΐδομαι: ἰδασθαι 109.

ἰατρός, ὁ: -όν 850. -ῶν 105.

ἰδέα, ἡ: -ας acc. 515.

ἰδιόκτητος: fem. -ον 151. -ου 283.

ἰδιος: masc. -ον 938. -ους 221.
285. 626. neutr. acc. -ον 617.
1104. -α nom. 394. 1139. acc.
853. 869. -ων 1032. fem. -αν 47.
175. 495. 627. 710. 935. -ας gen.
43. 460. 594. 598. 1141. -α 214.
496. 723. 738. -αι 469. -ας 709.
-ων 133.

ἰδιότης, ὁ: -ου 792. -ῶν 953.

ἰδρώς, ὁ: -τι 373.

ἰερεύς, ὁ: -ας 56.

ἰερός: -οι 213. τὰ ἱερά: nom. 497.
507. acc. 489. -ῶν 491. 492.

ἤμι: nusquam. (cf. ἀφ-, ἐφ-, καθυφ-, προσήμι.)
 ἱκανός: 15. -όν 58. 97. neutr. -όν
 nom. 372. -ά nom. 1158. acc.
 989. -ή 261. 339.
 ἱκέτης, ὁ: -αι 1227.
 ἱκνέομαι: † ἔξισθαι 97. (cf. ἀφικνέο-
 μαι.)
 ἱλαρός: 567. -όν neutr. acc. 569.
 ἱμάς, ὁ: -ντων 364.
 ἱμάω: nusquam (cf. ἀνιμάω.)
 ἴνα: c. coniunct. imperf. 59. 68.
 82. 193. 220. 291. 342. 391. 402.
 536. 618. 647. 740. 818. 932.
 988*. 993. 1056. c. coni. aor.
 81. 156. 222. 756. 808. 864. 1077.
 c. optat. imperf. 492.
 ἰπάζομαι: -εσθαι 379. (cf. παρι-
 πάζομαι.)
 ἰπδάσιμος: -α neutr. nom. 859.
 ἰππεύς, ὁ: -εῖς acc. 256. 389. 616.
 1083.
 ἰππικός: -ῶν masc. 2. -όν neutr.
 acc. 376. 617. -ῆς 620.
 ἰπποκρατέω: -ούντων part. masc.
 858.
 ἴσος: neutr. acc. -ον 22. 990. -ου
 1134. -ων 1252. -ην 1166. adv.
 -ως 749. 1186.
 ἴστημι: -αται 848. στήναι 733.
 στήσῃ 617. ἐστάτω. 712. -ώς 1187.
 -ῶτες 406. -ώτων 631. ἐστήζονται
 714. (cf. ἀν-, ἀφ-, ἐξ-, ἐφ-, καθ-,
 παρ-, περι-, προ-, συν-, ὑφίστημι.)
 ἰσχυροποιέω: -εἶτω 687.
 ἰσχυρός: -ά neutr. nom. 92. -ότε-
 ροι 820. adv. -ῶς 200.
 ἰσχύς, ἡ: -ος 560.
 ἰσχύω: -ει 918.
 ἴσχω: -οντας 1183.
 Ἰταλία: -ας 24.

Καθά: 137.
 καθαιρέω: -ούντας 869.
 καθάπερ: 45. 148. 232. 351. 580.
 1152.
 καθάρως: -άς acc. 213.
 καθάρσιον, τὸ: -οις 214.
 καθέδρα, ἡ: -αι 406.
 καθέζομαι: -όμενος 284. (cf. ὑπο-
 καθέζομαι.)
 καθηγέομαι: -ήσασθαι 428.
 καθίζω: nusquam. (cf. προκαθίζω.)

καθίστημι: -ανται 186. -άτω 157.
 309. -έστησαν 1216. -αστάντες 298.
 822. -θέστηκεν 792.
 καθοπλίζω: -έτω 1165.
 καθότι: 197.
 καθυστερέω: -ῃ 747.
 καθυφίημι: -εἶσθαι 1048.
 καίρος, ὁ: -όν 242. 245. 427. 433.
 464. 549. 900. 942. 998. 1028.
 1091. 1103. -οῦ 320. 477. 573.
 747. 946. 1078. -ῶ 163. 223. 545.
 561. 580. 846. 1007*. -οί 1224.
 -οὗς 481. 978. -ῶν 611. 907. 910.
 -οῦς 312.
 Καῦσαρ, ὁ: -ος 6.
 καίτοι: 42.
 καίω: -έτω 274. -όντων imperat.
 469. -όμενα nom. 262. καύσας 415.
 κακός: masc. -οὗς 949. -ῶν 957.
 neutr. -όν acc. 1151. 1227. -οῦ
 571. 1100. -ά acc. 626. -ῶν 188.
 1047. 1219.
 κακῶ: ἐκάκωσε 314. κακώσοντες
 1212.
 καλέω: 491. (cf. ἀνα-, ἐκ-, παρα-,
 προκαλέω.)
 καλλιερέω: -εῖν 500.
 καλλιέρησις, ἡ: 496.
 καλός: masc. -ῶ 395. -οὗς 422.
 neutr. -όν nom. 135. 537. acc.
 1252. -ά nom. 507. -ῶν 99. 130.
 491. 1250. -ῆν 361. -άς 957. adv.
 -ῶς 10.
 κάμνω: -ῃ 69. -οι 1157. -οντας 106.
 1184. -ουσι 942.
 κάμπω: -ειν 651.
 κάν: (= καὶ ἐάν) c. coniunct. imperf.
 34. 35. 140. 140. 142. 161. 190.
 218. 307. 309. 370. 466. 498.
 634. 768*. 768*. 813. 985. 1085.
 1090. 1123. 1180. 1222. c. coni.
 aor. 77. 144. 207. 237. 339. 882.
 c. coni. perf. 300. 640. c. optat.
 aor. 1114.
 κᾶν: (= καὶ ἐν) 383*.
 κᾶπειτα: 205. (vide ἔπειτα.)
 καρπός, ὁ: -οὗς 285. -ῶν 275.
 κατά: *praep.* c. acc. 6. 12. 18. 55.
 56. 71. 231. 233. 242. 290. 291.
 327. 347. 349. 353. 416. 438.
 443. 448. 455. 464. 484. 495.
 502. 549. 618. 618. 628. 632.
 641. 647. 651. 655. 689. 707.

707. 710. 713. 721. 723. 725.
 727. 758. 768. 802. 818. 819.
 836. 859. 887. 895. 904. 915.
 950. 950*. 953. 960. 1065. 1082.
 1082. 1086. 1092. 1108. 1117.
 1137. 1142. 1145. 1148. 1149.
 1150. 1158. 1159. 1162. 1203.
 1210. 1237. 1246.
 c. genit. 236. 379. 634. 683.
 754.
 καταβαίνω: -οι 922. 1237. -βεβη-
 κότες 247.
 καταγελᾶω: -εγέλασεν 206.
 κατακούω: -ειν 774.
 καταλαμβάνω: -εσθαι 366. -όμενοι
 1211. -λάβη 1239. -λαβέσθαι 809.
 -λαβόμενοι 523. -ληφόμενον masc.
 473. -ους 866. -ειλημμένος 640.
 καταλείπω: -λιπεῖν 894. -ῶν 787.
 -όντες 1126. -λειφθέντες 1150.
 κατάληψις, ἡ: -εις acc. 1064. -εσι
 1231.
 καταμανθάνω: -μάθοι 595.
 καταμαντεύομαι: -μενος 1002.
 κατανόέω: -ήσῃ 684. -ήσας 864.
 κατάξιος: -ους fem. 431.
 καταπειράζω: -σῃ 1162.
 καταπέλτης, ὁ: -ας 1138.
 καταπλήττω: -έσθω 453. -ξάμενοι
 1094. -ξαμένους 733. -πεπληγῆται
 586. -πεπληγμένον masc. 729.
 καταπονέω: -ουμένα acc. 739.
 καταπτήσσω: -επτηχότος 570.
 κατασκάπτω: -ων 1042.
 κατασκελετεύω: -ουσι 66.
 κατασκευάζω: -ει 1047. -ειν 337.
 1044. -σεν 326. -σασθαι 702. -σάμε-
 νον masc. 199.
 κατασκευή, ἡ: -άς 1140.
 κατασκήνωσις, ἡ: -ει 541.
 κατάσκοπος, ὁ: -ους 393. 397.
 καταστρατηγέω: -εῖν 536. -ῆται
 467. -εῖσθαι 537.
 καταστρατοπεδεύω: -ειν 280.
 -ων 306. -σας 454.
 κατασφάζω: -ξείν 1068. -γῆσονται
 433.
 κατάταξις, ἡ: -εις acc. 347.
 κατατάττω: -έτω 402.
 καταφρονέω: -οῦσι 279. -εἶτω 452.
 -εῖν 99. 587. 934. 1092. -ῶν 195.
 -εἶσθαι 155. -εφρόνησεν 207. -φρο-
 νήσαντες 458.

καταφρόνησις, ἡ: 1010. 1016.
κατάφωρος: -ον masc. 1071.
κατάχαλκος: -ων fem. 124.
κατάχρυσος: -οι fem. 123.
κατελλέω: -ήθησαν 1216.
κατέχω: -ειν 847. -ασχόντες 524.
κατόπιν: *adverb.* 236. 241. 248.
252. 626. 669. 691. 761. 797.
praepr. c. genit. 757. 870.
κατοπτεύω: -ση 847.
κατορθόω: -οῦντα 31. -οῦντες 819.
-οῦμενον neutr. acc. 10.
κατόρθωμα, τὸ: -τα acc. 28. 992.
κατορρωδέω: -οῦσιν part. masc.
519.
κεῖμαι: -μενον masc. 438. (cf. ἐπί-,
πρό-, σύγ-, ὑπόκειμαι.)
κελεύω: -ουσι 493. -έτω 366. 1145.
-ων 364. -οντες 543. -σαι 387. 756.
-σας 597. 1160.
κενέω: *nusquam.* (cf. ἐκκενέω.)
κεραία, ἡ: -ας acc. 709.
κεραμόω: -ωθέντες 671.
κέρας, τὸ: acc. 651. 655. 682. 689.
711. 723. 767. -ως 232. 618. 717*.
726. 766. 772. -ατα acc. 691. -άτων
688.
κεράω: -αθήσονται 726. (cf. ὑπερ-
κεράω.)
κέρδος, τὸ: acc. 128.
κεφάλαιον, τὸ: -ω 613.
κεφαλή, ἡ: -ήν 700. -ῆς 635. 669.
-ας 837.
κηδεία, ἡ: -ας gen. 998.
κηλίς, ἡ: 214.
κήρυγμα, τὸ: nom. 1219.
κηρύττω: -έτω 977. 1213. -ειν
792. -ζας 1228. κηρύσσεται 1226.
κινδυνεύω: -ειν 696. 876. 921.
1103. -οντι masc. 89. -οντες 1051.
-οντας 277. -όντων 433. -ουσιν 167.
940. -ον neutr. nom. 784. 1177.
-σαντες 1170. (cf. παρακινδυνεύω.)
κίνδυνος, ὁ: -ον 582. 905. -ου
1101. -ους 332. 495. 895. 992.
1031. -ων 268. 961. -οις 948.
1049.
κινέω: κενίηται 1181.
κίνησις, ἡ: -ιν 205. -εις acc. 502.
κλάω: *nusquam.* (cf. περικλάω.)
κλείω: *nusquam.* (cf. ἀπο-, περι-
κλείω.)
κληρονομέω: -ουμένη 150.

κλιμαξ, ἡ: -κας 1145. 1148. -κων
1199. 1206. -σι 1121.
κλίνω: *nusquam.* (cf. ἐγ-, παρεγ-
κλίνω.)
κλισία, ἡ: -αι 993.
κοῖλος: -ου neutr. 721.
κοιμάω: -άσσω 1166. -ησμένους
1163.
κοινολογέω: -ησόμενος 421.
κοινός: -οῖς 979. -ά neutr. acc. 96.
-ήν 1224. -ῆς 976.
κοινώω: *nusquam.* (cf. ἀνακοινώω.)
Κόιντος: -ε 4.
κοινωνέω: -ήσουσι 172. κεκοινωνήκε
873.
κοῖτος, ὁ: -ον 1162.
κολάζω: -έτω 949. -έσσω 388.
κόλπος, ὁ: -ον 711. -ω 708.
κομιδῆ: 792. 1029.
κομίζω: -σασθαι 989. (cf. ἀπο-,
παρακομίζω.)
κονιορτός, ὁ: 261.
κοπή, ἡ: -ῶν 428*.
κοπιάω: κεκοπιήσας 741.
κόπος, ὁ: 268.
κόπτω: *nusquam.* (cf. ἀνα-, δια-
κόπτω.)
κόρος, ὁ: -ον 559.
κόρυς, ἡ: -δας 829.
κοσμέω: -εῖν 853. -οῦμένοις masc.
7. -ῆντας 423.
κόσμος, ὁ: -ου 798. -ω 124. 398.
649. -οι 951.
κράμα, τὸ: nom. 372.
κρατέω: -εῖν 26. 874. -ήσαιν 989.
-ήσαντος 1045*. ἐκράτησε 1199.
κράτιστος: -ους 422. -η 82.
κράτος, τὸ: acc. 1203. 1237.
κρατύνω: ἐκρατύνατο 22.
κρείττων: masc. -ους nom. 1090.
-όνων 1130. neutr. -ον nom. 500.
acc. 86. 178. 919. -ω pl. acc. 779.
κρημνός, ὁ: -οὓς 870.
κρημνώδης: -η neutr. nom. 450.
1192.
κρηπίς, ἡ: -δας 200.
κρίνω: 924. -ουσι 812. -ειν 132.
266. -οντες 459. -οντας 55. -ηται
561. (cf. προκρίνω.)
κρίος, ὁ: -οὓς 1137.
κρίσις, ἡ: -ιν 592. -ει 873.
κροτέω: *nusquam.* (cf. συγ-
κροτέω.)

κρούω: -εσθαι 206. (cf. ἀποκρούω.)
κρυμός, ὁ: -οῖς 374.
κτείνω: -έτω 984. -ων 1042. -άτω
394. -αι 1213. κτενοῦσι 1233. (cf.
ἀποκτείνω.)
κτῆσις, ἡ: -ιν 149. -εως 1252.
κυβερνήτης, ὁ: 920. -ην 202. -αι
903.
κυβεύω: *nusquam.* (cf. ἐκκυβεύω.)
κυδαίνω: -όμενοι 144.
κυκλεύω: -ειν 650.
κυκλοειδής: -οὓς neutr. 713.
κύκλος, ὁ: 439. -ον 438. 1173. -ου
709. -ω 446. 523. 1143.
κυκλόσε: 630.
κυκλώω: -οῦμενοι 233. -οῦμένους
350. -ωσῆναι 693.
κύκλωσις, ἡ: -ιν 698. 724. -εις acc.
679. 689. -εσιν 682.
κυλίω: *nusquam.* (cf. προκυλίω.)
κυνηγετικός: -ῶν masc. 2.
κυνηγός, ὁ: -οῖς 967.
κυριεύω: -σειεν 963.
κύριος, ὁ: 1042. -ον 113. 435. -ους
529.
κυρτώω: -οῦμένους 708.
κύρτωμα, τὸ: -τος 720.
κύων, ὁ: κύνας 966.
κωλύω: -οι 159. -όμενοι 725. -σωσι
299. (cf. ἀπο-, διακωλύω.)

Λαγχάνω: λελογχάσι masc. 5.
λαίος: -οῦ neutr. 766. 767. -ά pl.
acc. 345.
λαμβάνω: -ει 1057. -η 562. -έτω
251. -ειν 555. 978. 1033. 1086.
λάβη 1103. -ωσι 1092. 1227. -εῖν
538. 593. 687. -ὦν 596. 1240.
-όμενον neutr. acc. 1154. ληφῆ
1224. -ῆναι 538. -εῖς 1213. ληφό-
μενος 1081. ἐληφότος masc. 964.
(cf. ἀνα-, ἀπο-, ἐναπο-, κατα-, παρα-,
περι-, προκατα-, προ-, προσ-, συλ-,
συνεπι-, ὑπολαμβάνω.)
λαμπρός: masc. -οὓς 138. 986.
-ὦν 131*. 153. neutr. acc. -όν 827.
-ά acc. 838.
λαμπρύνω: -ωνται 141.
λανθάνω: -ει 658. -ων 413. λάθοιεν
1114. -οντα neutr. nom. 474.
-οῦσαι 258. 259.
λάφυρον, τὸ: -ων 951.
λέγω: 127. -ει 1124. -οιεν 493.

- έτω 767. 823. -ειν 58. 97. 111. 811. 1137. -ων 600. -οντι 89. -όντων 1120. -έστω 806. -ομένω 808. εἶπε 794. -ειν 17. 360. 421. 575. 671. 769. 796. 1220. βήσεις 101. -έντος 795. ἐροῦντες 482. εἶρηκα 115. εἶρησθω 536. (cf. ἐκ-, ἐπι-, προ-, συλλέγω.)
- λεία, ἡ: -αν 384. 388. 389.
- λείπω: nusquam. (cf. ἀπο-, ἐλ-, κατα-, ὑπολείπω.)
- λεπτός: -ήν 684.
- λιμήν, ὁ: -ένος 203. -ένων 903.
- λίμός, ὁ: 371. -ῶ 529. 1238.
- λίτός: -όν masc. 57. 66. neutr. nom. 371.
- λογάς, ἡ: -δας 738.
- λογίζομαι: nusquam. (cf. ἐπι-, συλλογίζομαι.)
- λόγος, ὁ: 101. 104. -ον 8. 46. -ου 98. 102. -φ 15. 36. 109. 192. 589. 902. -ων 2. -οις 573. 573.
- λοιμός, ὁ: -ούς 314.
- λοιπός: neutr. acc. (adv.) 17. 1228. -ὦν 279.
- λοξός: -ήν 727. -ῇ 722.
- λουτρόν, τὸ: -οῦ 542.
- λόφος, ὁ: -ους 365. -ων 378. 446. -οις 257.
- λοχαγία, ἡ: -αι 952.
- λοχαγός, ὁ: -ούς 157. -ὦν 162.
- λόχος, ὁ: -ον 941. -οι 830. -ους 221. 347. 633. 820. 1113. -ων 346.
- λυμαίνω: -ονται 655. λυμανέται 288.
- λυπέω: -εῖν 469. 635. -ομένου masc. 570. ἐλύπησεν 502. -σαν 877. λυπήσουσιν 722. -σειν 879.
- λυπρός: -ᾶς 288.
- λύω: -ειν 824. -σαντες 732. -σει 431. -σουσι 716. λευκώτων masc. 718. (cf. ἐκ-, συνεκλύω.)
- Μακρός: -άν 309. 328. 771. -ᾶς 219.
- μάλα: 969.
- μαλακός: -ά acc. 326.
- μάλιστα: 5. 9. 20. 41. 184. 227. 256. 481. 567. 639. 746. 754. 878. 964. 984. 1087. 1088.
- μαλλον: 43. 91. 506. 532. 616. 872. 911. 928. 1007. 1058. 1101. 1231. 1243.
- μανθάνω: -ειν 352. ἔμαθε 1014. 1132. μαθεῖν 490. (cf. καταμανθάνω.)
- μαντεύομαι: nusquam. (cf. καταμαντεύομαι.)
- μάντις, ὁ: 1122. -εις nom. 214. 488.
- μαραίνω: -ουσιν 407.
- μαρμαίρω: nusquam. (cf. παραμαρμαίρω.)
- μαρτυρέω: -εῖ 1232. -ήσειεν 875. ἐμαρτύρησαν 260. (cf. ἐπι-, προσμαρτυρέω.)
- μαρτυρία, ἡ: -ας gen. 47.
- μάχη, ἡ: 235. 236. 238. 602. -ην 98. 225. 264. 349. 365. 457. 487. 507. 551. 638. 694. 758. -ης 100. 267. 508. 518. 561. 592. 672. 900. 930. 945. 974. 1006. 1050. 1087. -ῇ 362. 889. -ας 559. 618. 965. -αις 233. 1230.
- μάχιμος: -ους 389.
- μάχομαι: -ονται 350. -έστω 914. -εσθαι 415. 493. 557. 733. 813. 1151. -όμενος 917. -ομένους 760. 993. -ομένων 717. 726. μαχοῦνται 1176. (cf. ἀπομάχομαι.)
- μεγαλοφρόνως: 76.
- μεγαλόψυχος: -οι fem. 955.
- μέγας: -λους 423. μέγα nom. 770. acc. 201. 918. 1200. -λου 571. -λα acc. 180*. 880. -λων 544. -λη 444. -λην 260. -λης 976. -λη 705.
- μείζων: masc. -ονι 619. -ους nom. 447. neutr. -ον acc. 22. 605. 877. -όντων 166. fem. -ους nom. 954. acc. 1194.
- μέγιστος: -ον nom. 97. -ων 60. -αι 383. -αις 64.
- μέγεθος, τὸ: acc. 22. 1159.
- μείγνυμι: nusquam. (cf. συμμείγνυμι.)
- μειδω: -οῖ 275. ἐμείωσεν 936.
- μέλει: μεμελημένον nom. 827.
- μελετάω: μεμελετημένη 397.
- μελέτη, ἡ: -ης 906. -ῇ 342. 355.
- μέλλω: -ει 61. 276. 280. -ουσι 1047. -ῇ 191*. 218. 295. 307. 310. 500. 1086. -οισι 813. 1105. -οι 963. -ειν 1100*. -ων 264. 266. 696. -οντες 880. -οντας 941. 1031. -ον neutr. nom. 1181. acc. 690. 753. 942. 1042. -οντος 276. 462. 606. 1002. -οντα pl. acc. 965. 1184. -ουσι 373. -ούσης 592. -ῆσαι 249.
- μέλος, τὸ: -ῶν 405.
- μέν: 116-ies.
- μέντοι: 276. 454. 687*. 703. 887. 960. 1099. 1176. 1232.
- μένω: -ουσιν 330. -ωσιν 720. -ειν 221. 319. 343. 417. 497. 823. -ων 420. -οντες 390. 712. 871. 893. -όντων 519. 717. -ουσι 892. μείναντας 368. (cf. ὑπομένω.)
- μεριμνάω: μεμεριμνημένους 129*.
- μέρος, τὸ: nom. 1076. acc. 297. 443. 744. 1142. -ους 424. 978. -ει 402. 710. 1167. 1175. -ῇ nom. 449. 641. 1192. acc. 739. 1145. 1149. 1152. -ὦν 1147.
- μέσος: masc. -ον 711. -ους 652. 683. -οις 627. neutr. -ου 83. 719. -α acc. 772. -οις 633. -ῇ 233. 649. 713. -ῇ 252.
- μετά: *praep.* c. acc. 261. 264. 329. 344. 472. 526. 541. 619. 633. 668. 673. 757. 796. 801. 947. 992. 1165. 1167. 1172. 1172. 1174. c. genit. 153. 161. 185. 494. 528. 798. 799. 890. 1009. 1032. 1051. 1218. 1234.
- μεταβάλλω: -βαλόμενον masc. 730*.
- μεταβολή, ἡ: -ῆς 822.
- μετάβολος, ὁ: -ον 127.
- μεταγωγή, ἡ: -ᾶς 346.
- μετάγω: -έτω 286.
- μεταξύ: c. genit. 417.
- μεταπέμπω: -όμενος 173.
- μεταφέρω: -ουσιν 356.
- μετέχω: -ᾶς 171.
- μετέωρος: -α neutr. acc. 524. 837. 1211.
- μετρέω: -εῖ 606.
- μετρίως: 558.
- μέτωπον, τὸ: acc. 231. 238.
- μέχρι: *adverb.* 1225. μέχρις ἂν: 411. *praep.* c. genit. 38.
- μή: 12. 47. 50. 59. 68. 81. 82. 84. 125. 132. 140. 141. 150. 152. 153. 155. 167. 176. 178. 190. 192. 193. 194. 207. 208. 222. 244. 252. 252. 259. 264. 267. 288. 298. 312. 315. 320.

340. 369. 381. 393. 434. 447.
456. 469. 475. 488. 519. 528.
529. 531. 537. 538. 555. 556.
558. 561. 597. 635. 683. 688.
712. 768. 786. 806. 808. 813.
818. 823. 841. 846. 864. 882.
887. 930. 960. 963. 966. 984.
990. 1014. 1022. 1025. 1026.
1046. 1055. 1083. 1086. 1087.
1099. 1129. 1133. 1144. 1210.
1213. 1215. 1221. 1223. 1226.
1232. 1233. 1247. 1252.
μηδέ: 312. 319. 533. 549. 661.
885. 934. 1020. 1020. 1157. 1176.
1183. 1248.
μηδείς: -ενός 890. 1118*. 1148.
-ενί 475. -έν neutr. acc. 19. 130.
179. 180*. 224. 521. 587. 587.
714. 823. 886. 1073.
μηδέπω: 83. 415. 605.
μηθείς: -έν acc. 254. 979.
μηκέτι: 682.
μηκιστος: -ον neutr. acc. 229.
μηκος, τὸ: nom. 451. acc. 348.
442. 679. -ους 802. -εσιν 668*.
μήν: 26. 87. 120. 132. 176. 388.
490. 580. 629. 701. 722. 979.
1029.
μηνοειδής: -ές acc. 706. -οῦς 711.
724.
μηνύω: -οντος masc. 434. -οντες
546. ἐμνήυσεν 262. μηνύση 1084.
-σόντες 427. 482.
μήπω: 218. 964.
μήτε: 57. 57. 118. 119. 155. 156.
156. 176. 177. 270. 270. 283.
283. 284. 325. 325. 437. 442.
451. 453. 456. 457. 475. 475.
487. 487. 679. 685. 998. 998.
998. 999. 1077. 1077.
μηχανάω: ἐμμηχανήσαντο 42.
μηχανή, ἡ: -άς 1107. 1142. 1143.
-ὦν 1136. 1147.
μηχανήμα, τὸ: -των 1099.
μικρός: neutr. -ὄν nom. 1123.
acc. 505. 1092. 1170. 1181. -ῶ
367. 557. -ά pl. acc. 87. -οῖς
897. fem. -ά 1144. -άν 1227.
-ᾶς 259. -αί 272. -αῖς 1112.
μικρόφων: -ονας 128.
μικρόψυχος: -ους 598.
μίμησις, ἡ: 1250.
μισέω: -εῖσθαι 156. ἐμίσησαν 209.
μνήμη, ἡ: 911. -ην 906. -ῇ 49.
μνησιμάκως: 1232.
μόλιβδος, ὁ: 658.
μόλις: 354. 359.
μόλυσμα, τὸ: nom. 215.
μονή, ἡ: 312.
μόνος: 174. 1187. 1223. -ους 105.
-ων 726. neutr. -ον acc. (adv.)
12. 47. 197. 315. 683. 701. 808.
887. 960. 1253. -ῶ 125. fem. -ης
27.
μονόω: -οιμένη 175.
μουσικός: neutr. -ὦν 351. fem.
-ῆς 355.
μυθεομαι: nusquam. (cf. παρα-
μυθεομαι.)
μύω: nusquam. (cf. ἐπιμύω.)
μύωψ, ὁ: -πες 94.
Νάρθηξ, ὁ: -κας 363.
ναῦς, ἡ: -ν 904.
ναύτης, ὁ: -αις 920.
νεάζω: -οντι 84.
νεαρός: -οί 1175.
νεῖκος, τὸ: nom. 770.
νεκρός, ὁ: -ὦν 998.
νεμεσάω: -ᾶν 988. -ήσιν 189.
νέμω: nusquam. (cf. ἀπονέμω.)
νέος: 81. -ον 57. 80. -ων 422.
-ωτέρω 39.
νεύμα, τὸ: -τι 807.
νήπιος: -οί 92.
νήπιτης, ὁ: -ην 57. 64.
νήστις: -ιαν 556.
νικάω: -ῶσιν indic. 766. conjunct.
871. -ᾶν 79. 767. 875. 879. 994.
994. 1194. 1230. -ὦν 999. 1014.
-ὦντα 874. 960. -ῶσιν 968. 1231.
νίκη, ἡ: -ην 947. 1044. -ης 900.
-ῇ 430. -ας 897. -αις 1231.
νοερός: -ὄν 57. 70.
νοέω: -εῖσθαι 613. ἐνόησε 86. 1196.
νοηθῆναι 178. νεννημένα nom. 11.
(cf. ἐν-, ἐπι-, κατα-, προκατα-, προ-,
συνεπι-, ὑπονοέω.)
νόημα, τὸ: nom. 72.
νομίζω: 876. -ομεν 966. -ουσι 189.
908. -ῇ 253. 309. 394. 550. 1067.
-ωσι 494. -οί 265. 476. -ειν 931.
-οντες 574. 706. 751. -όμενα acc.
946.
νόμιμος: -α neutr. nom. 951.
νόμος, ὁ: 949. -οί 213. -οῦς 953.
νόσημα, τὸ: -τα nom. 107.
νόσος, ἡ: -ον 110. 850. -ους 314.
νοτερός: -ά neutr. acc. 313*.
νοῦς, ὁ: -ν 1246.
νοκτερινός: -άς 1064.
νύκτωρ: 262. 266. 413. 472. 541.
756. 1115. 1174.
νῦν: 135. 136.
νύξ, ἡ: -κτα 404. 1065. -κτός 403.
1068. 1159. -κτί 64. 1123. 1169.
1202.
νῶτον, τὸ: -ου 236. 683. 754. -α
acc. 693. -οῖς 693.
Ξίφος, τὸ: -ους 807. -ῇ nom. 838.
acc. 828. 837.
ξυνήμι: -ιέναι 811.
Ὀβολοστατής, ὁ: -ην 127.
ὄγκος, ὁ: 162. -ον 661.
ὄδε: τόν- 8. τῶ- 36. neutr. nom.
τό- 40. 1219. fem. τῇ- 9.
ὀδεύω: nusquam. (cf. δι-, ἐξ-
οδεύω.)
ὀδός, ἡ: -ὄν 428. 517. 708. 1074.
1082. -οῦ 219. -οῦς 256.
ὀδύνη, ἡ: 1250.
ὀγεν: 11. 162. 202. 328. 932.
1052. 1074. 1118. 1182. 1204.
οἶ: 985. 1100. 1158.
οἶαξ, ὁ: -κων 920.
οἶγνυμι: nusquam. (cf. ἀνοίγ-
νυμι.)
οἶδα: ὕσασι 479. 516. εἰδέναι 197.
588. 1120. -ὡς 466. -ότες 187.
993. 1044. 1056. εἴσεται 466. 468.
611. -όμεθα 19. -ονται 799.
οἶησις, ἡ: -ει 190.
οἶκεῖος: neutr. -ων 1011. -οῖς
860.
οἶκειόω: -οὔται 174. -ώσασθαι 151.
οἶκέω: οἰκουμένης (τῆς...) 514.
(cf. διοικέω.)
οἶκία, ἡ: -ας gen. 197.
οἶκοδομέω: nusquam. (cf. ἐποι-
κοδομέω.)
οἶκοι: adv. 286.
οἶκτιστος: 1231.
οἶομαι: 49. -ονται 482. -έσσω 1177.
1233. -εσθαι 26. 178. -όμενος 254.
1007. 1238. -όμενοι 144. -ήσεται
1122.
οἶος: relat. neutr. nom. -ον 993.

-ων 848. -ον (= ex. gr.) 771.
οἱ τε 94. neutr. -όν τε 379.
717.
οἷμα: nusquam. (cf. ἀπ-, παρ-
οἷμα.)
ὀκνέω: -είτω 555. 1129.
ὀλεσθρος, ὁ: 882. 889. -ον 237.
508.
ὀλίγος: 1188. -ους 160. 439. 699.
725. 1198. -ων 180. 458. -ον
neutr. nom. 315. 1088. 1180.
acc. 7. 227. 674. 740. -α acc.
879. fem. -η 165. -ης 478.
ὀλυμι: nusquam. (cf. ἀπὸλ-
λυμι.)
ὀλος: neutr. -α acc. 258. 668.
-ων 508. -οις 30. 544. 874. 1246.
fem. -ην 404. -ης 562. adv. -ως
130. 823.
ὀμηρεύω: nusquam. (cf. ἔξομη-
ρεύω.)
ὀμηρος: -ον 71.
ὀμοῖος: -ον 924. -ως 236. 1168.
ὀμολογέω: -ῶ 50.
ὀμοῦ: 793.
ὀμόχρους: masc. nom. 658
ὀμω: 288.
ὀνίνημι: ὠνησεν 88. 580. -σαν 740.
877. ὠνήσει 1200.
ὄνομα, τὸ: -σι 343.
ὄξυγώνιος: -οι fem. 444.
ὄξύς: -ύν 70. -εῖ 163. 223. 545.
561. -εῖς nom. 94. 1224. neutr.
-ύ acc. 344. -εῖ 802.
ὄξύτης, ἡ: -τος 356.
ὄπη: 356. 1120.
ὄπιπείω: -ονται 495.
ὄπισω: 527. 760.
ὄπλιζω: ὀπλισμένος 1223. (cf. καθ-
οπλιζω.)
ὀπλισμός, ὁ: -ῶ 395. -ός 609. 852.
ὀπλίτης, ὁ: -ῶν 631.
ὄπλον, τὸ: nom. 78. -α acc. 342.
367. 555. 653. 1220. 1222. 1229.
-ων 807. 830. 835. -οις 271. 386.
423. 828.
ὄποι: 310.
ὀποῖος: -ον 576. -οις 1121. fem.
-α 848.
ὀπόσος: -οι 1120. neutr. -οις 744.
ὀπόστος: -ην 1067.
ὀπότε: 554.
ὀπότε ἄν 1102. 1103.

ὄπου: 769. 873. 887. 956.
ὄπως: 64. 133. 597. 908.
ὄραω: -άτω 437. -ᾶν 532. 1116.
-ῶν 695. 1002. -ῶντα 1076. -ῶν-
ται (indic.) 447. 1105. -ομένων
neutr. 108. εἶδεν 425. ἴδῃ 438.
452. -ῶν 441. 1131. -όντες 937.
ὄρῃσθαι 576. 1130. -έντος neutr.
424*. ὀψόμενοι 279. ἐώρακεν 605.
(cf. παρ-, περι-, προ-, συν-, ὑφ-
οράω.)
ὄργανικός: -άς 1140.
ὄργανον, τὸ: -ων 351. 1150.
ὄργή, ἡ: -ης 1221.
ὄρεινός: -ῶν neutr. 247. -ῆς
295.
ὄρσιος: -ους 365.
ὄρσιός: -οί 406. -ῶς 927.
ὄρσιω: nusquam. (cf. ἐπαν-, κατ-,
συγκατορσιώω.)
ὄρμάω: -ᾶν 778. -ήσκειν 750. ὄρ-
μηνται 149.
ὄρμή, ἡ: -ῆς 525. -αδ 62.
ὄρνωμι. ὄρωνεν (Hom.) 770.
ὄρος, ὁ: -ους 24.
ὄρος, τὸ: -ῶν 446. 535. -εσιν 521.
698.
ὄρωδῶ: -οῦσι 331. (cf. κατ-,
προκατορρωδῶω.)
ὄς: 1027. ὤν 477. 1178. 1188. ὄ
925. ὄ 171. 389. 726. ὄς 482.
620. 709. 732. 985. ὤν 38. 201.
611. ὄς 3. 146. 150. 697. 1198.
neutr. ὄ acc. 276. 605. 891. 904.
905. 1124. 1124. 1197. ὄ 483.
753. ἄ nom. 474. 612. 859.
1248. acc. 14. 41. 173. 920. 1122.
ὤν 42. 191. 192. 195. 228. 242.
278. 281. 424. 425. 468. 499.
505. 532. 786. 794. 975. 975.
979. 988. 1013. 1029. 1047. 1050.
ὄς 213. 213. fem. ἦν 19. 1015.
ἦς 7. ἦ 9. 522. ἄς 484*. 902. 910.
αἶς 946. 949.
ὄσιος: -α fem. 999.
ὄσος: -οι 189. neutr. -ον nom.
750. 1180. acc. 31. 123. 378.
917. 1075. -α nom. 976. 1158.
1195. fem. -ας 115.
ὄσπερ: ὤν 919.
ὄστις: 480. 695. 773. 929. 1041.
ὤντινα 88. ὄστινες 84. 207. 879.
892. 1028 ὄ τι nom. 1108. 1240.

acc. 530. 1105. ἄτινα acc. 1238.
ἄττα nom. 281.
ὄτισσοῦν: ὄτιον acc. 370. 1045.
ὄτ' ἄν: 257. 271. 349. 388. 494.
561. 565. 575. 581. 747. 784.
800. 1088. 1100. 1162.
ὄτε: 245. 258. 337. 550. 592. 777.
901. 1066. 1218.
ὄτέ: 963*.
ὄτι: 12. 37. 43. 47. 50. 112. 533.
706. 889. 1132. 1137. 1181. 1233.
sequitur superlat. 1087.
ὄ, οὐκ. οὐχ: ὄ: 23. 26. 27. 28.
45. 55. 87. 120. 131. 135. 138.
160. 174. 176. 197. 208. 242.
288. 300. 302. 328. 353. 378.
445. 460. 583. 609. 701. 702.
750. 878. 906. 957. 968. 975.
979. 1029. 1059. 1116. 1119. 1130.
1137. 1187. 1253.
οὐκ: 7. 42. 46. 89. 104. 137.
143. 187. 228. 228. 235. 237.
278. 301. 311. 337. 390. 398.
411. 424. 459. 474. 483. 483.
516. 526. 557. 723. 728. 740.
884. 888. 902. 919. 931. 1022.
1034. 1065. 1225. 1254.
οὐχ: 8. 100. 281. 582. 612. 616.
674. 688. 717. 904. 1053. 1221.
οὐ: (=ubi) 526*.
οὐδέ: 22. 49. 56. 91. 110. 111.
120. 122. 126. 132. 301. 557.
629. 759. 760. 761. 974. 1003.
1013. 1027. 1142. 1177.
οὐδέις: 1124. -ενός 1206. neutr.
-έν nom. 1225. acc. 86. 86. 87.
159. 279. 916. 926. 930. 1050.
-ενός 570. 601. -μία 110. 146.
οὐδέτερος: 81. -ον nom. 121.
Οὐηράνιος: -ε 4.
οὐρεῖς: 113. -έν nom. 1046. acc.
39. 371. 499. 671. 877.
οὐκέτι: 620. 1133.
οὐν: 452. 1186. 1249. 1253.
οὐρά, ἡ: -άν 349. 685. 689.
οὐραγία, ἡ: -αν 253. 650. 687.
690. 758. -ας gen. 240.
οὐρανός, ὁ: -όν 502.
οὐσία, ἡ: -ας acc. 56.
οὐτε: 21. 21. 21. 29. 30. 80. 80.
121. 121. 195. 196. 330. 330.
332. 332. 386. 386. 403. 404.
628. 628. 650. 652. 811. 811.

871. 872. 974. 1023. 1120. 1120. 1121.
 οὗτος: 926. 1026. 1188. τούτων
 357. 921. 927. -ου 451. -ω 89.
 οὔτοι 146. 201. 388. 879. τούτους
 367. 395. 595. 641. 668. 748.
 797. 1163. 1172. -ων 669. -οις
 127. 404. 479. neutr. τούτο nom.
 78. 478. 747. 768. 810. acc. 12.
 45. 47. 50. 191. 429. 520. 560.
 809. 848. 1108. 1112. 1167. 1233.
 -ου 172. 509. 743. 1173. -ω 141*.
 652. 1165. ταῦτα nom. 142. 536.
 813. 1139. 1242. 1249. acc. 15.
 454. 526. 596. 613. 773. 975.
 1122. ταυτί 839. τούτων 118. 163.
 282. 468. 1239. -οις 603. 1151.
 fem. αὕτη 76. 434. 828. ταύτην
 26. -ης 28. αὐται 951. 955. ταύτη
 adv. 132. 667. 698.
 οὗτως: 29. 49. 100. 108. 134.
 150. 155. 162. 176. 177. 200.
 409. 466. 537. 538. 580. 583.
 586. 587. 602. 616. 670. 679. 685.
 724. 774. 778. 798. 851*. 896.
 907. 929. 964. 1011. 1033. 1039.
 1047. 1071. 1076. 1092. 1130.
 1145. 1206. 1228 οὕτως 710*.
 οὐχί: 208.
 ὀφείλω: -εται 1056.
 ὀφθαλμός, ὁ: -οῖς 910. 1002.
 ὀφρύς, ἡ: -όν 697.
 ὀχλώδης: -εις masc. 641.
 ὀχυρόω: ὀχυρωμένα neutr. nom.
 1193.
 ὀψίς, ἡ: 261. 271. 444. 835. 910.
 -ιν 361. 420. 440. 448. 492. 574.
 -εως 830. -ει 442. 459. -εις nom.
 568. acc. 604. -ει 343.
 ὀψον, τὸ: nom. 372.
 Πάσας, τὸ: -η acc. 604.
 παιδάριον, τὸ: -α acc. 1241.
 παιδεία, ἡ: -αν 7.
 παιδικά, τὰ: -οις 784.
 παῖς, ὁ: -δων 58.
 παῖω: -ειν 656. (cf. ἀντιπαῖω.)
 πάλαι: 136. 734.
 παλαιός: -ῶν masc. 18.
 παλαιστής, ὁ: -ήν 1152.
 πάλιν: 533. 771. 1169. 1172.
 παλίντροπος: -ον neutr. acc.
 987. fem. 822.

πάμπαν: 177. 680. 871.
 πανικός: -όν 1121. -ά neutr. acc.
 246.
 πανοπλία, ἡ: -αι 123. 951.
 πανστρατιᾷ: 725.
 παντελής: -ῇ fem. acc. 947. -εῖς
 acc. 897. adv. -ῶς 273.
 πάντη: 447.
 παντοῖος: -ας pl. acc. 514.
 πάνυ: 84. 167. 244. 252*. 493.
 635. 1144. 1176.
 παρά: c. accusat. 19. 45. 47. 50.
 189. 405. 432. 477. 482. 505.
 527. 560. 609. 610. 610. 610.
 630. 682. 688. 690. 697. 733.
 795. 900. 1178. 1181. 1188. 1232.
 c. genit. 12. 394. 483. 746.
 c. dativo. 10. 11. 15. 178. 178.
 203. 629. 671. 783. 784. 784. 840.
 950. 953. 986. 1002. 1024. 1025.
 1112. 1250. 1252.
 παραβάλλω: -όμενοι 906.
 παραβιάζομαι: -όμενον masc.
 656.
 παραβοήθεια, ἡ: -ας acc. 239.
 παραβόλος: -οις fem. 882.
 παραγγέλλω: -έτω 269. 551. 817.
 1162. -ειν 793. -αγγέλη 692. -ας
 745.
 παράγγελλω, τὸ: acc. 344. 478.
 791. -τος 799.
 παραγρυπνέω: -εῖσθαι 1196.
 παραδίδωμι: -διδούς 529. -δότη
 596. -δοῦναι 1046. -δούς 529. -δω-
 σοντας 1185.
 παράδοξος: -ω neutr. 1094.
 παρασλίβω: -ψαι 356.
 παραιτέομαι: -εῖσθαι 119. -ούμε-
 νος 91.
 παραιτία, ἡ: 77.
 παρακαλέω: -εῖν 940. -ούμενον
 neutr. nom. 1134. -καλέσας 1197.
 -σαντι 828.
 παρακέλευσις, ἡ: 99.
 παρακινδυνεύω: -κεκινδυνευμένον
 neutr. nom. 872.
 παρακομίζω: -ωσι 292.
 παραλαμβάνω: -λαβών 397.
 παραλλάττω: -ων 909.
 παράλογος: -ον neutr. acc.
 1090.
 παραμαρμαίρω: -οντα neutr.
 nom. 838.

παραμήκης: fem. 244. -η masc.
 acc. 453.
 παραμυθεῖσθαι: 104. -ησά-
 μενος 1006.
 παράπαν: 26. 915.
 παραπέμπω: -εται 957.
 παραπλήσιος: -ον neutr. acc.
 127. -ου 799. -αν 729. -ως 376.
 παραπομπή, ἡ: -ῆς 291.
 παρασκευάζω: -ει 166. -εσκευασμέ-
 νος 1242.
 παρασκευή, ἡ: -ήν 1099. -αῖς 395.
 παρασπονδέω: -ῆσαι 1027. -ησάν-
 τας 1030.
 παρασύνημα, τὸ: nom. 806. acc.
 791. -τι 810. 812.
 παράταξις, ἡ: -ιν 685. 848. -εως
 338. 618. 706. 743. -ειν 612. 893.
 παρατάττω: -ειν 854.
 παρατηρέω: -οῦσιν 496.
 παρατίθημι: -θέμενος 49.
 παραφορά, ἡ: -ᾶ 807.
 παραφυλάττω: -οντες 863. -οντας
 535. -φυλάξουσι 390.
 παραχρήμα: 596.
 παραχωρέω: -εῖν 1050. -ῆσαι 192.
 παραψάλλω: -ψήλαι 357.
 παρεγκλίνω: -οντες 837.
 πράριμι: -εσσι 150. 946. -εισι 546.
 -ῇ 142. -όντων neutr. 500.
 πράριμι: -ίων 525*.
 παρεμβολή, ἡ: -ήν 307. 310.
 437. 864. -ῆς 320. 417. 460. 594.
 -αῖς 813.
 παρέχω: -οιτο 168. -εσθαι 485.
 παρηγορέω: -εῖν 573. -ήσαντι
 109*.
 παρηγορία, ἡ: 103.
 παριπάζομαι: -εσθαι 939. -όμε-
 νος 765.
 παρίστημι: -εστήσατο 400. -αστήση
 691.
 πρόδος, ἡ: -ον 295. -ους 298.
 473.
 παροίχομαι: -ωχρός nom. 1076.
 παροράω: -ορατέον 557.
 παρόριος: -α neutr. acc. 859*.
 παρουσία, ἡ: -ας gen. 291.
 παρωρεία, ἡ: -αν 698.
 πᾶς: 439. 1124. -ντα 245. 540.
 -ντός 196. -ντί 888. -ντες 33. 344.
 757. 1182. 1219. 1222. -ντας 492.
 529. 803. 886. 896. -ντων 496.

793. -σι 179. 185. 342. neutr.
 πᾶν nom. 424. 872. 1123. 1180.
 acc. 70. 218. 370. 498. 791.
 891. 926. 1045. 1125. 1154. -ντί
 878. 1143. -ντα nom. 37. 40. 42.
 1246. acc. 43. 50. 180. 203. 430.
 524. 527. 903. 977. 978. 994.
 -ντων 33. 261. 754. 974. fem.
 πᾶσα 114. 1182. -αν 214. -ης 171.
 491. 925. 974. -η 722. 888. adv.
 πάντως 445.
 πασσοῖσι: 1180.
 πάσχω: -οι 934. -ειν 195. 1046.
 1051. -ων 1214. ἔπαθεν 1013.
 παθῶσι 208. 224. 278. 1029. -ειν
 41. 227. 301. 469. 499. 684.
 1014. 1022. -όντες 877. πείσεται
 925. -ονται 671. 753. 1051. -εσθαι
 885. 1047. πέπονθεν 786.
 πάταγος, ὁ: 835.
 πατήρ, ὁ: -τέρα 58. 91. -τρός 94.
 -τέρων 138. 146. 150. -τράσι 144.
 πάτριος: -α neutr. acc. 950.
 πατρίς, ἡ: -δα 93. -δος 1060. 1253.
 -δι 159.
 παύω: nusquam. (cf. ἀναπαύω.)
 πεδιδάς, ἡ: -δα 260.
 πεδινόος: -ά acc. 640.
 πεδίοιον, τὸ: -α nom. 364.
 πεζός: -ούς 389.
 περὶ ἡνίοχος: -ω neutr. 396.
 πεῖθω: -ονται 89. -σαι opt. 896.
 897. ἐπείσθη 425. πεπεισμένοι 892.
 πείρα, ἡ: 340. -αν 1033. -ας gen.
 37. 1218. -αι 1050.
 πείρω: -ω 226. -σαι 331. -σαν-
 -τες 332. (cf. καταπειράω.)
 πελάζω: nusquam. (cf. προσ-
 πελάζω.)
 πέλας: adv. 175. 470. 786. 1010.
 1221. 1250.
 πέμπτος: 801. neutr. nom. 1161.
 1167.
 πέμπω: -ψη 865. (cf. ἀνα-, ἀπο-,
 ἐκ-, μετα-, παρα-, προσεκ-, προ-,
 προσαντι* -πέμπω.)
 πένης: 153. -τα 119. 120. 121. -τος
 123. -έστεροι 148.
 πέντε: 1170.
 πεντηκονταρχία, ἡ: -αι 952.
 περ: 1240.
 περαίνω: ἐπέραναν 86.
 πέρας, τὸ: -τα acc. 24.

περί: c. accusat. 78. 102. 128.
 129. 175. 377. 381. 384. 389.
 423. 481. 1010. 1254.
 c. genit. 4. 36. 93. 167. 290.
 509. 963. 1031.
 περιάγω: -εσθαι 1173.
 περιβάλλω: -βαλέσθω 306.
 περιβλέπω: -εσθαι 531. -ψάμενος
 526.
 περιγράφω: -ομένων masc. 446.
 -όνων neutr. nom. 441.
 περιέχω: -ει 40. -ουσι 448. -οντος
 masc. 323. -οντι 708.
 περιστήμι: -στη 908. -στήσαι
 1143. -σάντες 461. -στήσονται 239.
 περικλάω: -κεκλασμένους 257.
 περικλείω: -κεκλεισμένους 520.
 περιλαμβάνω: -λαβεῖν 15. -ειλημ-
 μένους 445.
 περίμετρος, ἡ: -ον 438.
 περίοπος: -ον neutr. nom. 134.
 περιοράω: -ᾶν 31.
 περιουσία, ἡ: 275. -ας gen. 164.
 περιπίπτω: -έπεσε 898.
 περιποιέω: -εποιήσατο 897.
 περισπᾶω: -ῶντα masc. 1153.
 περίστασις, ἡ: -εις acc. 909.
 περιφέρω: -ων 1248.
 πέτρα, ἡ: -αις 1192.
 πη: 593. 755.
 πηδᾶω: nusquam. (cf. προπηδᾶω.)
 πιέζω: -σας 1238*.
 πικρῶς: 1041.
 πίμπρημι: nusquam. (cf. ἐμπίμ-
 πρημι.)
 πίνω: -ει 370.
 πιπράσκω: -ειν 975.
 πίπτω: -η 635. πεσών 1002. (cf.
 διεκ-, ἐκ-, ἐμ-, ἐπισ-, ἐπι-, περι-,
 προεμ-, προσ-, συγκατα-, ὑπο-
 πίπτω.)
 πιστεύω: -εται 1195. -σωσι 808.
 -σάντων masc. 44. -τέον 404.
 πίστις, ἡ: 433. -ιν 52. -εις nom.
 166. acc. 1055.
 πιστός: -οί 95. -όν neutr. nom.
 1026. acc. 34. 167. -οτάτους 159.
 -οτάτων 1189.
 πιστόω: -οὔται 1176. ἐπιστώσαντο
 574.
 πλάγια, τὰ: -ων 619. 656. 673.
 πλάτος, τὸ: acc. 229.
 πλάττω: πεπλασμένοις masc. 574.

πλατύτερος: -οι 232.
 πλεονεκτέω: -οὔσιν 124. -οῖεν
 667.
 πλεονέκτημα, τὸ: -τα nom. 399.
 acc. 289.
 πλεονεξία, ἡ: -αν 272.
 πλευρά, ἡ: -άν 527. 630. 688. -ᾶς
 229. 233. -αί 442.
 πλησος, τὸ: nom. 112. 162. 270.
 1134. acc. 444. 480. 751. -ους
 385. 462. 572. 1159. 1253. -ει
 932. 1209. -η acc. 166. 599.
 πλήρης: -η neutr. acc. 527.
 πληρόω: nusquam. (cf. ἀνα-, ἐκ-
 πληρόω.)
 πλησίος: -ον neutr. nom. 784.
 πλήττω: nusquam. (cf. ἀντικατα-,
 ἐκ-, κατα-, προεκπλήττω.)
 πλοῦς, ὁ: -οῦν 903.
 πλούσιος: 122. 152. -ον 118. 120.
 120. -ώτατος 126.
 πλοῦτος, ὁ: -ου 1139. -ους 981.
 πνεῦμα, τὸ: -τι 374.
 ποδέν: 749.
 πόθος, ὁ: 3. 989.
 ποιέω: -εῖ 585. -οῦσι 904. 1131.
 -εῖν 62. 271. 276. 278. 425. 468.
 583. 589. 684. 920. 1046. 1095.
 1133. -ῶν 429. 1130. -ούντος 468.
 -ούντων 520. -εῖται 237. -οὔνται
 1028. -είσθω 325. -εῖσθαι 295.
 299. 681. 694. 729. 817. -οὔμενος
 311. 376. -οὔμενοι 27. 1175. -οὔμε-
 -νου. 870. ἐποίησε 99. 106. 327.
 463. 529. -σαν 506. 1108. ποιή-
 -σωσι 430. -σαι 680. 1197. -σαντα
 203. -σαντες 41. 706. ἐποίησαντο
 822. ποιησάμενος 1020. ποιήσει
 923. -οῦσι 135. -σων 475. πεποι-
 -ηκέναι 1035. ποιητέον 747. (cf. ἐμ-,
 περιποιέω.)
 ποῖος: -οις masc. 515.
 πολεμέω: -οὔντα 185. -οὔντας 195.
 -ούντων 1139. -ήσουσιν 515. -ήσου-
 -σαν 194. (cf. ἐκπολεμέω.)
 πολεμικός: -ά acc. 324. 330. -ῶς
 1041.
 πολέμιος: masc. -ω 260. -οι 231.
 298. 384. 416. 458. 556. 652.
 666. 731. 748. 809. 821. 1034.
 -ους 94. 197. 285. 309. 414. 439.
 474. 517. 524. 530. 532. 538.
 587. 627. 655. 681. 686. 695.

700. 707. 756. 774. 880. 1021. 1212. 1215. 1217. -ων 190. 230. 249. 258. 262. 274. 300. 311. 382. 394. 420. 437. 461. 466. 483. 522. 528. 531. 549. 582. 604. 635. 640. 648. 659. 685. 692. 698. 723. 752. 755. 767. 771. 773. 847. 858. 865. 883. 890. 962. 1024. 1033. 1057. 1069. 1070. 1084. 1089. 1114. 1125. 1206. 1228. -οις 78. 266. 429. 518. 526. 553. 566. 711. 742. 745. 759. 779. 819. 840. 915. 930. 987. 1025. 1027. neutr. -ον acc. 812. fem. -α 1202. -αν 302. -ας 222. 287. 296*. -α 220. 280. πόλεμος, ὁ: 984. 985. -ον 190. 275. 485. 1043. -ου 184. 199. 202. 204. 592. 609. 739. 839. 908. 947. 965. 979. 1240. 1247. -ω 1022. -οις 46. πολίτης: πεπολισμένη 321. πολιτορχέω: -οῦσιν 462. -ῶν 1113. -οὔντα 1104. -οὔντες 1105. -οὔσιν 1115. 1193. -οῦν nom. 1180. -οῦμενοι 1106. 1146. -ουμένους 1176. -ουμένων 1099. -ουμένοις 1123. 1203. -οῦμενον nom. 1179. -ουμένης 1159. πολιτορχητήριος: -ίων fem. 1136. πολιτορχία, ἡ: 1098. -αν 1217. 1237. -αι 1052. πόλις, ἡ: 21. 110. 1144. -ιν 473. 1156. 1185. 1207. 1209. 1238. 1241. -εως 963. 1042. 1059. 1068. 1154. 1159. 1179. 1192. 1212. -ει 1088. -εις acc. 1043. 1046. 1081. -εων 1065*. 1195. 1231. -εσι 1038. πολλαίαι: 73. 257. 267. 276. 353. 383. 423. 458. 501. 507. 516. 545. 560. 705. 778. 809. 821. 852. 1011. 1066. 1093. 1107. 1114. πολυάνδρος: -ω neutr. 705. πολυγώνιος: -οι fem. 443. πολύς: 989. -ύν 279. 359. 559. πολλοῦ 358. -οι 77. 573. 597. 1176. 1214. -οὐς 315. 387. 695. 1041. -ῶν 242. 314. -οῖς 11. neutr. πολὺ acc. 103. 330. 444. 686. 724. 1212. πολλοῦ 410. -ά nom. 448. 449. 450. 830. acc. 65. 145. 179. 180. 224. 288. 415. 618. 722. 905. 909. 928. 988. 1009. 1051. 1115. 1119. 1144. 1152. 1153. 1194. -ῶν 544. fem. -ήν 267. 1146. 1202. -ῆς 1218. -ῇ 396. -αί 609. -άς 464. 484. 514. -ῶν 219. 1136. -αῖς 77. 612. πλείων: masc. -ονα 44. -ους nom. 1220. acc. 402. 441. -ονας 445. -ον neutr. acc. 107*. 285*. 572*. 750. 794. 873. 918*. 1011. -ονα acc. 626. 655. 819*. -όνων 167. 889. fem. -ους pl. nom. 901. πλείστους 897. πολυτελής: -εῖς fem. nom. 66. -έστερον neutr. acc. 371. πολυχρόνιος: fem. -ον 310. -οι 1053. -ωτέραν 1218. πομπή, ἡ: -άς 946. πονέω: nusquam. (cf. καταπονέω.) πονηρός: -οί 481. πόνος, ὁ: -ον 1216. -ων 329. 371. 993. -οις 1183. πορεία, ἡ: 244. -αν 219. 225. 226. 234. 487. 1075. -ας 534. -α 541. πορεύομαι: -έσθων 667. -εσθαι 219*. πορισμός, ὁ: -όν 129. πορρωτέρω: c. genit. 409. πόσος: -ους 344. -ον nom. 1076. 1076. ποτάμιος: -αν 697. ποταμός, ὁ: -οὐς 869. πότε: 588. 589. ποτέ: 126. 207. 366. 393. 398. 405. 413. 420. 454. 728. 765. 773. 808. 834. 846. 849. 936. 1053. 1210. 1221. ποῦ: 344. ποῦ: 162. 319. 651. 681. 738. 810. 1007. 1125. 1206. πούς, ὁ: πόδα 628. 728. 798. -δῶν 603. -σιν 629. πράγμα, τὸ: -τα nom. 201. acc. 96. 259. 267. 459. -των 76. 166. 465. 544. 613. 1032. -σιν 860. 1247. πρανής: -οὐς neutr. 379. πράξις, ἡ: -ιν 481. -εως 491. 1072. 1199. -εις acc. 148. 1242. -εων 40. 133. -εσι 25. 64. πράττω: -ει 1102. -οι 921. -ειν 179. 478. 1105. -οντας 128. -όμενα nom. 1117. πράττει 15. 474. ἐπράττει 135. πράττειναι 35. -έντα neutr. acc. 48. (cf. ἀντιπράττω.) πρέπω: -ειν 3. πρεσβεία, ἡ: -αις 192. πρεσβύτερος: 82. -ον 57. 80. πρίν: adv. (...ῃ) 277. 331. 648. 749. 836. 899. 1071. πρό: c. genit. 268. 451. 480. 625. 672. 994. προάγω: -έτω 456. 599. 712. -ειν 472. 715. -όντων part. masc. 648. -ουσιν 720. προαίρεσις, ἡ: -ει 194. 875. προαιρέω: -οὔνται 151. 554. -οῦμενος 414. -ηρημένος 196. προαναφαίνω: -έσθω 275*. προαπειλέω: -ήσας 598. προαποστέλλω: -ων 1082. πρόβλημα, τὸ: acc. 1106. προβουλεύω: -σαι 902. πρόγονος, ὁ: -ους 139. -ων 8. 131. 146. -οις 144. προδεικνύω: -ειν 1152. πρόδηλος: masc. 882. 889. neutr. -ον acc. 1219. -ω 886. fem. -ος 883. προδοσία, ἡ: -αν 1086. -ας gen. 1081. acc. 1064. προδότης, ὁ: -ῇ 1058. -ας 1071. -ῶν 1067. -αις 1055. 1072. προδουλόω: -ώσας 599. πρόειμι: -ίτω 267. -ιέναι 1164. -ιόντες 460. 632. 714. προεκπέμπω: -ουσι 418. -οντα masc. 296. -ψαι 755. προεκπλήττω: -ειν 841. προεμπίπτω: -οντα neutr. nom. 830. προερευνάω: -ήσασθαι 261. προέρχομαι: -ελθών 526. προηγέομαι: -οὔνται 242. -ουμένων masc. 629. 693. προθυμέομαι: -ουμένων masc. 243. προθυμία, ἡ: -αν 932. -α 147. -αις 776. προθύμως: 1058. -ότερον 187. 965. προϊστημι: -ίστασθαι 76. προκαθίζω: -σῃ 1113. προκαλέω: -εῖσθαι 192. -ουμένοις masc. 457.

προκαταλαμβάνω: -εσθαι 297.
-λαβέσθαι 414.
προκατανοέω: -ήσαντα masc.
850. -νενοηώς 604.
προκατορρωδέω: -οὔα 191.
πρόκειται: -μένων neutr. 1073.
1102.
προκρίνω: προῦκρινα 91. προκρι-
τέον neutr. 163.
προκυλίω: -ομένους 603.
προλαμβάνω: -εἰληφα 51.
προλέγω: -έτω 475. -ειπεῖν 37.
476. -ειρημένον neutr. acc. 455.
πρόληψις, ἡ: -ιν 1117. -εως 899.
προμῆσεις, ἡ: -αν 1014. -α 919.
προμῆσις: masc. 467. 1026. -εἰς
acc. 586. neutr. -ές acc. 1034.
fem. -ῆς 1016. adv. -έστερον
914.
προμηνύω: -ει 499.
προνοέω: -εἰσθω 998. -ητέον 303.
πρόνοια, ἡ: -αν 558.
προνομεύω: -οιεν 387. -οντας 390.
προνομή, ἡ: -ας 381.
προοράω: -ᾶν 534. -ᾶσθαι 942.
προορέπω: -έτω 256.
προπέτεια, ἡ: -ας gen. 206.
προπηδάω: -ώντες 732.
πρόρησις, ἡ: -εως 1086.
πρός: *praep.* c. accusat. 63. 93. 98.
101. 107*. 165. 222. 223. 227.
230. 235. 254. 330. 350. 360. 362.
379. 382. 469. 484. 487. 550.
559. 588. 601. 606. 617. 631.
634. 654. 709. 724. 739. 758.
810. 813. 837. 839. 852. 853.
853. 864. 903. 905. 965. 978.
981*. 981. 985. 1000. 1000. 1021.
1049. 1064. 1077. 1153. 1184.
1223. 1225. 1250.
c. genit. 1045.
adv. 820.
προσάγω: -όντων imperat. 1169.
-εται 1040. -ονται 706. -αχθήσον-
ται 1174. -αγάγοιτο 1039.
προσαμύνω: -ει 1180. -ειν 1185.
προσαντιπέμπω: -ει 839*.
προσβάλλω: -οι 723. -έτω 711.
719. 1160. -ειν 249. 1141. -οντα
masc. 1087. -οντες 619. 1175.
-βαλόντες 1169. -βαλοῦσι fut. 1120.
προσβολή, ἡ: -αί 1115. 1174. -ας
1147.

προσδεῖ: -εῖν 158.
προσδοκάω: -ῶσιν 894.
προσδοκία, ἡ: 277. 1048.
προσδοκίμος: fem. 747.
πρόσειμι: -όντων neutr. 141. -οὔ-
σαν 131.
πρόσειμι: -όντα 1078*. -όντας
543. -όντων 749.
προσέχω: -οντα 179.
προσημαίνω: -ει 508. -ειν 504.
πρόσθεν: 137. 145. 367.
προσίημι: -ιέσθω 540.
προσλαμβάνω: -λαβοῦσθαι 62.
προσμαρτυρέω: -εμαρτύρησεν 11.
προσπελάζω: -σαντα 1070.
προσπίπτω: -πεσοῦσαι 73.
προστάττω: -όμενα neutr. acc.
1095.
προστίθημι: -έθηκε 794.
προσφέρω: -ειν 1145. -εται 1042.
-έσθω 1039.
προσφιλής: -ῆ fem. 1248. -έστε-
ρον neutr. nom. 785.
προσφώνησις, ἡ: -ιν 3.
προσχωρέω: -ούσας 1038.
πρόσω: 527. 761.
πρόσωπον, τὸ: acc. 619. 692.
-ου 572.
προτέρημα, τὸ: -τος 566.
πρότερον: adv. 278. 488.
προτροπή, ἡ: -ῆν 101. 968. -αί
955.
προὔπαρχω: -ει 146.
προφαίνω: -ομένου neutr. 571.
προφανής: -ῆ masc. 237.
προφασίζομαι: -όμενος 999.
πρόφασις, ἡ: -εις nom. 272. acc.
484.
πρόχειρος: -ον fem. 163.
πρύμνα, ἡ: -αν 206.
πρωτεύω: -ον neutr. nom. 39.
πρωτοπορεία, ἡ: -αν 241. -ας
gen. 255. -α 238.
πρώτος: 68. 787. 800. 1129. -ον
1132. -ου 803. -οι 247. 672. 726.
1169. 1169. -ους 625. 797. -ων
241. -οις 8. 796. 1166. neutr.
acc. (adv.) -ον 192. 276. 342. 945.
-ω 1160. 1162. -α nom. 1093.
-η 75.
πρωτοστάτης, ὁ: -αι 667. -ῶν
688.
πταῖσμα, τὸ: nom. 102.

πταίω: -ει 175. -οντα masc. 29.
-οντες 936. -ση 81. -σαιεν 1034.
-σας 1012. -σαντες 19.
πτερόν, τὸ: nom. 72.
πτήσσω: nusquam. (cf. κατα-
πτήσσω.)
πτοέω: ἐπτομένους 129.
πτοία, ἡ: -ας acc. 246.
πυκνός: -οί 667.
πυκνώω: πεπυκνωμένων masc. 653.
πύκνωσις, ἡ: -εις acc. 346.
πύλη, ἡ: -ην 1200. -ας 1068. 1127.
1203. -ῶν 1107. 1205. -αῖς 1112.
πυλῖς, ἡ: -δα 1199. -δας 464. -σι
1112.
πυνθάνομαι: -όμενοι 776. πυθο-
μένους 746.
πῦρ, τὸ: -ά nom. 262. acc. 409.
415.
πύργος, ὁ: -ους 1138.
πυρόω: nusquam. (cf. ἐκπυρόω.)
πυρσεύω: ἐπύρσευσεν 262. 801.
πῶς: 137. 874.
πως: 1194.
ῥάδιος: -ία fem. 828. -αν 1205.
-ως 232. 1148.
ῥᾶον adv. 161. 642. 1198.
ῥᾶστος: -ον neutr. nom. 489.
-ου 686. -α acc. adv. 642.
ῥαθυμέω: -ῆ 581. -εῖν 325. -οὔν-
τες 545. -οὔντας 1015.
ῥαθυμία, ἡ: 326. -αῖς 585.
ῥαθυμότερον: adv. 145. 459.
1009.
ῥέω: nusquam. (cf. συγκαταρρέω.)
ῥήγνυμι: nusquam. (cf. διαρρέγ-
νυμι.)
ρίζα, ἡ: -ας acc. 378.
ρίπτω: -ειν 1222. 1229. -φουσι
1220.
ῥοῖζος, ὁ: -ου 660.
ῥόμβος, ὁ: -ον 631.
ῥυθμίζω: ἐρρυθμισμένη 356.
ῥωαῖος: -ους 14. -ων 5. 21. 38.
-οις 4. 41.
ῥώμη, ἡ: -ην 84. -ης 918.
ῥώννυμι: nusquam. (cf. ἀναρρών-
νυμι. Vide etiam. ἐρρωμένος.)
Σαλπικτής, ὁ: -ῆ 1207. -άς
1201.
σάλπιγξ, ἡ: 100. 1202.

σάμβυξ, ἡ: -ας 1138.
 σάρξ, ἡ: -κός 661.
 σεβαστός: -οῦ 6. -ήν 18.
 σείω: nusquam. (cf. ἐνσεύω.)
 σεμνότερος: -ων masc. 1131.
 σεμνύνομαι: -όμενος 928. (cf. ἐν-
 σεμνύνομαι.)
 σημαίνω: -έτω 478. 1163. -ειν
 556. -οντας 798. σημανθέν acc.
 802. (cf. προ- ὑποσημαίνω.)
 σημείων, τὸ: -ου 806*. -α acc.
 495.
 σιγματοειδής: -ους neutr. 715.
 σιδήρεος: -ῶν fem. 124.
 σίδηρος, ὁ: -ου 1186.
 σκάπτω: nusquam. (cf. κατα-
 σκάπτω.)
 σκάφος, τὸ: nom. 921. acc. 203.
 σκελετεύω: nusquam. (cf. κατα-
 σκελετεύω.)
 σκέλος, τὸ: -ῶν 408.
 σκέπτομαι: nusquam. (cf. ἐπι-
 σκέπτομαι.)
 σκέπω: -ειν 668.
 σκευάζω: nusquam. (cf. κατα-,
 παρασκευάζω.)
 σκηνή, ἡ: -ῆς 599.
 σκηνώμα, τὸ: -σι 320.
 σκιάζω: -εῖν 1152.
 σκολιός: -αί 443.
 σκοπέω: -εῖν 134.
 σκοπός, ὁ: -ῶν (παρὰ τῶν... πυν-
 θάιεσθαι 746.
 σκοπός, ὁ: -όν (κατὰ... ἐκτο-
 ξεύειν.) 632.
 σκότος, ὁ: -ω 411.
 σκότος, τὸ: acc. 1116. 1124.
 σμήχω: -ειν 829. ἐσμηγμέναι 838.
 σοβέω: σεσοβημένοις masc. 384.
 σπάω: nusquam. (cf. δια-, ἐπι-,
 περισπάω.)
 σπένδω: σπειταμένων masc. 1024.
 σπεύδω: -οι 1129. 1156. -ειν 1132.
 1224. -οντες 150.
 σπλάγχνα, τὰ: -ων 504. -οις 968.
 σπονδή, ἡ: -αῖς 1022.
 σποράς: -δες masc. 818. -σι 384.
 στάδιον, τὸ: -ων 243. 802. 1074.
 -οις 744.
 στάσις, ἡ: 407.
 στέλλω: nusquam. (cf. προαπο-,
 συ-, ὑποστέλλω.)
 στενός: neutr. -ά acc. 859. -ῶν

(τῶν...) 295. 298. 299*. fem.
 -αί 228. 443.
 στερεομετρέω: -ουμένης 440.
 στερρός: -ότερα neutr. nom. 372.
 στοχάζομαι: -όμενον masc. 1075.
 ἐστοχασάμην 13.
 στράτευμα, τὸ: nom. 316. 370.
 522. 592. 650. 934. 1089. acc.
 205. 218. 413. 432. 456. 487.
 550. 827. 834. 917. 1081. 1125.
 1144. 1158. -τος 98. 227. 430.
 483. 528. 580. 876. 926. 1085.
 -τι 396. 565. 728. 878. 961. -τα
 nom. 220. 758. acc. 362. 853.
 -των 246. 508. -σιν 269. 314.
 στρατεύω: -ουσιν part. masc. 186.
 -ομένους 610. -ομένων 68. -σάμε-
 νος 46.
 στρατηγέω: -οῖ 167. -εῖν 132.
 466. 572. -όντων part. masc.
 27. -ήσας 928. -ησάντων 20. (cf.
 καταστρατηγέω.)
 στρατήγημα, τὸ: acc. 1177. -τα
 acc. 43. -των 36. 48. -σιν 881.
 στρατηγία, ἡ: -ας gen. 9. -α 454.
 -ῶν 899*. -αῖς 883.
 στρατηγική, ἡ: 701. -ήν 901.
 1098. -ῆς 4. 13. 1190. -ῇ 459.
 -αί 951. -άς 12. -αῖς 6. 25.
 στρατηγός, ὁ: 98. 141. 152. 154.
 213. 425. 517. 566. 593. 611.
 616. 690. 773. 794. 865. 896.
 914. 921. 936. 1059. 1113. 1129.
 1137. 1186. 1196. 1232. 1255.
 -όν 55. 70. 111. 118. 191. 387.
 588. 924. 927. 976. -οῦ 65. 93.
 103. 337. 569. 783. 917. 939.
 1141. -ῶ 260. 420. 827. -οῖ 852.
 907. -οὗς 139. 143. 160. 869.
 -ῶν 17. 110. 1098. -οῖς 1052.
 στρατιά, ἡ: -άν 398. 475. -ᾶς 744.
 στρατιώτης, ὁ: 918. -αι 558.
 864. 1009. -ας 138. 463. 738.
 1107. -ῶν 367. 755. 922. 933.
 1001. 1168. 1196. 1229. -αῖς 164.
 567. 600. 696. 875. 962. 968.
 980. 1205.
 στρατιωτικός: -οῦ neutr. 1253.
 στρατοπεδεία, ἡ: 308. -αν 263.
 -ας gen. 409. 444.
 στρατοπεδεύω: nusquam. (cf.
 ἀντι-, καταστρατοπεδεύω.)
 στρατόπεδον, τὸ: nom. 570. 581.

acc. 102. 111. 156. 958. 1105.
 -ω 319. -α nom. 560. acc. 324.
 -οις 104. 339. 586.
 στρατός, ὁ: 603. -όν 296. 518.
 1070.
 στρέφω: nusquam. (cf. ἀνα-, ἐπι-,
 ὑποστρέφω.)
 στύραξ, ὁ: -κας 363.
 σύ: σοί 1025.
 συγγυμνάζω: -όμενα neutr. nom.
 374.
 συγκαταβαίνω: -ειν 193.
 συγκαταπίπτω: -ουσι 570. 777.
 συγκαταρρέω: -ρυησομένων neutr
 198.
 συγκατορθόω: -οῦσι 96.
 σύγκειμαι: -μένην 1082.
 συγκλητικός: -ήν 5.
 συγκροτέω: -κεκροτημένοι 360.
 σύγκρουσις, ἡ: -ει 807.
 συλλαμβάνω: -έτω 1083. -εται
 701. -λάβοι 393. -ληφθέντος neutr.
 967.
 συλλέγω: συνείλεται 42.
 συλλογίζομαι: -όμενος 452. -σάμε-
 νον masc. 849. 1077.
 συμβαίνω: -ει 195. 239. 586.
 681. 1204. -οι 638. -οντος neutr.
 1173. -οντα acc. 254. -έβη 245.
 -βῆ 102. -βαίη 921. -βέβηκεν 514.
 1070.
 συμβάλλω: -ειν 218. -βλή 745.
 -βαλεῖν 899.
 συμβουλεύω: -σω 126.
 σύμβουλος, ὁ: -ον 490. -οι 95.
 συμμαχία, ἡ: 747. -ας gen. 565.
 666. acc. 811.
 συμμαχίς: -δα 269. -δος 284.
 σύμμαχος: -ους 273. 748. 985.
 συμμείγνυμι: -ξαι 749*. 758*.
 -ξαντες 652*. -ξουσι 727*.
 συμμεταβάλλω: -ουσιν 322.
 συμμετασχηματίζω: -ουσι 568.
 σύμπας: neutr. -ντος 925. -ντι
 961. -σης 514. 924.
 συμπλοκή, ἡ: -ήν 673. -άς 377.
 συμφέρω: -ειν 851. -ον (τὸ...) nom.
 969. acc. 74. -ήνεγκεν 778.
 -οῖσι 965. -οῖσιν 908. -οῖσιντας
 704.
 συμφορά, ἡ: -αί 383. -άς 104.
 συμφρονέω: -ήσαντες 821.
 συμφύής: -εῖς masc. nom. 447.

συμφυλάττω: -ειν 221.
 σύν: c. dat. 366. 834. 834.
 συνάγω: -έτω 362.
 συναγωνίζομαι: -ονται 90.
 συναγωνιστής, ὁ: -αί 186.
 συνακοντίζω: -ηκοντίσθη 528.
 συναναγκάζω: -ηνάγκασε 277.
 400.
 συναναλίσκω: -λώσει 1243.
 συνάπτω: -ειν 707. -οντας 535.
 συνδιαφθείρω: -ραι 927.
 συνεδρεύω: -έτω 173.
 σύνεδρος: -ους 171.
 συνεθίζω: -εται 373.
 σύνειμι: -εστιν 215.
 συνεκλύω: -ουσαι 406.
 συνελαύνω: -ονται 674. -ελώντος
 masc. 772*.
 συνεπιδέω: -έδωσαν 524.
 συνεπιλαμβάνομαι: -εσθαι 25.
 συνεπινόεω: -ησέν nom. 1200.
 σύνεσις, ἡ: -εως 50.
 συνήθης: -εις masc. nom. 343.
 -ει neutr. 328.
 συνθεωρέω: -ήσωσι 1091.
 σύνθημα, τὸ: acc. 225. 791. -τι
 808.
 συνθλίβω: -ψας 455.
 συνίστημι: -ιστάσθω 254. -ίστασθαι
 184. -εστώς 984.
 σύνολος: -ον neutr. acc. 557.
 συνόρθω: -όφονται 410. -οπτον
 masc. 266.
 σύνταγμα, τὸ: nom. 40. acc. 17.
 756. -των 3.
 σύνταξις, ἡ: -ιν 49.
 συντάττω: -έτω 389. -εταξάμην
 13. -εταξάτο 46. -τέταται 1066.
 -τετάχθαι 33. -τεταγμένω masc.
 1078. -τεταγμένα nom. 12.
 σύντομος: masc. 1188. -ώτερον
 neutr. acc. 265.
 συντρίβω: -έτριψαν 258.
 σύντροφος: -α acc. 324.
 συστέλλω: -έτω 685. -ειν 226.
 συνεσταλμένον masc. 438. 452.
 -μένη 244.
 συστολή, ἡ: -άς 345.
 συστράτηγος, ὁ: -οι 95.
 συστροφή, ἡ: -άς 1210.
 σφάζω: nusquam. (cf. κατασφάζω.)
 σφαλερός: -όν neutr. nom. 176.
 204. -ώτεροι 1053.

σφάλλω: -ονται 545. -όμενοι 818.
 ἐσφάλησαν 19. ἐσφαλῆσαι 874. (cf.
 ἐπισφάλλω.)
 σφάλμα, τὸ: -τα acc. 27.
 σφεῖς: σφᾶς 302. 431. σφῶν 599.
 1031. σφίσι 8. 145. 231. 291.
 342. 373. 391. 429. 461. 536.
 554. 566. 571. 598. 745. 759.
 823. 882. 908. 982. 1010. 1056.
 1108.
 σφᾶς αὐτούς 1149. σφῶν αὐτῶν
 140. 515. 776.
 σφενδόνη, ἡ: -ης 630. 657.
 σφενδονήτης, ὁ: -αι 630. -ας
 625.
 σφέτερος: -ους 775. -οις 432. 1185.
 -α neutr. acc. 1048. -αν 24. -α
 147.
 σφόδρα: adv. 339. 498.
 σφοδρός: -ᾶς 659. -οτέρως gen.
 1149.
 σχεδιδάζω: -ειν 73. ἐσχεδιασμένον
 neutr. acc. 39.
 σχῆμα, τὸ: acc. 453. 455. 706.
 709. -τος 440. 713. 716. 721.
 724. -τι 572. 589. -των 503.
 σχηματίζω: nusquam. (cf. συμ-
 μετασχηματίζω.)
 σχολῇ: 267. 1234.
 σῶζω: -ειν 136. -εσθαι 1031. 1225.
 1227. -ομένου masc. 935. (cf.
 ἀνασῶζω.)
 σῶμα, τὸ: acc. 1154. -τος 84. 850.
 918. -τα nom. 372. acc. 326.
 407. 632. 668. 1239. -των 109.
 268. 339. 396. 975. 988. -σι 595.
 659.
 σωματικός: -ῆς 85.
 σωτηρία, ἡ: 888. 925. -ας 759.
 1226. -α 430.
 σωτήριος: -ον neutr. nom. 319.
 σωφρονέω: -εἴτω 381. -εἶν 1119.
 σῶφρων: -ονα masc. 56. 59.
 Τάγμα, τὸ: nom. 1167. acc. 1165.
 -τι 719. 1160. -τα nom. 1170.
 acc. 1144. 1158. 1210.
 ταγματάρχης, ὁ: 1164.
 τάλαιπωρέω: -ησῶσιν 340*. τε-
 τάλαιπωρηκότες 741. 1184.
 τάλαιπωρία, ἡ: -αν 1216.
 τάλαιπωρος: -οι 1052. -ότερον
 adv. 149.

ταξιάρχης, ὁ: -ῶν 162.
 ταξίαρχος, ὁ: -ους 157.
 τάξις, ἡ: 609. -ιν 361. 716. 719.
 822. 895. -εως 358. -ει 218. 221.
 226. 343. 345. 390. 464. 730.
 817. 823. -εις acc. 228. 647.
 732. 819. -εων 952. -εσιν 654.
 939.
 ταπεινός: -οί 601. -ά acc. 589.
 ταραττω: -ει 831. τεταραγμένων
 masc. 718. (cf. διαταράττω.)
 ταραχή, ἡ: -ῆς 808. -αί 73. 1118.
 -άς 814.
 τάραχος, ὁ: -ον 653. 1122. -ου
 358.
 τάττω: -έτω 487. 617. 640. 721.
 -ειν 783. -ξάμενος 697. -ξει 617.
 626. τέταται 848. τεταγμένοι 232.
 620. 713. -μένους 738. -μένοις
 239. 596. (cf. ἀντι-, ἀντιπαρα-,
 ἐγκατα-, ἐκ-, ἐπι-, κατα-, παρα-,
 προσ-, συν-, ὑποτάττω.)
 τάρεις: -ων masc. 363.
 τάρως, ἡ: -ον 307. -ω 1104.
 τάχα: 143. 651. 885. 1219.
 τάχος, τὸ: -ους 360. 474. -ει 490.
 798. 1156.
 ταχύ: adv. 89. 202. 234. 239.
 331. 331. 478. 661. 681. 1094.
 τείνω: nusquam. (cf. ἀνα-, ἐκ-,
 ἐπεκτείνω.)
 τεῖχος, τὸ: acc. 1106. -ους 197.
 1106. 1125. 1145. 1147. 1199.
 1201. -ει 1143. -η acc. 1205. -ῶν
 1079. 1126. 1149. 1193. 1202.
 τεκμαίρομαι: -ονται 470. -όμενον
 masc. 1074. τεκμήριον 442.
 τέλειος: -οι 94.
 τελειόω: -οῦται 65. ἐτελείωσεν 87.
 τελευταῖος: -ων masc. 669. 797.
 1172.
 τελέω: nusquam. (cf. ἀποτελέω.)
 τέλος, τὸ: nom. 993. acc. 562.
 964. 1247.
 τέμνω: -έτω 274.
 τέταρτος: -ω masc. 801. -ον neutr.
 nom. 1167. -ω 1161. -ην 1067.
 τετράγωνος: fem. 244. neutr.
 -ων 503.
 τέτταρα: nom. 1171. -ας fem.
 1171.
 τέως: 670. 847.
 τηλικούτος: -αύτης 61.

τηρέω: -εἶ 1101. -ησόντων † 137.
(cf. παρατηρέω.)
τίσῃμι: -έασι 355. -εσθαι 310. -εμέ-
νου masc. 451. ἔδεσαν 353. θέμε-
νον masc. 200. θέσειν 307. θετέον
557. (cf. ἀνα-, ἀπο-, δια-, ἐν-, ἐπι-,
παρα-, περι-, προστίθημι.)
τιμάω: -άτω 948. -ᾶν 138.
τιμή, ἡ: 956. -ῆς 482. -αῖ 950.
-αῖς 949. 1198.
τιμωρία, ἡ: 957. 1045.
τίνω: nusquam. (cf. ἐκτίνω.)
τίς: *pronom. interrog.*: masc.
344. τίνα 344. 849. τίνας 849.
τίσι 849. *neutr. acc.* τί 135. 135.
425. 468. 469. 475. 475. 478.
1235.
τίς: *pronom. indef.*: masc. 43. 46.
142. 167. 173. 442. 605. 786.
874. 927. 1067. 1067. 1083. 1132.
1143. 1156. 1177. 1178. 1186.
τινά 1163. 1173. τῶν 1246. τινές
387. 427. 546. 863. 1094. τινάς
132. 249. 367. 552. 595. 638.
639. 1068. 1197. τινῶν 158. τισί
341. 475. *neutr. nom.* τί 102.
215. 245. 500. 743. 1200. 1252.
acc. 62. 127. 139. 178. 190. 208*.
265. 270. 271. 277. 297. 421.
434. 443. 467. 472. 473. 477.
482. 498. 540. 635. 744. 752.
755. 794. 877. 885. 918. 919.
922. 925. 934. 955. 963. 969.
1015*. 1023. 1035*. 1058. 1102.
1129. 1131. 1214. 1233. τινί 524.
τινά *nom.* 363. 641. τινῶν 988.
fem. τίς 214. 565. 848. τινά 361.
1209. τινές 1038. τινάς 553.
τοίνυν: 55. 530.
τοιόσδε: τοιόν- 46. τοιοῖσ- 341.
neutr. τοιόν- *nom.* 424. 1141.
1200. τοιῶν- 4. τοιοῖσ- 383.
τοιούτος: -ον 114. 179. -ους 128.
481. 601. -ων 38. 449. 696. -οις
15. *neutr.* -ον *nom.* 246. τοιαῦτα
nom. 313. 1195. *acc.* 280. τοι-
ούτων 227. 558. 702. -οις 675.
881. 887. 1119. *fem.* τοιαύτη 308.
-ην 778. -ῆς 369. -αἰ 230.
τόλμα, ἡ: 1017. -αν 82. -ῆς 872.
τολμάω: -ᾶν 587. 885. -ήσωσιν
238. -ήσαιεν 1112. -ησόντων *masc.*
461.

τολμηρός: 931. -ότερον *adv.* 914.
τόνος, ὁ: 407. -ον 634.
τοξεύω: -ουσι 633. (cf. ἐκτοξεύω.)
τοξότης, ὁ: -αι 631. -ας 625.
τόπος, ὁ: 453. 999. 1244*. -ω
61. 888. -ους 366. 414. 521.
522. 532. 552. 610. 639. 641.
703. 860. -ων 313. 449. 477.
515. 697. 981.
τοσοῦτος: *masc.* -οις 22. *neutr.*
acc. -ο 37. -ον 30. 122. 750. 877.
916. 1251. -αῦτα *acc.* 280. *fem.*
-αὐτήν 552. -αὐτάς 114.
τότε: 185. 203. 337. 566. 639.
746. 883. 986*.
τραυματίας, ὁ: -αἰς 105.
τραχύς: -έα *neutr.* *acc.* 450. 859.
-έων 378. 642. -έσιν 639.
τρεῖς: *fem.* *acc.* 1171. τρία *acc.*
1171.
τρέπω: -ονται 232. -ωνται 1057.
-εσθαι 734. 1162. (cf. ἀνα-, ἀπο-,
δια-, ἐπιτρέπω.)
τρέφω: -ει 275.
τρήμα, τὸ: -τα *acc.* 352.
τρίβω: -όμενον *masc.* 660. (cf.
συντρίβω.)
τρίγωνος: -ων *neutr.* 503.
τρίτος: 801. 1164. *neutr.* -ον *acc.*
1166. -ω 719. 1161. -ην 1067.
τριχῆ: 710.
τρόπος, ὁ: -ον 122. 358. 849. 920.
-ου 161. 168. 196. -οις 341.
τροφή, ἡ: -ήν 287. -ῆς 542. -άς
1243.
τροφή, ἡ: -ήν 67.
τρύχω: -όμενος 1182.
τυγχάνω: -ουσι 620. 892. -ῇ 321.
552. -ωσι 443. 643. 1176. -εἰν 61.
1100* -οντες 411. ἔτυχεν 979.
1002. τύχη 58. 126. 999. -ωσι 92.
-αἰ 766. 1161. -εἶν 192. τεύξεσθαι
482. 1040. (cf. ἐν-, ἐπιτυγχάνω.)
τύφος, ὁ: -ον 1248.
τύχη, ἡ: 702. -ην 26. 30. 122.
878. 1002. -ῆς 27. 150. 905. 911.
987. 1139. -ῇ 23. 31. 204. 873.
Υβρις, ἡ: -ιν 1004.
ύγαινω: -ει 370.
ύλώδης: -εις *fem.* *acc.* 257.
ύπαιθρος: -οις *masc.* 374.
ύπαντάω: -ῶσι 1228. -ήσωσι 231.

ύπαντιάζω: -οντες 1210.
ύπάρχω: -ει 38. -ων 1103.
ύπατος: -οις *fem.* 6.
ύπέρ: *c.* *acc.* 700. 837.
c. genit. 60. 496. 669. 785. 1002.
1014. 1029. 1046.
ύπεραίρω: -άραντες 23.
ύπερβολή, ἡ: -άς 297. 534.
ύπεργεῖος: -ου *fem.* 1065.
ύπερκεράω: -σαι 699. -σαντας
686.
ύπέχω: ύποσχέσθαι 277.
ύπήκοος: -ου *fem.* 284.
ύπηρέτης, ὁ: -αι 95. -αἰς 543.
ύπισχνέομαι: -ομένους *masc.*
404.
ύπνος, ὁ: -ον 405. 407. -ω 1178.
ύπνώω: -ούν 403.
ύπό: *c.* *accusat.* 344. 344. 728.
798. 1165.
c. genit. 37. 175. 433. 466. 522.
525. 660. 671. 731. 803.
ύποβάλλω: -ει 911.
ύποδείκνυμι: -τω 887. -ξαντα
masc. 204.
ύποζύγιον, τὸ: -α *acc.* 251.
ύποκαθέζομαι: -ονται 258.
ύποκαταβαίνω: -βάντες 1199.
ύπόκειμαι: -μένων *neutr.* 465.
ύπολαμβάνω: -ουσαι 752.
ύπολείπω: -οιτο 759.
ύπομένω: -ει 113. -ουσι 1045. -ωσι
994. -εἰν 498.
ύπονοέω: -είσθω 1026.
ύπόνοια, ἡ: -αν 417. 1210. 1223.
ύποπίπτω: -οντες 819. -οντας 1082.
ύποπτος: -ον *masc.* 1023.
ύποσημαίνω: -εἰν 582. -ῆναι 902.
ύποστέλλω: -ουσαν 348.
ύποστρέφω: -ψαι 533.
ύποτάττω: -ομένους 165. -οις 492.
-ον *neutr.* *nom.* 112. -έταξαν
1095. -τεταγμένοι 479. -τεταγμέ-
νων 568.
ύπότροχος: -ους *masc.* 1138.
ύπουλος: -ον *neutr.* *acc.* 1024.
ύποφαίνω: -εἰν 932.
ύποχείριος: -ων *masc.* 1045.
ύποχωρέω: -ούσι 642. -εἶν 628.
-ούντων *masc.* 519.
ύποχώρησις, ἡ: -ιν 730. -εις *acc.*
530. 817.
ύστερέω: -ούσι 202. 242. -ήσαντα

1072. -ήσαντας 502. -ήσασα 86.
(cf. καθυστερέω.)

ὑστερος: 68.

ὑφηγέομαι: -οῦνται 214.

ὑφήγησις, ἡ: -εις nom. 952*. acc. 13.

ὑφίστημι: -ίστασθαι 198.

ὑφοράω: -ᾶσθαι 531. -ώμενος 521.

ὑψήλός: -ῶν neutr. 700.

ὑψος, τὸ: acc. 633.

Φαγεῖν: nusquam. (cf. ἐμφαγεῖν.)
φαίνω: -εται 445. -ονται 829. -έσθω

567. φανείη 11. -έντος 1125. -έντας 949. (cf. ἐπι-, προανα-, προ-, ὑπο- φαίνω.)

φαλαγγηδόν: 715.

φάλαγξ, ἡ: -γα 235. 348. 649. 680. 685. 713. -γος 626. 641. 673. 691. 738. 772. -γι 723. -γας 648.

φανερός: -όν masc. 185. -όν neutr. acc. 429. -άν 109. 1225.

φάρμακον, τὸ: -οις 105.

φείδομαι: -εσθαι 282.

φέρω: -ει 1003. -ειν 332. -εται 977. -ονται 360. ἐφέρετο 525. φέρεσθαι 382. 761. 1233. -όμενος 658. -όμενοι 223. οἴσεσθαι 50. (cf. ἀνα-, ἀντισ-, δια-, εἰς-, ἐκ-, ἐπισ-, ἐπι-, μετα-, περι-, προσ-, συμφέρω.)

φεύγω: -ουσι 418. -ειν 731. 871. 1204. -ων 414. -οντες 893. -οντας 891. -ουσιν 759. 820. 888. 889.

φήμη, ἡ: -ην 778.

φημί: 55. 118. 184. ἔφην 367. φήσει 1186.

φθάνω: -ειν 265. 846. 1023. 1087. 1214. φθάσῃ 1077. -σωσι 556. -σαι 301. 1103. -σας 690. 1083. -σαντες 298. 1201. -σαντας 501. -σθῆναι 545. -σθέντες 224. φθάσουσι 651. ἐφθασμένοι masc. 692.

φθεῖρω: -έτω 274. 280. -ειν 270. 311. (cf. δια-, συνδιαφθεῖρω.)

φθονέω: -εῖν 1251.

φθόνος, ὁ: 1249. -ον 1249.

φιλανθρωπώς: 1039.

φιλέω: -οῦσι 88. -οῦντος neutr. 988.

φίλιος: -οι 774. -ους 285*. 778. 783*. 880*. -ων 631. 742*. 870. 884. 936. 990. 1243. -οις 282. 765*.

784. -ον neutr. nom. 768. 1088. acc. 812. -αν 288. -ας gen. 220. -α 220.

φιλοκλίνδυνος: -ον neutr. acc. 932. -ότερον adv. 147. 785.

φιλοτιμέομαι: ἐφιλοτιμήθησαν 959. φιλοτιμία, ἡ: -αν 1049.

φιλοτίμως: 876.

φίλτρον, τὸ: -α nom. 92.

φοβεροποιέω: -οῦντα masc. 583.

φοβρός: 155. -ώτερον neutr. nom. 1123. 1181. acc. 753. -ώτερα nom. 1093. acc. 590.

φοβέω: -εῖσθαι 399. 585. ἐφοβήθη 425. 1133. -σαν 958.

φόβος, ὁ: 565. 581. 1015. 1047. 1122. -ον 999. 1210. -ω 593. 599. 606. 1178. -οις 157.

φονεύω: ἐφόνευσαν 1107.

φορά, ἡ: -άν 634. -ας 1065.

φορτίζω: nusquam. (cf. ἐμφορ- τίζω.)

φόρτος, ὁ: -ον 292.

φράζω: -σαι 509.

φράττω: nusquam. (cf. ἀποφράττω.)
φρονέω: -οῦσι 1029. -ῇ 1222*. (cf. κατα-, συμφρονέω.)

φρόνημα, τὸ: -σι 595.

φρόνησις, ἡ: 86. 701. -ιν 259. -εως 14. -ει 875.

φρόνιμος: 467. -ον 84. 85. -ου 704. 783. -ως 184.

φροντίζω: -έτω 290. πεφρόντιξε 926. πεφροντίσθω 299.

φρόντις, ἡ: 828. -θα 60. -δος 259. -δι 1196.

φρουρά, ἡ: -ᾱ 1069.

φρούριον, τὸ: acc. 473. 1156. -ου 963. 989. -ω 1088.

φρυκτός, ὁ: -όν 800.

φρυκτωρέω: -οῦσι 799.

φυγή, ἡ: -ήν 734. 750. 777. -ῆς 787. -ῇ 729. -άς 884. -αῖς 818.

φυγομαχέω: -εῖτω 859. -οῦσι part. masc. 525.

φυλακή, ἡ: -ήν 864. -άς 309*. 1010. -αῖς 1104.

φύλαξ, ὁ: -κας 409. -κας 402.

φυλάττω: -έτω 1055. -όντων imperat. 406. -ειν 597. 895. 935. 1222. 1229. -έσθω 683. -εσθαι 145. 588. 679. 1023. ἐφυλάξαντο 41. φυλάξαι 1013. -ξασθαι 300.

467. 1012. φυλαχθέντα neutr. nom. 281. (cf. παρα-, συμφυ- λάττω.)

φυσικός: -ήν 82. -ῆς 47. -αῖς 59. φύσις, ἡ: -ει 33. 1195.

φωνή, ἡ: -ῆς 806. 811. -άς 496.

φωράω: -θεῖσιν masc. 1073.

φῶς, τὸ: -τός 410. 411. -τα acc. 416.

Χαλεπός: -αῖ 1049. -ώτερον neutr. acc. 606. -ωτέραν 1117. -ωτάτη 657.

χαλκεύω: κεχάλκευται 1187.

χαρά, ἡ: -άς 731.

χάραξ, ὁ: -κα 306. 439. 1156. -κος 442. 450. 464. 553. 847. 863. 962. 1164. -κι 461. 549. 1088. 1104. -κας 446.

χαρίζομαι: -εται 1058. -εσθαι 1178.

χάρις, ἡ: 1056. -ιν 32. 786. -ισιν 156.

χαριστήρια, τὰ: acc. 947.

χειμαδεύω: -ῃ 320.

χειμασία, ἡ: -αῖς 324.

χειμών, ὁ: 904. 909.

χεῖρ, ἡ: -ός 672. 807. 1129. 1193. -ί 356. -ας 250. 411. 648. 725. 836. 915. 930. 1108.

χεῖρίζω: nusquam. (cf. ἐγχε- ρίζω.)

χεῖρων: -ονα masc. 113. -ον neutr. acc. 279. 499. 752. -ονα acc. 894. -ω acc. 779.

χελώνη, ἡ: -ας 1138.

χέω: nusquam. (cf. εἰς-, ἐκχέω.)

χθαμαλός: -οὐς 638.

χίλιαρχος, ὁ: -ους 157.

χορδή, ἡ: -ῆς 357. -ῶν 353.

χορηγία, ἡ: 165.

χράομαι: χρήσων 365. -σθαι 386. 946. χρώμενοι 619. χρησάσθω 454.

χρήσεται 1136. κεχρήσθω 393. -μέ- νος 395. -μένοι 705. (cf. ἀποχράω.)

χρεία, ἡ: -αν 281. -ας acc. 22.

χρή: (impers.) 120. 134. 197. 204. 282*. 469. 571. 774. 849. 960. 1058. 1073. 1085. 1103. 1235. -ναι 184.

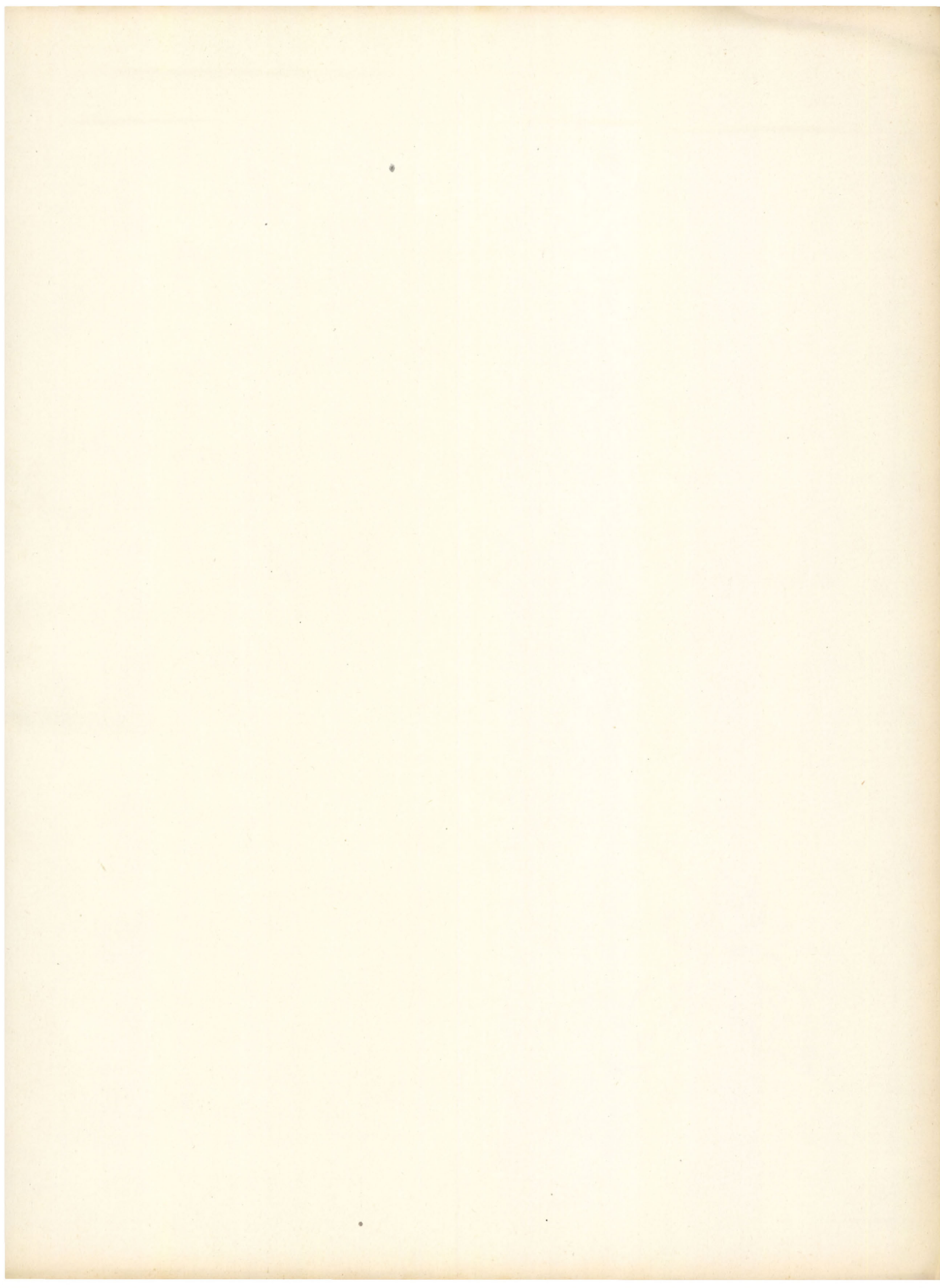
χρημα, τὸ: -τα acc. 119. -των 129. 161. 274. 976. 979.

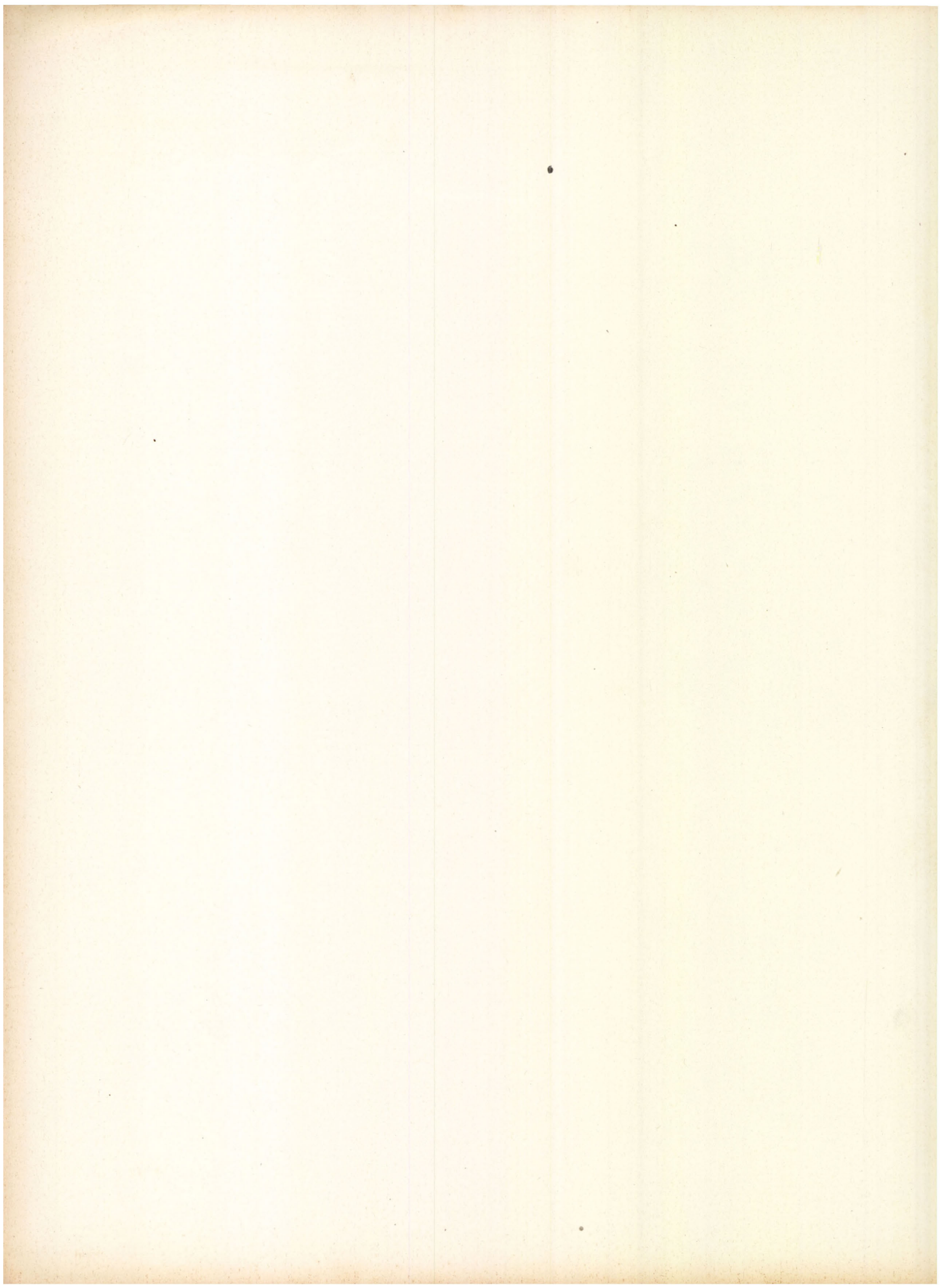
χρηματιστής, ὁ: 125. -ήν 126.

χρήσιμος: -οι 111b. -ον neutr.
 nom. 300. 319. 846. -α acc. 337.
 -ώτερος 103. -ώτερον neutr. nom.
 743. -ώτατον neutr. nom. 810.
 χρηστός: 154. adv. -ώς 1039.
 -ότερον neutr. acc. 964. 1050.
 χρονίζω: -ομένων neutr. 1093.
 (cf. ἐγχρονίζω.)
 χρόνιος: -ον fem. 1237.
 χρόνος, ὁ: 501. 793. -ον 67. 280.
 329. 360. 1163. 1179. 1188. -οις 23.
 χρυσός, ὁ: -όν 78.
 χύσις, ἡ: -ιν 323.
 χώρα, ἡ: -αν 311. 382. 416. -ας
 gen. 270. 281. 284. 296. 516.
 717. 1083. 1238.
 χωρέω: -εῖν 330. 729. -ήσειεν 1246.
 κεχωρηκότα neutr. acc. 41. (cf.
 ἀνα-, ἀπο-, παρα-, προσ-, ὑποχωρέω.)
 χωρίον, τὸ: acc. 866. -α acc.
 248. 312. 858. -ων 228. 322.
 532. 702. 848. -οις 638. 887.
 χωρίς: adv. 252.
 praep. c. gen. 110.
 χωστρίς, ἡ: -δας 1138.
 Ψάλλω: nusquam. (cf. παρα-
 ψάλλω.)

ψάω: nusquam. (cf. ἐπιψάω.)
 ψέγω: -ειν 872.
 ψευδής: fem. 1122.
 ψεύδω, τὸ: acc. 769.
 ψεύδω: -όμενον masc. 779.
 ψιλός: -ά neutr. acc. 247. -ήν 260.
 οἱ ψιλοί: -οὓς 625. 639. 642.
 721. -ων 655. 666. 672. -οῖς 388.
 657.
 ψυχή, ἡ: -ήν 85. 935. -ῆς 10. 65.
 71. 85. 92. 114. 435. 604. 929.
 -ῆ 924. -άς 100. 103. 108. 188.
 326. 568. 599. 752. -αῖς 831.
 Ψῶδε: 1052. 1150.
 ὠκύτης, ἡ: -τος 70.
 ὠρα, ἡ: 501. -αν 320. 403. 427.
 942. 998. 1067. 1078. 1082. 1157.
 1166. 1183. -ας gen. 479. 1075.
 -α 506. -ας acc. 1169.
 ὦς: adverb. c. superlat. 227. 660.
 897. 1087. c. comparat. 286.
 1181*.
 = uti 9. 56. 84. 100. 160. 189.
 204. 208. 249. 275. 499. 613.
 616. 616. 729. 848. 851. 927.
 1001. 1016. 1021. 1022. 1047.
 1091. 1119. 1131. 1133. 1134.

ὥς τὰ πάλλα 65. 618. 988. 1009.
 1194.
 ὥς εἰπεῖν 360. 670. 1219.
 coniunc. = ἔτι 17. 187. 195.
 418. 429. 493. 507. 601. 601.
 893. 1003. 1013. 1044. 1056.
 vi causali 21. 173. 279. 421.
 573. c. partic. 198. 310. 458.
 460. 519. 570. 571. 889. 1179.
 1181. 1203.
 vi consecut. 30. 177. 178. 871*.
 1023.
 praep. c. acc. 977.
 ὠσάν: 167.
 ὠσαύτως: 237.
 ὠσεῖ: 72.
 ὠσπερ: 55. 107. 133. 136. 202.
 524. 739. 849. 902. 1031.
 ὥστε: c. infinit. 22. 104. 155.
 156. 205. 246. 249. 315. 553.
 558. 587. 587. 634. 658. 661.
 668. 680. 686. 757. 774. 777.
 802. 930. 1043. 1172. 1203. 1217.
 1222. 1246. 1251.
 ὠφέλεια, ἡ: -αν 980. -ας gen. 97.
 -αι 982. -ας 382. -αῖς 386.
 ὠφέλεω: -ησεν 581. -ῆσαι 916.

TYPIS SOCIETATIS FRANKLINIANAE.

LEONIS IMPERATORIS TACTICA

AD LIBRORUM MSS. FIDEM EDIDIT, RECENSIONE CONSTANTINIANA AUXIT,
FONTES ADIECIT, PRAEFATUS EST

R. VÁRI

(SYLLOGE TACTICORUM GRAECORUM CONSILIO RUDOLFI VÁRI
ET AUXILIO COLLEGII HISTORICORUM ROMANI AB ACADEMIA LITTE-
RARUM HUNGARICA PUBLICI IURIS FACTA. — VOLUMEN TERTIUM.)

Tomus I (prooemium et constitutiones I—XI. continueus), Budapestini MCMXVII.
Tomi II. fasc. prior (constitutiones XII., XIII. et constitutionis XIV. paragraphos
1—38. continueus), Budapestini MCMXXII.